

TC
SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
YÜKSEK LİSANS PROGRAMI
TÜRK DİLİ BİLİM DALI

TA^CLİM-İ LİSÂN-I RÛMÎ
(METİN VE DİL ÖĞRETİM YÖNTEMİ)

Danışman
Yard. Doç. Dr. Rıdvan ÖZTÜRK

Yüksek Lisans Tezi

Hazırlayan
Gökhan ÖLKER

KONYA 2005

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ÖN SÖZ	9
ARAP ASILLI TÜRK ALFABESİ İÇİN ÇEVRIYAZI İŞARETLERİ	11
RUM ALFABESİ İÇİN ÇEVRIYAZI İŞARETLERİ	12
GİRİŞ	13
TARİHTE RUMLAR	13
Rum Kelimesi	13
Selçuklu Dönemi	14
Osmanlı Dönemi	14
Osmanlı Döneminde Rum Nüfusu	15
Osmanlı Döneminde Rumların Eğitimi ve Öğretimi	18
TA'LİM-İ LISAN-I RUMİ	19
YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE UYGULANAN YÖNTEMLER	23
ESKİ ÇAĞDA UYGULANAN YÖNTEMLER	24
a. Sümerlerde	24
b. Hintlilerde	24
c. Greklerde	24
ç. Romalılarda	24
ORTA ÇAĞDA UYGULANAN YÖNTEM	24
1. Dilbilgisi Yöntemi	25
YENİÇAĞDA UYGULANAN YÖNTEMLER	25
A. XX. Yüzyıl Öncesi	25
2. Çeviri Yöntemi	25
3. Dil Bilgisi - Çeviri Yöntemi	25
4. Jacotot Yöntemi	26
5. Akılcı Yöntem	26
6. Özümleme Yöntemi	26
7. Sesbilimsel Yöntem	26
8. Sauveur-Heness Yöntemi	27
9. Doğal Yöntem	27
10. Diziler Yöntemi	27
11. Ruhbilimsel Yöntem	27
12. De Sauze Yöntemi	28
13. Berlitz Yöntemi	28
14. Seçmecî Yöntem	29

XX. Yüzyılın İlk Yarısında Uygulanan Yöntemler	29
15. Eşleşler Yöntemi	29
16. Örgü Alıştırması	30
17. Güdümlü Dil Yöntemi	30
18. Dolaysız Yöntem	30
19. Sözlü Yöntem	31
20. Yeni Yöntem	31
21. Tan-Gau Yöntemi	31
22. İnsan Bilimsel Yöntem	32
23. Okuma Yöntemi	32
24. Birim Yöntemi	32
25. Uygulama-Kuram Yöntemi	33
XX. Yüzyılın İkinci Yarısında Kullanılan Yöntemler	33
26. İşitsel-Dilsel Yöntem	34
27. Durumsal-Bağlamsal Yöntem	35
28. Olgular-Duruşma Yöntemi	35
29. Credif-St. Cloud Yöntemi veya İşitsel-Görsel Yöntem	35
30. İki Dilli Yöntem	36
31. Sessiz Yol	36
32. Danışmanlı Dil Öğrenme	37
33. Eşinlemeli Yöntem	37
34. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi	38
35. Tiyatro Yöntemi	38
DEĞERLENDİRME	40
A) ESER	40
B) YÖNTEMİ	42
KAYNAKLAR	43
A. ESERLE AYNI ZAMANA AİT KAYNAKLAR	43
B. GÜNÜMÜZE AİT KAYNAKLAR	43
ÇEVİRİYAZILI METİN-TA^CLİM-İ LİSÂN-İ RUMÎ	46
MUKADDİME	48
KISM-İ EVVEL	49
RUMCA ELİFBÂ	49
Hurûfün büyük şekli	49
Hurûfün küçük şekli	49
El yazısı olarak büyük şekil harfler	50
El yazısı olarak küçük şekil harfler	50
BİRİNCİ DERS	51
Hecâlar	51

İKİNCİ DERS	52
Med İşâretleri.....	52
Nefhât.....	52
ÜÇÜNCÜ DERS	53
Hecâlar.....	53
Ta'îlm.....	53
Bir Hecâlı Kelimât.....	53
İki Hecâlı Kelimât.....	53
Üç Hecâlı Kelimât.....	54
DÖRDÜNCÜ DERS	55
İki veya üç harf-i ğayr-i şavfî ile bir harf-i şavfîyeden mürekkep iki hecâlı kelimât.....	55
Ta'îlm.....	55
BEŞİNCİ DERS	56
Hulâsa.....	56
ALTINCI DERS	58
Taḫbîkât.....	58
YEDİNCİ DERS	59
Hurûf-ı Şavfîye-i Mürekkebe.....	59
Ta'îlm.....	59
SEKİZİNCİ DERS	60
Taḫbîkât.....	60
TOKUZUNCİ DERS	61
Taḫbîkât.....	61
ONINCI DERS	62
Taḫbîkât.....	62
ON BİRİNCİ DERS	62
Hulâsa.....	62
Tenkıd İşâretleri.....	64
KISM-I SÂNİ	65
ŞARF	65
BİRİNCİ DERS	65
Hurûf-ı Şavfîyenin Takşimâtı.....	65
Hurûf-ı Ğayr-i Şavfînin Takşimâtı.....	65
İKİNCİ DERS	66
Med İşâretleri.....	66
Üzerlerinde Med İşâreti Olmayan Kelimât.....	68
Med İşâretlerinin Nakli.....	68
Nefhât.....	68
Ta'îlm.....	69
ÜÇÜNCÜ DERS	70
Hâzif.....	70
İdgâm.....	70

DÖRDÜNCÜ DERS	71
Eczâ-yı Kelâm	71
BEŞİNCİ DERS	72
Harf-i Ta'rif	72
Harf-i Ta'rifin Taşrifli	72
ALTINCI DERS	73
İsm-i Mevşûf	73
Taşrif-i Evvel	73
Mülâhazât	80
Ta'lim	82
YEDİNCİ DERS	84
Taşrif-i i Şâni	84
Mü'ennes İsimlerin Taşrifli	86
Ta'lim	89
SEKİZİNCİ DERS	91
Taşrif-i Şâlis	91
Taşrif-i Semâ't Olan Esmâ-yı Mevşûfa	106
Mülâhazât	109
Ta'lim	109
TOKUZUNCİ DERS	111
ŞİFAT	111
Üç Keyfiyyetli ve Üç Müntehâl Şifatlar	112
Mülâhazât	112
Üç Keyfiyyetli ve İki Müntehâl Şifatlar	113
Mülâhazât	113
Mişâl	114
İki Keyfiyyetli ve Bir Müntehâl Şifatlar	114
Şifât-ı Semâ'iyye	115
Méyûc [megas] (Büyük) Şifâtının Taşrifli	115
Polûc [polis] (Keşir) Şifâtının Taşrifli	116
ONUNCİ DERS	118
Şifatların Derecâtı	118
Mişâl	119
Mişâl	119
Derecât-ı Şelâseye Mişâl	119
Mülâhazât	120
Ta'lim	120
Kıyasîyeleri Semâ't Bulunan Şifât	122
ON BİRİNCİ DERS	122
Şifât-ı 'Adediyye	122
Mişâl	124

Ta'lim	126
ON İKİNCİ DERS	128
Zamā'ir	128
Zamā'ir-i Şaḫsiyye	128
Zamā'ir-i Şaḫsiyyeniñ Taşrifi	128
Zamā'ir-i İşāretiyye	130
Zamā'ir-i Mezkrüeniñ Taşrifi	130
Zamā'ir-i İstifhāmiye	135
Zamā'ir-i Mübheme	135
Zamā'ir-i Mevşüle	137
Zamā'ir-i Mülkiyye	139
Zamā'ir-i Muḫava'at	140
Zamā'ir-i Mezkrüeniñ Taşrifi	141
Zamir-i Müşareket	144
Zamir-i Müşareketiñ Taşrifi	144
ON ÜÇÜNCÜ DERS	144
Fi'l	144
PHMA ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Eneriyitikon] (Fi'l-i ma'lûm)	147
Ὀριστική [Oristikî] (Şüret-i ahbāriyye)	147
Ἑποτακτική [[potaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)	148
Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)	148
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	149
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	149
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	149
PHMA ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi'l-i mehdül)	149
Ὀριστική [Oristikî] (Şüret-i ahbāriyye)	149
Ἑποτακτική [[potaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)	151
Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)	151
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	152
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	152
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	152
Mülâhâzâi	153
ON DÖRDÜNCÜ DERS	156
PHMA ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Eneriyitikon] (Fi'l-i ma'lûm)	156
Ὀριστική [Oristikî] (Şüret-i ahbāriyye)	156
Ἑποτακτική [[potaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)	158
Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)	159
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	160
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	160

Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	160
ΡΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi'l-i mechül)	160
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye)	160
Ἑποτακτική [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)	162
Εὐκτική [Eftkiki] (Şüret-i temenniyye)	163
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	164
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	164
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	164
Mülâhâzât	165
ON BEŞİNCİ DERS	166
Ef'âl-i Râûba Hakkında Mülâhâzât	166
ON ALTINCI DERS	167
İdgâm Vâkıf Olan Fi'lileriñ Bâbları	167
Birinci Bâb	167
ΡΗΜΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Eneyitikon] (Fi'l-i ma'lûm)	167
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye)	168
Ἑποτακτική [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)	169
Εὐκτική [Eftkiki] (Şüret-i temenniyye)	170
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	171
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	171
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	171
ΡΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi'l-i mechül)	172
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye)	172
Ἑποτακτική [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)	174
Εὐκτική [Eftkiki] (Şüret-i temenniyye)	174
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	175
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	176
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	176
ON YEDİNCİ DERS	177
İkinci Bâb	177
ΡΗΜΑ ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Eneyitikon] (Fi'l-i ma'lûm)	177
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye)	177
Ἑποτακτική [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)	179
Εὐκτική [Eftkiki] (Şüret-i temenniyye)	180
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)	181
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)	181
Μετοχή [Metohi] (Fer ^e -i fi'l)	181
ΡΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi'l-i mechül)	182
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye)	182
Ἑποτακτική [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)	184
Εὐκτική [Eftkiki] (Şüret-i temenniyye)	185

Προστακτική [prostaktiki] (Şüret-i emriyye).....	186
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar).....	186
Μετοχή [Metohi] (Fer ^c -i fi').....	186
ON SEKİZİNCİ DERS	187
Üçüncü Bâb.....	187
PHMA ENERĞHTIKON [Rima Eneyitikon] (Fi'l-i ma'lûm)	187
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye).....	188
Ἑποτακτική [Ipotaktiki] (Şüret-insâ'iyye).....	190
Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye).....	190
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye).....	191
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar).....	192
Μετοχή [Metohi] (Fer ^c -i fi').....	192
PIMA PAΘHTIKON [Rima Pathitikon] (Fi'l- i meçhûl)	192
Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbâriyye).....	192
Ἑποτακτική [Ipotaktiki] (Şüret-i insâ'iyye).....	193
Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye).....	193
Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye).....	196
Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar).....	196
Μετοχή [Metohi] (Fer ^c -i fi').....	197
Mülâhazât.....	198
ON TOXUZINCI DERS	199
Ef'âl-i Semâ'iyye.....	199
YİĞİRMİNCİ DERS	203
Hârf-i Cerr.....	203
YİĞİRMİ BİRİNCİ DERS	206
Zarf.....	206
YİĞİRMİ İKİNCİ DERS	207
Hârf-i Rabt.....	207
YİĞİRMİ ÜÇÜNCÜ DERS	208
Hurûf-ı Nidâ.....	208
ΔΙΑΛΟΓΟΙ [DIALOGI]	209
Εν Τῷ Οἴκῳ [En Tõ İkö] (Evde).....	209
Εν Τῇ Σχολῇ [En ti sholi] (Mektebde).....	212
Κατὰ Τὸν Περὶπατόν [Kata Ton Peripaton] (Gezmeçde).....	215
Εἰς Τὴν Τραπεζάν [İs Tin Trapezan] (Sofrada).....	217
ΚΙΡÁ'AT	220

ÖN SÖZ

Osmanlı Devletinde Rumlar kendi dillerini korumak ve öğretmek amacıyla birçok eser kaleme almışlardır. Bu eserlerden biri de yüz on dokuz yıl önce yazılmış olan “Ta’lîm-i Lisân-ı Rumî” adlı eserdir.

1886 yılında yayımlanmış olan Ta’lîm-i Lisân-ı Rumî, Türkçe ile Rumca ilişkisinde belli bir aşamayı yansıtmaktadır. Bugün hâlâ benzeri yayımlanmamış olan bu eser, Osmanlı Devletinin azınlık dillerinin öğretilmesine yönelik tutumunu göstermektedir. Eser hâlâ bir yabancı dil öğretim kitabı olarak geçerliliğini de korumaktadır. Bu çalışmayla eseri hem tanıtacağız, hem de Rumca öğrenmek isteyenlerin istifadesine sunacağız. Ayrıca 19. yüzyıldaki yabancı dil öğretim yöntemlerinden birini de tespit ve tahlil edeceğiz.

Eser iki dilli olarak kaleme alınmıştır. Osmanlı alfabesiyle yazılan Türkçe kısımlar çevriyazıyla günümüz alfabesine aktarılmıştır. Rum alfabesiyle verilen Rumca kısımlar ise aynen yazılarak okunuşları çevriyazıyla Rumca ibarenin hemen bitimine köşeli parantez içinde verilmiştir. Eserin orijinalliğine sadık kalmak için okuma parçaları aynen verilmiştir. Fakat okuma parçaları eserde olduğu gibi metnin ortasına değil de sonuna konulmuştur. Yine metin aktarılırken çevriyazı işaretleri Arap alfabesi ve Rum alfabesi için ayrı ayrı verilmiştir.

“Çehârşenbe, zukağ, nerd-bân, hecâ” gibi bazı yazılışlarda, ses imlâda açıkça gösterilmişse, bu yazılışlar yorumsuz çevriyazı (transliterasyon) ile verilme yoluna gidilmiştir. Yine “yigirmi toközuncı ...” gibi Türkçe kelimelerde de imlâ özelliğine göre aktarma yapılmıştır.

Tezimizin giriş kısmında genel bir bilgi verdikten sonra Osmanlı döneminde Rumların eğitimi ve öğretimine değinilmiştir. Daha sonra bu eğitim ve öğretimin bir aracı olan “Ta’lîm-i Lisân-ı Rumî” nin içeriği ile ilgili özlü bilgi verilmiştir. Giriş kısmından sonra incelememizin bir bölümünü oluşturan yabancı dil öğretim yöntemleri, tarihî gelişimi içerisinde kısa kısa ele alınmıştır. Bu bölümlerden sonra eserin ve eserde takip edilen dil öğretim yönteminin genel bir değerlendirilmesi yapılmıştır. Tezimizi hazırlarken yararlandığımız eserleri belirttiğimiz “Kaynaklar” bölümünden sonra, çevriyazılı metin verilmiştir. Çevriyazılı metin yayını dışındaki kısımlarda Türk Dil Kurumunun İmlâ Kılavuzunu esas aldık.

Böyle bir çalışmaya beni yönlendiren ve çalışmam süresince benden yardımlarını esirgemeyen değerli hocam ve danışmanım Yard. Doç. Dr. Rıdvan ÖZTÜRK'e şükranlarımı sunarım.

Gökhan ÖLKER

30.05.2005

Arap asıllı Türk alfabesi için çevriyazı işaretleri
Arap asıllı Türk alfabesi – Latin asıllı Türk alfabesi

ا/آ	a, e, ā	ط	ţ
ء	'	ظ	z
ب	b, p	ع	°
پ	p	غ	ğ
ت	t	ف	f
ث	ş	ق	ķ
ج	c, ç	ك	k, g, ğ
چ	ç	ل	l
ح	h	م	m
خ	ħ	ن	n
د	d	و	v
ذ	z	ه	h, e
ر	r	ى	y, ĩ
ز	z	و, او	o, ö, u, ü, ū
س	s	ای	ı, i
ش	ş		
ص	ş		
ض	z		

Rum alfabesi için çevriyazı işaretleri
Rum alfabesi – Latin asıllı Türk alfabesi

α	a	τ	t
β	v	υ	i
γ	g, ğ, y	φ	f
δ	ð	χ	h
ε	e	ψ	ps
ζ	z	ω	ō
η	i	Birleşik şekiller	
θ	th	αι	e
ι	i	ει	i
κ	k, κ	οι	i
λ	l	ου	u
μ	m	υι	i
ν	n	αυ	af, av
ξ	ks	ευ	ef, ev
ο	o	ηυ	if
π	p	μπ	b
ρ	r	ντ	d
ς, σ	s		

GİRİŞ

TARİHTE RUMLAR

Rum Kelimesi

İslâm kaynaklarında Rum kelimeyi Romano “Romalılar Devleti” veya Bizanslıların kendi ülkelerine verdikleri Romania adından değiştirilmiş bir isimdir. Roma ve Bizans imparatorlukları için olduğu kadar Anadolu hakkında da kullanılmıştır. Rum kelimesi ilk Türk yazıtlarında da Purum biçiminde geçmektedir. Kelimenin Türkçeye Soğdcaдан alınmış olması muhtemeldir. Altıncı yüzyılda Göktürkler ile Bizans arasındaki siyasi ve ekonomik ilişkilerin gelişmesi üzerine Türk boyları arasında Urum biçiminde Bizans İmparatorluğu topraklarına verilen bir ad hâline gelmiştir. Oğuz göçlerinden sonra ise Anadolu’ya mahsus bir isim olmuştur. Bu nedenle Anadolu Selçuklu Sultanlığına da Rum Selçukluları adı verilmiştir.

Rum kelimesi aynı zamanda (İon) bütün Anadolu’nun ve Balkanlar’ın eski kavimlerinin de ortak adı olmuştur. Yeni Yunancayı (Rumeka/Rumca) konuşan ve Ortodoks mezhebinde olan bütün Osmanlı tebasına Müslüman Türklerce verilen bu ad, Türkçe konuştukları hâlde Ortodoks mezhebinde olan etkin gruplara da teşmil edilmiştir.¹

“Türkçede Rum denince, Hıristiyan Ortodoks mezhebinden olan ve Yunanca konuşan kimse anlaşılır. Rum, Romeos (Romalı) kelimesinden bozularak günümüze ulaşmış bir terimdir. Tarih içinde siyasi, ekonomik, kültürel anlam değişikliklerine bağlı olarak başka anlamlarda da kullanılmıştır.”²

Roma ve Bizans Dönemi³

MÖ 7. yüzyılda Boğazlar çevresine ilk yerleşenlerden Megaralılar, kentlerine, komutanlarının adı olan Bizans’ın adına atfen Bizantion dediler. MS 2. yüzyılın sonunda kenti ele geçiren Roma İmparatoru Septimius Severius’un karısı İmparatoriçe Antonnina’nın adı verildi. Nihayet 1. Constantinus zamanında, 11 Mayıs 330’da, kentin yeni kuruluşu kutlandı ve yeni adı resmen Constantinopolis olarak, Yeni Romalı dönemine başladı.

¹ “Rum Maddesi” Türk Ansiklopedisi, C. 27, Milli Eğitim Basımevi, Ankara 1978, s.456.

² www.megarevma.net/tarihce.htm, (indirilme tarihi: 24.06.2005).

³ www.megarevma.net/tarihce.htm, (indirilme tarihi: 24.06.2005).

Constantinopolis'te yaşayan halkın kendisine Roma vatandaşı anlamında Rum demesi, Caracalla'nın, 212'de ilan ettiği ve Roma İmparatorluğu içinde serbest yurttaş olan (köle olmayan) tüm halkı eşit yurttaş sayan tarihi kararına kadar eskilere götürülebilir. Resmî dili Latince olan Doğu Roma'nın başkentine "Yeni Roma" da denmişti. Constantinopolis halkı Bizans döneminde kendisine "Rum" -Romeos-, Doğu Roma İmparatorluğu'na da Romania; kullandıkları dile ise Yunanca -Hellenca diyordu.

Selçuklu Dönemi⁴

Anadolu Selçuklularının ve sonraları Osmanlıların Anadolu'ya egemen olmalarıyla, Anadolu'da yaşayan Rumlar politik ve kültürel merkezleri olan Constantinopolis'in, Rum yönetici "aristokrasisi"nin, Ortodoks kilisesinin ve genel olarak Bizans'ın ekonomik etkilerinden ve etkinliklerinden yoksun kalmışlardı. Kilise bir yanda topraklarının ve gelirlerinin büyük bir bölümünü kaybetmiş, devletin lojistik desteğinden yoksun kalmış ve ayrıca daha önceleri Bizans bürokrasisinin üstlendiği kimi devlet görevlerini de üstlenmek zorunda kalmıştı. Rumlar, ikinci sınıf halk olarak görüldü. Ortodokslar kimi ek vergiler verirdi, bu cemaate pek anlamı olmayan ve yalnız düşük statülerini vurgulamaya yönelik kimi ilkeler uygulanırdı, adalet önünde Müslümanlarla eşit konumda değillerdi. Birkaç yüzyıl içinde "Diyar-ı Rum", Türklerin yeni yurduna dönüştü.

Osmanlı Dönemi

Osmanlı Devletinin gerek Selçuklulardan devraldığı Türk beldelerinde, gerek yeni fethettiği yerlerde bulunan gayr-i müslim unsurların başında Rumlar yer almışlardır. Bizans'ın uygulamaları sonucunda artık Rumlar ve diğer Bizans tebası Osmanlı Devletinin idaresini kendileri ister hâle gelmişlerdir.⁵

1453'te İstanbul'un, 1461'de de Trabzon'un Osmanlı Devleti tarafından fethedilmesiyle beraber Ortodoks Rumların büyük bir kısmı Türk idaresine girmiştir.⁶ Zaten Osmanlı Rumlarının büyük bir kısmı Rum Ortodoks toluğunun mensuplarıydı.

⁴ www.megarevma.net/tarihce.htm., (indirilme tarihi: 24.06.2005).

⁵ TOSUN, Ramazan, Türk - Rum Nüfus Mübadelesi ve Kayseri'deki Rumlar, Tolunay yay., Niğde 1998, s.1.

⁶ VAHAPOĞLU, Hidayet, Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları, İstanbul 1992, s. 16.

Osmanlı Döneminde Rum Nüfusu

Osmanlı Devleti içinde Rumların en yoğun yaşadıkları bölge İstanbul'du. Genel olarak denize yakın ve Müslüman halkın yaşadığı merkezlerden uzak yörelere yerleştiler. Surlar dışındaki kimi İstanbul yörelerinde Rumlar nüfusun önemli bir kesimini ya da çoğunluğunu oluşturdu. Galata'da Batılı tüccarlar ve gene ticaret yapan Yahudilerle Rumlar yarıştı. Yarış hem ticaret alanında hem de "lüks" bir yaşam sürdürme alanında oldu. Üsküdar'da Rumlar Anadolu ticareti alanında çalıştılar. 17. yüzyılda Rum tüccarlar Fransız tüccarlarıyla rekabet etti, Rumlar ayrıca Kuruçeşme, Arnavutköy, Yeniköy, Tarabya, Büyükdere, Çengelköy gibi yörelerde de yoğun olarak yaşadılar.

Kenar semtlerdeki genellikle küçük ve gösterişsiz olan kiliselerin etrafında barınan Rumların üst ve daha zengin kesimini, 18. yüzyılda tüccarlar, inşaat ustabaşları, doktorlar, kuyumcular, saatçiler, tercümanlar oluşturdu. Bütün bu insanlar Rum olarak patriğin yönetimi ve sorumluluğu altında yaşamakla birlikte kendilerine özgü "yerel cemaatler" de (koinotes) oluşturdular. Bu yerel cemaatlerle ilişkili bilgiler özellikle 18. ve 19. yüzyıldaki cemaatlerle ilgilidir. Kendilerine özgü bir örgütlenme ve yönetim biçimi sergileyen bu cemaatler mahallelerde, köylerde ve adalarda görüldü.⁷

Osmanlı Anadolu'sunda nüfustaki ulusal yapıyı 11. yüzyılda başlayan Türk fetihleri belirlemişti. Gerçekleşen fetihler sonucunda Anadoludaki Ortodoks Hristiyan nüfustan çoğunun yerini Müslüman Türkler almıştı. Osmanlı egemenliği boyunca İslâma geçmeler Anadolu nüfusu içinde Müslümanların çoğunlukta olma durumunu büsbütün berkitti. Buna rağmen başlıca Hristiyan toplumlarından hiçbirinin yok olduğu söylenemez. Anadolu Birinci Dünya Savaşına kadar müslüman ve müslüman olmayan toplumların karışımından oluşan bir nüfusa sahip kaldı.⁸

⁷ www.megarevma.net/tarihce.htm, (indirilme tarihi: 24.06.2005).

⁸ MCCARTHY, Justin, *Müslümanlar ve Azınlıklar*, İnkılap yay. İstanbul 1998, s. 1.

Anadoludaki Rum nüfus çoğunlukla deniz kıyısında yerleşmişti. 1911-1912 yıllarında yapılan Anadoludaki nüfus sayımından elde edilen sonuçlar aşağıdaki tablolarda (tablo 6.1, 6.2, 6.3) belirtilmiştir.⁹

TABLO 6.1
Anadolu'nun 1330 (1911-12)'deki nüfusu

İller	Müslüman	Rum	Ermeni	<u>Sıryani,</u> <u>Keldani,</u> <u>Nesturi</u>	Yahudi	Diğer	Toplam
Hüdavendigâr	535 654	87 605	74 229	0	4 881	2 112	704 481
Aydın	1 734 179	384 732	25 059	13	44 206	6 230	2 194 419
Kastamonu	846 726	24 069	10 289	0	8	0	881 092
Trabzon	914 592	160 427	39 952	0	8	0	1 114 979
Sivas	1 196 300	90 419	182 912	3	407	2 797	1 472 838
Ankara	1 263 199	53 452	125 666	0	1 822	0	1 444 139
Konya	1 542 331	121 812	24 858	4	323	1 060	1 690 388
Adana	573 256	14 825	74 930	2 477	85	1 005	666 578
Haleb	844 486	25 472	101 849	3 847	14 416	1 529	991 599
Bitlis	408 703	0	191 156	11 532	0	0	611 391
Mamuret el Aziz	564 164	1 227	11 043	2 833	0	974	680 241
Dayarbekir	598 985	2 355	89 131	58 551	2 538	2 891	754 451
Van	313 322	1	130 500	62 400	1 798	1 776	509 797
Erzurum	804 388	5 811	163 218	121	10	648	974 196
<u>Bağimsiz</u> <u>Sancaklar</u>							
Bolu	458 553	5 915	3 413	0	19	1 398	469 298
Canik	264 063	98 038	28 374	10	26	0	390 511
İzmit	271 751	47 973	69 225	11	512	18	389 490
Biga	165 508	9 441	2 805	0	4 021	1 302	183 077
Karahisar[Afyon]	313 699	714	8 415	0	7	84	322 919
Karesi	406 507	110 152	9 834	0	409	7 460	534 362
Kütahya	342 723	9 891	5 138	0	0	275	358 027
Urfa	<u>173 053</u>	<u>2</u>	<u>21 280</u>	<u>2 697</u>	<u>1 002</u>	<u>45</u>	<u>198 079</u>
Toplam:	14 536 142	1 254 333	1 493 276	144 499	76 498	31 604	17 536 352

⁹ MCCARTHY, Justin, Müslümanlar ve Azınlıklar, İnkılap yay. İstanbul 1998, s. 112

TABLO 6.2

1330 (1911-12)'deki nüfus bölümlerinin toplam nüfus içinde % oranları

<u>İller</u>	<u>Müslüman</u>	<u>Rum</u>	<u>Ermeni</u>	<u>Sırvani, Keldani, Nesturi</u>	<u>Yahudi</u>	<u>Diğer</u>
Hüdavendigâr	76.04	12.44	10.54	0	00.69	00.30
Aydın	79.03	17.53	01.14	*	02.01	00.28
Kastamonu	96.10	02.73	01.17	0	*	0
Trabzon	82.03	14.39	03.58	0	*	0
Sivas	81.22	06.14	12.42	*	00.03	00.19
Ankara	87.47	03.70	08.70	0	00.13	0
Konya	91.24	07.21	01.47	*	00.02	00.06
Adana	86.00	02.22	11.24	00.37	00.01	00.15
Haleb	85.16	02.57	10.27	00.39	01.45	00.15
Bitlis	66.85	0	31.27	01.89	0	0
Mamuret el Aziz	82.94	00.18	16.32	00.42	0	00.14
Dayarbekir	79.39	00.31	11.81	07.76	00.34	00.38
Van	61.46	*	25.60	12.24	00.35	00.35
Erzurum	82.57	00.60	16.75	00.21	*	00.07
<u>Bağcınsız Sancaklar</u>						
Bolu	97.71	01.26	00.73	0	*	00.30
Canik	67.22	25.11	07.27	*	00.01	0
İzmit	69.77	12.32	17.77	*	00.13	*
Biga	90.40	05.16	01.53	0	02.20	00.71
Karahisar[Afyon]	97.14	00.22	02.61	0	*	00.03
Karesi	76.07	02.61	01.84	0	00.08	01.40
Kütahya	95.73	02.76	01.44	0	0	00.08
Urfa	<u>87.37</u>	<u>*</u>	<u>10.74</u>	<u>01.36</u>	<u>00.51</u>	<u>00.02</u>
Toplam:	82.89	07.15	08.52	00.82	00.44	00.18

Açıklamalar: [*] oranı % 0.1'den az olanlar.

En alttaki toplam sayıları herbir dinsel cemâatin toplam Anadolu nüfusu içindeki yüzde oranını göstermektedir.

TABLO 6.3

İllerin standartlaştırılmış sınırlarına göre 1330 yılındaki nüfus

<u>Yöre</u>	<u>Müslüman</u>	<u>Rum</u>	<u>Ermeni</u>	<u>Diğer</u>	<u>Toplam</u>
Hüdavendigâr	1 598 583	208 362	97 616	15 228	1 919 789
Aydın	1 734 179	384 732	25 059	50 449	2 194 419
Kastamonu	1 305 279	29 984	13 702	1 425	1 350 390
Trabzon	1 178 655	258 465	68 326	44	1 505 490
Sivas	1 196 300	90 419	182 912	3 207	1 472 838
Ankara	1 263 199	53 452	125 616	1 822	1 444 139
Konya	1 542 331	121 812	24 858	1 387	1 690 388
Adana	573 256	14 825	74 930	3 567	666 578
Haleb	1 017 539	25 474	123 129	23 536	1 189 678
Bitlis	408 703	0	191 156	11 532	611 391
Mamuret el Aziz	564 164	1 227	11 043	3 807	680 241
Dayarbekir	598 985	2 355	89 131	63 980	754 451
Van	313 322	1	130 500	65 974	509 797
Erzurum	804 388	5 811	163 218	779	974 196
İzmit	271 751	47 973	69 225	541	389 490
Biga	<u>165 508</u>	<u>9 441</u>	<u>2 805</u>	<u>5 323</u>	<u>183 077</u>
Toplam:	14 536 142	1 254 333	1 493 276	252 601	17 536 352

Açıklama: İrdelemede kolaylık sağlamak için İzmit ile Biga dışında kalan bütün bağımsız sancaklar önceden bağlı buldukları vilayetin içine katılmışlardır.

Sonuç olarak Göktürklere kadar uzanan Türk-Rum münasebeti bazı dönemlerde yoğunlaşarak günümüze kadar gelmiştir. Özellikle Osmanlı Devletinde bu münasebet üst seviyededir. Türk-Rum nüfus mübadelesine kadar Rumlar İç Anadolu, Karadeniz ve İstanbul'da yoğun olarak bulunmuşlardır. Bilhassa İstanbul'daki Rumlar kültürel alanda oldukça etkin olmuşlardır. Toplum içinde genelde sanat ve ticaret ile uğraştıkları için müreffeh bir hayat süren Rumlar, kendi dillerini korumak ve öğretmek amacıyla birçok eser kaleme almışlardır. Bu hususta özel ve resmî okullar açmışlardır. Birçok Rum bizzat devlet okullarında hocalık yapmıştır.

Osmanlı Döneminde Rumların Eğitimi ve Öğretimi

Osmanlı Devletinin azınlıklara tanıdığı serbestlik çerçevesinde onlara kendi dillerinde eğitim yapma hakkının verilmesinden yararlanan Rumlar da kendi kiliselerini kurmuşlar ve kendi eğitim-öğretim kurumlarını açmışlardır. Bu kurumlar dinî niteliği ağır basan bir eğitim düzenini benimsemişler, dolayısıyla da kiliselere bağlı kurumlar halinde teşkilatlanmışlardır. Zamanla da bu kurumlar örgün eğitim-öğretim kurumu hâline getirilmişlerdir. Bir süre bu şekilde devam ettikten sonra

Osmanlı Devletinin parçalanması yönünde planlar tatbik eden batılı devletlerin güdümüne girmeye başlayan bu eğitim kurumları buna bağlı olarak da ilgili devletlerin siyasi amaçları doğrultusunda Osmanlı Devleti aleyhine olan her türlü faaliyette yerlerini almışlardır.¹⁰

Tanzimatın getirdiği yasal değişikliklerden yararlanarak Rumlar, söz konusu dönemde Tanzimatın “eğitim yoluyla Osmanlılık” politikasından özellikle kaçınmışlardır. Heybeliada’da papaz yetiştirmek amacıyla bir Ortodoks İlahiyat Okulu kurmuşlardır.(1844). Patrikhane, bu okulda papaz görünüşlü ihtilâlciler yetiştirip bunları yurdun en ıssız yerlerindeki Rumlar ile yüzyıllardır Türkçeden başka dil bilmeyen Ortodoks azınlıklar arasına göndererek Türk düşmanlığı yapmış, “Büyük Yunanistan” ülküsünü geliştirmeye çalışmıştır.¹¹

Ayrıca maddi imkânları iyi olan Rum aileler çocuklarını yurt dışına eğitime göndermekteydiler. Bilhassa İtalya üniversitelerine gönderilen bu gençler, felsefe, tıp gibi ilim dallarında eğitim gördükleri gibi, bir yabancı dili de mükemmel şekilde öğrenmekteydiler. Türklerin yabancı dil öğrenimini uzun süre ihmal etmeleri ve Avrupa üniversitelerinde yetişen Rum gençlerin yabancı dil bilmeleri sonucunda Rumlar, Osmanlı Devletinin dış işlerinde etkili hâle gelmişlerdir. Bu durum Osmanlı diplomasisinde güçlerini iyice arttırmıştır. Bu ise ilerde Osmanlı Devletinin aleyhine olacaktır.¹²

İstanbul’dan başka İzmir, Bükreş, Sakız, Ayvalık gibi yerlerde Rum tüccarları tarafından açılan okullarda, dini konulardan çok Yunan klasikleri, matematik ve doğa bilimleri okutulmaya başlanmıştı.¹³

Ta’lim-i Lisân-ı Rumî

Üzerinde çalıştığımız eser Mekteb-i Sultani ve Mekteb-i İdadî-i Mülkiye muallimi olan Yorgaki OHANİ tarafından kaleme alınmıştır. Araştırmalarımız dairesinde müellif hakkında başka bir bilgiye ulaşamadığımızdır. 1886 yılında Maarif Nezaretinin izniyle İstanbul’da bastırılan eser Osmanlı zamanında liselerin programına dahil edilmiştir.

¹⁰ POLAT, İlnur, “Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Rum Eğitim-Öğretim Kurumlarının Yeri ve Önemi” Üçüncü Askeri Tarih Semineri, Ankara 1986, s.440.

¹¹ BÜYÜKKARCI, Süleyman, “Türkiye’de Rum Okulları”, Yelken yay. Konya 2003, s. 25.

¹² TOSUN, Ramazan, Türk – Rum Nüfus Mübadelesi ve Kayseri’deki Rumlar, Tolunay yay., Niğde 1998 s. 4.

¹³ POLAT, İlnur, “Türk-Yunan İlişkileri Çerçevesinde Rum Eğitim-Öğretim Kurumlarının Yeri ve Önemi” Üçüncü Askeri Tarih Semineri, Ankara 1986, s.440.

1886 yılında Yorgaki Ohani tarafından kaleme alınan ve Maarif Nezaretinin izniyle İstanbul'da bastırılan eser, esas itibarıyla dört kısımdan meydana gelmektedir. Bunlar "elifbâ, kıraat, sarf, mükelâmât" olarak sıralanmaktadır. Bu kısımlar kendi içlerinde derslere ayrılmaktadır. Eserde öncelik okumaya verilmiş, ardından gramer konularına geçilmiştir. En son bölümde çok az bir şekilde konuşmaya yönelik parçalar verilmiştir. Şimdi bu dört kısmı ve bunların içindeki dersleri inceleyelim:

Birinci kısım: Yazar burada Rum alfabesini tanıtmıştır. Harflerin büyük ve küçük şekillerini vermiş, küçük şekillerin altlarına harflerin adlarını yazmıştır. Daha sonra el yazısının büyük ve küçük şeklini vermiştir. El yazısının fontunu bulamadığımız için bu kısmı aynen alıp eserin içine ekledik. Burada yazar Rum harflerinin Türkçedeki ses karşılıklarını göstermemiştir. Bu da eser için eksik sayılacak bir noktadır.

Harfleri genel bir tanıttıktan sonra yazar konuları ders ders işlemeye başlamıştır. Bu kısımda toplam on bir ders işlemiştir:

Birinci derste harfleri tekrar ele alınıp ünlü ve ünsüz harfleri ayrı ayrı anlatmıştır. Dersin sonunda bütün sessizleri müstakil seslilerin tamamıyla, bir sessiz bir sesliden meydana gelen heceler şeklinde sırasıyla vermiştir.

İkinci derste Rumcada vurguyu göstermeye yarayan "med" ve "nefhat" denilen işaretleri tanıtmıştır.

Üçüncü ve dördüncü derslerde tekrar hecelere dönmüştür. Heceleri tanıttıkdıktan sonra bir, iki ve üç heceli kelimelere örnekler vermiştir. Kelimelerde herhangi bir düzen takip etmemiş, kelimeleri rastgele seçmiştir. Yapım ekli kelimelerin yanı sıra bazen çekim ekli kelimeleri de (istiyorum, içiyorum gibi) örnek olarak vermiştir.

Beşinci derste, daha önceki derslerde anlatılanları, sıfat tamlaması grubu halinde örneklendirmiştir. Yedinci, sekizinci ve dokuzuncu derslerde harfleri tanıtmaya devam etmiştir. Onuncu derste, üzerine geldiği harfi aslı sesiyle okutan bir işareti tanıtmış, on birinci derste ise daha önce anlatılanları yine sıfat tamlaması grubu şeklinde örneklendirmiştir. Bu dersin sonunda noktalama işaretlerini tanıtmıştır.

Sonuç olarak yazar bu on bir derslik bölümde harfleri, harflerin okunuşlarını belirleyen işaretleri ve noktalama işaretlerini tanıtmıştır.

İkinci kısım: Burada “Kıraat” başlığı altında otuz iki adet okuma parçası vardır. Birinci kısımda ses değerlerini gösterdiği Rum alfabesiyle verdiği metinlerle okuma ve dinleme pratiği yapma yoluna gitmiştir. Bu kısım eserde bulunduğu yerde değil de, eserin sonundadır.

Üçüncü kısım: Yazar bu kısımda Rumca dil bilgisii (sarf) tanıtmıştır. Eserde asıl yer kaplayan bu kısımdır. Burada toplam 23 ders vardır. Derslerde ana hatlarıyla şu konuları işlemiştir:

Birinci ve ikinci derste harfler ile daha önce bahsedilen işaretleri tekrar etmiştir. Birinci kısımdan farklı olarak burada konu sonuna alıştırma ekleyerek uygulamaya geçmiştir.

Üçüncü derste hece düşmesini ve hece kaynaşmasını anlatmış, dördüncü derste kelime türlerini genel hatlarıyla tanıtmıştır. Beşinci derste tanım edatını (harf-i tarif) anlatarak çekimler yapmıştır. Altıncı, yedinci ve sekizinci derste çok geniş bir şekilde ve bol örnekle olarak ismi (ism-i mevsufu) aktarmıştır.

Dokuzuncu, onuncu ve on birinci derslerde sıfat çeşitlerini (derecelendirme sıfatları, sayı sıfatları) anlatmıştır.

On ikinci dersi zamirlere ayırmıştır. Şahıs, işaret, soru, bağlama, aitlik, belirsizlik, dönüştürülük ve işteşlik zamirlerini anlatmıştır.

On üçüncü, on dördüncü, on beşinci, on altıncı, on yedinci, on sekizinci ve on dokuzuncu derslerde fiilleri işlemiştir. Fiillerin çatılarını (etken, edilgen, geçişli ve geçişsiz) vermiş, zaman çekimlerini yapmıştır. Çekimleri etken ve edilgen olarak ayrı ayrı yapmıştır.

Etken fillerde altı ana başlık altında çekim yapmıştır.

I- Sûret-i ahbâriye: Haber kipleri başlığında yedi zamanda çekimlemiştir.

a – Hâl (şimdiki zaman)

b – Hikâye-i hâl (şimdiki zamanın hikâyesi)

c – Mazi (görülen geçmiş zaman)

ç – Müstakbel-i mütemadî (uzak gelecek zaman)

d – Müstakbel-i ânî (yakın gelecek zaman)

e – Mazi-i naklî (öğrenilen geçmiş zaman)

f – Hikâye-i mazi-i naklî (öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi)

II- Sûret-i inşâiye: Dilek-istek kipini, şimdiki zaman ve yakın gelecek zaman da ayrı ayrı olarak çekmiştir. Türkiye Türkçesindeki istek çekiminden anlam olarak iki çekimin de herhangi bir farklılığı yoktur.

III- Sûret-i temenniye: Bu başlığı Türkiye Türkçesinde ayrı bir çekim olarak ele almıyoruz. Bizdeki isteğin hikâyesini ve gelecek zamanın hikâyesini sırasıyla “hikâye-i hâl fi-el-mazi” ve “mazi” adı altında bu grupta vermiştir. Yine Türkçe olarak karşılığını vermediği “mazinin diğer şekli” adı altında bir çekim daha yapmıştır.

IV- Sûret-i emriyye: Emir çekimini yapmış ancak 1. şahısları çekimlememiştir. Yine burada da emir çekimini şimdiki zaman ve yakın gelecek zamanda çekmiştir.

V- Masdar: Fiilin şimdiki zaman anlamında (çözmek) ve yakın gelecek zaman anlamında (çözecek olmak) masdar şekillerini vermiştir.

VI- Fer^c-i fiil. Bu başlıkta ise fiilin şimdiki zaman içinde (çözen) ve geçmiş zaman içinde (çözmüş olan) –an ve –en sıfat fiil ekini almış halini vermiştir.

Edilgen fillerin çekimi de, Rumca dil bilgisi değişikliklerinin dışında çekim olarak etken ile aynı şekildedir.

Eserin ağırlık noktasını fiiller oluşturmuştur. Özellikle çekimleri bolca örneklendirmiş, farklı çekim gerektiren fiilleri ayrıntılı bir şekilde işlemiştir.

Yirminci derste harf-i cerri¹⁴, yirmi birinci derste ise zarfları (zaman, mekan, miktar ve tarz zarfları) anlatmıştır. Yirmi ikinci ve yirmi üçüncü derslerde kısaca bağlaçları ve ünlemleri tanıtmıştır.

Dördüncü kısım: Yazarın “mükelâmât” adı altında en sonda verdiği kısa konuşma metinleri “evde, mektepte, gezmede, sofrada” başlıklarıyla dört kısımdan oluşmaktadır.

---

¹⁴ “Harf-i cerler Türkçenin son çekim edatlarına ve isim çekim eklerine karşılıktır.” TİMURTAŞ, F. Kadri, Osmanlı Türkçesi Grameri III, Alfa yay., İstanbul 1997, s. 229.

**YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE UYGULANAN
YÖNTEMLER**

YABANCI DİL ÖĞRETİMİNDE UYGULANAN YÖNTEMLER*

Eski Çağda Uygulanan Yöntemler

Eski çağlarda yazı bilinmezden evvel yabancı dil öğreniminin iki yolla yapıldığı ileri sürülebilir: Birincisi o dili konuşan öğreticiler aracılığıyla, ikincisi ise o dilin konuşulduğu toplum içinde bir süre yaşayarak.

a. Sümerlerde

Yazı bulunduktan sonraki dönemde dil öğretimine ilişkin ilk belgeler Sümerlerden kalmıştır. Şuruppak tabletlerinden anlaşıldığına göre Sümer okulunda bir yandan çivi yazısı imleri öğretilmiş, öte yandan bunu destekleyici olarak kelime öbekleri, deyimler, bileşik adlar ve eylem çekimleri üzerinde bilgi verilmiştir.

b. Hintlilerde

Eski Hindistan'da dilbilgisi incelemeleri İ.Ö. 1000 yıllarında, kutsal veda metinlerinin anlaşılmasını ve doğru okunmasını sağlamaya yönelik olarak yapılmıştır. Bu çalışmaların yabancı dil öğretimiyle ilgisi üzerine fazla bilgi bulunmamaktadır.

c. Greklerde

Grekçenin bir yabancı dil olarak öğretimi ilk olarak Klasik Dönem (İ.Ö. 2.yy-İ.S. 4.yy) dil bilgisi uzmanlarınca başlatılmıştır. Greklerde yabancı dil öğretimi gramerciler ve dilcilerin gözetiminde ve dilbilgisi ağırlıktır.

ç. Romalılarda

Romalılarda Grekçe öğretimi İ.Ö. ikinci yüzyılda başlar. Tarihçiler Romalıların çocuklarına Grekçe öğretmek için "Dolaysız Yöntem"e benzer bir yol izlediklerini yazmaktadırlar.

Orta Çağda Uygulanan Yöntem

Manastırlarda ve Katedral okullarında, İslam dünyasında ise cami ve medreselerde sürekli ve düzenli olarak yüksek eğitim veriliyordu. Bu çağda diğer derslerin çoğunda olduğu gibi dil bilgisi de din bilgisinin iyi ve doğru anlaşılması için öğretiliyordu.

-
- DEMİRCAN, Ömer, *Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri*, DER yay., İstanbul 2002
  - TÜRK DİLİ Aylık Dil ve Yazın Dergisi, *Dil Öğretim Özel Sayısı*, Yıl 32, Cilt XLVII, Sayı 379-380 / Temmuz - Ağustos 1983 Ankara.

1. Dilbilgisi Yöntemi

Bu öğretimde kelime öbekleri ve dilbilgisi kuralları öğretiliyor, daha sonra da kurallar kelimelere uygulanıyordu. Sesletim öğretimi ya da sözlü dil öğretimi yapılmıyordu. Yazılı metinlerin anlaşılmasına yönelik bir öğretim yöntemiydi.

Medreselerdeki Arapça öğretimi de kutsal metinleri ve bilimsel kaynakları okuyup anlama amacına yönelikti. O nedenle ilk önce dil bilgisi öğretiliyordu.

Yeniçağda Uygulanan Yöntemler

A. XX. Yüzyıl Öncesi

Latince gerek eğitim gerekse ortak iletişim dili olarak yerini yavaş yavaş ulusal dillere bırakmağa başlamıştır. XVI. yüzyıldan başlayarak ulusal dillerin dil bilgisi kitapları yazılmış, sözlükleri derlenmiştir. Daha sonraları ulusal devlet dilleri Batı geleneğine uyularak, ortak dil olarak sömürgelere de taşınmış, iletişim amaçlı yabancı dil öğretimi yaygınlaşmıştır. Almanya ve Fransa'da dil öğretim yöntemleri gözden geçirilerek yeni uygulamalar denenmiştir.

2. Çeviri Yöntemi

Değişik dönemlerde yabancı dil öğretiminde kullanılan çeviri etkinliği bir öğretim yöntemi olarak XVI. ve XVII. yüzyıllarda genellikle yazılı bir metne veya seçme parçalara aşağıdaki gibi uygulanmıştır:

- I) Yabancı dil metninin ana dile çevirisi
- II) Ana dile çevrinin yabancı dile çevirisi
- III) Karşılaştırma
- IV) Dil bilgisi öğretimi (gerekirse).

3. Dil Bilgisi - Çeviri Yöntemi

XIX. yüzyılın birinci yarısından başlayarak geçerli dil öğretim yöntemi (Klasik Yöntem) durumuna gelen bu öğretim uygulaması şöyleydi:

I) Dilbilgisi: Şekil ve söz dizimi kurallarını içermekte, sesletim öğretimi yapılmıyorsa da başlangıçta sesletim kuralları bir özet olarak verilebilmektedir.

II) Öğretim ezbere, konu dışı kelimeler, kelime listeleri ve onların çekimleriyle başlar.

III) Dil bilgisi kuralları tümden gelimli olarak verilir. Bu kuralların bir uygulaması olarak yabancı dilden ana dile, ana dilden yabancı dile çeviri yapılır. Bu çevirilerde kullanılan cümleler konu dışı, yapay cümlelerdir. Daha sonra dilbilgisi kuralları birim olarak ve açıklayıcı cümlelerle ezberlenmektedir.

Osmanlılarda yabancı dil öğrenmek bilgi aktarımına yönelik olduğu için, dil bilgisi – çeviri yöntemi vazgeçilmez bir yöntem olarak kullanılmış, ülkemizde de 1950'lere kadar bu yöntem kullanılmaya devam etmiştir.

4. Jacotot Yöntemi

Flaman Jacotot tarafından geliştirilmiştir. Bu yönteme göre öğrenciye açıklama yapmak yanlış bir yoldur. Herkes kendi kendine öğretme becerisiyle doğar, önceden açıklama yaparak öğrenciyi yönlendirmek ya da denetlemek yersizdir. Ancak öğrenci soru sorarsa onu yanıtlamak yeterlidir. Bir metin içindeki bilgilerin ezbere ve tam öğrenilmesi yoluyla öğretim yapılmıştır.

5. Akılcı Yöntem

Claude Mancel bu bireysel yöntemde dil öğretimini özellikleri, amacı ve eğitim yapısı içindeki yeri bakımından ele almaktadır. Dil becerisini dinleme-konuşma ve okuma-yazma olarak belirler. Çocuğun ana dilini öğrenişini örnek alan Marcel'e göre ilk önce anlam kavranır. Daha sonra da bu anlamın aktarımında kullanılan dil öğeleri edinilir.

6. Özümleme Yöntemi

Örnek olarak seçilen az sayıda öğretici cümle ve bunların içindeki sık kullanılan kelimeler doğal biçimiyle ezberlenir. Onlardan cümle üretme tekniğiyle çok sayıda başka cümleler üretmek için dil bilgisi kuralları öğretilir. Öğretimde en çok kullanılan kelimeler seçilmiştir. Öğretici cümleler, bilinçli olarak çok sayıda dil bilgisi kuralı içermektedir.

7. Sesbilimsel Yöntem

Bu yöntemde öğretim kulak eğitimi ile başlar. Kulak eğitiminden sonra seslerin çıkarılmasına geçilir. Ardından sırasıyla kelimelerin, öbeklerin ve

cümlelerin okunmasına geçilir. Daha sonra cümleler bir diyaloga dönüştürülür. Metinler çevriyazı ile yazılır. Düz yazı hiç kullanılmaz. Yazma, duyulanın ve okunanın tekrarlanması biçiminde olur. Okumada kelimeler ve yapılar tümevarımlı bir yolla öğretilir. Burada, çağdaş edebiyattan kolayca anlaşılan ve o yabancı dilin konuşulduğu ülkenin insanlarını, yaşam ve geleneklerini, tarih ve coğrafyasını tanıtıcı bilgiler veren parçalar verilir.

8. Sauveur-Heness Yöntemi

Lambert Sauveur ve Gottlieb Heness tarafından uygulanmıştır. Yirmi kişilik sınıfta günde iki saat, haftada beş gün toplam yüz saatlik bir öğretim süresini kapsar. İkişer saatlik ders süresince sürekli konuşulur. Ders soru-cevap tekniğiyle yapılır, ana dili hiç kullanılmaz. İlk beş ders vücudun parçaları üzerindedir. Söylenenler öğrencilerin anlayabileceği düzeydedir. Kitap en az bir ay yalnızca yoğun sözlü sınıf çalışmasından sonra verilir.

9. Doğal Yöntem

Klasik yapıtların diline karşılık yaşayan dilin, yazılı dile karşılık konuşma dilinin öğretimi amaç edilmiştir. Bu uygulamada sesletim ve dil bilgisi öğretimi olmaz. Çeviri ve başlangıçta okuma ya da yazma çalışmaları yapılmaz, yalnızca dinleme ve konuşma etkinliklerine yer verilir. Yabancı dil onu -ana dil olarak konuşanlardan öğrenilir. Bu yüzden öğretmenler o dili ana dili olarak konuşanlardır.

10. Diziler Yöntemi

Bu yöntem, oluş sırasına dizilmiş eylemler ve bunların aynı anda sözle anlatımı üzerine kurulmuştur. Olaylar yinelenirken eylemlerle sözler arasında kolayca bir çağrışım ilkesi kurulur. Öğretirken ilk önce her konunun özü ana dilde açıklanır. Sonra öğretmen yabancı dilde konuşarak eylemleri yineler. Her konu parçalara bölünerek yeniden tekrarlanır. Bütün bu eylemler ilk önce sözlü, sonra yazılı olarak anlatılır. Alıştırılmalar sözlüdür, dikte edilmez, ancak kolayca akılda kalır. Bu yöntemde en küçük parça 15-20 cümleden oluşan konudur. 50 konu bir dizi, birkaç dizi de bir genel dizi oluşturur.

11. Ruhbilimsel Yöntem

İlke olarak kavram ve düşünceler arasında insan aklında canlandırılarak ilişki kurulması görüşüne dayanır. Belli başlı özelliklerinden kimileri şunlardır: 1-

Nesneler, çizimler, resimler, levhalar yardımıyla akla ait bir imge oluşturulur. 2- Bu imge onu anlatan kelimeye bağlanır. 3- Kelimeler, bir konuya bağlı olarak kısa ve özlü cümlelerde kullanılır. Böyle bir cümle topluluğu bir ders oluşturur. Birkaç dersten bir bölüm, birkaç bölümden de bir seri oluşturulur. Başlangıçta öğretim tümüyle sözlü olarak yürütülür. Daha sonra bir bölümüyle kitaba bağlanır. Pek seyrek olmakla birlikte, ara sıra ana dil kullanılabilir. İlk birkaç dersten sonra yazmaya geçilir. Dilbilgisine erken, okumaya geç başlanır.

12. De Sauze Yöntemi

Derslerde yalnızca yabancı dil konuşulur, asla çeviri yapılmaz. Öğretmen ile öğrenci arasında soru-cevap türü diyaloglarla, gerçek yaşam deneyimlerine bağlı olarak dinleme, konuşma okuma, yazma aynı anda öğretilir. Belli başlı ilkeleri şunlardır:

1- Dil özellikleri birer birer ve adım adım sunulur, bol bol alıştırma yapılır. Öğrenciler daha ilk günden yabancı dilde öğrendiklerini kullanarak iletişim kurarlar.

2- Bir dil özelliği üzerine açıklayıcı birkaç örnek seçilir. Öğretmenin gözetiminde öğrenci bundan tümevarım yöntemiyle dil bilgisi kuralını çıkarır.

3- En önemli sorun öğrencilerin ilgisini çekmek ve onu canlı tutmaktır. Başvurulan her etkinlik bu amaca hizmet eder. Öğrencilerin kullanmak isteyecekleri kelimeler özenle seçilerek öğretilir. Yazma ilk günden başlar.

13. Berlitz Yöntemi

Maximilian Berlitz tarafından geliştirilmiştir. Amacı sözlü iletişim açısından temel becerileri öğretmektir. Öğretmenler öğrettikleri dili ana dili olarak ve akıcı konuşan kimselerdir. Öğretim ya bireysel ya da on kişiyi geçmeyen sınıflarda yapılmalıdır. Gözetilen ilkeleri şunlardır:

- 1- Hiçbir zaman çeviri yapma, göster ya da hareketle açıkla.
- 2- Açıklama yapma, hareketle göster.
- 3- Konuşma yapma, soru sor.
- 4- Yanlışlıkları tekrarlama, düzelterek söyle.
- 5- Tek kelime söyleme, cümle kullan.
- 6- Çok konuşma, öğrencileri çok konuştur.
- 7- Kitap kullanma, ders planı kullan.
- 8- Oradan oraya atlama, ders plânını izle.

- 9- Çok hızlı gitme, öğrencilerin hızına uy.
- 10- Çok yavaş konuşma, normal konuş.
- 11- Çok hızlı ve yüksek sesle konuşma, normal konuş.
- 12- Sabırsız olma, geniş ol.

14. Seçmecî Yöntem

Bu yönetime göre değişik istekler, beceriler, güdülenmeler ve eğilimlerle bir araya gelmiş olan bir sınıfta öğretmenin her aşamada hangi tekniği kullanacağını ne eğitimi ne yöntemci, ne de ders kitabı yazarı belirleyemez. Bu karar öğretmenin kendisine bırakılmalıdır. Buradan yola çıkılarak bilinen yöntemlerin amaca en uygun ve öğretimde en başarılı olan yönleri seçilerek birbiriyle en verimli biçimde birleştirilmesiyle elde edilen yönetime seçmecî yöntem denmektedir. Bu yüzden her zaman seçmecî ya da karma yöntem düzenlenebilir.

XX. Yüzyılın İlk Yarısında Uygulanan Yöntemler

Bu dönemde yabancı dil öğretimi bağımsız bir meslek olmuş, öğretim alanındaki ilerlemeler daha çok sömürgelerde yapılan araştırmalar sonucu ortaya çıkmıştır. Şekillenen yeni yöntemler yalnızca yabancı dil kullanılarak öğretim üzerine kurulmuştur. Yabancı dil öğretimi dergileri çıkmaya, toplantılar düzenlenmeye başlanmıştır. Araştırmalar dilin yapısı, temel sözlük ve becerilerin ayrımı üzerine toplanmış, yüzyılın ortasına doğru dilbilim ve ruhbilime öncelik tanınmıştır. Öğretim sesletim sözlüğü, yalın okuma kitapları, yoğun yapı araştırmaları ve öğretmen kitaplarıyla desteklenmiştir.

15. Eşleşler Yöntemi

İki dilde ortak olup örneğin İngilizce “train” ve Türkçe “tren” gibi kökenleri bir olan kelimelere eşdeş denir. Yabancı dil öğretimine bu dil kelimelerin öğretimim ile başlanması, bir öğretim yöntemi olarak düşünülmüştür. Eğer böyle bir yola girilirse bu tür kelimelerin gerek şekilde gerekse anlamca özdeş olmalarına öncelik verilmeleri gerekir. Yine bu kelimelerin, bu kelimelerin yapıları ana dildekilere benzer cümlelerde sunulması yapı ve kelime öğretimini oldukça kolaylaştırabilir.

16. Örgü Alıştırması

Bir dildeki dil bilgisi ekleri birbirinden ayrı, belli sayıda cümle yapısı oluşturur. Bunların her biri örgü adını alır. Örneğin “yazıyı bitirmem gerek” cümlesinde somutlaşan gereklilik şeklinde anlatılmaktadır. Bu yapıda 4-6 cümle bir alıştırmaya birimi ya da yoğun sözlü alıştırmaya birimi oluşturur. Öğretmen eşliğinde sınıfta uygulanışında şöyle bir yol izlenir: İlk önce öğretmen alıştırmaya nasıl yapılacağını öğrencilere göstermek için örnek cümlelerini kendisi söyler. Daha sonra sınıf bu cümleleri öğretmenin ardından tekrar eder. Öğrenciler ne yapılacağını anladıktan sonra öğretmen yalnızca ipucunu verir, öğrenciler ise gerekli değişikliği yaparak cümleyi hemen söylerler. Bu yapı otomatik olarak öğrenilene kadar değişik tür alıştırmalar pekiştirilir. Böyle alıştırmalar ilk başta sınıfın tümü, sonra kümeler, en sonunda da tek tek öğrenciler tarafından yinelenir.

17. Gündümlü Dil Yöntemi

Bu yöntemin belirgin özelliği kelimeleri ve yapıların kısıtlanması ve sıralanmasıdır. Bu kısıtlama kelime sıklıkları sayımına ya da öğretilen kelimenin yararına göre belirlenebilir. Anlamları gündümlü etkinlikler, resimler, nesnelere ve görsel araçlarla öğretilir. Dolaysız yöntemle benzeyebilir, ama düzenli ve gündümlü olmak zorundadır. Hem sözlü hem yazılı alıştırmalardan yararlanılabilir. Kelimelerin kısıtlanması “temel sözlük” kavramını yapıların kısıtlanması ise “temel gramer” kavramını ortaya çıkarmıştır.

18. Dolaysız Yöntem

Yabancı dili, dilbilgisi kuralları ezberlemeden, çeviri ya da başka türlü açıklamalar yapmadan, anadilden yararlanmaksızın; öğrenilen dil ile yaşam arasında doğrudan ilişki kurularak öğrenme yoluna dolaysız yöntem denir. Sözlü dile ağırlık verilir. Böyle bir öğretimi başarabilmek için öğretilecek kelime ve yapıların birinden öbürüne geçişinde ana dilin kullanılmasını gerektirmemelidir. İkinci dilde yeni birimlerin açıklanması için bilinenlerden faydalanılmalıdır. Bilinenle anlatım önce öğrenilenlerin tekrarlanmasını böylece kısa süreli bellekten uzun süreli belleğe geçmelerini sağlar. Öğretmen o dili ana dili olarak konuşan ya da o yabancı dili iyi kullanan biri olmalıdır. İlk önce ana dilini öğrenen çocuğun yaptığı gibi çevredeki şeyler gösterilip öğretilir, sonra başkalarına geçilir. Belli sayıda kelime ve yapı öğrenildikten sonra bu adım adım ilerleme tekniği bir yana bırakılır. Öğretim

yalnızca yabancı dil kullanılarak ve öğrenci ile öğretmen arasında soru cevap tekniğine dayalı konuşmalarla gerçekleştirilir. Dolaysız yöntemde beceriler dinleme, konuşma, yazma ve okumadır.

19. Sözlü Yöntem

Yabancı dil öğrenirken kitap ya da yazılı metin kullanılmaması, yabancı dilin, konuşanları dinleyerek ve konuşarak öğrenilmesidir. Dolaysız yöntem ile arasında şu farklılıklar bulunmaktadır: Dolaysız yöntem öğrenimi akademik çalışmaya yardımcı olarak görür. Sözlü yöntem ise yarıdır. Dolaysız yöntemde öğrenilenler bilinçli olarak öğrenilir. Sözlü yöntem ise buna ek olarak bilinçsiz özümleme gücünü eğitip geliştirir. Dolaysız yöntemde metinler kolay, doğal ve ilginç olmalıdır, oysa sözlü yöntem yazıyı tümüyle reddeder, okuma metinleri bile yoktur. Dolaysız yöntem çözümlenme ve birleştirme yeteneğini geliştirir, sözlü yöntem ise bunları yasak eder daha çok ezberlemeyi ve alışkanlık oluşturmayı amaçlar. Dolaysız yöntem göz ve kulağı birlikte kullanır, sözlü yöntem ise sadece kulağı kullanır. Bu yüzden sözlü yöntem tam bir yöntem değil ancak bir yöntemin bir bölümü ya da aşaması olabilir.

20. Yeni Yöntem

Michael West tarafından geliştirilmiştir. Ağırlık okuma ve anlamaya yöneliktir. Bu öğretimimin de üç aşaması vardır. 1- 1500 kelimeye kadar okuduğunu anlama becerisinin geliştirilmesi. 2- Kelime sayısı sabit tutularak öteki becerilerin geliştirilmesi. 3- Öğrenciye amaca uygun okuma türlerinin öğretilmesi.

West'in biçimlendirdiği okuma yönteminde iki dillilik açısından vardığı sonuç şöyleydi; öğrenciler anlama becerileri açısından iki dilli ama anlatım becerileri açısından tek dilli kalabilirlerdi.

21. Tan-Gau Yöntemi

Tan Gwan Leong ve Robert Gautier tarafından geliştirilmiştir. Bu yöntemde öğrenci yabancı dile başlarken ve karşılaştırma yaparken ana dil kullanılmasına izin verilmektedir. Bir kimsenin ana dilini öğrenirken izlediği yöntem ön plana çıkarılmıştır. Bu durumda anlama kesinlikle anlatımdan önce gelmektedir. Burada farklı olan durum öğrencilerin öğrenime etkin biçimde katılmalarıdır. Onların öğrenme düzeyleri gösterdikleri tepki çokluğu ve tepki türü ile ölçülmektedir.

22. İnsan Bilimsel Yöntem

Öğretilen yabancı dili ana dil olarak konuşan, örnekleme, alıştırma ile görevli ve öğretimin amacına ulaşmış olmadığını denetleyen bir kaynak kişi eşliğinde öğretim yapıldığı için, “Kaynak Kişiyile Alıştırma Yöntemi” de denmiştir. Kaynak kişi bir öğretmen olmayıp az bilinen dillerin öğretiminde çocuklardan bile yararlanıldığı olmuştur. Yabancı dilin ve yapısının ayrıntılı olarak dilbilimsel betimlemesine dayanan, istekli olanlara küçük sınıflarda yoğun alıştırma yoluyla uygulanan bu yöntemin altı aşması vardır:

- 1- Taklit: Öğrenilmiş olanlar gözden geçirilip ilk önce kelimeler teker teker ardından da cümleler birer birer ikişer kez tekrarlatılarak verilir. Yanlışlar hemen düzeltilir.
- 2- Tekrar: Öğrenciler verilen cümleleri modelsiz olarak tekrarlar.
- 3- Çeviri: Öğretmen cümleyi söyler öğrenci ana dile çevirisini verir.
- 4- Alıştırma: Öğrencilere sıra ile birer cümle verilir ve her öğrenci alıştırma yapana kadar devam edilir.
- 5- Gelişigüzel bir sıraya göre seçilen cümleler öğrencilere çevirtilir veya tekrar ettirilir.
- 6- Kısa diyaloglar öğretmen-öğrenci veya öğrenci-öğrenciye rol değiştirilerek tekrarlatılır.

23. Okuma Yöntemi

Bu yöntemde öğretim sözlü olarak başlar, ilk olarak ses düzeni ve basit konuşma öğretilir. Okumaya geçildiğinde sesli okuma ve metin üzerindeki soruları içeren yardımcı alışırmalar yapılır. Ders kitabı kısa bölümlere ayrılır, her bölümden önce, konu içinde çeviri yoluyla, resimlerle öğretilebilecek bir sözcü listesi verilir. Bundan sonraki uygulama doğru anlamayı sağlayacak olan yoğun ve hızlı okumaya geçilir. Yazma yalnızca alıştırmaların gerektirdiği kadar yapılıyor, yazılı anlatıma ise hiç yer verilmez. Dilbilgisi çabuk anlamayı kolaylaştırmak için yalnızca okuduğunu anlamaya yönelik olara öğretilir.

24. Birim Yöntemi

Öğrencilerin kümelere ayrılarak çalışmalarını öngören bu yöntemde Herbartçı öğretim işlemleri uygulanmaktadır. Her düzeydeki öğretime aktarılabilen bu yöntem, başlangıç düzeyindeki bir birim için şöyle geliştirilmekte ve kullanılmaktadır:

- 1- Sınıf kararıyla ilgi duyulan bir konunun seçimi,
- 2- Bir öğrenci kurulunca, o konuyla ilgili ana dilde bir diyalog yazımı,
- 3- Öğretmenin bir dilbilgisi özelliğini vurgulayarak bu diyalogu yabancı dile çevirmesi
- 4- İşlenen konuda geçen durumla ilgili içeriksel kelimeleri öğrencilerin çoğaltılmış bir metinden öğrenmeleri
- 5- Dil bilgisi yapılarının bir dizininin yapılması
- 6- Kelimelerin çağrışım yoluyla öğrenilmesi
- 7- Cümlelerin tekrarlanıp ezberlenmesi
- 8- Öğrencinin tümevarım yoluyla kuralı çıkarıp çıkarmadığının denetlenmesi
- 9- Olayın tümüyle canlandırılıp temsil edilmesi
- 10- Son olarak yazılı anlatım, çeviri, boşluk doldurma alıştırmalarının yapılması, ya da okuma için hazırlanmış kelime dizinlerinin öğrenilmesi

25. Uygulama-Kuram Yöntemi

Bu yöntemde kuramsal bilgi alıştırmalardan sonra verilir. Genellikle yedi birim alıştırmaya üç birim kuramsal bilgi oranına uyulur. Örnek cümleler sürekli tekrarlanarak, kaynak kişi ve banttan dinlenerek, taklit edilerek ezberlenir. Yeni cümleler içinde yer almasını sağlamak için bu örnek cümleler, gerek sesletim gerekse yapısal olarak çözümlenir.

XX. Yüzyılın İkinci Yarısında Kullanılan Yöntemler

İkinci dünya savaşından sonra uluslararası ilişkiler giderek yoğunlaşmış, siyaset, ticaret, turizm, bilim ve sanat alanlarında önemli gelişmeler olmuştur. Bu gelişmelerle birlikte her alanda yabancı dil bilgisine ve yabancı dil bilenlere gittikçe genişleyen ve bir türlü doyurulamayan bir pazar açılmıştır. Bu ihtiyaç sonucunda özel sektörün de el atmasıyla çok güçlü bir iletişim ve öğretim sektörü doğmuştur. Elde edilen yeni bulgularla yeni yaklaşım ve yöntemler biçimlenmiş, ama ilk uygulamalar Ordu Özel Eğitim Programı çerçevesinde edinilen deneyimlerden kurtulamamıştır. En çok kullanılan işitsel-dilsel yonteme karşılık işlevsel kavramsal ve iletişimsel yorumlar geliştirilmiş, genel amaçlı yabancı dil öğretimi yanında özel alan dillerinin öğretimi de önem kazanmıştır.

26. İşitsel-Dilsel Yöntem

Dilin sözlü yönüne, dinlediğini anlama ve konuşma becerilerini artırma yönüne öncelik tanıyan, bu becerileri davranışçı öğrenme yorumlarından yararlanarak, diyaloglar ve yoğun sözlü alıştırmalar kullanarak dil yapılarını belli bir sıraya göre öğretmeyi amaçlayan bir yabancı dil öğretim yöntemidir. Yöntemi biçimlendiren ilkeler şunlardır:

- 1- Birinci ve en önemli ilke “dilini konuşma olduğu yazma olmadığı”dır. Okunmadan önce her şey sözlü olarak öğrenilmelidir, çünkü yazım sesletimi bozucu bir öğedir. Öyleyse öğretimde dolaysız yöntemde olduğu gibi okumasız yazmasız bir ilk dönem geçmesi zorunludur.
- 2- Öğrenmenin davranışçı yorumundan yola çıkılarak, dil bir alışkanlıklar düzeni olarak tanımlanmıştır. Öyleyse dil öğretiminde alışkanlık oluşturan alıştırmaların etkinliklerin kullanılması gerekir.
- 3- Dil üzerine bilgi vermek yerine dilin kendisi öğretilmelidir. Çünkü ana dilini öğrenen çocuk dil bilgisi bilmez, konuşurken yapıların seçimini bilmeden, düşünmeden ve bilinçsizce yapar.
- 4- İşitsel-dilsel yöntemle öğretilmesi amaçlanan güncel dil ve onun çeşitlenişi olduğundan, dil bilgisi-çeviri yönteminde kuralları öğretmek üzere oluşturulmuş yapay cümleleri, ya da klâsik edebiyattan seçilmiş olup bir başka devrin dilini yansıtan örnekleri kullanan kural koyucu tutumu engellemek için “Dil onu konuşanların söyledikleridir” ilkesi getirilmiştir.
- 5- Yapısal dil bilim ve dillere ait görecelik açısından her dilin kendine özgü bir düzeni, bir yapısı vardır. Ana dile benzeyen yabancı dil özellikleri kolayca öğrenilir, benzemeyen yönler ise öğrenciyi, uygulayacağı örneksime ya da çözümlene sonucu türlü yanlışlara sürükler. Bu ayrımlar önceden ortaya çıkarılarak, gerek öğretim için sıralama, gerekse alıştırmaların olası yanlışları önleyecek biçimde düzenlenmesi ve öğretilmesi uygun görülmektedir.
- 6- Gerekli zaman özellikle başlangıç devresinde ana dili kullanılabilir.
- 7- Yapıların öğretilmesinde kullanılan örgü alıştırmaları tümevarım yoluyla öğretilir.

27. Durumsal-Bağlamsal Yöntem

Yapısal bir izlemeye ve davranışçı öğrenme yorumuna dayalı bu yöntemde ilk önce bağlamlar (konu) seçildikten sonra bunlar bir sıraya dizilir. Onun ardından bu bağlamları dolduracak sözel davranış birimleri kararlaştırılır. Bu birimler dil bilimsel olmayıp davranışsal bir bilim olan “söz”dür. Öğrencinin anlamı kolayca çıkarabilmesi için sınıfta oluşturulabilecek durumlardan faydalanılır. Bu durumlarda uygun gerçek dil kullanılır. Öğretim işitsel-dilsel alıştırmalarla desteklenir.

Durumsal bir izlenince öğrencinin toplumsal ihtiyaçlarına bağlı olarak dili ne zaman ve nerede kullanacağı ile uğraşır. Bu bakımdan karşılıklı konuşmaların yer aldığı, her etkileşim bir durum sayılır. O bakımdan dil öğrenimi toplumsal konularda ustalıkla kullanmayı gerektirir.

28. Olgular-Duruşma Yöntemi

1920’lerin ilk yıllarında Harvard Üniversitesi İş İdareciliği Mezuniyet Sonrası Okulunda geliştirilmiş bir yöntemdir. Bu yöntem kuram ile uygulamayı birleştirdiğinden, öğrencinin gerçekleri kişisel görüşlerinden, ilişkili verileri ilişkisiz olanlardan ve karar oluşturmada önemsiz bilgileri önemli olanlardan ayırma yeteneğini geliştirir.

Öğrencinin görevi bir sorunu tanımak, ortaya koymak, gerçekleri çözümlenmek ve başka bir eylemle ortaya çıkmaktır. Her öğrenci bir olayı inceleyip çözümledikten sonra üç dört kişiden oluşan çalışma kümeleri toplanır. Kurul olayı görüşür, her üye çözümler ve öneriler getirir. Bu küçük küme görüşmelerinin amacı, öğrencilerin bir uzlaşmaya varmalarından çok, daha büyük bir kurula getirilmeden önce düşüncelerin artırılması, uyarlanması ve güçlendirilmesidir.

29. Credif-St. Cloud Yöntemi veya İşitsel-Görsel Yöntem

1960 sonrasında oldukça ilgi uyandıran “Credif” yöntemi işitsel-görsel bir yöntem olarak tanınmaktadır. Bu yöntemle öğretim, metin-parça film ve ses bandını eş zamanlı olarak kullanan özel olarak eğitilmiş bir öğretmen tarafından sıkı denetim altında yürütülür. Dil öğretimi birkaç düzeye ayrılmaktadır. Birinci düzeyde dil günlük dildir. İkinci düzey, genel, uzmanlık istemeyen edebiyat ve gazete konularında süreli konuşmayı amaçlar. Üçüncü düzeyde, daha uzmanca, meslekî ve başka ilgi alanları üzerinde konuşma becerisinin öğretilmesine geçilir.

Credif yönteminin amacı, dili kullanım ortamında öğretmektir. Yapısal bir alıştırma bile soru cevaplardan oluşur. Çünkü bu faaliyet dil öğrenmeyi gerçek iletişime benzetir, böylece dilin toplumsal işlevini yerine getirmesi sağlanır.

30. İki Dilli Yöntem

İkinci Dünya Savaşından sonra geliştirilen dolaysız yöntemle çeviri yönteminin bir karışımıdır. Bu yöntemde dolaysız yöntemin bütün özellikleri kullanılmakla birlikte, örgüler öğrencilere sunulduktan sonra, ilk ipucu ana dilde verilmektedir.

Bu yöntem eşdeşler yöntemine benzemektedir. Ana dil ile yabancı dil arasındaki benzerlikler ve ayrılıklar üzerine kurulur. Bu benzerlikler iki dilin yalnızca kelimelerini değil, aynı zamanda seslerini, biçimlerini ve söz dizimlerini de içermektedir. Dersler içindeki biçimsel öğelerin uzunluğuna ve karmaşıklığına göre düzenlenir. Sesletim, dil bilgisi ve kelime ayrılıklarını açıklamak için ana dili kullanılır. Har farklılık üzerinde düzenli sözlü alıştırma yapılır.

31. Sessiz Yol

Sessiz Yol, Caleb Gattego'nun otuz beş yıllık öğrenim ve öğretim deneyimleri sonucu ortaya koyduğu bir yabancı dil öğretim yöntemidir. Yazar göre önceki yöntemlerden en önemli farklılığı, onlar gibi öğretime ağırlık vermek yerine öğrenime öncelik tanınmasıdır. Bu yöntemde öğrenilecek olan örnek ilk kez bir emir cümlesiyle sunulduktan sonra artık bunun anlaşılması ve kullanılması öğrencilere bırakılır. Öğretmenin kendisi bir gözlemci olarak kalır. İlgili dağıtıcı herhangi bir girişimden kaçınarak ancak çok gerekirse öğrencilerden biriymiş gibi derse katılabilir. Öğretmen seçici bir ödüllendirme yoluyla, kendisi çoğunlukla konuşmaksızın, öğrenimi yönlendirdiğinden Gattego bu yöneme "sessiz yol" adını vermiştir. Öğrenciler ise yapılanları yoğun bir dikkatle izleyip anlamak ve birbirleriyle etkileşimde bulunarak söze katılmakla yükümlüdürler. Ana dilde bir tek kelime bile söylenmesine izin verilmemektedir.

32. Danışmanlı Dil Öğrenme

İnsanlara eğitim, öğretim ve uyum sorunlarını çözmeye yol gösterip onlara yardım etmeye danışmanlık denir. Bu faaliyette danışman dünyayı kendisine danışan kimsenin gözüyle algılayan ve onunla anlayış birliğine giren uzman kişidir. Bu yöntemde danışan danışman ilişkilerindeki beş aşama şöyledir:

- 1- Tüm bağımlılık aşaması: Öğrenci tümüyle danışmana bağlıdır. Her sözünün çevirisini ondan alıp yineler. Odada üç kişiye bir danışman bulunur.
- 2- Kendini gösterme aşaması: Yabancı dilde seçtiği ve öğrendiği bazı kelimeleri kullanmaya başlama ve gerektiğinde danışmandan yardım alma.
- 3- Aynı varlık aşaması: Çevirisiz, yabancı dilde yalın cümlelerle anlatılır. İstendiğinde ana dilde çeviri yapılır. Danışman oda dışındadır, kulaklıkla yardım alınır.
- 4- Rol değişim aşaması: Bağımsızca karmaşık cümlelerle anlatım. Danışman oda dışından olanı biteni izler ve kulaklıktan her öğrenciye istendiğinde yardım eder. Dil bilgisi ve sesletim yanlışları düzeltilir.
- 5- Tam bağımsızlık aşaması: Yabancı dilde bağımsızca iletişim kurma. Danışman ara sıra düzeltme yapabilir, deyim ve daha ileri yapılar ekleyebilir.

Danışmanlı öğretim topluluğu 6-12 öğrenciye bir veya her öğrenciye bir danışmandan oluşur. Öğrenciler daire biçimde otururlar ve yabancı dilde birbirine bir şeyler söylerler. Sözlerini banda alırlar kaydı dinlerler. Bir yere not ederler ve bunları oluşturan öğeleri incelerler. Danışman öğrencilerin ana dillerini anlar, dairenin dışında kalır. İletişim için başlıca dürtü, katılma gereksinimidir.

33. Esinlemeli Yöntem

Altısı bay altısı bayan on iki kişilik sınıflarda öğretim yapılır. İlk dönem her biri 1200 kelime uzunluğunda ve içinde 150 yeni kelime bulunan "insan ve doğa", "insanlar arası iletişim", "dünya uygarlığına katkılar" gibi değişik konulu o diyalogdan oluşur. Günde dört saat, haftada altı gün öğretim yapılarak yirmi beş gün sürer. Duvarları özel olarak neşeli ve hoş bir biçimde süslenmiş, rahatsız etmeyecek derecede yumuşak ışıklı sınıfta öğrenciler için özel olarak yapılmış rahat koltuklar bulunur. Öğretmen yarım daire biçiminde oturur, öğretmen masası sınıfın karşısına gelir. Çalışmalara amaca göre seçilmiş müzik eşlik eder. Bu yolla öğrenmenin

sıradan öğrenmenin elli katı hıza erişebildiği ileri sürülmektedir. Her hangi bir dil görüşü bulunmamaktadır. Anlama güçlüğüünü ortadan kaldırmak için, ilk başta diyalog sağda yabancı dilde, solda ana dilde çevirisi ile birlikte karşılıklı iki sütunda sunulur. Ev ödevi verilmemektedir. İlk aşamada dersler ulusal kültürün dışına çıkamaz.

34. Tüm Fiziksel Tepki Yöntemi

Sözlü emirleri yerine getiren fiziksel etkinlikler aracılığıyla ilk önce duyduğunu anlama becerisini, ondan sonra da her hangi bir zorlama olmaksızın sözlü anlatımı başlangıç düzeyinde geliştirmeyi amaçlayan bir yöntemdir.

Tüm fiziksel tepki yöntemi, başlangıç düzeyinde sözlü yeterlik kazandırmayı amaçlar. Anlamayı geliştirme bir araç olup, asıl amaç temel konuşma becerilerini öğretmektir. Öğrenciler ana dili konuşanlarla çekinmeksizin iletişim kurmalıdırlar. Belirlenen amaçlar, eyleme dayalı, emir türü alıştırmalarla gerçekleştirilebilmelidir. Sözlü emir alıştırmalarından sonra okuma yazma etkinliklerine yer verilebilir. Öğrencilerin konuşma becerilerinin gelişmesi doğal hızına bırakılır. İlk başta biçimden çok anlam üzerinde durulur. Dilbilgisi tümevarım yoluyla öğretilir. Kelimeler kullanım sıklığına ve sınıfta kullanılabilirliğine göre seçilir. Bir saatte 12-36 arası yeni kelime öğrenilebilir. Konuşma diyalogları yüz yirmi saatlik bir öğretimden sonar başlatılır. İçerik öğretmen tarafından belirlenir.

35. Tiyatro Yöntemi

Tiyatro ile yabancı dil öğretmeyi amaçlayan bir yöntemdir. Öğrenciler önce oyundaki bilinmeyen kelimeleri sonra kişileri öğrenirler. Normal tiyatronun tersine kimlik değiştirilerek rol verilmez. Öğrenciler kendi kimlikleriyle kalırlar ve kendilerini oynarlar. Çünkü insanların duyguları temelde aynıdır. Farklılıklar yerine kültürel benzerlikle ön plana çıkarılır. Seçilecek oyun son 25 yıl içinde yazılmış tek perdelik bir oyun olmalıdır, klasik oyunlara hiç gidilmemelidir. Öğrenciler sahnede iken öğretmen arka planda bulunur. Sınıf bu faaliyete uygun bir biçimde düzenlenir.

Öğrencilere kesinlikle rolleri ve oyun ezberletilmez, denemeler dışında ezberleme yapılmaz. Onun yerine tiyatrodaki gibi "konuş ve dinle" yolu kullanılır. Konuşma sırası gelen önce metne bakarak söyleyeceklerini kendine okur, sonra konuştuğu kişinin gözlerine bakarak aklında kalanı yüksek sesle söyler. Kendisiyle konuşulan kişi ve diğerlerinin hepsi de konuşana aynı biçimde bakarak dinler metni

okumazlar. Bu onların anlama becerilerini geliştirecektir. Oyuncular birbirleriyle konuşmalı ve birbirlerini dinlemelidir. Birinci hafta oyun tanınca, ikinci hafta hareketlerin çözümlenmesine geçilebilir. Böylece bir tiyatro alıştırması bir yabancı dil dersine dönüşür ve tiyatro aracılığıyla yabancı dil canlı bir iletişim deneyimi olur. Öğrencilere yabancı dili kendi ana dilleri gibi kullanmalarına izin verilir.

DEĞERLENDİRME

a) Eser

Yorgaki Ohani tarafından 1886 yılında kaleme alınmış olan Ta'lim-i Lisân-ı Rumî adlı eser bir Rumca öğretim kitabıdır. Türklere Rumca öğretmek için yazılmıştır. Çift dilli olarak yazılan eser "Elifbâ, Kıraat, Sarf ve Mükâlemât" başlıklarıyla dört ana kısımdan oluşmaktadır. Bu kısımlar da kendi içlerinde derslere ayrılmıştır. Konular ders ders anlatılmış, bazen konunun uzunluğuna ve ehemmiyetine göre bir konu birkaç ders devam etmiştir.

Eserin ağırlık noktasını dil bilgisi konuları oluşturmaktadır. Öğrenciye Rum alfabesi ve ses değerleri öğretildikten sonra özellikle fiiller konusu eserde ayrıntılı olarak işlenmiştir. Anlatılan her konudan sonra o konu ile ilgili örnekler verilmiştir. Eserin en büyük eksikliği alıştırma azlığıdır. Harfler ve heceler tanıtılırken konu sonunda alıştırma veren yazar, dilbilgisi kısmında bu uygulamadan vazgeçmiştir. Sadece konuları anlatıp örnek vermekle yetinmiştir.

Eser genel anlamıyla bir dil bilgisi kitabıdır. Her ne kadar eserin sonunda dört adet konuşma metni verilmişse de bunlar, bir dili konuşmayı öğretecek yeterli uzunluğa ve özelliğe sahip değildir.

Yazar kelime türlerini anlatmaya isimlerden başlamıştır. İsimleri önce özel isim ve cins isim olarak ayırmıştır. Daha sonra da cins ismi kendi arasında somut isim ve soyut isim olarak ikiye ayırmıştır.

İsimlerin arkasından yazar sıfatları vermiştir. Sıfatları niteleme sıfatları, sayı sıfatları ve derecelendirme sıfatları olarak üç grupta incelemiştir. İşaret sıfatlarına, soru sıfatlarına ve belirsizlik sıfatlarına değinmemiştir.

Zamirler sekiz başlık altında işlenmiştir. Günümüz dil bilgisi kitaplarında ise yedi başlık altında incelenmektedir.¹⁵ Farklı olarak "zamâir-i müşâreket" başlığı altında "biribiri" zamirini anlatmıştır. Bu zamire, bakmış olduğumuz dil bilgisi kitaplarında zamir başlığı altında rastlamasak da belirsizlik zamiri olarak alınabileceğini düşünüyoruz.

Eserde en fazla fiillerden bahsedilmiştir. Önce fiillerin "etken, edilgen, geçişli ve geçişsiz" çatıları anlatılmıştır. Diğer çatılardan bahsedilmemiştir. Fiil çekimleri etken ve edilgen fiillerde ayrı ayrı yapılmıştır.

¹⁵ KORKMAZ, Zeynep, Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi), TDK yay., Ankara 2003, s. 399-450.

Yazar fiil çekimlerini günümüz dil bilgisi anlayışından farklı olarak düzenlemiştir. Filin mastar hâlini de bir çekim gibi ele almıştır. Mastarı şimdiki zamanda (çözmek) ve yakın gelecek zamanda (çözecek olmak) olarak iki şekilde vermiştir. Yine sıfat-fiil yapısını fiil çekimlerinde göstermiştir. Sadece -an / -en sıfat-fiil ekini ele alan yazar burada da sıfat-fiili şimdiki zaman (çözen) ve geçmiş zaman (çözmüş olan) olarak iki çekimde işlemiştir.

Emir çekiminde de yazar birçok Avrupa dilinde olduğu gibi birinci şahıslarda çekim yapmamıştır. Yani emir çekimini II. teklik ve çokluk şahıslar ile III. teklik ve çokluk şahıslar üzerinden yapmıştır.

Yazar haber kiplerini beş basit çekim (şimdiki zaman, görülen geçmiş zaman, uzak gelecek zaman, yakın gelecek zaman, öğrenilen geçmiş zaman), iki de birleşik çekim (şimdiki zamanın hikâyesi, öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi) olmak üzere toplam yedi başlık altında işlemiştir. Geniş zamandan hiç bahsetmemiştir. Yakın gelecek zaman ve uzak gelecek zaman adıyla iki gelecek zamandan bahsetmektedir. Hint-Avrupa dil ailesinin Avrupa kolundan olan İngilizce’de de böyle bir ayrım vardır. Ama farklı bir dil ailesinden olan Türkiye Türkçesinde ise gelecek zamanda böyle bir ayrım yapılmamaktadır.

Fiil çekimlerinde yazar basit çekimlerle beraber şimdiki zamanın hikâyesi ve öğrenilen geçmiş zamanın hikâyesi olmak üzere iki de birleşik çekim yapmıştır. Türkiye Türkçesindeki diğer birleşik çekimlerden burada hiç bahsetmemiştir. Türkiye Türkçesindeki isteğin hikâyesini (araya idim) ve gelecek zamanın hikâyesini (arayacak idim) haber kiplerinin dışında tutmuştur. Bunları “sûret-i temenniye” adı altında vermiştir. Sûret-i temenniye biz de terim olarak dilek istek kipinin karşılığıdır.¹⁶ Oysa yazar terim olarak aynı anlama gelen “sûret-i inşa’iye” adı altında bir çekim daha yapmıştır. Bu çekimleri şimdiki zaman ve yakın gelecek zaman olarak iki başlıkta işlemiştir. Bu iki çekimin de bizdeki istek çekiminden herhangi bir farkı yoktur.

Yazar, ilerleyen derslerde harfi-cerlerden bahsettikten sonra kısaca zarfları anlatmıştır. Bunları zaman zarfları, yer zarfları, miktar zarfları ve tarz zarfları olmak üzere dört grupta incelemiştir. Fakat çok kısa ve yüzeysel işlemiştir. Eserde bağlaçları ve ünlemleri de çok kısa bir şekilde ele almıştır. Yazarın zarflar, bağlaçlar ve ünlemler hakkında verdiği bilgiler, tam anlamıyla yabancı bir dili öğrenmeye

¹⁶ KORKMAZ, Zeynep, Gramer Terimleri Sözlüğü, TDK yay., Ankara 2003.

yeterli değildir. Ancak günümüzde yayınlanan konuşma kılavuzları ile karşılaştığımızda eserin en az günümüz kaynakları kadar başarılı ve yeterli olduğu ortaya çıkmaktadır. Eserin hâlihazırdaki eserlerden daha düzenli ve anlatımının daha anlaşılır olduğu açıktır. Bu yönüyle eser günümüzde de bir ihtiyacı karşılayacak niteliktedir.

Eser, Rumca'yı öğrenmek isteyenler için "Rumcaya giriş" kitabı niteliğindedir. İleri bir Rumca için yukarıda belirttiğimiz eksikliklerinden dolayı yetersiz sayılır. Fakat yeni başlayanlara uygun bir kaynaktır.

b) Yöntemi

Eser dil öğretim yöntemi açısından baktığımızda şu sonuçlara varmaktayız:

- a- Harfler tanıtıldıktan sonra hemen arkasından okuma parçalarının verilmesi eserin ilk aşamada okumayı hedeflediğini gösterir.
- b- Dil bilgisi bölümü eserin genelinde diğer konulardan daha fazla yer tutmuştur. Bu da gösterir ki eser konuşma dilinden ziyade yazı dilini ön plana çıkarmıştır.
- c- Öğretim ezbere dayandırılmıştır. Çünkü örneklendirmede herhangi bir konu bütünlüğüne gidilmemiş, örnek kelimeler rastgele seçilmiştir. Planlı bir şekilde kelime hazinesini zenginleştirme yoluna gidilmemiştir
- d- Dil bilgisi konularının tamamı ayrıntılı olarak anlatılmamıştır. Bu da eserin yabancı dil öğrenmede ilk aşamada yeterli fakat ileriki aşamalar için fazla yeterli olmadığını gösterir.

Osmanlı devletinde yabancı dil öğrenimi bilgi aktarımına yönelik olmuştur. Bu amaca hizmet eden en iyi yabancı dil öğretim yöntemi de "Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi"dir (bk. s. 25). Zaten medrese yöntemi olarak da bilinen bu yöntem yurdumuzda da 1950'lere kadar kullanılmaya devam etmiştir. Üzerinde çalışma yaptığımız eser de, yukarıdaki maddelerden de anlaşıldığı gibi, devrin geleneğine uygun olarak Dilbilgisi-Çeviri Yöntemi ile kaleme alınmıştır.

KAYNAKLAR

A. ESERLE AYNI ZAMANA AİT KAYNAKLAR

FARDİS, A.T., *Hazine-i Lügat-ı Rumiye ve Osamaniye*, Anatoli Matbaası, İstanbul 1860.

HLORİDİS, Yanko, *Kamus-ı Osmani*, Ektog Matbaası, İstanbul 1899.

MİDİOPOGDOS, İ.P., *Kamus-ı Rumi*, Yoniki Penayotidis Matbaası, İstanbul 1897.

MİLYOPOLOS, Yanko, *Lügat-ı Türkiye-Rumiye*, İstanbul 1894

OHANİ, Yorgaki, *Ta'lim-i Lisan- Rumi*, Kasbar Matbaası. İstanbul 1886.

TİNİDİ, Kotsan Paşa, *Usul-i Lisan-ı Rumi*, Neologos Matbaası, İstanbul 1880.

B. GÜNÜMÜZE AİT KAYNAKLAR

AKSOY, Azmi, *Yunanca-Türkçe Türkçe-Yunanca Sözlük*, Alfa yay. İst. 2003.

_____, *Modern Yunanca*, Özal Matbaası, İst. 2003.

ANZERLİOĞLU, Yonca, *Karamanlı Ortodoks Türkler*, Phoenix yay. Ankara 2003.

AYGİL, Yakup, *Turanlı Hıristiyanlar*, İnkılap yay., İst. 2003.

BANGUOĞLU, Tahsin, *Türkçenin Grameri*, TDK yay., Ankara 1990.

BÜYÜKKARCI, Süleyman, *Türkiye'de Rum Okulları*, Yelken yay., Konya 2003.

DEMİRCAN, Ömer, *Yabancı-Dil Öğretim Yöntemleri*, DER yay., İst. 2002.

DEVELİOĞLU, Ferit, *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lügat*, Aydın Kitabevi yay., Ankara 1997.

DİLAÇAR, Agop, *Türk Diline Genel Bir Bakış*, TDK yay., Ankara 1995.

_____, *Dil, Diller ve Dilcilik*, Ankara 1968.

ERCİLASUN, Ahmet Bican, *Türk Dili Tarihi*, Akçağ yay. Ankara 2004.

EREN, Hasan, *Anadolu Ağzlarında Rumca, Slavca ve Ermenice Kelimeler*, TDAY Belleten 1960, TDK yay., Ankara 1960 s. 295-371.

ERGİN, Muharrem, *Türk Dil Bilgisi*, Minnetoğlu yay., İstanbul 1972.

GÜLER, Ali, *Osmanlı Devletinde Azınlıklar*, Turan yay. İstanbul 1997.

KARAAĞAÇ, Günay, *Dil, Tarih ve İnsan*, Akçağ yay., Ankara 2002.

KARAOĞLU, Süleyman, *Yunanca-Türkçe Konuşma Kılavuzu*, FONO yay. İstanbul 2002.

KORKMAZ, Zeynep, *Gramer Terimleri Sözlüğü*, TDK yay., Ankara 1992.

_____, *Türkiye Türkçesi Grameri (Şekil Bilgisi)*, TDK yay. Ankara 2003.

MCCARTHY, Justin, *Müslümanlar ve Azınlıklar*, İnkılap yay. İstanbul 1998

- POLAT, İlknur, *Türk-Yunan Çerçevesinde Rum Eğitim-Öğretim Kurumlarının Yeri ve Önemi*, Tarih Boyunca Türk-Yunan İlişkileri, Üçüncü Askeri Tarih Semineri, Ankara 1986 s.440.
- REDHOUSE, Sir James W., *Türkish and English Lexicon*, Çağrı yay. İstanbul 1978.
- TİETZE, Andreas, *Tarihi ve Etimolojik Türkiye Türkçesi Lügati, 1.c., Simurg yay., İstanbul 2002.*
- _____, *Anadolu Türkçesindeki Yunanca, Slavca, Arapça ve Farsça Ödünçlemeler Sözlüğü, (Der. Mehmet Ölmez), İstanbul 1999.*
- TİMURTAŞ, F. Kadri, *Osmanlı Türkçesi Grameri III*, Alfa yay., İstanbul 1997
- TOSUN, Ramazan, *Türk-Rum Nüfus Mübadelesi ve Kayseri'deki Rumlar*, Tolunay yay. Niğde 1998.
- TUNCAY, Faruk, *Türkçe Yunanca Sözlük*, Atina 2000.
- TUNCAY, Faruk, *Yunanca Türkçe Sözlük*, Atina 1994.
- TÜRK ANSİKLOPEDİSİ, *Rum Maddesi*, C. 27, M.E. Basımevi, Ankara 1978, s.456-457.
- TÜRK DİLİ Aylık Dil ve Yazın Dergisi, *Dil Öğretim Özel Sayısı*, Yıl 32, Cilt XLVII, Sayı 379-380 / Temmuz – Ağustos 1983 Ankara.
- VAHAPOĞLU, Hidayet, *Osmanlıdan Günümüze Azınlık ve Yabancı Okulları*, İstanbul 1992.
- ZÜLFİKAR, Hamza, *Yabancılar İçin Türkçe Dersleri*, A.Ü. Türkçe Kursu yay., Ankara 1980.
- www.megarevma.net/tarihce.htm, (indirilme tarihi: 24.06.2005).

ÇEVİRİYAZILI METİN

[1]

TA'ĀLĪM-İ LĪSĀN-İ RUMĪ

(Elifbā – Kıra'at - Şarf- Mükālemāt)

Mekātib-i şāhāneye müdāvim nevreside-gān ile 'umūm hāhişkārāne Rumcanıñ
taşşılıni teshil ider kitābdır

Eşer

Yorğaki Oğani

Ma'ārif Nezāret-i Celīlesi tercümāni ve Mekteb-i Sultāni ve Mekteb-i İ'ādā-i
Mülkiyye Rumca ve Fransızca mu'allimi

Ma'ārif Nezāret-i Celīlesiniñ fi 22 Temmuz sene 315 tārīh ve 294 numaralı
ruşatnāmesiyle Bāb-ı 'Āli caddesinde Reşid Efendi hānında 38 numaralı Kasbar
maţba'asında taḅ' olunmuşdur.

Mekātib-i İ'ādāiye programına dāhil olmuşdur

Dersa'ādet

1310

[2]

Elîf ve teveccühâtı müceb-i fahr ve maḥmidet-i ʿacizānem
olan ecille-i ricāl-i Devlet-i ʿAliyyeden Mā-beyn-i
Hümâyün mütercimlerinden Maʿārif Nezāret-i Celllesi
mektûbcısı ʿaḫfletlü Sırrı Beg Efendi ḥazretlerine şükrân-ı
ʿaẓîm ve ihtirāmât-ı fâiḳa-yı bende-gāneme nişāne-i
ʿubûdiyyet-i numûne olarak teḳaddûme-i nāçizānemdir.

MUKADDİME

°Aşr-ı hazırda taşşil-i lisân kazıyyesiniñ beyn-el-akvâm revâbit-ı terakkî ve temedünnüñ te'yidine ve huşul-ı i'tilâf ve hüsn-i amîzişe derece-i fâ'ikada hâdim oldığı ve Memâlik-i Şâhâneniñ her kıt'asında lisân-ı resmiyenîñ istîmâline nisbeten müşâbe-i şâniyyeden müsta°mel bulunan Rumcanıñ me°müreyn-i Devlet-i °Aliyye tarafından taşşilî fevâ'id ve muhassenât-ı °adîdeyi müceb olacağı cihette şunûf-ı teb°â-yı mülükânlarıyla Devlet-i °Aliyyeleriniñ esbâb-ı terakkî ve i°tilâsında istikmâli nuhbe-i âmâl-i mahâsin-i iştîmâl-i şehriyârieleri olan pâdişâh-ı ma°ârif-perver ve şehensâh-ı ma°âli-güster velî ni°met-i a°zâm u aqdes efendimiz hazretleri ma°ârif uğurunda anbean şarf-ı biveriyle geldiği meşhûd-ı dîde-i şükrân ve [4] ibtihâcımız olan himemât-ı seniyye-i mülükâneleriniñ cümle-i âşâr-ı cemîlesinden olarak çend sene muqaddem-i Rumcanıñ mekâtib-i şâhâneye müdâvim-i nevresidegâne tadrîsi huşuşunu emr ve fermân buyurmuşlardı ol vaqıtden beri Rum lisânı dersleri mekâtib-i şâhâne programlarına idhâl olunmuş ise de bu lisânıñ te°allüm ve ta°lîmini bi-haqqın teshîl ider bir kitâbın fıkhdânına nazaran perverde-i ni°am ve °âtıfeti olduğum Devlet-i °Aliyye-i metbu°ama nâçizâne bir hıdmetde bulunmak üzere elifbâ ile kırâ°at ve şarf ile mükâlemât olarak iki kısımdan °ibâret bulunan işbu eşer-i °acizi te°lif ve taşnîfe ibtidâr eyledim egerçi eşer-i °acizânem derece-i kemâlden dür ise de münderic kâ°ideleriñ vâzih bir şüretde izâhına çalışarak temrînatı uşul-i cedîdeye tevfiқан tertîb eylemiş olduğından huşul-i maqşada medâr olacağı kuvvaen me°müldür.

Yorğaki Oğani

RUMCA ELİFBĀ

Rumca elifbā yigirmi dört harfdendir. Bunların iki şekli vardır: Büyük ve küçük şekil. Söz başında bulunan kelimeniñ ve 'ale'l-'umüm esmâ-i haşşanıñ ibtidâsındaki harf büyük şeklinde yazılır.

Hürüfuñ büyük şekli

A B Γ Δ E Z H Θ I K Λ M
 N Ξ O Π P Σ T Y Φ X Ψ Ω

Hürüfuñ küçük şekli

α	β	γ	δ	ε	ζ
alfa	vita	ğama	delta	epsilon	zita
η	θ	ι	κ	λ	μ
ita	şita	yota	qapa	lamda	mi
ν	ξ	ο	π	ρ	σ (ς)
ni	ksi	omikron	pi	ro	siğma
τ	υ	φ	χ	ψ	ω
taf	ipsilon	fi	hi	psi	omega

El yazısı olarak büyük şekil harfler

A B C D E F
G H I J K L M
N O P Q R S
T U V W X Y Z

El yazısı olarak küçük şekil harfler

a b c d e f
g h i j k l
m n o p q r
s t u v w x y z

[8]

BİRİNCİ DERS

Ḥurūf iki kısma taḥsīm olunur: Biri şadālī ḥarflerdir ki ḥurūf-ı şavtiye ve digeri sadāsiz ḥarflerdir ki ḥurūf-ı ğayr-i şavtiye tesmiye idilür.

Ḥurūf-ı şavtiye yedidir:

α ε η ι ο υ ω
a e i i o i o

Ḥurūf-ı ğayr-i şavtiye on yedidir:

β γ δ ζ θ κ λ μ ν ξ π ρ σ φ χ ψ

Hecālar

	α	ε	η	ι	ο	υ	ω
β	βα <i>va</i>	βε <i>ve</i>	βη <i>vi</i>	βι <i>vi</i>	βο <i>vo</i>	βυ <i>vi</i>	βω <i>vō</i>
γ	γα <i>ga</i>	γε <i>ye</i>	γη <i>yi</i>	γι <i>yi</i>	γο <i>go</i>	γυ <i>yi</i>	γω <i>gō</i>
δ	δα <i>da</i>	δε <i>de</i>	δη <i>di</i>	δι <i>di</i>	δο <i>do</i>	δυ <i>di</i>	δω <i>dō</i>
ζ	ζα <i>za</i>	ζε <i>ze</i>	ζη <i>zi</i>	ζι <i>zi</i>	ζο <i>zo</i>	ζυ <i>zi</i>	ζω <i>zō</i>
θ	θα <i>tha</i>	θε <i>the</i>	θη <i>thi</i>	θι <i>thi</i>	θο <i>tho</i>	θυ <i>thi</i>	θω <i>thō</i>
κ	κα <i>ka</i>	κε <i>ke</i>	κη <i>ki</i>	κι <i>ki</i>	κο <i>ko</i>	κυ <i>ki</i>	κω <i>kō</i>
λ	λα <i>la</i>	λε <i>le</i>	λη <i>li</i>	λι <i>li</i>	λο <i>lo</i>	λυ <i>li</i>	λω <i>lō</i>
μ	μα <i>ma</i>	με <i>me</i>	μη <i>mi</i>	μι <i>mi</i>	μο <i>mo</i>	μυ <i>mi</i>	μω <i>mō</i>
ν	να <i>na</i>	νε <i>ne</i>	νη <i>ni</i>	νι <i>ni</i>	νο <i>no</i>	νυ <i>ni</i>	νω <i>nō</i>
ξ	ξα <i>ksa</i>	ξε <i>kse</i>	ξη <i>ksi</i>	ξι <i>ksi</i>	ξο <i>kso</i>	ξυ <i>ksi</i>	ξω <i>ksō</i>

π	πα	πε	πη	πι	πο	πυ	πω
	<i>pa</i>	<i>pe</i>	<i>pi</i>	<i>pi</i>	<i>po</i>	<i>pi</i>	<i>pō</i>
[9] ρ	ρα	ρε	ρη	ρι	ρο	ρυ	ρω
	<i>ra</i>	<i>re</i>	<i>ri</i>	<i>ri</i>	<i>ro</i>	<i>ri</i>	<i>rō</i>
σ	σα	σε	ση	σι	σο	συ	σω
	<i>sa</i>	<i>se</i>	<i>si</i>	<i>si</i>	<i>so</i>	<i>si</i>	<i>sō</i>
τ	τα	τε	τη	τι	το	τυ	τω
	<i>ta</i>	<i>te</i>	<i>ti</i>	<i>ti</i>	<i>to</i>	<i>ti</i>	<i>tō</i>
φ	φα	φε	φη	φι	φο	φυ	φω
	<i>fa</i>	<i>fe</i>	<i>fi</i>	<i>fi</i>	<i>fo</i>	<i>fi</i>	<i>fō</i>
χ	χα	χε	χη	χι	χο	χυ	χω
	<i>ha</i>	<i>he</i>	<i>hi</i>	<i>hi</i>	<i>ho</i>	<i>hi</i>	<i>hō</i>
ψ	ψα	ψε	ψη	ψι	ψο	ψυ	ψω
	<i>psa</i>	<i>pse</i>	<i>psi</i>	<i>psi</i>	<i>psō</i>	<i>psi</i>	<i>psō</i>

İKİNCİ DERS

Med İşâretleri

Rumcada bir kelimeniñ mürekekkep oldığı hecâlardan biriniñ sâ'irlerden daha kuvvetli şadâ ile telâffuz olunması ıktizâ idüp bu yolda kuvvetle okunacak hecâ üzerine şu (' ~) üç işâretten biri konur bunlara Τόνος [toni] (med işâretleri) itlâk olunup (') işâretine όξεία [oksia], (`) işâretine βαρεία[varia], ve (~) işâretine περισπωμένη [perispomeni] dinür. Meşelâ λόγος [loĝos] (kelâm), βροχη [vrohi] (yaĝmur), κήπος [kīpos] (baĝçe).

Nefhât

Med işâretlerinden başka πνεύματα ya^cni nefhât denilen şu (~) iki işâreti vardır ki birine (') ψιλή [psili] (haff) ve digerine (`) δασεία [dasia] (şedîd) dinür. Harf-i şavfî ile bed' iden kelimeleriñ başındaki harf üzerine anlardan biri vaz^c olunur.

Hecālar

Hecālar bir harf-i şavfî ile bir veya iki harf-i gayr-ı şavfîden ve kelimāt ise bir veyāhūd ziyāde hecādan mürekkebirdir.

Bir hecādan mürekkebe bulunan kelimeye μονοσύλλαβος [monosilavos] ya^cni bir hecālî, iki hecādan mürekkebe kelimeye δισύλλαβος [disilavos] (iki hecālî), üç hecādan mürekkebe kelimeye τρισύλλαβος [trisilavos] (üç hecālî) ve hecāsî üçden ziyāde bulunan kelimeye πολυσύλλαβος [polisilavos] (kîşrū'l-hecā) itlāk olunur.

Bir kelimeniñ mürekkebe olduğu hecālar kelimedeki vaz'iyetlerine göre temeyyüz iderler: Şöyle ki kelimeniñ nihāyetindeki hecāya λήγουσα [liǧusa] ya^cni hecā-yı müntehî ve bununı mā-şablindesine παραλήγουσα [paraliǧusa] ve bundan evvelkine de προπαραλήγουσα [proparaliǧusa] dinür. Meşelā: μα-θι-τής [ma-thi-tis] (şākird) kelimesinde τής [tis] hecāsî ληγουσα [liǧusa], θι [thi] hecāsî παραλήγουσα [paraliǧusa], μα [ma] hecāsî προπαραλήγουσα [proparaliǧusa] dır.

İhtār — Sühūlet iktizāsıyla λήγουσα [liǧusa] birinci hecā, αραλήγουσα [paraliǧusa] ikinci hecā ve προπαραλήγουσα [proparaliǧusa] üçüncü hecā tesmiyesiyle zikr olunacaktır.

Ta^clīm

Bir Hecālî Kelimāt

πίς [pis] – μος [mis] – μήν [min] – πως [pōs] – δics [δōis] ~ τρίς [tris]

burun fāre ay naşıl iki def^a üç def^a

[11] χήν [hin] – δρῶς [δris] – τίς [tis] – φῶς [fōs] – οὖς [us] – νοῦς [nus] – σός [sos]

kaz mīşe ağacı kim ziyā-aydın kulaş aql seniñki

İki Hecālî Kelimāt

φυ-τά [fita], πι-γή [piyi], σῶ-μα [sōma], χῶ-μα [hōma], γά-λα [ǧala]

nebātāt menba^c vücūd topraş sūd

σῶ-κα [sika], φή-μη [fimi], χή-ρα [hira], λύ-ρα [lira] ξύ-λον [ksilon],

incirler şöhret tul kadın kemānçe odun

φέ-ρω [ferō], getiriyorurum	μέ-νω [menō], turuyorurum	πό-λη [pili], bāb	θέ-λω [thelō], isteyorum	πί-νω [pinō], içiyorurum
γε-λῶ [yelō], gülüyorurum	πα-τῶ [patō], basıyorurum	κό-ρη [kori], kız	φο-ρά [fora], def'a	ξη-ρά [ksira], kara
γό-νυ [goni], diz	τι-μή [timi], nāmūs	θή-κη [thiki], mahfaza	τι-μῶ [timō], i'tibār iderim	κα-λῶ [kalō], da'vet iderim
γυ-νή [yini], kari	τῶ-ρα [tōra], şimdi	κό-μη [komi], şaç	τύ-χη [tichi], baht	χα-ρά [hara], sevinç
θύ-ρα [fira], kapu	βα-φή [vafi], boya	μῆ-λον [milon], elma	λύ-πη [lipi], esef	ψά-ρι [psari], balık
δό-ξα [doksā], şān	ρί-ζα [riza], gōk	νί-κη [niki], galebe	δί-ψα [dipsa] şuşama	

φύτά, πηγῆ, σώμα, χῶμα, γάλα, σῦκα, ἀήμη, χήρα, ξύλον, φέρω, ὠένω, πύλη, θέλω.
 πίνω, γελῶ, πατῶ, κόρη, φορά, ξηρά, γόνυ, τιμή, θήκη, τιμῶ, καλῶ, γυνή, τῶρα, κόμη,
 τύχη, χαρά, θύρα, βαφή, μῆλον, λύπη, ψάρι, δόξα, ρίζα, νίκη, δίψα

[12]

Ūç Hecālī Kelimāt

A-χυ-ρα [ahira], şamanlar	σῶ-μα-τα [sōmata], ecsām	χῶ-μα-τα [hōmata], topraklar	βή-μα-τα [vimata], adımlar
H-λι-ος [ilios], güneş	Σε-λή-νη [selini], ay,māh	θυ-γά-τηρ [thigatir], kerīme	κο-ρυ-φή [korifi], tepe
ύ-ψη-λή [ipsili], yüksek	μη-τέ-ρες [miteres], vālideler	πα-τέ-ρες [pateres], pederler	A-ρά-βεζ [araves], 'araplar
λε-κά-νη [lekani], legen	ἀ-ξι-νη [aksini], balta	μέ-τω-πον [metōpon], alın	ἔ-ρι-ον [erion], yük
κά-λα-μος [kalamos], kalem	πε-ρό-νη [peroni], çatal	.βε-λό-νη [veloni], igne	θύ-σα-νος [thisanos], püskül
I-κό-νι-ον [ikonion], konya	ἀ-ρε-τή [areti], fazilet	ή-μέ-ρα [imera], gün	κα-κί-α [kakia], kötülük
σο-φί-α [sofia], hikmet	ἀ-πα-λός [apalos], yumuşak	με-γά-λη [megali], büyük	κε-φα-λή [kefali], baş

σι-α-γών [siagōn], çigne	θε-ρά-πων [therapōn], bende	ή-γε-μών [iyemōn], hükümdār	ἔ-δα-φος [edafos], zemīn
πε-δι-άς [pedias], ona	ὄ-ρα-σις [orasis], kūnve-i bāsira	πα-λά-μη [palami], aya	θέ-λη-μα [thelima], arada
φι-λη-μα [filima], būs	πή-δη-μα [pidima], şıçrama	νο-μί-ζω [nomizō], zan idiyorum	ὀ-ρί-ζω [orizō], ta'yīn idiyorum
πο-τί-ζω [potizō], şulayorum	θε-ρί-ζω [therizō], biçiyorum	δα-νει-ζω [danizō], içrāz idiyorum	κι-βώ-τι-ον [kivōtion], şandık
μά-γει-ρος [mayiros], aşçı	ύ-πη-ρέ-της [ipiretis], uşak		

A-χυ-ρα, σώματα, χματα, βήματα, Ηλιος, Σελήνη, θυγάτηρ, κορυφή, ύψηλή, μητέρες, πατέρες, Αράβες, λεκάνη, άξίνη, μέτωπον, ἔριον, κάλαμος, περόνη, βελόνη, [13]θύσανος, Ικόνιον, άρετή, ήμέρα, κακία, σοφία, απαλός, μεγάλη, κεφαλή, σιαγών, θεράπων, ήγεμών, ἔδαφος, πεδιάς, ὄρασις, παλάμη, θέλημα, φίλημα, πήδημα, νομίζω, ὀρίζω, ποτιζω, θερίζω, δανείζω, κιβώτιον, μάγειρος, ύπηρέτης

DÖRDÜNCÜ DERS

İki veya üç harf-i ğayr-i şavfî ile bir harf-i şavfîyeden mürekkep iki hecâlî kelimât

Ta'îim

Πλά-τος [platos], Eñ	τρό-μος [tromos], dehşet	δρό-μος [dromos], yol	πρῶ-ρα [prōra], varuñ başı
σφύ-ρα [sfira], çekic	δά-φνη [dafni], defne	τρό-πος [tropos], usûl	πλέ-κω [plekō], örmek
σκά-πτω [skaptō], kızmaç	τρώ-γω [trōgō], yemek	ρά-πτω [raptō], dikiyorum	τρέ-μω [tremō], titreyorum
γρά-φω [grafō], yazıyorum	τρέ-χω [trehō], koşuyorum	πρῶ-τος [prōtos], birinci	τρι-τος [tritōs], üçüncü
σκό-τος [skotos], karanlık	σκού-λος [skilos], köpek	στή-λη [stili], sütün	κλί-νη [klini], yataç

τρύ-πα [trīpa], delik	κλύ-μα [klīma], asma	κλή-σις [klīsis], celb	χρῶ-μα [hrōma], renk
πτω-χός [ptōhos], fağır	ὀ-κτώ [oktō], sekiz	σπέ-ρνω [spernō], ekiyorum	πτύ-ω [ptiō], tükürüyorum
σφρα-γίς [sfrayis], mühür	βρά-χος [vrahos], kaya	σφρα-γί-ζω [sfrayizō], mühürleyorum	δρό-σος [drosos], serinlik
[14] στή-θος [stithos], gōgūs	στρα-τός [stratos], asker	βλά-πτω [vlaptō], zarar viriyorum	πρᾶ-ξις [praksis], muāmele
θά-μνος [thamnos], çalı	σκλη-ρός [skliros], sert	βρύ-σις [vrīsis], çeşme	κτέ-νι [kteni], tarak
κρέ-ας [kreas], et	κλέ-πτης [kleptis], hırsız		

Πλάτος, τρόμος, δρόμος, πῶρα, σφύρα, δάφνη, τρόπος, πλέκω, σκάπτω,
 τρώγω, ράπτω, τρέμω, γράφω, τρέχω, πῶτος, τρίτος, σκότος, σκύλος, στήληκ, κλίνη,
 τρύπα, κλύμα, κλήσις, χρῶμα, πτωχός, ὀκτώ, σπέρνω, πτύω, σφραγίς, βράχος,
 σφραγίζω, δρόσος, στήθος, στρατός, βλάπτω, πράξις, θάμνος, σκληρός, βρύσις, κτένι,
 κρέας, κλέπτης

BEŞİNCİ DERS

Hulāşa

‘Ο ἐπιμελής μαθητής [O epimelis mathitis].

Çalışkan şākird

‘Η ξηρά νήσος [i ksira nisos]

kuşu aña

‘Ο καλός πατήρ [o kalos patir].

iyi peder

‘Η καλή μήτηρ [i kali mitir].

iyi vālide

- Τὸ ὑψηλὸν ὄρος [to ipsilon oros].
yüksek tağ
- Τὰ ὑψηλὰ ὄρη [ta ipsila ori]
yüksek tağlar
- ‘Ο ἀμεροληπτος κριτής [o ameroliptos kritis].
hak şinās hākīm
- Τὸ ἐρυθρὸν ροδὸν [to erithron rodon].
kırmızı gül
- Τὸ κίτρινον μῆλον [to kitrinon milon].
şarı elma
- Ο ἡχηρὸς κώδων [o ihiros kōdōn].
sadāli çañ
- ‘Ο ταχὺς λαγὼς [o tahis lağōs].
serif tavşan
- [15] Τὸ ὀξύ βέλος [to oksii velos].
sivri ok
- ‘Ο ἀφθονος σίτος [o afthonos sitos].
bol buğday
- Τὰ ἄλογα ζῶα [ta aloga zōa].
hayvānāt-ı ġayr-ı nātiqa
- ‘Ο ἐργατικὸς τεχνίτης [o ergatikos tehñits].
olmuş incir
- Τὸ ὄριμον σῦκον [to orimon sikon].
çalışkan şan'atkār
- Τὸ ἡμερον ἀρνίον [to imeron arnion].
alışdırılmış kuzi
- ‘Ο βαρὺς πέλεκυς [o varis pelekis].
ağır balta
- Τὸ καθαρὸν μέτωπον [to katharon metōron].
pāk alın
- Τὸ ξύλινον ἄρατρον [to ksilinon arottron].
ahşap şapan

Τὸ μαλακὸν στρώμα [to malakon strōma].

yumuşak döşek

Ἄο ὠραῖος καιρός [o ōreos keros].

güzel havā

Ἡ ἀργυρὰ σφραγίς [i argyra sfrayis].

gümüş mülhür

Ἡ μεγάλη τράπεζα [i megalī trapeza].

büyük sofrā

Ὁ πλατὺς δρόμος [o platis dromos].

vāsi^c yol

ALTINCI DERS

Κᾶ^cide — Bir kelimedede iki ḥarf-i ğayr-i şavtfi birlikde vāki^c olursa telaffuzı teğayyür itmez.

İstisnā — Evvelen: bir kelimedede biri birini mūte^cākīp γγ vāki^c olursa biri şağır kāf ve digeri kāf-ı fārisi gibi telaffuz olunur.

Şānīyen: Bir kelimedede χ ve ξ ḥurūf-i ğayr-i şavtfiyesiniñ mā-ḳablinde γ vāki^c olursa γ şağır kāf gibi ve χ ve ξ ḥurūfi ise şadā-yı aşliyesiyle oğunur.

Şālīşen: Bir kelimedede γ ḥarfi κ ḥarfiniñ mā-ḳablinde vāki^c olursa anlardan γ şağır kāf ve κ kāf-ı fārisi gibi telaffuz olunur.

Rābi^cen: π ḥarfi μ ḥarfini mūte^cākīp olursa b gibi oğunur.

Hāmisen: τ ḥarfi ν ḥarfinden şoñra getirilüp d gibi telaffuz olunur.

[16]

Ταῦτῆς

Θάλασσα [THalasa], deñiz	Λάρισα [Larisa], yeñi şehir	συμαθητής [simathitis], mektep arkaadaşı	
ἄμμος [amos], kum	ἀλλαγή [alayi], değişme	πράττω [pratō], yapıyorum	ἵππος [ipos], bāğır
γέννησις [yenisıs], velādet	ἄγγελω [aṅgelō], aḥbār idiyorum	ἄγγελία [aṅgelia], haber	ἄγγελος [aṅgelos], melek

συγγενής [siŋgenis], ἡσm, akṛabā	σπλάγχνα [splañhna], bağırşak	ἄσπλαγχνος [asplañhnos], merhametsiz	
συγχώρησις [siñhōrisis], ʿafv	συγχωρῶ [siñhōrō], ʿafv idiyorum	συγκαλῶ [siñgalō], daʿvet idiyorum	
ἐγκαλῶ [eñgalō], maḥkemeye celb idiyorum	ἐγκλησις [siñglisis], celb	ἐγκλημα [eñglima], cürm	
ἀσπλαγχνία [asplañnia], merhametsizlik	ἐγκρατής [eñgratis], kanāʿatkār	ἀνάγκη [anañgi], lüzüm	
ἀναγκάζω [anañgazō], icbār idiyorum	σύγχυσις [siñhisis], karışıklık	ἐγκώμιον [eñgōmion], medḥ ü şenā	
ἐγκωμιάζω [eñgōmiazō], medḥ ü şenā idiyorum	ἄγκυρα [añgira], gemi timüri	φάρυγξ [fariñks], biʿl-avm	λάρυγξ [lariñks], hancere
ἀγκών [añgōn], dirsek	ἔμπορος [emboros], tācir	ἐμπράκτως [embraktōs], fiʿlān	ἐντολή [endoli], emr
ἔντερα [endera], bağırşak	μάντις [mandis], fālcı	βροντή [vrondi], gürüldi	ἄντικρυ [andikri], karşu
φάντασμα [fandazma], ḥayāl			

YEDİNCİ DERS

Ḥurūf-ı Şavtiye-i Mürekkebe

İki ḥarf-i şavti birlikde bulunup da bir sadā ile telaffuz idilmesine δίφθογγοσ [diftōngos] yaʿni ḥarf-i şavtiye-i mürekkebe dinür.

[17] Ḥurūf-ı şavtiye-i mürekkebe yedir.

αι	ει	οι	υι	ου	αυ	ευ	ηυ
e	i	i	i	u	af	ef	if

Taʿllm

Σφαῖρα [efera], top	μάχαιρα [mahera], bıçak	παράιτησις [paretisis], istiʿfā	ἐταιρία [eteria], şirket
γραῖα [grea], βαίνω [venō],	χαίρω [herō],	ταμείον [tamion],	θεῖος [thios],

κόκαρον	yürüyorum	seviniyorum	vezne	°amca
ταπεινός [tapinos],	χειμών [himōn],	ειρήνη [irini],	οικία [ikia],	οικεῖος [ikios],
mūtevnāzi°	kiş	şulh	ev	tekİİfsiz
τοιχος [tihos],	υῖός [ios],	οὐρά [ura],	οὐρανός [uranos],	βουλή [vuli],
dinvār	mahdūm	kuçruç	gök	tefekküir
φρούριον [furion],	ρλοῖον [rlion],	μυῖα [mia],	παῖς [pes],	κλείς [klis]
kaI°e	gemi	sinek	çocuk	anahtar

SEKİZİNCİ DERS

Bālāda zikr idilen hurūf-ı şavtfıye-i mürekkebeden av, ev, ηv hurūf-ı şavtfıye-i mürekkebesi hurūf-ı şavtfıye veyāhūd β, γ, δ, ζ, λ, μ, ν, ρ hurūf-ı ğayr-i şavtfıyesiniñ mā-ķablinde bulunduđı ģāilde av, ev, iv gibi telaffuz olunur.

Tatbīķāt

Σύγωγος [evagōgos],	εὐήθης [evithis],	κολακεύω [kolakevō],	
terbiyeli	aħmaq	mūdāhene iderim	
[18] πιστεύω [pistevō],	κυριεύω [kirievō],	δουλεύω [dulevō],	αὐγή [avgi],
inanırım	zabt iderim	ħidmet iderim	ğūn ağarması
εὐγένεια [evgenia],	ἠδόκησα [ivdokisa],	εὐδαίμων [evdemōn],	
nezāket	mūsā°ade itdim	baħtiyār	
εὐδαιμονία [evdemonia],	εὐζυμος [evzimos],	αὐλή [avli],	αὐλαξ [avlaks],
baħtiyārılık	ı yođurmuş	ħavlı	mecrā
εὐλογῶ [evlogō],	εὐλογία [evlogia],	εὐλαβής [evlavis],	θαῦμα [thavma],
taķaddūs iderim	taķaddūs	dīndār	mu°cize
εὖνους [evnus],	εὖνοια [evnia],	εὐρίσκω [evriskō],	εβρημα [evrima],
°aķıllı	teveccūh	buluyorum	buluş
εὐρύχωρος [evriħōros],	κατασκευάζω [kataskevazō],	εὐρρωστος [evrōstos],	
ğeniş	yaparım, i°māl iderim	ķuvvetli	
εὐημερία [evimeria],	εὐζωνοί [evzōni],	νεῦμα [nevma],	εὐγε [evge],
sa°ādet	avci °askerleri	işāret	aferrn
ταῦρος [tavros],	σταῦλος [stavlos],	αῦριον [avrion],	σαύρα [savra],

sa ^c ādet	avcı ^c askerleri	işāret	aferīn
ταῦρος [tavros], boğa	σταῦλος [stavlos], ağur	ἄριον [avrion], yarın	σαύρα [savra], kertenkele
ναῦλος [navlos], navl	πνεῦμα [pnevma], rūh	γεῦμα [yevma], yemek, ta ^c ām	ρεῦμα [revma], akıntı
φεύγω [fevğō], kaçıyorum	σπεύδω [spevdō]. ^c acele iderim.		

ΤΟΚΟΥΖΙΝCΙ DERS

Mārū'l-beyān (av, ev, ηv) hurūf-ı şavtiye-i mürekkbesi τ, θ, κ, χ, π, φ, ξ, ψ, σ hurūf-ı gayr-i şavtiyesiniñ mā-қablinde bulunursa (af, ef, if) gibi okunur.

Taḥkāt

Ναύτης [naftis], gemici	αὐτός [aftos], bu, şu	εὐτακτός [eftaktos], uşlı	αὐθις [afthis], yine, tekrār
εὐθός [efthis], düz	εὐκόλος [efkolos], kolay	εὐκολία [efkolia], kolaylık	λευκός [lefkos], beyāz
εὐχάριστος [efharistos], laff, hoş	εὐχαρίστησις [efeharistisis], hoşluk	εὐχη [efhi], du ^c ā	
[19] εὐχέτης [efhetis], du ^c āci	εὐπειθής [efpithis], itā ^c atli	εὐφορος [efforos], bereketli	εὐφάδης [effadis], beliğ
αὐξάνω [afksanō], arttıyorum	ἀσπηρός [afstiros], şiki	εὐσεβής [efsevis], dīndār	εὐσέβεια [efsevia], dīndārlik
εὐπρεπής [efprepis], uyğun, lāyik	εὐσαρκος [efsarkos], şışmān	διευθύνω [diefthinō], idāre iderim	
διευθυντής [diefthindis], müdir	διευκολύνω [diefkolinō], teshīl iderim	εὐθύνη [efthini], mes ^c ūliyet	
εὐτυχής [efthis], bahtiyār	αὐθάδης [afthadis], küstāh	εὐφύης [effiis], zekī	εὐχομαι [efhome], temennī iderim
φίλαυτος [filaftos]. hod-bīn			

ONINCI DERS

Ḥurūf-ı şavfīye-i mürekkebeniñ mürekkeb oldığı hurūfdan biri üzerine tefīk işāreti dinilen şu iki (. .) nokṡanıñ mevzū^c bulunduğu taḡdīrde ḡurūf-ı mezkūre ayrı ayrı olarak şadā-yı aslısiyle telaffuz olunur.

Taṡbīkāt

ᾗδῡνος [aipnos], uykusuz	ἄῡδος [aidos], şusuz	κλειζῡ [kleizō], şān viriyorum	εὐφῡια [effiia], zekāvet
χοϊκός [hoikos], toṡrakdan yapılmıř	εὐνοϊκός [evnoikos], mūsā ^c id	οὐρανοῡψῡς [uranoipsis], gōk derecesinde yüksek	
προῡπολογισμος [proipologismos], boca	καταπραῡνω [kataprainō], teskīn iderim		
ἐξωραῡζῡ [eksōraizō], tezyīn iderim	μάῡιος [maios], mayıs	ἄῡλος [ailos], ḡayr-i mādđī	εὐποῡια [efpiia], ḡayrāt, şadaḡa

[20]

ON BİRİNCİ DERS

Ḥulāşa

Ἡ παιδικῡ ἡλικία [i pediki ilikia].

şabāvet

Αῡ ἐπαινεταῡ πράξες [e epenate prakses].

aşār-ı ḡamīde

Ο δίκαιοσ δικαστής [o dikeoz dikastis].

ḡākim-i ^cādil

Οῡ δίκαιοι δικασταῡ [i dikei dikaste].

ḡūkemā-yı ^cādile

ᾗ εὐḡλωττοσ ριτωρ [o evḡlōtoz ritōr].

ḡaṡīb-i faşīḡ

Τὸ θαλάσσιον ῡδωρ [to thalasion iḡōr].

deñiz şuyı

Ἵογενναῖος στρατιώτης [o yeneos stratiōtis].

şecf° asker

Τὰ πολυάριθμα στρατεύματα [ta poliarithma stratevmata].

°asākır-i keşire

Ἵο εὐτακτος παῖς [o eftaktos pes].

uşlı çocuk

ἽΗ εὐπειθής κόρη [i efpithis kori].

iñā°atlı kız

Τὸ λευκὸν ἰμάτιον [to lefkon imation].

beyāz setre

ἽΟ λαμπρὸς ἥλιος [o lambros ilios].

parlak gūneş

Τὸ στερεὸν πάτωμα [to stereom patōma].

tayanıklı döşeme

ἽΟ ὠραῖος ἵππος [o ōreos ipos].

gūzel at

ἽΟ ἀνέφελος οὐρανός [o anefelos uranos].

buluţsız gök

Τὸ ἐρυθρὸν ἐφάλωµα [to erithron efalōma].

kırmızı yorgan

ἽΗ εὐρύχωρος οἰκία [i enrihōros ikia].

hāne-i vāsi°

Οἱ καλοὶ γείτονες [i kali yitones].

iyi komşular

Τὰ χρηστὰ ἦθη [ta hrista ithi].

añlāk-ı hamīde

ἽΗ εὐδαίµον οἰκογένεια [i endemon ikoyenia].

bahtiyār °ā°ile

Τὰ χρυσὰ ὠρολόγια [ta hrisa ōroloya].

altun sā°atler

ἽΟ φρόνιμος μαθητής [o fronimoz mathitis].

uşlı şākird.

[21]

Tenkid İşaretleri

Kelâmın mürekkebi olduğı cümleleriyle aqsâmını yek-digerinden tefrik etmek için σημεια στιξεως [simea stikseōs] ya'ni tenkid işareti dinilen ba'az-ı işarât kullanılır. Bunlar ise τελεια στιγμα [telia stigma] ya'ni tām nokta (.) işareti ανω στιγμα [anō stigma] ya'ni nokta-yı bālā (·) işareti ve κόμμα [koma] ya'ni kaç (') işaretidir. Bunlardan tām nokta kelâmın hitâmına vaz' olunur. Nokta-yı bālā kelâmın aqsâmını yekdigerinden tefrik etmek üzere isti'mâl olunur. Kaç işareti ise cümlelerle cümle aqsâmının nihâyetine konur.

Şu üç nokta işaretlerinden mā-^cadā ἐρωτηματικόν σημειον [erotimatikon simion] ya'ni işaret-i istifhâmiye (;) işareti ve θανμαστικόν σημειον [thanmastikon simion] ya'ni işaret-i hayret (!) işareti vardır ki biri kelâm-ı istifhâmiyeniñ ve digeri hayret ma^cnâsını hâvi kelâmın nihâyetine konur.

ŞARF

BİRİNCİ DERS

Hurûf-ı Şavtîyeniñ Takşîmâtı

α ε η ι ο υ ω harflerinden ʿibâret bulunan hurûf-ı şavtîyeniñ üç nevʿi vardır: η ω harflerine μακρά [makra] yaʿni hurûf-ı memdüde, ε ο harflerine βραχέα [vrahea] yaʿni hurûf-ı maqşüre ve gâh memdüd gâh maqşür istiʿmâl olunan α ι υ harflerine δίχρονα [dihrona] tesmiye olunur.

Hurûf-ı şavtîye-i mürekkebeniñ cümlesi memdüd ʿadd olunur. Ancak αι οι hurûf-ı şavtîye-i mürekkebesi bir kelimeniñ nihâyetinde vâkiʿ olursa maqşür ʿadd olunur.

Hurûf-ı şavtîye-i memdüdeden η ω harfleriniñ veyâhüd hurûf-ı şavtîye-i mürekkebeniñ buldukları hecâyâ μακρά συλλαβή [makra silavi] yaʿni memdüd hecâ ve hurûf-ı şavtîye-i maqşüreden ε ο harfleriniñ vâkiʿ oldukları hecâyâ βραχέα συλλαβή [vrahia silavi] ve bir hecâda bir harf-i şavtîniñ mâ-baʿdında yekdigelerini müteʿâkib iki harf-i ğayr-i şavtî veyâhüd hurûf-ı muzâʿafeden ζ ξ ψ harfleri bulunursa o hecâda θέσει μακρά συλλαβή [thesi makra silavi] yaʿni vazʿiyeti ʿitibârıyla memdüd dinür. Meşela: βλέμμα [vlema] (nazar).

Hurûf-ı Ğayr-i Şavtîniñ Takşîmâtı

Hurûf-ı şavtîye ber-vech-i âlî takşîm olunur:

β γ δ θ κ π τ φ χ harflerine αφωνα [afōna] yaʿni şadâsız ve λ μ ν ρ σ ζ ξ ψ harflerine ημίφωνα [imifōna] nîm şadâlî itlâk olunur.

Şadâsız harfler tekrâr münkasem olur. Şöyle ki: κ ρ τ harflerine ψιλὰ [psila] yaʿni hurûf-ı hafife; β γ δ harflerine μέσα [mesa] yaʿni hurûf-ı mütevâsıta ve θ φ χ harflerine δασέα [dasea] yaʿni hurûf-ı şedîde dinür. Mâʿ-hezâ β π φ harflerine χειλέφωνα [hileofōna] yaʿni hurûf-ı şefevîye ve γ κ χ harflerine ούρανισκόφωνα [uraniskofōna] hurûf-ı damâġiyye ve δ, θ, τ harflerine ὀδοντόφωνα

[oðondofōna] ya^cni hürüf-ı sen'iye tesmiye olunur.NİM şadâlı hârlere gelince ζ ξ ψ hârlerine διπλά [ðipla] ya^cni hürüf-ı muzâ^cafe dinür. Zirâ bunlardan her biri iki hârfden terkib itmişdir: Şöyle ki ζ hârfi οδ, γι, δι hârlilerinden ξ hârfi γσ, κσ, χσ hârlilerinden ve ψ hârfi βσ, πσ, φσ hârlilerinden ^cibâretidir. NİM şadâlı hârlilerden λ μ ν ρ hârlilerine ise ύγρά [igra] ya^cni hürüf-ı râtıba itlâk olunur.

İKİNCİ DERS

Med İşâretleri

Sâbıkan zikr olundığı vechle Rumcada üç nev^ci med işâreti vardır. Birine ôξεia [oksia] digesine βαρεια [varia] ve üçüncisine περισπωμένη [perispōmeni] ta^cbır olunur.

[59] Med işâretleri hürüf-ı şavtl-ı veya hürüf-ı şavtl-i mürekkebin ikinci hârfi üzerine vaz^c olunur ve kelimenin birinci, ikinci ve üçüncü hecâsından başka bir hecâsı üzerine vaz^c olunamaz.

βαρεια [varia] işâretinin kelimenin birinci hecâsından başka bir hecâsı üzerine vaz^cı câ'iz olmayup bu ise âfideki hâle menütdir:

Birinci hecâsı üzerinde ôξεia [oksia] işâreti lâzım gelen kelimedden şoñra tenkıñ işâretlerinden birininin vâkı^c olmadığı vaqt ôξεia [oksia] yirine βαρεια [varia] konur. Meşelâ: καλός πατήρ [kalos patir] iyi peder καλός [kalos] kelimesinden şoñra tenkıñ işâretlerinden biri vâkı^c olmadığından mezkûr kelime üzerine ôξεia [oksia] yirine βαρεια [varia] konulmuşdur.

Üzerinde βαρεια [varia] işâreti olan kelimeye βαρύτονος [varitonos] itlâk olunur.

“ôξεia [oksia]” işâretinin ise kelimenin birinci veya ikinci veyâhüd üçüncü hecâsı üzerine vaz^cı mümkün olup âfideki kâ^cidelere mütevaakkıfıdır.

Evvelen: Kelimenin maşşür hecâsı üzerine med işâretlerinden birininin vaz^cı lâzım gelir ise dâ'imâ ôξεia [oksia] vaz^c olunur.Meşelâ: λόγος [logos] nuñk, νόμος [nomos] kânün.

Şanıyen: Kelimenin birinci hecâsınının memdüd olup ikinci hecâsı gerek memdüd ve gerek maşşür olur ve üzerine med işâretlerinden birininin vaz^cı, lâzım

gelirse ὄξεια [oksia] işareti vaz^c olunur. Meşelâ: θήκη [thiki] mahfaza, μένω [menō] kaşiyorum, τρέχω [trehō] koşuyorum, φήμη [fimi] şöhret, λύπη [lipi] esef.

Sâlişen: Kelimeniñ birinci hecâsınıñ memdūd olduğu hâlde üçüncü hecâsı üzerine med işaretlerinden biriniñ vaz^cı aslâ câ'iz degildir. Meşelâ: ἄνθρωπος [anthrōpos] âdem, ἀνθρώπου [anthrōpu] âdemiñ, ἄνθρωπος [anthrōpos] kelimesiniñ muzâfu'n-ileyhinde birinci hecâsınıñ memdūd olduğundan med işareti üçüncü hecâdan ikinci hecâ üzerine intikâl eylemiştir. μέτωπον [metōpon] alın, μετώπου [metōpu] alınñ.

[60] İstisnâ: Muzâfu'n-ileyhleri ων, ως harfleriyle nihâyetlenen ba'z-ı isimleriñ hilâf-ı kâ'ide olarak üçüncü hecâları üzerine med işareti vaz^c olunur. Meşelâ: πόλεως [poleōs] beldenñ, ὄφεις [ofeōs] yılanñ, πόλεων [poleōñ] beldeleriñ ὄφειων [ofeōñ] yılanlarıñ vesâ'ire.

Birinci hec üzerinde ὄξεια [oksia] işareti bulunan kelimeye ὀξύτονος [oksitonos] ve ikinci hecâsı üzerinde mezkûr işareti bulunan kelimeye παραξύτονος [paroksitonos] ve nihâyet üçüncü hecâsı üzerinde mezkûr işareti bulunan kelimeye προπαροξύτονος [proparoksitonos] itlâk olunur. Meşelâ: καλός [kalos] (iyi) kelimesine ὀξύτονος [oksitonos], ἀνθρώπου [anthrōpu] (âdemiñ) kelimesine παραξύτονος [paroksitonos], ἄνθρωπος [anthrōpos] (âdem) kelimesine προπαροξύτονος [proparoksitonos] dinür.

Περισπωμένη [perispōmeni] işareti kelimeniñ yalnız birinci ve veya ikinci hecâsı üzerine vaz^c olunabilir isti'mâli ise ber-vech-i âfî tafşil olunur.

Evvelen: Birinci hecâsınıñ αυ ευ ου hurûf-ı şavtiye-i mürekkebesi bulunan kelimeniñ mezkûr hecâsı üzerine med işaretlerinden biriniñ konulması ıktizâ eylediği vakt περισπωμένη [perispōmeni] işareti konur. Meşelâ: ἀλλαχού [alahu] başka yerde, ὠ γράυ [o grav] (ey kıca kıarı), ὦ ιπευ [o ipev] (ey süvâri).

Sânfyen: Muzâfu'n-ileyh ile mef'ülü'n-ileyhleriñ birinci hecâsı üzerine med işaretlerinden biriniñ vaz^cı lâzım gelen isimleriñ mezkûr hecâsı üzerine περισπωμένη [perispōmeni] işareti konur. Meşelâ: τῆς ἀδελφῆς [tis adelfis] hemsîreniñ, τῆς τιμῆς [tis timis] nâmüsüñ, τῆ ἀδελφῆ [ti adelfi] hemsîreye, τῆ τιμῆ [ti timi] nâmüsa.

Sâlişen: ως Harfleriyle muntahi olan kelimeleriñ birinci hecâlarına med işaretlerinden biriniñ konulması icâb eylediği vakt περισπωμένη [perispōmeni] işareti konur. Meşelâ: ἀληθώς [alithōs] haqqâten, καλως [kalōs] eyüce.

Rābi^cen: Birinci hecāsı ma^qşūr olan kelimeniñ ikinci hecāsı memdūd olur ve üzerine med i^şāretlerinden biriniñ va^zı lāzım gelirse περισιπωμένη [perispōmeni] i^şāreti konur. Meşelā: μήλον [milon] elma, κήπος [kīpos] ba^ğçe.

[61] Üzerlerinde Med İ^şāreti Olmayan Kelimāt

Bir hecālī ba^cz-ı kelimāt da^hı vardır ki üzerlerinde med i^şāretleriniñ va^zı icāb itmez bunlara ἄτονοι [atoni] ya^cni i^şāretsiz ta^bir olunur. Kelimāt-ı mezkūre şunlardır:

Evvelen: ὁ ἦ οἶ αἰ ἡarf-i ta^crifleri.

Şānfyen: ἐν εἰς ἐκ ἡarf-i cerleri.

Şālīşen: ὠς (gibi mişillü) zarfi.

Med İ^şāretleriniñ Naklı

Ba^cz-ı kelimāt vardır ki kendi med i^şāreti mā-ķablindeki kelimeniñ birinci hecāsı üzerine nakl ve ba^czen da^hı hafz olunur. Kelimāt-ı mezkūre ἐγκλητικοὶ λέξεις [eñgilitike lexis] dinilüp μοῦ [mu], μέ [me], μάς [mas], σοῦ [su], σέ [se], σὰς [sas] zamāīr-i şaḥşyiesiyle τί [ti], τίς [tis], τινά [tina], τινός [tinos], τινές [tines], τινάς [tinas], gibi zamāīr-i mübheme ve sā'ireden ^cibāretdir.

Med i^şāretiniñ naklı veya hafzı ātīdeki aḥvāle vā-bestedir:

Evvelen: Med i^şāreti birinci veya ikinci hecāsı üzerinde bulunan kelimedен sonra bālāda zikr idilen kelimātdan biri vāķi^olursa kendi med i^şāreti hafz olunur. Meşelā: ὁ πατήρ μου [o patir mu] (pederim), ἡ μήτηρ μας [i mitir mas] (vālidemiz), ὁ ἀδελφός σας [o ađelfos sas], (birāderiñiz), ἡ ἀδελφή σου [i ađelfi su] (hemşireñ).

Şānfyen: ὄξεια [oksia] veya περισιπωμένη [perispōmeni] i^şāreti üçüncü hecāsı üzerinde bulunan kelimeniñ mā-ba^dında kelimāt-ı mezkūreden biri vāķi^olursa kendi med i^şāreti mā-ķablinde ki kelimeniñ birinci hecāsına nakl olunur. Meşelā: ἄνθρωπός τις [anthrōpos tis] (bir adem), οἶκός τις [ikos tis] (bir ev), τὸ δωμάτιόν μου [to dōmation mu] (oṭam).

[62]

Nefhāt

Dürüs-ı sâbiķada ma'ľum olduđı vechle πνεύματα [pnevματα] ya'ni nefhāt tesmīye olunan işārāt ikidir: (') ψιλῆ [psili] ya'ni hafif ve (') δασεία [dasia] ya'ni şedid. Hālbuki nefhātın istifmāli okuyup yazmakla bilinir. Ancaķ u harf-i şavfisi ve ρ harf-i ğayr-ı şavfisiyle bed' iden kelimelerin mezkūr harfleri üzerine δασεία [dasia] işāreti vaz' olunur.

Ta'ľtm

Atıdaki ta'ľtmde muhtevī kelimelerin med işāretlerinin ğayr-i şahiḥ olarak vaz' idildiginden ma'ľum kā'idelere tevfiķan talebe tarafından taşih idilecektir.

Γλώσσης [plasis],	κήπος [kipos],	λέγω [legō],	τούτα [tuta],
diliñ	bağçe	diyorum	bu
μήτηρ [mitir],	πατήρ [patir],	ἄνθρωπου [anthrōpu],	κώδων [kōdōn],
vālide	peder	ādemiñ	çāñ
ὀλώπηξ [alōpiks],	ὄρειον μήλον [ōreon milon],		
dilki	güzel elma		
καλὸν μάθημα [kalon mathima],	οὗτος [utos],	ρόδον [rodon],	
iyi ders	bu	gül	
ἥρωσ [iros],	ζῆλος [zilos],	ὕδωρ [idōr],	ὕπνος [ipnos],
ķahramān	heves, iştiyāk	şu	uyķu
ρεύμα [revma],	τράπεζης [trapezis],	τιμῆς [timis],	ἀδελφού [adelfu],
aķındı	sofraniñ	nāmūsuiñ	biraderiñ
τοικός [tikos],	τοίκοι [tiki],	ζών [zōn],	ἠθῆ χρηστὰ [ithi hrista],
dīvār	dīvārlar	hayvān	aḥlāk-ı hamīde
γνώμη [gnōmi],	πλοῖον [plion],	ἐκείνος [ekinos],	ρήμα [rima],
re'y	gemi	şu, o	fı'ı
αἰμίς [imis],	εμού [emu],	εδός [edos],	πανταχοῦ [pandahu],
siz	birlikde	yol	her yerde
μάχηρας [maheras],	ἀληθώς [alithōs],	καλώς [kalōs],	ἥρεμος [iremos],
bıçağıñ	ḥaķıķaten	eyüce	sākin
[63] ἥσוקος [isihos],	εὐμορφος [evmorfos],	κ+ποι [kipi],	τέλος [telos],
raḥat	güzel	bağçeler	şoñ
κίβωπον [kinōtion],	πόλεως [poleōs],	ὄφεις [ofeōs],	οὐαξ [uaks],

şandık   beldenin   yılınañ   ayırmak¹⁷
θήκη [thiki],   γράϊαι [gree],   λόγος [logos].
mahfaza   kıoca kıarılar   nuřk

ÜÇİNCİ DERS

Hazf

ε ο υ harf-i şavtı-i maqşûri veyâhüd αι οι harf-i şavtı-i mürekkebi ile nihâyetlenen ba°z-ı kelimelerin m̄a-ba°dında harf-i şavtı ve harf-i şavtı-i mürekkeb ile bed' iden diger kelime vâkı° olursa kelime-i evvelinin şoñ harfinin hazf ve yerine Kıόστροφος [apostrofos] dinilen (') işâreti vaz° olunur. Bu keyfiyete ise ἔκθλιψις [ekthlipsis] ya°ni hazf itlâk olunur. Meşelâ: παρά ἐμοῦ [para emu] (benden) yirine παρ' ἐμοῦ [par' emu], κατὰ ἐμοῦ [kata emu] (°aleyhimde) yirine κατ' ἐμοῦ [kat' emu] dinilmek muqteza-yı leţâfet-i telafuzdur.

Ma°-hezâ mahzûf harfin m̄a-ķablinde ħurûf-ı ğayr-i şavtıyeden κ π τ harflerinden biri gelir ve m̄a-ba°dındaki kelime üzerinde nefḥ-i şedîd bulunursa κ harfî χ harfine ve π harfî φ harfine ve τ harfî θ harfine tahvîl olunur. Meşelâ: ἀπό ἡμῶν [apo imōn] (sizden) yirine ἀφ' ἡμῶν [af imōn], κατὰ ἡμῶν [kata imōn] (°aleyhimizde) yirine καθ' ἡμῶν [kath imōn] yazılmak lâzımdır.

İdgām

Ba°zân bir kelimedede iki harf-i şavtı veyâhüd bir harf-i şavtı ile bir harf-i şavtı-i [64] mürekkeb yekdigerini mûta°ākib olursa mezkûr iki harf bir harf-i şavtıye veyâ bir harf-i şavtı-i mürekkebe tebdil ider ve bu keyfiyete συναίρεσις [sineresis] ya°ni idgām dinür. Meşelâ: γέα [yea] (arz) γῆ [yi], νόος [noos] (°akıl) νοῦς [nus], γαλέα [galea] (kedi) γαλή [gali] olur.

İdgām şüretiyle ħuşûla gelen harf dâ°imâ memdûd olur-ve kelimenin birinci hecâsında bulunduğı vaqt üzerinde περισπωμένη [perispōmeni] işâretini icâb ider.

¹⁷ "ıramak" olarak da okunabilir.

DÖRDÜNCÜ DERS

Eczā-yı Kelām

Efkārımızıñ şifāhen veya taħrīren beyān ve ifādesine λόγός [logos] ya'ni kelām itlāk olunur. Kelāmıñ mürekkebe oldığı kelimāta mέρη του λόγου [meri tu logu] ya'ni eczā-yı kelām tesmīye olunur ve Rumca'da ondur: ἄρθρον [arthron] (ħarf-i ta'rif), οὐσιαστικόν [usiastikon] (isim-i mevşūf), ἐπίθετον [epitheton] (şıfat), ἀντωνυμία [andōnimia] (zamır), ρήμα [rima] (fi'l), μετοχή [metohi] (fer'ı fi'l) πρόθεσις [prothesis] (ħarf-i cerr), ἐπίρρημα [epirima] (zarf), σύνδεσμος [sin-desmos] (ħarf-i 'atf), ἐπιφώνημα [epifōnima] (ħarf-i nidā).

Eczā-yı kelāmdan hey'et-i aşılyesiyle isti'māl olunanlar ya'ni πρόθεσις [prothesis] (ħarf-i cerr), ἐπίρρημα [epirima] (zarf), σύνδεσμος [sin-desmos] (ħarf-i 'atf), ἐπιφώνημα [epifōnima] (ħarf-i nidā) eczālarına āklita mέρη του λόγου [aklita meri tu logu] ya'ni kelāmıñ eczā-yı ğayr-i munşarifesi ve tağyīrāt-i muhtelifeye tābi' bulunanlara ya'ni ἄρθρον [arthron] (ħarf-i ta'rif), οὐσιαστικόν [usiastikon] (isim-i mevşūf), ἐπίθετον [epitheton] (şıfat), ἀντωνυμία [andōnimia] (zamır), ρήμα [rima] (fi'l), μετοχή [metohi] (fer'ı fi'l) eczālarına klita mέρη του λόγου [klita meri tu logu] ya'ni kelāmıñ eczā-yı munşarifesi tesmīye olunur.

Kelāmıñ eczā-yı munşarifesiniñ dört hāşşası vardır: τό γένος [to yenos] [65] (keyfiyyet), ὄριθμός [o arithmos] (kemiyyet), ἡ πτώσις [i ptōsis] (hāl), ἡ κλίσις [i klisis] (taşrif).

“τό γένος [to yenos]” ya'ni keyfiyyet üç nev' olur: ἀρσενικόν [arsenikon] (müzekker), θηλυκόν [thilikon] (mü'ennes), οὐδέτερον [udeteron] ya'ni ne müzekker ne de mü'ennes olan cins (cins-i şālis). Meşelā: ὁ πατήρ [o patir] (peder) müzekker ἡ μήτηρ [i mitir] (vālide) mü'ennes τό παιδίον [to pedion] (çocuk) cins-i şālisdir.

“ὄριθμός [o arithmos]” ya'ni kemiyyet iki nev' olur: Birine ἐνικός [enikos], (müfred) diğeriñe πληθυντικός [pilthindikos] (cem') itlāk olunur.

“ἡ πτώσις [i ptōsis]” ya'ni hāl beş şekil olur: Bunlarıñ birincisine Ὀνομαστική [onomastiki] (mücerred), ikincisine Γενική [yeniki] (müzāfu'n-ileyh), üçüncisine Δοτική [dotiki] (me'ülü'n-ileyh), dördüncisine Αἰτιατική [etiatiki] (me'ülü'n-bih) ve

beşincisine Κλητική [klitiki] (münādī) tesmiye olunur. Rumcada ekseriyyet mef'ülü'n-ileyh yirine εις [is] harf-i cerriyile mef'ülü'n-bih isti'māl olunur. Meşelâ: τὸ παιδίω [to pediō] (çocuğa) dimek yirine εις τὸ παιδίον [is to pediōn] dinür.

“ἡ κλίσις [i klisis]” ya'ni taşrîf tertîb olur: πρώτη κλίσις [prōti klisis] (taşrîf-i envel), δευτέρα κλίσις [ðeftera klisis] (taşrîf-i şānī), τρίτη κλίσις [triti klisis] (taşrîf-i şāliš).

Bir kelimeniñ taşrîf olındığı vaqt aşlā tağayyür itmeyen cüz'üne θέμα [thema] ya'ni mādde-i aşliye ve mādde-i aşliyyeniñ harf-i āhirine χαρακτήρ [haraktir] ve ta'yirāt-ı muhtelifeye tābi° olan cüz'ününde κατάληξις [kataliksis] ya'ni kelime āhiri tesmiye olunur. Meşelâ: ἄνθρωπος [anthrōpos] (ādem) kelimesiniñ ἄνθρωπ [anthrōp] kısmı θέμα [thema] (mādde-i aşliye) ve ος [os] kısmı κατάληξις [kataliksis] (kelime āhiri)dir.

BEŞİNCİ DERS

Harf-i Ta'rif

Rumcada bir kelimeyi ta'yîn için anıñ mā-қabline ἄρθρον [arthron] ya'ni harf-i [66] ta'rif dinilen bir hecalı kelime getirilir. Meşelâ κίπος [kipos] (bağçe) ὁ κίπος [o kipos] (mu'ayyen olan bağçe). Harf-i ta'rifniñ isimleriñ mā-қablinde vaz'ıyla bunlarıñ keyfiyyeti ile kemiyyeti ve hāli gösterilür.

Harf-i ta'rif isimleriñ keyfiyyāt-ı şālišesiniñ her biri için başka bir şekl olur : ὁ (müzekker), ἡ (mü'ennes), τὸ (cins-i şāliš).

Harf-i Ta'rifniñ Taşrifi

* Ἄρθρον ἀρσενικόν [arthron arsenikon] (Harf-i ta'rif-i müzekker)

Ἐνικός [enikos] (müfred)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὀνομαστική [onomastiki] ὁ [o]	οἱ [i]
Γενική [yeniki] τοῦ [tu]	τῶν [tōn]
Δοτική [ðotiki] τῷ [tō]	τοῖς [tis]
Αἰτιατική [etiatiki] τὸν [ton]	τούς [tus]

Tenbñh: H̄arf-i ta^crffñ münādisi olmadığından anıñ yirine (w) [ō] h̄arf-i nidāsı kullanılır.

*Αρθρον θηλυκόν [arthron thilikon] (mū^cennes)

Ένικός [enikos] (mūfred)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Όνομαστική [onomastiki] ή [i]	αί [e]
Γενική [yeniki]	τῶν [tōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς [tes]
Αἰτιατική [etiatiki]	τήν [tin]

*Αρθρον οὐδέτερον [arthron udeteron] (cins-i şālis)

Ένικός [enikos] (mūfred)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)	
Όνομαστική [onomastiki]	τὸ [to]	ταῖ [ta]
Γενική [yeniki]	τοῦ [tu]	τῶν [tōn]
Δοτική [dotiki]	τῷ [tō]	τοῖς [tis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ [to]	τὰ [ta]

[67]

ALTINCI DERS

İsm-i Mevşūf

Rumca ὄνομα οὐσιαστικόν [onoma usiastikon] tesmīye olunan isim-i mevşūfūñ iki nev^ci vardır. Birine ὄνομα κύριον [onoma kirion] ya^cni isim-i h̄āş ve diğerine ὄνομα κοινόν [onoma kinon] ya^cni isim-i cins itlāk olunur. Meşelā: Παῦλος [pavlos] (pavli) isim-i h̄āş. (hayvān) isim-i cinsdir. İsim-i cins iki nev^c olur: H̄avāşş-i h̄amseye dūcār olan isime ὄνομα ῡγκεκριμένον [onoma siñgekrimenon] ya^cni isim-i mer'ī. Meşelā δένδρον [denδron] (ağac) ve h̄avāşş-i h̄amseye dūcār olmayıpda bir şey'iñ h̄āşşasını mūfid isime ὄνομα φηρημῆνον [onoma afirimenon] (isim-i ğayr-i mer'ī) itlāk olunur. Meşelā: ἀλήθεια [alithia] (hakīkat). Esmā-yı mevşūfa üç tertīb üzere taşrīf olunur. Birinci tertīb üzere taşrīf olunan isimlere πρωτόκλιτα [prōtoklita] ikinci tertīb üzere taşrīf olunanlara δευτερόκλιτα [deftoroklita] ve üçüncü tertīb üzere taşrīf olunanlara da τριτόκλιτα [tritoklita] itlāk olunur.

Ταῤῥιφ-ι Evvel

Müfred-i mücerredinde ας [as] ve ης [is] ḥarfleriyle nihāyetlenen müzekker ile α [a] ve η [i] ḥarfleriyle mūntehī bulunan mü'enneṣ esmā-yı mevṣūfa birinci tertīb üzere taṣṥıf olunur. Kāffe-i aḥvāliniñ hecā 'adedi mūsāvi bulunan esmā-yı mezkūreye ίσοσήλλαβα [isosilava] ya'ni mūtesāvīū-l hecā dīnūr.

ας [as] ḥarfliyle mūntehī isimleriñ taṣṥıfine miṣāl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ὁ ταμίας [o tamias] (ṣandıḳ-kār)
Γενική [yeniki]	τοῦ ταμίου [tu tamiu]
Δοτική [dotiki]	τῷ ταμίᾳ [tō tamia]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ταμίαν [ton tamian]
Κλητική [klitiki]	ὦ ταμία [ō tamia]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁶)
Ἵνομαστική [onomastiki]	οἱ ταμῖαι [i tamie]
Γενική [yeniki]	τῶν τῶνταμιῶν [tōn tamiōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς τισταμίαις [tis tamies]]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ταμίας [tus tamias]
Κλητική [klitiki]	ὦ ταμῖαι [ō tamie]

[68] Bāladaki miṣāle taṥḥḥan koḫlίας [kohlias] (salyanḡoz), veανίας [neanias] (deliḳanlı), λοḫίας [lohias] (onbaşı), κτηματίας [ktimatias] (ṣāḥib-i emlāk), ξυφίας [ksifias] (kılıc balığı) ve sā'ire taṣṥıf olunur.

ης [is] ḥarfleriyle nihāyetlenūp med işāreti ikinci hecāsı üzerinde bulunan isimleriñ taṣṥıfine miṣāl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ὁ καλλιτέχνης [o kalitehnis] (ēhl-i ḥūner)
Γενική [yeniki]	τοῦ καλλιτέχνου [tu kalitehnu]
Δοτική [dotiki]	τῷ καλλιτέχνῃ [tō kalitehni]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν καλλιτέχνην [ton kalitehnin]

Κλητική [klitiki]	ὦ καλλιτέχνη [ō kalitehni]
	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ καλλιτέχνη [i kalitehne]
Γενική [yeniki]	τῶν καλλιτεχνῶν [tōn kalitehnōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς καλλιτέχνησι [tis kalitehnes]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς καλλιτέχνας [tus kalitehnas]
Κλητική [klitiki]	ὦ καλλιτέχνη [ō kalitehne]

ης [is] harfleriyle müntehî olup med işâreti birinci hecâsi üzerinde bulunan isimleriñ taşrîfine mişâl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ μαθητής [o mathitis] (şâkird)
Γενική [yeniki]	τοῦ μαθητοῦ [tu mathitu]
Δοτική [dotiki]	τῷ μαθητῇ [tō mathiti]
Αἰτιατική [etiatiki]	τόν μαθητήν [ton mathitīn]
Κλητική [klitiki]	ὦ μαθητὰ [ō mathita]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ μαθηταί [i mathite]
Γενική [yeniki]	τῶν μαθητῶν [tōn mathitōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μαθηταῖς [tis mathites]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς μαθητάς [tus mathitas]
Κλητική [klitiki]	ὦ μαθηταί [ō mathite]

Bâlâdaki mişâle taḫṫkan kaṫhyyitis] (mu^oallim), krıtıs [krıtis] (hâkim), ânakrıtıs [anakritis] (müstantık), piıtıs [piıtis] (şâ^oir) ve sâ^oire taşrîf olunur.

Taşrîf-i envelden olan kâffe-i esmâ-yı mevşüfeniñ med işâreti her ne hecâsi üzerinde bulunursa bulunsun cem^o-i muzâfu'n-ileyhinde dâ'imâ birinci hecâsi üzerine nakl ve vaz^o olunur.

ης [is] harfleriyle müntehî olan taşrîf-i evvel isimleriniñ müfred-i münâdisiniñ âhîri η [i] harfiyle nihâyetlenür iken kâ^oide-i vâkıfadan müsteşnâ olarak lâtres

[69] [latris], πώλης [pōlis], ώνης [ōnis], τρίβης [trivis], μέτρης [metris] αρχής [arhis], πης [pis], της [tis] harfleriyle nihāyetlenen isimler ile ης [is] harfleri āhiri olan millî isimleriñ müfred-i münādisi α [a] maḳṣūr harfiyle mūntehī olur. Meşelā: ó βιβλιοπώλης [o vivliorōlis] (kitārcı) ó βιβλιοπώλα [ō vivliorōla] (ey kitārcı), ó ποιητής [o piitis] (ṣā^cir) ó ποιητά [ō piita] (ey ṣā^cir), ó Πέρσης [o persis] (^cacem) ó Πέρσα [ō persa] (ey ^cacem).

Müfred-i mücerredinde α [a] harfiyle mūntehī ve kelime āhirinden evvel ρ [r] harfi veyā bir harf-i şavfī bulunan isimleriñ mezkūr α [a] harfi müfred kāffe-i ahvālinde ašlā tebeddül itmez fakat ρ [r] harfinden başka bir harf-i ğayr-i şavfī bulunursa α [a] harfi müfred-i mużāfu'n-ileyh ile me^cülū'n-ileyhinde η [i] harfine tahvīl olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ σειρά [i sira] (şıra)
Γενική [yeniki]	τῆς σειράς [tis siras]
Δοτική [dotiki]	τῆ σειρά [ti sira]
Αἰτιατική [etiastiki]	τὴν σειράν [tin siran]
Κλητική [klitiki]	ὦ σειρά [ō sira]
	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ σειραὶ [e sire]
Γενική [yeniki]	τῶν σειρῶν [tōn sirōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς σειραῖς [tes sires]
Αἰτιατική [etiastiki]	τὰς σειράς [tas siras]
Κλητική [klitiki]	ὦ σειραὶ [ō sire]

Bālādaki mişāle taḳbīḳan ἡ ἀναφορά [i anafora] (istid^a), ἡ φορά [i fora] (def^a), ἡ χαρά [i hara] (sevinc), ἡ προφορά [i profora] (telaffuz), ἡ περιστέρα [i peristera] (gügercin) ve sā^cire taşrīf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ λύρα [i lira] (kemān)

Γενική [yeniki]	τῆς λύρας [tis liras]
Δοτική [dotiki]	τῇ λύρᾳ [ti lira]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν λύραν [tin liran]
Κλητική [klitiki]	ὦ λύρα [ō lira]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ λύραι [e lire]
Γενική [yeniki]	τῶν λύρῶν [tōn lirōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς λύραις [tes liras]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς λύρας [tas liras]
Κλητική [klitiki]	ὦ λύραι [ō lire]

Bālādaki mişāle taṭbīḡan ἡ χώρα [i hōra] (memleket), ἡ πρῶρα [i prōra] (geminîñ baş tarafı), ἡ ὥρα (i òra) (sā^ςat), ve sā^ςire taşrîf olunur.

[70]	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ γέφυρα [i yefira] (köpri)
Γενική [yeniki]	τῆς γεφύρας [tis yefiras]
Δοτική [dotiki]	τῇ γεφύρᾳ [ti yefira]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν γέφυραν [tin yefiran]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέφυρα [ō yefira]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ γέφυραι [e yefire]
Γενική [yeniki]	τῶν γεφυρῶν [tōn yefirōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς γεφύραις [tes yefires]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς γεφύρας [tas yefiras]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέφυραι [e yefire]

İşbu mişāle taṭbīḡan ἡ ἄγκυρα [i aṅgira] (gemi demiri), ἡ μάχαιρα [i mahera] (bıcağ) ve sā^ςire taşrîf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ ἀλήθεια [i alithia] (haḗtikat)
Γενική [yeniki]	τῆς ἀληθείας [tis alithias]
Δοτική [dotiki]	τῇ ἀληθείᾳ [ti alithia]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν ἀληθειαν [tin alithian]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἀλήθεια [ō alithia]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ ἀλήθειαι [e alithie]
Γενική [yeniki]	τῶν ἀληθειῶν [tōn alithiōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς ἀληθείαις [tes alithies]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς ἀληθείας [tas alithias]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἀλήθειαι [ō alithie]

Şu mişale taḗtikān ἡ βοήθεια [i voithia] (yārdım), ἡ ἀμάθεια [i amathia] (cehālet), ἡ εὖνοια [i evnoia] (tevecctih) ve sā'ire taşrif olunur.

Mūfred-i mücerrediniñ āhiri α [a] ḡarfı mūfred-i muzāfu'n-ileyhi ile muzāfu'n-ileyhinde η [i] ḡarfıne tebeddül iden isimleriñ taşriflerine mişāl:

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ γλῶσσα [i glōsa] (dil)
Γενική [yeniki]	τῆς γλώσσης [tis glōsis]
Δοτική [dotiki]	τῇ γλώσσῃ [ti glōsi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν γλῶσσαν [tin glōsan]
Κλητική [klitiki]	ὦ γλῶσσα [ō glōsa]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ γλῶσσαι [e glōse]
Γενική [yeniki]	τῶν γλωσσῶν [tōn glōsōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς γλώσσαις [tes glōses]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς γλώσσας [tas glōsas]

Κλητική [klitiki]   ὦ γλώσσα [ō glōse]

Şu mişāl üzre ή πίσσα [i pisa] (zift), ή δίψα [i dipsa] (şuşama), ή ήττα [i ita] (mağlûbüyet) ve sā'ire taşrif olunur.

---

[71]   Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]   ή τράπεζα [i trapeza] (sofra)
Γενική [yeniki]   τής τραπέζης [tis trapezis]
Δοτική [dotiki]   τῇ τραπέζῃ [ti trapezi]
Αἰτιατική [etiatiki]   τὴν τράπεζαν [tin trapezan]
Κλητική [klitiki]   ὦ τράπεζα [ō trapeza]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]   αἱ τράπεζαι [e trapeze]
Γενική [yeniki]   τῶν τραπέζων [tōn trapezōn]
Δοτική [dotiki]   ταῖς τραπέζαις [tes trapezes]
Αἰτιατική [etiatiki]   τὰς τραπέζας [tas trapezas]
Κλητική [klitiki]   ὦ τράπεζαι [ō trapeze]

Bälādaki mişāl üzre ή μέλισσα [i melisa] (arı), ή ἄμαξα [i ahaksa] (‘araba), ή χάλαζα [i halaza] (tolu) ve sā'ire taşrif olunur.

η [i] harfiyle müntehi olan isimleriñ taşrifine mişāl

Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]   ή τιμή [i timi] (nāmūs)
Γενική [yeniki]   τῆς τιμῆς [tis timis]
Δοτική [dotiki]   τῇ τιμῇ [ti timi]
Αἰτιατική [etiatiki]   τὴν τιμὴν [tin timin]
Κλητική [klitiki]   ὦ τιμή [ō timi]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]   αἱ τιμαί [e time]
Γενική [yeniki]   τῶν τιμῶν [tōn timōn]
Δοτική [dotiki]   ταῖς τιμαῖς [tes times]

Αιτιατική [etiatiiki]	τάς τιμάς [tas timas]
Κλητική [kilitiki]	ὦ τιμαί [ō time]

Μισᾶλ-ι bālāya taḡbīḡan ἡ ἀδελθῆ [i adelfi] (hemşire), ἡ κεφαλῆ [i kefali] (baş), ἡ βροχῆ [i vrohi] (yağmur) ve sā'ire taşrīf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ἡ δίκη [i diki] (da ^c vā)
Γενική [yeniki]	τῆς δίκης [tis dikis]
Δοτική [dotiki]	τῇ δίκη [ti diki]
Αἰτιατική [etiatiiki]	τὴν δίκην [tin dikin]
Κλητική [kilitiki]	ὦ δίκη [ō diki]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ἵνομαστική [onomastiki]	αἱ δίκαι [e dike]
Γενική [yeniki]	τῶν δίκων [tōn dikōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς δίκαις [tes dikes]
Αἰτιατική [etiatiiki]	τάς δίκας [tas dikas]
Κλητική [kilitiki]	ὦ δίκαι [ō dike]

Şu misāl üzre ἡ θήκη [i thiki] (mahfaza), ἡ φήμη [i fimi] (şöhret), ἡ ἀγάπη [i agapi] (muhabbet) ve sā're taşrīf olunur.

[72]

Mülâhazât

Taşrīf-i evvelde olan isimleriñ aς [as] ḡarfleriyle mûntehî aḡvâlinde α [a] ḡarfi dâ'imâ memdüddur.

α [a] ḡarfiyle mûntehî bulunan mû'enneş-ı esmâ-yı mevşüfeniñ aḡvâl-i muhtelifesinde α [a] ḡarfiniñ gâḡ memdüd gâḡ maşşür olaraq ittiḡâzı kavâ'id-i âtiyeye mebnîdir: α [a] ḡarfi memdüd olan esmâ-yı mevşüfe ber-vech-i âtidir:

Evvelen: α [a] harfiyle müntehî ve med işareti birinci hecâsı üzerinde bulunan isimler meşelâ: χαρά [hara] (sevinc), παρεία [paria] (yanâş).

Şâniyen: ια [ia] harfleriyle nihâyetlenüp med işareti ikinci hecâsı üzerinde bulunan isimler meşelâ: σοφία [sofia] (hikmet).

Şâlişen: εια [ia] harfliriyle müntehî ve iki hecâlî olan isimler meşelâ: θεία [thia] (teyze).

Râbi^{en}: ειο [evo] harfleriyle müntehî ef^âlden iştikâk iden εια [ia] harfleriyle nihâyetlenen esmâ-yı mevsûfe meşelâ: κολακεία [kolakia] (müdâhene).

Hâmisen: εα [ea] harfleriyle nihâyetlenüp med işareti ikinci hecâsı üzerinde bulunan isimler meşelâ: μήλεα [milea] (elma ağacı).

Sâdisen: ρα [ra] harfleriyle müntehî ve med işareti ikinci hecâsı üzerinde bulunan esmâ-yı mevsûfeden ρ [r] harfinin mâ-қablinde υ [i] harfinden başka bir [73] harf-i şavtısi veyâ ğayr-i şavtısi olan isimler meşelâ: πέτρα [petra] (taş), χώρα [hōra] (diyâr).

Sâbi^{en}: εια [ea] harfleriyle nihâyetlenen ve iki hecâdan ziyâde olan isimler meşelâ: σιμαία [simea] (bayrâk).

α [a] harfî maқşûr olan isimler ise şunlardır:

Evvelen: Müfred-i mücerrediniñ âhiri α [a] harfî müfred-i muzâfu'n-ileyhiyle mef^ülü'n-ileyhinde η [i] harfine tebeddül iden isimler meşelâ: γλώσσα [glōsa] (dil).

Şâniyen: Med işareti üçüncü hecâsı üzerinde bulunan isimler meşelâ: ἀλήθεια [alithia] (haқıқat).

Şâlişen: ρα [ra] harfleriyle müntehî esmâ-yı mevsûfeden ρ [r] harfinin mâ-қablinde αυ [av] harf-i şavtı i mürekkebinden başka bir harf-i şavtı-i mürekkebbulunan isimler meşelâ: σφαίρα [sfera] (top).

Râbi^{en}: εια [ea] harfleriyle nihâyetlenen ve iki hecâlî bulunan isimler meşelâ: γράια [grea] (қоca қарı).

Hâmisen. ιια [iia] harfleriyle müntehî bulunan isimler meşelâ: μύια [miia] (sinek).

Taşrîf-i evvelden olup idġâm vâқи^e olan isimler.

Birinci tertîp üzere taşrîf-i evveliyen isimlerden biri birini mûte'âkîb iki harf-i şavtîsi olan ba'z-ı esmâniñ mezkûr iki harfi idgâam şüretiyle birleşüp bir harf-i şavtîye tebeddül ider.

[74] Esmâ-yı mezkûreniñ taşrîfine mişâl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ἡ γέ-α [i ye-a] γῆ [yi]
Γενική [yeniki]	τῆς γέ-ας [tis ye-as] γῆς [yis]
Δοτική [dotiki]	τῇ γέ-α [ti ye-a] γῆ [yi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν γέ-αν [tin ye-an] γῆν [yin]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέ-α [ō ye-a] γῆ [yi]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ἵνομαστική [onomastiki]	αἱ γέαι [e yee]
Γενική [yeniki]	τῶν γεῶν [tōn yeōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς γέαις [tes yees]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς γεάς [tas yeas]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέαι [ō yee]

Ἵνομασ. [onomas.]	ὁ Ἑρμέ-ας [o Erme-as]	Ἑρμῆς [Ermis] (isim-hâş)
Γενική [yeniki]	τοῦ Ἑρμέ-ου [tu Erme-u]	Ἑρμοῦ [Ermu]
Δοτική [dotiki]	τῷ Ἑρμέ-α [tō Erme-a]	Ἑρμῆ [Ermi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν Ἑρμέ-αν [ton Erme-an]	Ἑρμῆν [Ermin]
Κλητική [klitiki]	ὦ Ἑρμέ-α [ō Erme-a]	Ἑρμῆ [Ermi]

Ta'İlm

Âtideki ta'İlmde bulunan taşrîf-i evvel isimleriniñ ahvâl-i muhtelifesi muvâfîk hâl olmayup talebe tarafından İcâb-ı hâle göre taşhîh idilecekdir.

Ἡ ἀπόφασις τοῦ κριτῆς ἐγένετο γνωστή.

[İ apofasis tu kritis eyeneto gnōsti.]

Ἡἰκίμιñ i'İlāmı ma'İlūm olmuşdur.

Ἡ μάχηρα τοῦ κρεωπώλης εἶναι κοπτερά.

[Í mahera tu kreōrōlis ine koptera.]

Καšābiñ biçāđı keskiñdir.

Αί ώφέλειαι τών τέχλαι είναι μεγάλαι.

[E ōfelie tōn tehne ine megale.]

Šanāiñ fevāyidi bñyūkdūr.

Έδωκα τῶ ταμίας χρήματα.

[Eđoka tō tamias hrimata.]

Šandikāra pāra virdim.

[75] Η τιμότης τοῦ ταμίας είναι γνωστή.

[Í timiotis tu tamias ine gnōsti.]

Šandikāriñ istikāmeti ma^clūmdur.

Έ τρικυμία τής θάλασσα είναι πρόξενος δυστυχημάτων.

[Í trikimia tis thalasa ine proksenos distihimatōn.]

Deniziñ fırtınası ħsarāti mñciñ olur.

Ό σιδηρόδρομος διέρχεται ύποκάτω τής γέφυρα.

[O siđirodromos dierhete ipokatō tis yefira.]

Temür yol kōpriniñ altundan geçiyor.

Τό έργον τοῦ ναύτης είναι έπικίνδυνον.

[To ergon tu naftis ine epikiđinon.]

Gemiciniñ işi tehlikelidir.

Έ προφορά τής άγγλικής γλώσσα είναι δύσκολος.

[Í profora tis eñglikis glōsa ine diskolōs.]

İngiliz lisāniñiñ telefuzı müškildir.

Ό βιβλιοπώλη δός μοι τὸ βιβλίον.

[Ō vivliopōli ðos mi to vivlion.]

Ey kitābcı kitābi baña vir.

Τὸ ύδωρ τής χώρα είναι γλυκύ.

[To iđor tis hōra ine gliki.]

Memleketiñ şuyı ħatlıdır.

Κατά τὸ θέρος οί πάντες ζητοῦσι σκιά.

[Kata to theros i pandes zitusi skia]

Yazın herkes gölge isteyor.

Tà ėrga tōn ėndōksōn kallitĕchnai ėinaı thavmasia.

[Ta erga tōn endoksōn kalitēhne ine thavmasia.]

Meşāhır erbāb-i hūneriñ aşāri mūcib-i hayretdir.

Tà āποτελέσματα τĕς ἀμάθεια ėinaı kaká.

[Ta apotelesmata tis amathia ine kaka.]

Cehāletīñ netāyici fenadır.

Ἡ ἀνάγκη τĕς τροφή ėinaı fanerá.

[I anañgi tis trofi ine fanera.]

Ėidāniñ lüzūmi bedīhıdır.

Ėinaı ἀνάγκη vā ėklegōmen tĕn trofĕ ĥmōn.

[İne anañgi na eklegōmen tın trofi imōn.]

Ėidāmızıñ intiĥāb olunması lāzımdır.

Ἡ πολυφαγία προξενεί βλάβη.

[I polifayia prozeni vlavi.]

Çok yimek zarar virir.

Τĕς γαλή οί ὀφθαλμοί ėinaı mikroi.

[Tis ġali i ofthalmi ine mikri.]

Kediniñ ġözleri küçükdür.

[76] Τĕς ἀσωτεία τὸ ἀποτέλεσμα ėinaı ĥ ėndeia.

[Tis asōtia to apotelesma ine i enđia]

İsrāfiñ netfesi ĥtiyācdır.

YEDİNCİ DERS

Taşrīf-i i Şānī

Mūfred-i mūcerredinde oç [os] ĥarfleriyle mūnteĥī bulunan müzekker ile mū'enneş ve ov [on] ĥarfleriyle nihāyetlenen cins-i şāliş isimler ikinci tertīb üzere taşrīf olunur.

Müzekker isimleriñ taşrīfine mişāl:

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ἵονομαστική [onomastiki] ὁ ποταμός [o potamos] (nehr)

Γενική [yeniki]	τοῦ ποταμοῦ [tu potamu]
Δοτική [dotiki]	τῷ ποταμῷ [tō potamō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ποταμόν [ton potamon]
Κλητική [klitiki]	ὦ ποταμέ [ō potame]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ ποταμοί [i potami]
Γενική [yeniki]	τῶν ποταμῶν [tōn potamōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ποταμοῖς [tis potamis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ποταμούς [tus potamus]
Κλητική [klitiki]	ὦ ποταμοί [ō potami]

Bālādaki miṣāl ūzre ὁ ἰατρός [o iatros] (tabīb), ὁ οὐρανός [o uranos] (gōk), ὁ ἀδελφός [o ađelfos] (birāder), ὁ κηπουρός [o kipuros] (bāğçevān) ve sā'ire taşrīf olunur.

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ κήπος [o kīpos] (bāğçe)
Γενική [yeniki]	τοῦ κήπου [tu kīpu]
Δοτική [dotiki]	τῷ κήπῳ [tō kīpō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν κήπον [ton kīpon]
Κλητική [klitiki]	ὦ κήπε [ō kīpe]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ κήποι [i kīpi]
Γενική [yeniki]	τῶν κήπων [tōn kīpōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς κήποις [tis kīpis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς κήπους [tus kīpus]
Κλητική [klitiki]	ὦ κήποι [ō kīpi]

[77] Ber-minvāl bālā ὁ τοῖχος [o tihos] (dīvār), ὁ οἶκος [o ikos] (hāne), ὁ φίλος [o filos] (dost), ὁ φόβος [o fovos] (korçu) ve sā'ire taşrīf olunur.

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ ἄνθρωπος [o anthrōpos] (insān)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἀνθρώπου [tu anthrōpu]

Δοτική [dotiki]	τῷ ἀνθρώπῳ [tō anthrōpō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ἄνθρωπον [ton anthrōpon]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἄνθρωπε [ō anthrōpe]
	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁶)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ ἄνθρωποι [i anthrōpoi]
Γενική [yeniki]	τῶν ἀνθρώπων [tōn anthrōpōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ἀνθρώποις [tis anthrōpis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ἀνθρώπους [tus anthrōpus]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἄνθρωποι [ō anthrōpi]

Miṣāl-i bālā üzre ó τράχηλος [o trahilos] (boyun), ó παράδεισος [oparadisos] (cennet), ó θρίαμβος [o thriamvos] (muzafferiyet), ó βάτραχος [o vatrahos] (kurbaga) ve sā'ire taṣríf olunur.

Mü'enneṣ İsimleriñ Taṣrífı

Mü'enneṣ isimleriñ müzekker isimlere tatbıkan taṣríf olunduklarına mebnî taṣríflerine miṣāl getirilmesi zevā'idden ⁶add olunmuṣdur.

İkinci tertib üzre taṣríf olunan mü'enneṣ isimler ή όός [i oḍos] (yol), ή ράβδος [i ravḍos] (degnek), ή κάμηλος [i kamilos] (deve), ήνήσος [i nisos] (aṭa), ή έξοδος [i eksodoḍos] (ḥurüc) ve sā'ireden ⁶ibāretidir.

Cins-i ṣāliš isimleriñ taṣrífine miṣāl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τὸ πτηνόν [to ptinon] (kuṣ)
Γενική [yeniki]	τοῦ πτηνου [tu ptinu]
Δοτική [dotiki]	τῷ πτηνῷ [tō ptinō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ πτηνόν [to ptinon]
Κλητική [klitiki]	ὦ πτηνόν [ō ptinon]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁵)
Όνομαστική [onomastiki]	τάπητνά [ta ptina]
Γενική [yeniki]	τῶν πτηνῶν [tōn ptinōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πτηνοῖς [tis ptinos]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ πτηνά [ta ptina]
Κλητική [klitiki]	ὦ πτηνά [ō ptina]

[78] Bālādaki mişāl üzre τὸ φαγητὸν [to fayiton] (yimek), τὸ ὠὸν [to ðon] (yumurta), τὸ φυτὸν [to fiton] (nebāt), τὸ πτερόν [to pteron] (tüy) ve sā'ire taşríf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Όνομαστική [onomastiki]	τὸ ρόδον [to rodon] (gül)
Γενική [yeniki]	τοῦ ρόδου [tu rodu]
Δοτική [dotiki]	τῷ ρόδῳ [tō roðō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ ρόδον [to rodon]
Κλητική [klitiki]	ὦ ρόδον [ō rodon]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁵)
Όνομαστική [onomastiki]	τὰ ρόδα [ta roða]
Γενική [yeniki]	τῶν ρόδων [tōn roðōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ρόδοις [tis roðis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ ρόδα [ta roða]
Κλητική [klitiki]	ὦ ρόδα [ō roða]

Bālādaki mişāl üzre τὸ μηλον [to milon] (elma), τὸ τέκνον [to teknon] (veled), τὸ δῶρον [to ðeron], (hediyeye), τὸ δένδρον [to ðennðron] (ağac) ve sā'ire taşríf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Όνομαστική [onomastiki]	τὸ κιβώπιον [to kinðtíon] (şandık)
Γενική [yeniki]	τοῦ κιβωτίου [tu kinðtiu]
Δοτική [dotiki]	τῷ κιβωτίῳ [tō kinðtiō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ κιβώπιον [to kinðtíon]
Κλητική [klitiki]	ὦ κιβώπιον [ō kinðtíon]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Όνομαστική [onomastiki]	τὰ κιβώτα [ta kinōtia]
Γενική [yeniiki]	τῶν κιβωτίων [tōn kinōtiōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς κιβωτίοις [tis kinōtiis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ κιβώτα [ta kinōtia]
Κλητική [klitiki]	ὦ κιβώτα [ō kinōtia]

İş bu mişâl üzre τὸ ποτήριον [to potirion] (kadeh), τὸ περιβόλιον [to perivolion] (çayır), τὸ ὠρολόγιον [to oroloyion] (sâ'at), τὸ πρόβατον [to provaton] (koyn) ve sâ'ire taşrîf olunur.

Bâlâdaki cins-i şâliş isimleriniñ taşrîfinden añaşıldığı vechle esmâ-yı mezkûreniñ müfred ve cem^c-i mücerred ile mef'ülü'n-bihi ve münâdisi ahvâli mûşâbihdir.

α [a] harfi cins-i şâliş isimleriniñ nihâyetinde bulunursa dâ'imâ maşşûrdır.

[79] İkinci tertîbden olup idgâm vâkı^c olan isimleriñ taşrîflerine mişâl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Όνομαστική [onomastiki]	ὁ πλόος [o ploos] = πλοῦς [plus] (seyr ü sefer)
Γενική [yeniiki]	τοῦ πλόου [tu ploou] = πλοῦ [plu]
Δοτική [dotiki]	τῷ πλόῳ [tō ploō] = πλωῖ [plō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν πλόον [ton ploon] = πλοῦν [plun]
Κλητική [klitiki]	ὦ πλόε [ō ploē] = πλοῦ [plu]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Όνομαστική [onomastiki]	οἱ πλόοι [i ploī] = πλοῖ [plī]
Γενική [yeniiki]	τῶν πλόων [tōn ploōn] = πλῶν [plōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πλόοις [tis plois] = πλοῖς [plis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς πλόους [tus ploos] = πλοῦς [plus]
Κλητική [klitiki]	ὦ πλόοι [ō ploī] = πλοῖ [plī]

Bâlâdaki üslûb üzre ὁ νοῦς [o nus] (°akl), ὁ κυανοῦς [o kianus] (mävi renkli) ve sâ'ire taşrîf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τὸ ὀστέον [to osteon] = ὀστοῦν [ostun] (kemik)
Γενική [yeniiki]	τοῦ ὀστέου [tu osteu] = ὀστοῦ [ostu]
Δοτική [dotiki]	τῷ ὀστέῳ [tō osteō] = ὀστώ [ostō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ ὀστέον [to osteon] = ὀστοῦν [ostun]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀστέον [ō osteon] = ὀστοῦν [ostun]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τὰ ὀστέα [ta ostea] = ὀστᾶ [osta]
Γενική [yeniiki]	τῶν ὀστέων [tōn osteōn] = ὀστῶν [ostōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ὀστέοις [tis osteis] = ὀστοῖ [osti]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ ὀστέα [ta ostea] = ὀστᾶ [osta]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀστέα [ō ostea] = ὀστᾶ [osta]

Ber-vech-i bālā τὸ κυανοῦν [to kianun] (māvī renkli), τὸ χρυσοῦν [to hrisun] (altun) ve sā'ire taşrīf olunur.

Τα΄Πμ

Ātīdeki ta΄Πmde bulunan taşrīf-i şānī isimleriniñ aḥvāl-i muḥtelifesi muvāfik ḥāl bulunmadığına mebnī talebe tarafindan icāb-ı ḥāle göre taşhīḥ idilecektir.

[80] Τῆς ὁδοῦ ταύτης αἱ οικίαι εἶναι ὑψηλαί.

[Tis odos taftis e ikie ine ifile.]

Bu zuḳağīñ evleri yüksekdirler.

Μὴ τρώγητε τοὺς ἄωρους καρποί.

[Mi trōyite tus aḍrus karpi.]

Olmamış meyveleri yimeyiñ.

Ὁ διδάσκαλος τῶν ἀδελφοί μου εἶναι καλός.

[O didaskalos tōn aḍelfi mu ine kalos.]

Birāderlerimiñ ḥ^vocası iyidir.

Τὰ ὕδατα τῶν ποταμοί εἶναι γλυκέα.

[Ta ḥdata tōn potami ine glikea.]

Nehirleriñ şuları tatlıdır.

Αἱ νῆσος κατὰ τὴν ἀνοιξιν εἶναι ὠραία.

E nisos kata tin aniksin ine õree.]

Aḡalar ilkbahārda güzeldir.

Τῶν νῆσον ὁ ἀῆρ εἶναι καθαρῶτερος τοῦ ἀέρος τῶν πόλεων.

Tōn nison o air ine katharōteros tu aeros tōn poleōn.]

Aḡalariñ havāsı şehrīn havāsından daha temizdir.

᾽Ο περίπατος ἐντός τῶν κήπους εἶναι εὐχάριστος.

O peripatos endos tōn kipus ine epharistos.]

Bāğçeleriñ içinde gezmek hoşdur.

Αἱ κάμηλος εἶναι ζῶα φορτηγά.

[E kamilos ine zōa fortiga.]

Develer yükli hayvānlardır.

Τὰ μῆλον εἶναι καρπὸς γλυκός.

[Ta milon ine karpos glikis.]

Elmalar tatlı bir meyvedir.

Τὰ ὀστοῦν τῶν ζῶα εἶναι χονδρότερα τῶν ὀστά τῶν ἀνθρώπων.

[Ta ostun tōn zōa ine hondrotera tōn osta tōn anthrōpōn.]

Hayvānātūñ kemikleri insānīñ kemiklerinden ҡalındır.

Τὰ ὠὸν τῶν χηνῶν εἶναι μεγαλείτερα τῶν ὠὰ τῶν ὀρνίθων.

[Ta ōan hinōn ine megalitera tōn ōa tōn ornithōn.]

Қазlarıñ yumurталarı tavuқlarıñ yumurталарından bŷyŷkdŷr.

Τὰ ζῶον ὑπηρετοῦσι τὸν ἀνθρωπος.

[Ta zōan ipiretusi ton anthrōpos.]

Hayvānlar insāna hıdmet iderler.

᾽Ο ἀνθρωπος ὀφείλει νὰ βοηθῆ τοὺς ὅμοιοι του.

[O anthrōpos ofili na vithi tus omii tu.]

İnsānīñ emşāline muʿāvenet itmesi gerekdir.

[81] Διὰ τοῦ νοῦς διακρίνονται οἱ ἀνθρωποι τῶν ζῶα.

[dia tu nus diakrinonde i anthrōpi tōn zōa.]

ʿAql ile insānlar hayvānātadan temeyyüz iderler.

Τῶν σιδηρόφρομοι ἡ ταχύτης εἶναι μεγάλη.

[Tōn siðirōfromi i tahitis ine megalī.]

Tīmūr yollarınıñ sūr^oati büyükdür.

Ἡ δύναμις τοῦ ἀτμῶς εἶναι μεγάλη.

[Í dinamis tu atmos ine megalī.]

Buḥārīñ kuvveti büyükdür.

SEKİZİNCİ DERS

Taşrīf-i Sāliş

α, ι, υ ḥurūf-ı şavtiyyeleri ve ν, ρ, σ, ξ, ψ ḥurūf-ı ğayr-i şavtiyyeleri ile müntehi bulunan isimler üçüncü tertīb üzre taşrīf olunur. Esmā-yı mezküre sā'ir aḥvālinde müfredmücerredinden ziyāde hecā peydā itmesine mebnī περιττοσύλλαβα [peritosilava] ya^oni mütezāidü'l-hecā tesmīye olunur.

Taşrīf-i şālişe ^oaid isimler mādde-i aşliyyeleriniñ şoñ ḥarfine göre iki kısma münkaşem olur: Şöyle ki mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri ḥurūf-ı şavtiyyeden olan isimlere φωνηεντόληκτα [fōniendolikta] ve mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri ḥurūf-ı ğayr-i şavtiyyeden olan isimlere συμφωνόληκτα [simfōnolikta] ıtlāk olunur.

[82] Maa-hazā mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri ḥarf-i ğayr-i şavti olan esmā-yı mezküre dört nev^o olur.

Envelen: ὑγρόληκτα [igrolikta] ya^oni mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri ν, ρ ḥurūf-ı rāibalarından olan isimler.

Şāniyen: χελεόφωνα [hileofōna] ya^oni mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri β, π, φ ḥurūf-ı şefeviyyelerinden olan isimler.

Şālişen: οὐρανισκόφωνα [uraniskofōna] ya^oni mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri γ, κ, χ ḥurūf-ı damāğiyyelerinden olan isimler.

Rābi^oen: ὀδοντόφωνα [odonodofōna] ya^oni mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri δ, θ, τ ḥurūf-ı seniyyelerinden olan isimler.

Mādde-i ašliyeyeleriniā āhīri ħurūf-i ġayr-i šavtīyeniā rāḡba nev^oinden v, ρ ħarfleri bulunan isimleriā tašrīflerine mišāl:

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ μῆν [o min] (ay)
Γενική [yeniki]	τοῦ μηνός [tu minos]
Δοτική [dotiki]	τῷ μηνί [tō mini]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν μῆνα [ton mina]
Κλητική [klitiki]	ὦ μῆν [ō min]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ μῆνες [i mines]
Γενική [yeniki]	τῶν μηνῶν [tōn minōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μηνί(ν) [tis misi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς μῆνας [tus minas]
Κλητική [klitiki]	ὦ μῆνες [ō mines]

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ ποιμῆν [opimīn] (şobān)
Γενική [yeniki]	τοῦ ποιμένος [tu pimenos]
Δοτική [dotiki]	τῷ ποιμένι [tō pimeni]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ποιμένα [ton pimenā]
Κλητική [klitiki]	ὦ ποιμῆν [ō pimīn]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ ποιμένες [i pimenes]
Γενική [yeniki]	τῶν ποιμένων [tōn pimenōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ποιμέσι(ν) [tis pimesi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς ποιμένας [tus pimenas]
Κλητική [klitiki]	ὦ ποιμένες [ō pimenes]

[83]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ὁ γείτων [o yitōn] (kōmʒu)
Γενική [yeniki]	τοῦ γείτονος [tu yitonos]
Δοτική [dotiki]	τῷ γείτονι [tō yitoni]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν γείτονα [ton yitona]
Κλητική [klitiki]	ὦ γείτων [ō yiton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Όνομαστική [onomastiki]	οἱ γείτονες [i yitones]
Γενική [yeniki]	τῶν γειτόνων [tōn yitonōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς γείτοσι(v) [tis yitosi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς γείτονας [tus yitonas]
Κλητική [klitiki]	ὦ γείτονες [ō yitones]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ὁ κλητῆρ [o klitir] (mūbāʒir)
Γενική [yeniki]	τοῦ κλητήρος [tu klitiros]
Δοτική [dotiki]	τῷ κλητῆρι [tō klitiri]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν κλητῆρα [klitira]
Κλητική [klitiki]	ὦ κλητῆρ [ō klitir]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Όνομαστική [onomastiki]	οἱ κλητῆρες [i klitires]
Γενική [yeniki]	τῶν κλητήρων [tōn klitirōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς κλητήρσι(v) [tis klitirsi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς κλητήρας [tus klitiras]
Κλητική [klitiki]	ὦ κλητῆρες [ō klitires]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ὁ ρήτωρ [o ritōr] (ʒaʃb)
Γενική [yeniki]	τοῦ ρήτορος [tu ritoros]
Δοτική [dotiki]	τῷ ρήτορι [tō ritori]

Αἰτιατική [etiatiki] τὸν ρήτορα [ton ritora]
Κλητική [klitiki] ὦ ρήτορ [ō ritor]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)
Ὁνομαστική [onomastiki] οἱ ρήτορες [i ritores]
Γενική [yeniki] τῶν ρητόρων [tōn ritorōn]
Δοτική [dotiki] τοῖς ρήτοσι(ν) [tis ritorsi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki] τοὺς ρήτορας [ritoras]
Κλητική [klitiki] ὦ ρήτορες [ritores]

Ἑνικός [enikos] (mūfred)
Ὁνομαστική [onomastiki] ἡ χελιδῶν [i helidōn] (κίριλνῆις)
Γενική [yeniki] τῆς χελιδόνος [tis helidonos]
Δοτική [dotiki] τῇ χελιδόνι [ti helidoni]
Αἰτιατική [etiatiki] τὴν χελιδόνα [tin helidona]
Κλητική [klitiki] ὦ χελιδῶν [ō helidōn]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)
Ὁνομαστική [onomastiki] αἱ χελιδόνες [e helidones]
Γενική [yeniki] τῶν χελιδόνων [tōn helidonōn]
Δοτική [dotiki] ταῖς χελιδόσι(ν) [tes helidosi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki] τὰς χελιδόνας [tas helidonas]
Κλητική [klitiki] ὦ χελιδόνες [ō helidones]

Bālādaki emsāl üzre taşrîf olunan isimler ó χήν [o hin] (kaz), ó λιμὴν [o limin]

[84] (limān), ó σωτήρ [o sōtir] (nāci), ó αἰὼν [o eōn] (ʿaşr), ó ἄξων [o aksōn] (mihver), ó βραχίων [o vrahiōn] (kol) ve sā'ireden ʿibāretdir.

İhtâr: Mâdde-i aşliyyeleriniñ âhiri v [n] harfi olan esmāniñ cem^c mef'ûlû'n-ileyhinde mezkûr harfi hızf olunur.

Mādde-i aṣliyyeleriniñ āhiri ḥurūf-ı ğayr-i ṣavtiyyeniñ ṣefeviyye nev^cinden β,

π, φ harfleri olan esmāniñ taṣrīfine miṣāl:

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ὁ κώνωψ [o kōnōps] (sivri sinek)
Γενική [yeniki]	τοῦ κώνωπος [tu kōnōpos]
Δοτική [dotiki]	τῷ κώνωπι [tō kōnōpi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τόν κώνωπα [ton kōnōpa]
Κλητική [klitiki]	ὦ κώνωψ [ō kōnōps]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ἵνομαστική [onomastiki]	οἱ κώνωπες [i kōnōpes]
Γενική [yeniki]	τῶν κώνωπων [tōn kōnōpōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς κώνωπι(ν) [tis kōnōpsi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς κώνωπας [tus kōnōpas]
Κλητική [klitiki]	ὦ κώνωπες [ō kōnōpes]

Bālādaki miṣāl üzere αιθίοψ [ethiops] (ḥabeṣ), γυψ [gips] (aḳ baba) ve sā'ire taṣrīf olunur.

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ἵνομαστική [onomastiki]	ἡ φλέψ [i fleps] (ṭamār)
Γενική [yeniki]	τῆς φλεβός [tis flevos]
Δοτική [dotiki]	τῇ φλεβί [ti flevi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν φλέβα [tin fleva]
Κλητική [klitiki]	ὦ φλέψ [ō fleps]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ἵνομαστική [onomastiki]	αἱ φλέβες [e fleves]
Γενική [yeniki]	τῶν φλεβῶν [tōn flevōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς φλεψι(ν) [tes flepsi(v)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰς φλέβας [tas flevas]

Κλητική [klitiki]   ὦ φλέβες [ō fleves]

İhtâr: Mâdde-i aşliyyeleriniñ âhîri π, β hürûf-i şefeviyelerinden olan esmâniñ mef'ûlü'n-ileyhinde mezkûr harfler ψ harfine tahvîl olunurlar.

[85] Mâdde-i aşliyyeleriniñ âhîri hürûf-ı gayr-i şavtiyyeniñ damâgiyye nev'inden γ, κ, χ olan isimleriñ taşriflerine mişâl:

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ πίναξ [o pinaks] (levha)
Γενική [yeniki]	τοῦ πίνακος [tu pinakos]
Δοτική [dotiki]	τῷ πίνακι [tō pinaki]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν πίνακα [ton pinaka]
Κλητική [klitiki]	ὦ πίναξ [ō pinaks]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὀνομαστική [onomastiki]	οἱ πίνακες [i pinakes]
Γενική [yeniki]	τῶν πινάκων [tōn pinakōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πίναξι(ν) [tis pinaksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς πίνακας [tis pinakas]
Κλητική [klitiki]	ὦ πίνακες [ō pinakes]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ ὄνουξ [o oniks] (tıraq)
Γενική [yeniki]	τοῦ ὄνουχος [tu onihos]
Δοτική [dotiki]	τῷ ὄνουχι [tō onihî]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ὄνουχα [ton oniha]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὄνουξ [ō oniks]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὀνομαστική [onomastiki]	οἱ ὄνουχες [i onihes]
Γενική [yeniki]	τῶν ὄνουχων [tōn onihōn]

Δοτική [dotiki]	τοις ὄνουξι(v) [tis oniksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ὄνουχας [tus onihās]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὄνουχες [ō onihēs]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ πτέρυξ [i pteriks] (ḡanād)
Γενική [yeniki]	τῆς πτέρυγος [tis pterigos]
Δοτική [dotiki]	τῇ πτέρυγι [ti pteriγi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν πτέρυγα [tin pteriga]
Κλητική [klitiki]	ὦ πτέρυξ [ō pteriks]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem⁶)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ πτέρυγες [e pteriyēs]
Γενική [yeniki]	τῶν πτερύγων [tōn pteriγōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς πτέρυξι(v) [tes pteriksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς πτέρυγας [tas pterigas]
Κλητική [klitiki]	ὦ πτέρυγες [ō pteriyēs]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ θριξ [i thriks] (ḡaḡ)
Γενική [yeniki]	τῆς τριχός [tis trihos]
Δοτική [dotiki]	τῇ τριχί [ti trihi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν τριχα [tin triha]
Κλητική [klitiki]	ὦ θριξ [i thriks]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem⁶)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ τρίχες [e trihes]
Γενική [yeniki]	τῶν τριχῶν [tōn trihōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς θριξι(v) [tes thriksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς τρίχας [tas trihas]
Κλητική [klitiki]	ὦ τρίχες [ō trihes]

[86]	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ σάλπιγξ [i salpiñks] (bori)
Γενική [yeniiki]	τῆς σάλπιγγος [tis salpiñgos]
Δοτική [dotiki]	τῇ σάλπιγγι [ti salpiñgi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν σάλπιγγα [tin salpiñga]
Κλητική [klitiki]	ὦ σάλπιγξ [ō salpiñks]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ σάλπιγγες [e salpiñges]
Γενική [yeniiki]	τῶν σαλπίνγων [tōn salpiñgōs]
Δοτική [dotiki]	ταῖς σάλπιγγι(ν) [tes salpiñksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς σάλπιγγας [tas salpiñgas]
Κλητική [klitiki]	ὦ σάλπιγγες [ō salpiñges]

Bālādaki emşāl üzre taşrîf olunan isimler κλιμαξ [klimaks] (nerd-bān), αἶξ [eks] (keçi), πλαστιγξ [plastihñks] (terāzū), ρυαξ [riaks] (ırmak), βήξ [viks] (öksürük) ve sā'ireden ^cibāretdir.

İhār: Mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri γ, κ, χ hurūf-ı damāgiyyelerinden olan isimleriñ cem^c-i mef'ülü'n-ileyhlerinde mezkūr harfler ξ harfine tebeddül ider.

Mādde-i aşliyyeleriniñ āhiri hurūf-ı ğayr-i şavtiyyeniñ seniyye nev^cinden δ, θ, τ harfleri olan isimleriñ taşrîflerine mişāl:

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ λαμπάς [i lampas] (şerāğ)
Γενική [yeniiki]	τῆς λαμπάδος [tis lampados]
Δοτική [dotiki]	τῇ λαμπάδι [ti lampadi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν λαμπάδα [tin lampada]
Κλητική [klitiki]	ὦ λαμπάς [ō lampas]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Όνομαστική [onomastiki]	αί λαμπάδες [e lampades]
Γενική [yeniki]	τῶν λαμπάδων [tōn lamradōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς λαμπάσι(ν) [tes lampasi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς λαμπάδας [tas lampadas]
Κλητική [klitiki]	ὦ λαμπάδες [ō lamrades]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡ ἔρις [i eris] (mūnāza ^c)
Γενική [yeniki]	τῆς ἔριδος [tis eridos]
Δοτική [dotiki]	τῇ ἔριδι [ti eridi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν ἔριδα καὶ ἔριν [tin erida ke erin]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἔρι(ς) [ō eri(s)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Όνομαστική [onomastiki]	αἱ ἔριδες [e erides]
Γενική [yeniki]	τῶν ἐρίδων [tōn eridōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς ἔρισι(ν) [tes erisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς ἐρίδας [tas eridas]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἔριδες [ō erides]

[87]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡ χάρις [i haris] (luḥf)
Γενική [yeniki]	τῆς χάριτος [tis haritos]
Δοτική [dotiki]	τῇ χάριτι [ti hariti]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν χάριτα καὶ χάριν [tin harita ke harin]
Κλητική [klitiki]	ὦ χάρι(ς) [ō hari(n)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

Όνομαστική [onomastiki]	αἱ χάριτες [e harites]
Γενική [yeniki]	τῶν χαρίτων [tōn haritōn]

Δοτική [dotiki]	ταῖς χάρισι(ν) [tes harisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς χάριτας [tas haritas]
Κλητική [klitiki]	ὦ χάριτες [ō harites]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)	τὸ μάθημα [to mathima] (ders)
Ἦνικός [nenikos] (mūfred)	τοῦ μαθήματος [tu mathimatos]
Γενική [yeniki]	τῷ μαθηματι [tō mathimati]
Δοτική [dotiki]	τὸ μάθημα [to mathima]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ μάθημα [to mathima]
Κλητική [klitiki]	ὦ μάθημα [ō mathima]

Ἐνικός [enikos] (cem°)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ἦνικός [nenikos] (cem°)	τὰ μαθήματα [ta mathimata]
Γενική [yeniki]	τῶν μαθημάτων [tōn mathimatiōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μαθήμασι(ν) [tis mathimasi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ μαθήματα [ta mathimata]
Κλητική [klitiki]	ὦ μαθήματα [ō mathimata]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)	ἡ νύξ [niks] (gice)
Ἦνικός [nenikos] (mūfred)	τῆς νυκτός [tis niktos]
Γενική [yeniki]	τῇ νυκτί [nikti]
Δοτική [dotiki]	τὴν νύκτα [tin nikta]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν νύκτα [tin nikta]
Κλητική [klitiki]	ὦ νύξ [ō niks]

Ἐνικός [enikos] (cem°)	αἱ νύκτες [e niktēs]
Ἦνικός [nenikos] (cem°)	τῶν νυκτῶν [tōn niktōn]
Γενική [yeniki]	ταῖς νυξί(ν) [tes niksi(n)]
Δοτική [dotiki]	τάς νύκτας [tas niktas]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς νύκτας [tas niktas]
Κλητική [klitiki]	ὦ νύκτες [ō niktēs]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	αί λαμπάδες [e lampades]
Γενική [yeniki]	τῶν λαμπάδων [tōn lampadōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς λαμπάσι(ν) [tes lampasi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς λαμπάδας [tas lampadas]
Κλητική [klitiki]	ὦ λαμπάδες [ō lampades]

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡ ἔρις [i eris] (mūnāza ^ς a)
Γενική [yeniki]	τῆς ἔριδος [tis eridos]
Δοτική [dotiki]	τῇ ἔριδι [ti eridi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν ἔριδα και ἔριν [tin erida ke erin]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἔρι(ς) [ō eri(s)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	αἱ ἔριδες [e erides]
Γενική [yeniki]	τῶν ἐρίδων [tōn eridōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς ἔρισι(ν) [tes erisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς ἔριδας [tas eridas]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἔριδες [ō erides]

[87]

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡ χάρις [i haris] (luft)
Γενική [yeniki]	τῆς χάριτος [tis haritos]
Δοτική [dotiki]	τῇ χάριτι [ti hariti]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν χάριτα και ἄριν [tin harita ke harin]
Κλητική [klitiki]	ὦ χάρι(ς) [ō hari(n)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	αἱ χάριτες [e harites]
Γενική [yeniki]	τῶν χαρίτων [tōn haritōn]

Δοτική [dotiki]	ταῖς χάρισι(ν) [tes harisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς χάριτας [tas haritas]
Κλητική [klitiki]	ὦ χάριτες [ō harites]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	τό μάθημα [to mathima] (ders)
Γενική [yeniki]	τοῦ μαθήματος [tu mathimatos]
Δοτική [dotiki]	τῷ μαθήματι [tō mathimati]
Αἰτιατική [etiatiki]	τό μάθημα [to mathima]
Κλητική [klitiki]	ὦ μάθημα [ō mathima]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Ὄνομαστική [onomastiki]	τά μαθήματα [ta mathimata]
Γενική [yeniki]	τῶν μαθημάτων [tōn mathimatiōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μαθήμασι(ν) [tis mathimasi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τά μαθήματα [ta mathimata]
Κλητική [klitiki]	ὦ μαθήματα [ō mathimata]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἡ νύξ [niks] (gice)
Γενική [yeniki]	τῆς νυκτός [tis niktos]
Δοτική [dotiki]	τῇ νυκτι [nikti]
Αἰτιατική [etiatiki]	τήν νύκτα [tin nikta]
Κλητική [klitiki]	ὦ νύξ [ō niks]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ νύκτες [e niktēs]
Γενική [yeniki]	τῶν νυκτῶν [tōn niktōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς νύξι(ν) [tes niksi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς νύκτας [tas niktas]
Κλητική [klitiki]	ὦ νύκτες [ō niktēs]

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ γέρων [o yerōn] (iḥtiyār)
Γενική [yeniiki]	τοῦ γέροντος [tu yerondos]
Δοτική [dotiki]	τῷ γέροντι [tōyerondi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν γέροντα [ton yeronda]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέρον [ō yeron]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ γέροντες [i yerondes]
Γενική [yeniiki]	τῶν γερόντων [tōn yerondōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς γέροισι(v) [tis yerusi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς γέροντας [tus yerondas]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέροντες [ō yerondes]

[88]

	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ ὀδούς [o odus] (diš)
Γενική [yeniiki]	τοῦ ὀδόντος [tu odondos]
Δοτική [dotiki]	τῷ ὀδόντι [tō odondi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ὀδόντα [ton odonda]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀδούς [ōodus]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^o)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ ὀδόντες [i odondes]
Γενική [yeniiki]	τῶν ὀδόντων [tōn odondōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ὀδοῦσι(v) [tis odusi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ὀδόντας [tus odondas]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀδόντες [ō odondes]

Bālādaki emṣāl üzre ἡ ἑβδομάς [i endomas] (hafta), ἡ κηλῖς [i kilis] (leke), τὸ γῆρας [to yiras] (iḥtiyārlik), τὸ σῶμα [to sōma] (vücüd), τὸ μέλι [to meli] (bāl), ὁ λέων [o leōn] (arslān) ve sā'ire taşrîf olunur.

İh̄jār: Mādde-i aşliyyeleriniñ āh̄iri δ, θ, τ harfleri bulunan isimleriñ cem^c-i mef'ülü'n-ileyhlerinde mezkūr harfler hızf olındığı gibi hurūf-ı mezkūreden τ harfiniñ mā-қablinde v harfiniñ bulunduđı vaқt ikisi dađı hızf ve mā-қablinde ki harf-i şavtı maқşūr olursa harf-i memdūda taḥvıl olunur.

Mādde-i aşliyyeleriniñ āh̄iri hurūf-ı şavtiyyeden olan isimleriñ taşrıflerine mişāl:

İh̄jār: Esmā-yı mezkūreniñ hemān kāffesinde idgām vaқı^c olur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ μὺς [o mis] (fāre)
Γενική [yeniki]	τοῦ μύος [tu mios]
Δοτική [đotiki]	τῶ μui [tō mii]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν μὺν [ton min]
Κλητική [klitiki]	ὦ μῦ [ōmi]
	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὀνομαστική [onomastiki]	οἱ μύες [i mies]
Γενική [yeniki]	τῶν μύων [tōn miōn]
Δοτική [đotiki]	τοῖς μυσι(v) [tis misi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς μύς [tus mis]
Κλητική [klitiki]	ὦ μύες [ō mies]

[89]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ ἰχθύς [o ihthis] (balıқ)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἰχθύος [tu ihthios]
Δοτική [đotiki]	τῶ ἰχθύϊ [tō ihthii]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ἰχθύα = ἰχθὺν [ton ihthia = ihthin]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἰχθῦ [ō ihthi]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ γέρων [o yerōn] (ih̄tiyār)
Γενική [yeniki]	τοῦ γέροντος [tu yerondos]
Δοτική [dotiki]	τῷ γέροντι [tōyerondi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν γέροντα [ton yeronda]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέρον [ō yeron]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁶)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ γέροντες [i yerondes]
Γενική [yeniki]	τῶν γερόντων [tōn yerondōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς γέρουσι(v) [tis yerusi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς γέροντας [tus yerondas]
Κλητική [klitiki]	ὦ γέροντες [ō yerondes]

[88]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	ὁ ὀδοῦς [o odus] (diş)
Γενική [yeniki]	τοῦ ὀδόντος [tu odondos]
Δοτική [dotiki]	τῷ ὀδόντι [tō odondi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ὀδόντα [ton odonda]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀδοῦς [ōodus]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁶)
Ὄνομαστική [onomastiki]	οἱ ὀδόντες [i odondes]
Γενική [yeniki]	τῶν ὀδόντων [tōn odondōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ὀδοῦσι(v) [tis odusi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς ὀδόντας [tus odondas]
Κλητική [klitiki]	ὦ ὀδόντες [ō odondes]

Bālādaki emşāl üzre ἡ ἑβδομάς [i endomas] (hafta), ἡ κηλὶς [i kilis] (leke), τὸ γῆρας [to yiras] (ih̄tiyārlik), τὸ σῶμα [to sōma] (vüçüd), τὸ μέλι [to meli] (bāl), ὁ λέων [o leōn] (arslān) ve sā`ire taşrīf olunur.

İhtâr: Mâdde-i aşliyyeleriniñ âhîri δ, θ, τ harfleri bulunan isimleriñ cem^c-i mef'ûlü'n-ileyhlerinde mezkûr harfler hızf olındığı gibi hurûf-ı mezkûreden τ harfiniñ mâ-қablinde v harfiniñ bulındığı vaқt ikisi dađı hızf ve mâ-қablinde ki harf-i şavfî maқşûr olursa harf-i memdüda tahvîl olunur.

Mâdde-i aşliyyeleriniñ âhîri hurûf-ı şavtiyyeden olan isimleriñ taşriflerine mişâl:

İhtâr: Esmâ-yı mezkûreniñ hemân kâffesinde idgâm vaқı^c olur.

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ μῦς [o mis] (fâre)
Γενική [yeniki]	τοῦ μύος [tu mios]
Δοτική [dotiki]	τῷ μύϊ [tō miī]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν μῦν [ton min]
Κλητική [klitiki]	ὦ μῦ [ōmi]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὀνομαστική [onomastiki]	οἱ μύες [i mies]
Γενική [yeniki]	τῶν μύων [tōn miōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μύσιν(ν) [tis misin(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς μύς [tus mis]
Κλητική [klitiki]	ὦ μύες [ō mies]

[89]	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὀνομαστική [onomastiki]	ὁ ἰχθύς [o ithis] (balık)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἰχθύος [tu ithios]
Δοτική [dotiki]	τῷ ἰχθύϊ [tō ithiī]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν ἰχθύα = ἰχθύν [ton ithia = ithin]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἰχθῦ [ō ithi]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^ς)
Όνομαστική [onomastiki]	οἱ ἰχθύες = ἰχθύς [i ithies = ithis]
Γενική [yeniki]	τῶν ἰχθύων [tōn ithiōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ἰχθύσι(ν) [tis ithisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοὺς ἰχθύας = ἰχθύς [tus ithias = ithis]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἰχθύες = ἰχθύς [ō ithies = ithis]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Όνομαστική [onomastiki]	ἡ πόλις [i polis] (şehr)
Γενική [yeniki]	τῆς πόλεως tis poleōs]
Δοτική [dotiki]	τῇ πόλει = πόλει [ti polei = poli]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν πόλιν [tin polin]
Κλητική [klitiki]	ὦ πόλι(ς) [ō poli(s)]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^ς)
Όνομαστική [onomastiki]	αἱ πόλεις [e polees]
Γενική [yeniki]	τῶν πόλεων [tōn poleōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς πόλει(ν) [tes poli(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰς πόλεας = πόλεις [tas poleas = poli s]
Κλητική [klitiki]	ὦ πόλεις = πόλεις [ō polees = polis]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Όνομαστική [onomastiki]	ὁ πῆχυς [o pihis] (endāze)
Γενική [yeniki]	τοῦ πῆχεως [tu piheōs]
Δοτική [dotiki]	τῷ πῆχει = πῆχει [tō pihei = pihi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν πῆχυν [ton pihin]
Κλητική [klitiki]	ὦ πῆχυ(ς) [ō pihis]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^ς)
Όνομαστική [onomastiki]	οἱ πῆχεις = πῆχεις [i pihees = pihis]

Γενική [yeniki]	τῶν πήχεων [tōn piheōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πήχεσι(ν) [tis pihesi(n)]
Αἰτιατική [etiatici]	τοὺς πήχεις [tus pihis]
Κλητική [klitiki]	ὦ πήχεες = πήχεις [ō pihees = pihis]

Ἐνικός [enikos] (mūfred)	ὁ ἱππεὺς [o ipēvs] (sūvāri)
Ἦνικός [enikos] (onomastiki)	τοῦ ἱππέως [tu ipēōs]
Γενική [yeniki]	τῷ ἱππεῖ = ἱππεῖ [tō ipēi = ipi]
Δοτική [dotiki]	τὸν ἱππέα [ton ipēa]
Αἰτιατική [etiatici]	ὦ ἱππεῦ [ō ipēv]

Ἦνικός [enikos] (onomastiki)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^ς)
Γενική [yeniki]	οἱ ἱππέες = ἱππεῖς [i ipēes = ipis]
Δοτική [dotiki]	τῶν ἱππέων [tōn ipēōn]
Αἰτιατική [etiatici]	τοῖς ἱππεῦσι(ν) [tis ipēvsī(n)]
Κλητική [klitiki]	τοὺς ἱππέας = ἱππεῖς [tus ipēas = ipis]
	ὦ ἱππέες = ἱππεῖς [ō ipēes = ipis]

---

[90]	Ἐνικός [enikos] (mūfred)
Ἦνικός [enikos] (onomastiki)	τὸ ἄστν [to asti] (belde)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἄστεως [tu asteōs]
Δοτική [dotiki]	τῷ ἄστει = ἄστει [tō astei = asti]
Αἰτιατική [etiatici]	τὸ ἄστν [to asti]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἄστν [ō asti]

Ἦνικός [enikos] (onomastiki)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^ς)
Γενική [yeniki]	τὰ ἄστεα [ta astea]
Δοτική [dotiki]	τῶν ἄστεων [tōn asteōn]
Αἰτιατική [etiatici]	τοῖς ἄστεσι(ν) [ti astesi(n)]
Κλητική [klitiki]	τὰ ἄστεα = ἄστη [ta astea = asti]
	ὦ ἄστεα = ἄστη [ō astea = asti]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τό ἄνθος [to anthos] (çiçek)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἀνθεός [tu antheos]
Δοτική [dotiki]	τῷ ἀνθεῖ = ἀνθει [tō anthei = anthi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τό ἄνθος [to anthos]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἄνθος [ō anthos]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τὰ ἄνθεα = ἀνθη [ta anthea = anthi]
Γενική [yeniki]	τῶν ἀνθέων [tōn antheōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ἀνθεσι(ν) [tis anthesi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ ἄνθεα = ἀνθη [ta anthea = anthi]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἄνθεα = ἀνθη [ō anthea = anthi]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τό ξίφος [to ksifos] (kılıç)
Γενική [yeniki]	τοῦ ξίφεος = ξίφους [tu ksifeos = ksifus]
Δοτική [dotiki]	τῷ ξίφεῖ = ξίφει [tō ksifei = ksifi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τό ξίφος [to ksifos]
Κλητική [klitiki]	ὦ ξίφος [ō ksifos]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τὰ ξίφια = ξίφη [ta ksifea = ksifi]
Γενική [yeniki]	τῶν ξιφέων [tōn ksifeōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ξιφεσι(ν) [tis ksifesi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ ξίφια = ξίφη [ta ksifea = ksifi]
Κλητική [klitiki]	ὦ ξίφια = ξίφη [ō ksifea = ksifi]

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ὁ ἀληθής [o alithis] (gerçek)
Γενική [yeniki]	τοῦ ἀληθέος = ἀληθοῦς [tu alitheos = alithus]
Δοτική [dotiki]	τῷ ἀληθεί = ἀληθει [tō alitheī = althi]
Αἰτιατική [etiatiiki]	τὸν ἀληθέα = ἀληθη(ν) [ton alitheā = alithi(n)]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἀληθη(ς) [ō alithi(s)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Όνομαστική [onomastiki]	οἱ ἀληθείες = ἀληθεις [i alithees = alithis]
Γενική [yeniki]	τῶν ἀληθεων = ἀληθῶν [tōn alitheōn = alithōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς ἀληθέσι(ν) [tis althesi(n)]
Αἰτιατική [etiatiiki]	τούς ἀληθέας = ἀληθεις [tus alitheas = alithis]
Κλητική [klitiki]	ὦ ἀληθείες = ἀληθεις [ō alithees = alithis]

Bālādaki emşāl üzre ἡ δρυς [i dris] (mişe ağacı), ἡ ὄφρυς [i ofris] (kaş), ἡ ὄσφυς

[91] [i ofris] (bel), ὁ ὄφις [o ofis] (yılan), ἡ εἶδησις [i iðisis] (haber), ἡ δύναμις [i dinamis] (kuvvet), ὁ στόχους [o stahis] (başak), ὁ βαφεύς [o vafefs] (boyacı), ὁ ἀλιεύς [o aliefs] (balıkçı), τὸ ὄρος [to oros] (tağ), τὸ ἔτος [to etos] (sene), τὸ χεῖλος [to hilos] (dudağ), ὁ εὐτυχής [o eftihis] (bahçiyār), ὁ ἐπιμελής [o epimelis] (çalışkan) ve sā'ire taşrîf olunurlar.

Ταşrîf-i Semā'î Olan Esmā-yı Mevşûfa

Üçüncü tertîb üzre taşrîf olunan isimlerden ba'zısı vardır ki sā'ir isimleriñ kâ'idelerince taşrîf olunmayup her biri mahşûs bir tarz üzerine taşrîf olunur. Bunlara ise ἀνώμολα [anōmala] ya'ni esmā'-i semā'îye dinür.

Esmā'-i mezkûre şunlardır.

ὁ ἀνήρ [o anir] (erkek) τοῦ ἀνδρός [tu andros], τῷ ἀνδρῖ [tō andri], τὸν ἄνδρα [ton andra], ὦ ἀνερ [ō aner], οἱ ἄνδρες [i andres], τῶν ἀνδρῶν

- [tōn andrōn], τοῖς ἀνδράσι [tis andrasi], τοὺς ἀνδρας [tus andras] ὡς ἀνδρες [ō andres].
- ὁ βοῦς [o vos] (ōkīz) τοῦ βοός [tu voos], τῷ βοί [tō vi], τὸν βοῦν [ton vun], ὡς βοῦ [ō vu], οἱ βόες [i voes], τὸν βοῶν [ton voōn], τοῖς βουσι [tis vusi], τοὺς βόας [tus voas], ὡς βόες [ō voes].
- τὸ γάλα [to gala] (sūd) τοῦ γάλακτος [tu galaktos], τῷ γάλακτι [tō galakti], τὸ γάλα [to gala], ὡς γάλα [ō gala], τὰ γάλακτα [ta galakta], τῶν γαλάκτων [tōn galaktōn], τοῖς γάλαξι [tis galaksi], τὰ γάλακτα [ta galakta], ὡς γάλακτα [ō galakta].
- ἡ γυνή [i yini] (kari) τῆς γυναικός [yinekos], τῇ γυναικί [ti yineki], τὴν γυναῖκα [tin yineka], ὡς γύναι [ō yine], αἱ γυναῖκες [e yinekes], τῶν γυναικῶν [tōn yinekōn], τοῖς γυναιξί [tis yineksi], τὰς γυναῖκας [tas yinekas], ὡς γυναῖκας [ō yinekas].
- τὸ γόνυ [to goni] (diz) τοῦ γόνατος [tu gonatos], τῷ γόνατι [tō gonati], τὸ γόνυ [to goni], τὰ γόνατα [ta gonata], τῶν γονάτων [tōn gonatōn], τοῖς γόνασι [tis gonasi], τὰ γόνατα [ta gonata], ὡς γόνατα [ō gonata].
- [92]** ἡ θυγάτηρ [i thigatir] (kerfme) τῆς θυγατρὸς [tis thigatros], τῇ θυγατρί [ti thigatri], τὴν θυγατέρα [tin thigatera], ὡς θύγατερ [ō thigater], αἱ θύγατέρες [e thigateres], τῶν θυγατέρων [tōn thigaterōn], ταῖς θυγατράσι [tes thigatراس], τὰς θυγατέρας [tas thigateras], ὡς θυγατέρες [ō thigateres].
- ὁ κύων [ō kiōn] (kōpek) τοῦ κυνός [tu kinos], τῷ κύνι [tō kini], τὸν κύνα [ton kina], ὡς κύων [ō kiōn], οἱ κύνες [i kines], τῶν κυνῶν [tōn kinōn], τοῖς κυσί [tis kisi], τοὺς κύνας [tus kinas], ὡς κύνες [ō kines].
- ὁ μάρτυς [o martis] (šāhid) τοῦ μάρτυρος [tu martiros], τῷ μάρτυρι [tō martiri], τὸν μάρτυρα [ton martira], ὡς μάρτυς [ō martis], οἱ μάρτυρες [i martires], τῶν μαρτύρων [tōn martirōn], τοῖς μάρτυσι [tis martisi], τοὺς μάρτυρας [tus martiras], ὡς μάρτυρες [ō martires].

ἡ μήτηρ [i mitir] (vālide) τῆς μητρός [tis mitros], τῆ μητρι [ti mitri], τὴν μητέρα [tīn mitera], ὡ μητερ [ō miter], αἱ μητέρες [e miteres], τῶν μητέρων [tōn miterōn], ταῖς μητράσι [tes mitrasi], τὰς μητέρας [tas miteras], ὡ μητέρες [ō miteres].

τὸ οὓς [to us] (kulak) τοῦ ὠτός [tu ōtos], τῷ ὠτί [tō ōti], τὸ οὓς [to us], ὡ οὓς [ō us], τὰ ὠτα [ta ōta], τῶν ὠτων [tōn ōtōn], τοῖς ὠσι [tis ōsi], τὰ ὠτα [ta ōta], ὡ ὠτα [ō ōta].

ὁ πατήρ [ō patir] (peder) τοῦ πατρός [tu patros], τῷ πατρί [tō patri], τὸν πατέρα [ton patera], ὡ πάτερ [ō pater], οἱ πατέρες [i pateres], τῶν πατέρων [tōn paterōn], τοῖς πατράσι [tis patrasi], τοὺς πατέρας [tus pateras], ὡ πατέρες [ō pateres].

ὁ ποὺς [o pus] (ayak) τοῦ ποδός [tu podos], τῷ ποδι [tō podi], τὸν ρόδα [ton rodā], ὡ ποῦ [ō pu], οἱ πόδες [i podes], τῶν ποδῶν [tōn podōn], τοῖς ποσὶ [tis posi], τοὺς πόδας [tus podas], ὡ πόδες [ō podes].

τὸ πῦρ [to pir] (ates) τοῦ πυρός [tu piros], τῷ πυρὶ [tō piri], τὸ πῦρ [to pir], ὡ πῦρ [ō pir], τὰ πυρὰ [ta pira], τῶν πυρῶν [tōn pirōn], τοῖς πυροῖς [tis piris], τὰ πυρὰ [ta pira], ὡ πυρὰ [ō pira].

τὸ ὕδωρ [to idōr] (su) τοῦ ὕδατος [tu idatos], τῷ ὕδατι [tō idati], τὸ ὕδωρ [to idōr], ὡ ὕδωρ [ō idōr], τὰ ὕδατα [ta idata], τῶν ὑδάτων [tōn idatōn], τοῖς ὕδασι [tis idasi], τὰ ὕδατα [ta idata], ὡ ὕδατα [ō idata].

[93] τὸ φῶς [to fōs] (ziyā) τοῦ φωτός [tu fōtōs], τῷ φωτὶ [tō fōti], τὸ φῶς [to fōs], ὡ φῶς [ō fōs], τὰ φῶτα [ta fōta], τῶν φώτων [tōn fōtōn], τοῖς φωσὶ [tis fōsi], τὰ φῶτα [ta fōta], ὡ φῶτα [ō fōta].

ἡ χεῖρ [i hir] (el) τῆς χειρός [tis hiros], τῆ χειρὶ [ti hiri], τὴν χεῖρα [tin hira], ὡ χεῖρ [ō hir], αἱ χεῖρες [e hires], τῶν χειρῶν [tōn hirōn], ταῖς χερσὶ [tes hersi], τὰς χεῖρας [tas hiras], ὡ χεῖρες [ō hires].

Mülâhazât

Üçüncü tertîb üzere taşrîf olunan esmânîñ α ι $\alpha\varsigma$ harfleriyle müntehî bulunan ahvâlinde mezkûr harfler dâ'imâ maksûrdur.

Üçüncü tertîbden olan isimlerin mef'ûlü'n-ileyhi harf-i şavtlî ile bed' iden bir kelimededen evvel getirilürse âhirine (v) harfi ilhâk olunur.

Taşrîf-i şâlişden olup bir hecâlî bulunan isimlerin cem^c ile müfred-i muzâfu'n-ileyh ve mef'ûlü'n-bih ahvâlinde med işâreti dâ'imâ birinci hecâları üzerine [ancâk φωτων (fōtōn) ziyâlarıñ, παιδων (peδōn) çocuklarıñ, ὠτων (ōtōn) kulaqlarıñ cem^c-i muzâfu'n-ileyhleri bu kaç^cideden müsteşnâdırlar] vemücerred ile mef'ûlü'n-bih ve münâdî ahvâlinde ise mädde-i aşliyyelerinin hecâsı üzerine vaz^c olunur.

[94]

Ta'îlm

Aftıdaki ta'îlmde bulunan taşrîf-i şâliş isimlerinin ahvâl-i muhtelifesi muvâfiq hâl olmadıklarına mebnî talebe tarafından icâb-ı hâle göre taşhîh idilecektir.

Τὸ ἔτος ἀποτελεῖται ἐκ δώδεκα μῆν.

[To etos apotelite ek dōdeka min.]

Sene on iki aydan ^cibâretidir.

Ἡ ἐποχὴ τοῦ χειμῶν διαρκεῖ τρεῖς μῆνας.

[Ī eponi tu himon diarki tris minas.]

Kış mevsimi üç ay imtidâd ider.

Ὁ ἐχθρὸς τοῦ ποιμῆν εἶναι ὁ λύκος.

[O ehthros tu pimîn ine o likos.]

Çobânîñ düşmeni kırtur.

Ὁφειλομεν νὰ ἀποφεύγωμεν τὰς ἔρι.

[Ofilemon na arofevgōmen tas eri.]

Münâzî^cden ictinâb itmeliyiz.

Οἱ κλητῆρ εἶναι ὑπάλληλοι τῶν δικαστηρίων.

[Ī klitir ine ipalili tōn dikastiriōn.]

Mübâşirler mahkemeleriñ me'mûrlarındandır.

Τοῦ αἰῶν τούτου αἱ πρόοδοι εἶναι μεγάλαι.

[Tu eōn tutu e proodi ine megale.]

^cAşr-ı hâlîñ terakkıyâtı büyükdür.

Ἡ ἀφίξις τῶν χειδῶν εἶναι σημεῖον τῆς ἀνοιξίς.

[I afiksis tōn heliḏōn ine simion tis aniksis.]

Qırlanğıçlarıñ vürüdi ilkbahāra delīdir.

Οἱ πνεύμων εἶναι τὸ ὄργανον τῆς ἀναπνοῆς.

[I pnevmōn ine to organon tis anapnois.]

Aq cigerler tenefūsūñ illetidir.

Τέσσαρες ἑβδομάς ἀποτλοῦσιν ἓνα μῆν.

[Tesares endomas apotlusin en amin.]

Dört hafta bir ay teşkİl ider.

Αἱ νὸξ τοῦ χειμῶν εἶναι μακράι.

[E niks tu hemōn ine makre.]

Qış giceleri uzundurlar.

[95] Tā āgria θηρία ἔχουσι τοὺς μεγαλειτέρους ὁδοὺς.

[Ta agria thria ehusi tus megaliterus odus.]

Ḥayvānāt-ı vahşiyye eñ büyük dişlere mālīkdir.

Πρέπει νὰ σεβώμεθα τοὺς γέρων.

[Prepi na sevōmetha tus yerōn.]

İhtiyārlara hürmet itmeliyiz.

Τὸ χρέος τοῦ μαθητοῦ εἶναι νὰ μελετᾶ τὰ μάθημα αὐτοῦ.

[To hreos tu mathitu ine na meleta ta mathima avtu.]

Şākirdiñ vazīfesi derslerini oqumaqdır.

Ὁ ἀήρ τῶν χωρίων εἶναι καθαρώτερος τοῦ ἀήρ τῶν πόλις.

[O air tōn hōriḏñ ine katharōteros tu air tōn polis.]

Kōyleriñ havāsı şehirleriñ havāsından daha temizdir.

Κατὰ τὴν ἀνοιξὶς οἱ κῆποι εἶναι πλήρης ἀνθέων.

[Kata tin aniksis i kipi ine pliris antheōn.]

İlk bahārda bağçeler çiçekler ile tołodur.

Τὸ ρόδον εἶναι τὸ ὠραιότερον τῶν ἄνθος.

[To rodon ine to ōreoterōn tōn anthos.]

Gül çiçekleriñ eñ güzelidir.

Πρέπει νὰ βοηθῶμεν τὸν δυστυχῆς.

[Prepi na voithōmen ton distihis.]

Fuqarāya muāvenet itmeliyiz.

Τῶν ἀλιεὺς τὸ ἔργον εἶναι ἐπκίνδυνον κατὰ τὸν χειμῶν.

[Tōn alievs to ergon ine epikinōinon kata ton himōn.]

Balıřçılarıñ şan^catı kışın tehlikelidir.]

Οί βοϋς είναι ζῶα οἱ κιακά.

[I vus ine zōa i kika.]

Öküzler hayvānāt-ı ehliyyededir.

Οἱ κύων είναι ζῶα πιστά.

[I kiōn ine zōa pista.]

Köpekler şādık hayvāndırlar.

Τὰ πρόβατα τρέφουσιν ἡμᾶς διά τοῦ γάλα αὐτῶν.

[Ta provata trefusin imas dia tu gala avtōn.]

Koyunlar südleriyle bizi beslerler.

Τὸ θέρος κόπτουσι τοὺς στάχυν.

[To theros koptusi tus stahin.]

Yazın başakları biçerler.

[96]

TOKUZINCI DERS

ŞIFAT

tō ἐπίθετον [to epitheton] ya^cni şıfat esmā-yı mevşüfeye isnād olundığına mebnī esmā-yı mevşüfe gibi kefiyyet, kemiyyet ve hāl hāşşalarına mālīk ve isnād olundığı isim-i mevşüf ile kefiyyet, kemiyyet ve hāl hāşşalarınca mutābıkdır.

Şıfatlarıñ üç nev^ci vardır:

Müzekker, mü'enneş ve cins-i şālīş kefiyyātına ve her biri için başka bir kelime āhirine mālīk şıfatlara τριγενῆ καὶ τρικατάληκτα [triyeni ke trikatalikta] (üç kefiyyetli ve üç mūntehālī) ve mezkūr üç kefiyyāta mālīk olup da müzekker ile mü'enneş için kelime āhiri bir ve cins-i şālīş için başka olan şıfatlara δικατάληκτα καὶ τργενῆ [dikatalikta ke triyeni] (üç kefiyyetli ve iki mūtehālī) ve nihāyet yalnız müzekker ve mü'enneş kefiyyātına ve bunlarıñ ikisi için de bir kelime āhirine

mâlik bulunan şifatlara μονοκατάληκτα καὶ διγενή [monokatalikta ke diyeni] (iki keyfiyyetli ve bir mūntehâli) dinür.

[97]

Üç Keyfiyyetli ve Üç Mūntehâli Şifatlar

Kelime âhîri

mūzekker mü'ennes cins-i şâliş

ος	η	ον	meşelâ: κακός [kakos] (fenâ), κακή [kaki], κακόν [kakon].
ος	α	ον	meşelâ: καθαρός [katharos] (temiz), καθαρά [kathara], καθαρόν [katharon].
υς	εια	υ	meşelâ: γλυκός [glikis] (tatlı), γλυκεία [glikia], γλυκό [gliki].
εις	εσσα	εν	meşelâ: χαρίεις [hariis] (laıff), χαρίεσσα [hariesa], χαρίεν [harien].
ους	α	ουν	meşelâ: άργυρός [argirus] (gülmüşden yapılmış), άργυρά [argira], άργυρούν [argirun].
ους	η	ουν	meşelâ: χρυσός [hrisus] (altundan yapılmış), χρυσή [hrisi], χρυσούν [hrisun].
ας	ασα	αν	meşelâ: πᾶς [pas] (herkes), πᾶσα [pasa], πᾶν [pan].
ας	αινα	αν	meşelâ: μέλας [melas] (siyâh), μέλαινα [melena], μέλαν [melan].

Mūlâhazât

Üç mūntehâli şifatlardan ος [os] harfleriyle nihâyetlenen mūzekker şifatlarıñ mü'enneslerinin teşkîli kavâ'id-i âtiyyeye menûddur.

Müzekker sıfatlarıñ oç āhirinden evvel ħarf-i şavtı veya ħarf-i şavtı-i mürekkeb veyāhūd p ħarfi bulunursa mü'ennesleri α ħarfiyle ve ʿaks-i taqdīrde η ħarfiyle teşkil olunur. Meşelā: καθάρως [katharos] (temīz) müzekker sıfatınıñ mü'ennesi καθαρά [kathara], ἅγιος [ayios] (muqaddes) müzekker sıfatınıñ mü'ennesi ἁγία [ayia], κακός [kakos] (fenā) müzekker sıfatınıñ mü'ennesi κακή [kaki] olur.

[98] İkinici tertīb üzre taşrıf olunan müzekker sıfatlarıñ mü'ennesleriniñ nihāyetlerindeki α ħarfi müfred-i mücerred, mef'ülü'n-bih ve münādī ahvālinde memdüddur Meşelā: ὡραῖος [ōreos] (güzēl) müzekker sıfatınıñ ikincii tertībden olmağla mü'ennesiniñ müfred-i mücerredī ὡραία [ōrea] mef'ülü'n-bihi ὡραϊαν [ōrean] ve münādīsiniñ ὦ ὡραία [ō ōrea] nihāyetlerindeki α ħarfi memdüddur.

Üçincii tertīb üzre taşrıf olunan müzekker sıfatlarıñ mü'ennesleriniñ nihāyetlerindeki α ħarfi bālāda zıkr olunan ahvāilde maqşūrdur. Meşelā: παχὺς [pahis] (şışmān) müzekker sıfatınıñ üçincii taşrıfden olmağla mü'ennesiniñ müfred-i mücerredī παχεῖα [pahia] mef'ülü'n-bihi παχεῖαν [pahian] ve münādīsiniñ ὦ παχεῖα [ō pahia] nihāyetlerindeki α ħarfi maqşūrdur.

Üç Keyfiyyetli ve İki Müntehal Şıfatlar

Kelime āhiri

müzekker mü'ennes cins-i şālis

ος	ον	Meşelā: ὁ ὠφέλιμος [o ōfelimos] [fāideli], ἢ ὠφέλιμος [i ōfelimos], τὸ ὠφέλιμον [to ōfelimon].
ων	ον	Meşelā: ὁ εὐδαιμων [o evdemōn] (bahıtiyār), ἢ εὐδαιμων [i evdemōn], τὸ εὐδαιμον [to evdemon].
ης	ες	Meşelā: ὁ ἀληθής [o alithis] (ħakīkī), ἢ ἀληθής [i alithis], τὸ ἀληθές [to alithes].

Mülāhazāt

İki kelimeden mürekkebe bulunan sıfatların kâffesi iki müntehâli sıfatlardan ma^cdüddür. Meşelâ: ὁ πολῦτιμος [o politimos] (kıymetli) müzekker sıfatının mü'ennesi ἡ πολῦτιμος [i politimos] olur.

[99] Üçüncü tertib üzere taşrîf olunan müzekker sıfatların mü'enneslerinin cem^c-i muzâfu'n-ileyhlerindeki med işareti birinci hecâsı üzerine vaz^c olunur. Fakat ikinci tertib üzere taşrîf olunan müzekker sıfatların mü'ennesleri cem^c-i mücerred ile muzâfu'n-ileyh ve münâdilerindeki med işaretince müzekkerler ile muṭâbıkdırlar. Meşelâ: γλυκός [glikis] (tatlı) müzekker sıfatının üçüncü tertibden olduğuna mebnî mü'ennesinin γλυκεία [glikia] cem^c-i muzâfu'n-ileyhi γλυκειῶν [glikion] olur.

πλούσιος [plusios] (zengin) müzekker sıfatının ikinci taşrîfden ve cem^c-i mücerredinin οἱ πλούσιοι [i plusii] med işareti üçüncü hecâsı üzerinde bulunmağa mü'ennesinin cem^c-i mücerredinin αἱ πλούσιαι [e plusie] dahî med işareti üçüncü hecâsı üzerine vaz^c olunur. Mezkûr sıfatların şu mü'ennesin müzekker ile med işaretince muṭâbakatı cem^c-i muzâfu'n-ileyh ile münâdisinde dahî vâkı^c olur.

Mişâl

Müzekker-i cem^c-i muzâfu'n-ileyhi

τῶν πλουσίων [tôn plusiōn]

Münâdisi

ὡ πόυσιοι [ō plusii]

Mü'ennesin cem^c-i muzâfu'n-ileyhi

τῶν πλουσίων [tôn plusiōn]

Münâdisi

ὡ πλούσιαι [ō plusie]

[100]

İki Keyfiyetli ve Bir Müntehâli Sıfatlar

Tenbih: Mezkûr sıfatların ^cadedi maḥdûddür.

Müzekker

ὁ μακρόχειρ [o makrohir]

Müzekker

ὁ ἀλαζών [o alazōn]

Müzekker

ὁ ἄπαις [o apais]

Mü'ennes

ἡ μακρόχειρ [i makrohir] (eli uzun olan)

Mü'ennes

ἡ ἀλαζών [i alazōn] (mütekebbir)

Mü'ennes

ἡ ἄπαις [i apais] (evlâdsız)

Müzekker

ὁ ἄχειρ [o ahir]

Müzekker

ὁ ἄρπαξ [o arpaks]

Müzekker

ὁ λευκόθριξ [o lefkothriks]

ve sā`ire.

Mü`ennes

ἡ ἄχειρ [i ahir] (elsiz)

Mü`ennes

ἡ ἄρπαξ [i arpaks] (ğāşib)

Mü`ennes

ἡ λευκόθριξ [o lefkothriks] (ağ saçlı)

Şıfat-ı Semā`iyye

μέγας [megas] (büyük) ve πολύς [polis] (keşir) müzekker şıfatlarının şüret-i taşrıfı ve mü`ennes ile cins-i şâlişlerin teşekküleri kendilerine mahşûs bir tarz üzere vak` olmağ-la sıfat-ı müzküreye ἀνώμαλα [anōmala] (semā`iyye) dinür.

Μέγας [megas] (Büyük) Şıfatının Taşrıfı

Müzekker

Ὄνομαστική [onomastiki]

Γενική [yeniki]

Δοτική [dotiki]

Αἰτιατική [etiatiki]

Κλητική [klitiki]

Ἐνικός [enikos] (müfred)

ὁ μέγας [o megas]

τοῦ μεγάλου [tu megalu]

τῶ μεγάλῳ [tō megalō]

τὸν μέγαν [ton megan]

ὦ μέγας [ō megas]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)

Ὄνομαστική [onomastiki]

Γενική [yeniki]

Δοτική [dotiki]

Αἰτιατική [etiatiki]

Κλητική [klitiki]

οἱ μεγάλοι [i megalī]

τῶν μεγάλων [tōn megalōn]

τοῖς μεγάλοις [tis megalis]

τούς μεγάλους [tus megalus]

ὦ μεγάλοι [ō megalī]

[101] Mü`ennes

Ὄνομαστική [onomastiki]

Ἐνικός [enikos] (müfred)

ἡ μεγάλη [i megalī]

Γενική [yeniki]	τῆς μεγάλης [megalis]
Δοτική [dotiki]	τῇ μεγάλῃ [ti megali]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν μεγάλην [tin megalin]
Κλητική [klitiki]	ὦ μεγάλη [ō megali]

Πληθυντικός [plithintikos] (cem^o)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἱ μεγάλοι [e megali]
Γενική [yeniki]	τῶν μεγάλων [tōn megalōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς μεγάλοις [tes megalis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς μεγάλους [tas megalus]
Κλητική [klitiki]	ὦ μεγάλοι [ō megali]

Cins-i şâlis

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	τὸ μέγα [to mega]
Γενική [yeniki]	τοῦ μεγάλου [tu megalu]
Δοτική [dotiki]	τῷ μεγάλῳ [tō megalō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ μέγα [to mega]
Κλητική [klitiki]	ὦ μέγα [ō mega]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Ὄνομαστική [onomastiki]	τὰ μεγάλα [ta megala]
Γενική [yeniki]	τῶν μεγάλων [tōn megalōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς μεγάλοις [tis megalis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὰ μεγάλα [ta megala]
Κλητική [klitiki]	ὦ μεγάλα [ō megala]

Πολύς [polis] (Keşir) Şifâtiunî Taşrifi

Müzekker

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ὁ πολὺς [o polis]
Γενική [yeniki]	τοῦ πολλοῦ [tu polu]
Δοτική [dotiki]	τῷ πολλῷ [tō polō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸν πολὺν [ton polin]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολὺ(ς) [ō poli(s)]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	οἱ πολλοὶ [i poli]
Γενική [yeniki]	τῶν πολλῶν [tōn polōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πολλοῖς [tis polis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τούς πολλοὺς [tus polus]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολλοί [ō poli]

[102] Mū'ennes

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡ πολλή [i poli]
Γενική [yeniki]	τῆς πολλῆς [tis polis]
Δοτική [dotiki]	τῇ πολλῇ [tis poli]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὴν πολλήν [tin polin]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολλή [ō poli]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	αἱ πολλαὶ [e pole]
Γενική [yeniki]	τῶν πολλῶν [tōn polōn]
Δοτική [dotiki]	ταῖς πολλαῖς [tes poles]
Αἰτιατική [etiatiki]	τάς πολλάς [tas polas]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολλαὶ [ō pole]

	Ἐνικός [enikos] (müfred)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τό πολλῶ [to poli]
Γενική [yeniki]	τοῦ πολλοῦ [tu polu]
Δοτική [dotiki]	τῷ πολλῷ [tō polō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τὸ πολλῶ [to poli]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολλῶ [ō poli]

	Πληθυντικός [plithindikos] (cem ⁶)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τά πολλά [ta pola]
Γενική [yeniki]	τῶν πολλῶν [tōn polōn]
Δοτική [dotiki]	τοῖς πολλοῖς [tis polis]
Αἰτιατική [etiatiki]	τά πολλά [ta pola]
Κλητική [klitiki]	ὦ πολλά [ō pola]

ONINCI DERS

Şıfatlarıñ Derecâtı

Şıfatlarıñ üç derecesi vardır. θετικά [thetika] (müşbet), συγκριτικά [siñkritika] (tafdıl) ve ὑπερθετικά [iperthetika] (mübâlağa).

Bir isim-i mevşüfuñ bir hâl ve keyfiyeti ^aale'l-ıtlāk (ya^cni o hâl ve keyfiyete mâlik olan diger bir ism-i mevşüfe bilâ nisbet) beyân iden şıfata θετικά [thetika] (müşbet) ve bir isim-i mevşüfuñ bir hâl ve keyfiyetiniñ , o hâl ve keyfiyete mâlik [103] olan diger isime kıyâsen fazlını beyân iden şıfata συγκριτικά [siñkritika] (tafdıl) ve bir isim-i mevşüfuñ bir hâl ve keyfiyetiniñ derece-i bälâda bulunduğın ifade iden şıfata ὑπερθετικά [iperthetika] (mübâlağa) dinür.

Tafdıl ve ve mübâlağa ma^cnâlarında bulunan şıfatlara παραθετικά [parathetika] ya^cni kıyâsiyye itlāk olunur.

Müşbet şıfatıñ tafdılini teşkil için o şıfatıñ mädde-î aşliyyelerine müzekker için τερος [teros], mü'enneş için τερα [tera] ve cins-i şâliş için τερον [teron] harfleri ilhāk olunur.

Miṣāl

	Müsbet		Tafđıl
Müzekker:	ώραιος [ōreos]	(güzel)	ώραιό-τερος [ōreoteros]
Mü'ennes:	ώραια [ōrea]	(güzel)	ώραιο-τέρα [ōreotera]
Cins-i şâliş:	ώραιον [ōreov]	(güzel)	ώραιό-τερον [ōreoteron]

Şıfat-ı müsbeteniñ mübālagasını teşkil için o şıfatıñ mādde-i aşıyyelerine müzekker için τατος [tatos], mü'ennes için τατη [tati] ve cins-i şâliş için τατον [taton] harfleri ilhak olunur.

Miṣāl

	Müsbet		Mübālağa
Müzekker:	ώραιος [ōreos]	(güzel)	ώραιό-τατος [ōreotatos]
Mü'ennes:	ώραια [ōrea]	(güzel)	ώραιο-τάτη [ōreotati]
Cins-i şâliş:	ώραιον [ōreov]	(güzel)	ώραιό-τατον [ōreotaton]

Derecāt-ı Şelāşeye Miṣāl

Müsbet	Tafđıl	Mübālağa
ώφέλιμος [ōfelimos] fāideli	ώφέλιμώτερος [ōfelimōteros] daha fāideli	ώφέλιμώτατος [ōfelimōtos] eñ fāideli
[104] βαθύς [vathis] derin	βαθύτερος [vathiteros] daha derin	βαθύτατος [vathittatos] eñ derin
τρομερός [tromeros] dehşetli	τρομερώτερος [tromerōteros] daha dehşetli	τρομερώτατος [tromerōtotas] eñ dehşetli
άπλοῦς [aplıs] °ādī	άπλούστερος [aplusteros] daha °ādī	άπλούστατος [aplustatos] eñ °ādī
δίκαιος [dikeos] °ādil	δικαιότερος [dikeoteros] daha °ādil	δικαιότατος [dikeotatos] eñ °ādil
λευκός [lefkos] beyāz	λευκότερος [lefkoteros] daha beyāz	λευκότατος [lefkotatos] eñ beyāz
παχύς [pahis] şişmān	παχύτερος [pahiteros] daha şişmān	παχύτατος [pahittatos] eñ şişmān

σκληρός [skliros]
sert

σκληρότερος [skliroteros]
daha sert

σκληρότατος [sklirotatos]
eñ sert

Mülâhazât

οτερος [oteros] ve οτατος [otatos] harfleriyle muntehî bulunan şifât-ı kıyâsiyyeniñ o harfi, mâ-kablindeki hecâ maḫşûr olursa ω harfine tahvîl ve °aḫs-i taḫdîrde ebkâ olunur. Meşelâ: σοφός [sofos] (°âlim), σοφώτερος [sofōteros] (daha °âlim), σοφωτατος [sofōtatos] (eñ °âlim); πτωχός [ptōhos] (faḫîr), πτωχότερος [ptōhoteros] (daha faḫîr), πτωχότατος [ptōhotatos] (eñ faḫîr); ἔνδοξος [enḏoksos] (şânlı), ἔνδοξότερος [enḏoksoteros] (daha şânlı), ἔνδοξότατος [enḏoksotatos] (eñ şânlı).

Tenbîh: Bâladaki ἔνδοξος [enḏoksos] şifatınıñ tafđıl ile mübâlağasında o harfiniñ ebkâsı mezkûr harfden evvel bulunan hecâ vaz°iyyeti itibâriyla memdûd oldığına mebnîdir.

[105]

Ta°İtm

Âtideki ta°İtmde bulunan şifatlarıñ tafđıl ve mübâlağalarıñ mâdde-i aşliyyeleri ile âhiri arasında maḫşûşen açığ kalan yer talebe tarafından icâb iden harf ile imlâ idilecektir.

Müşbet	Tafđıl	Mübâlağa
νέος [neos] genc	νε τερος [ne teros] daha genc	νε τατος [ne taros] eñ genc
ὄμοιος [omios] müşâbih	ὄμοιο τερος [omi teros] daha müşâbih	ὄμοιο τατος [omi tatos] eñ müşâbih
σπουδαίος [spuḏeos] ciddi	σπουδαι τερος [spuḏe teros] daha ciddi	σπουδαι τατος [spuḏe tatos] eñ ciddi
πονηρός [poniros] hilekâr	πονηρ τερος [ponir teros] daha hilekâr	πονηρ τατος [ponir tatos] eñ hilekâr
λευκός [lefkos] beyâz	λευκ τερος [lefk teros] daha beyâz	λευκ τατος [lefk tatos] eñ beyâz
θερμός [thermos] ısıcaḫ	θερμ τερος [therm teros] daha ısıcaḫ	θερμ τατος [therm tatos] eñ ısıcaḫ

φιλόστοργος [filostorgos]	φιλοστοργ	τερος [filostorg teros]	
müşfik	daha müşfik		
	φιλοστοργ	τατος [filstorg tatos]	
	eñ müşfik		
θαρραλέος [tharaleos]	θαρραλε	τερος [tharale teros]	
ğayretli	daha ğayretli		
	θαρραλε	τατος [tharrale tatos]	
	eñ ğayretli		
κούφος [kufos]	κουφ	τερος [kuf teros]	κουφ
ħafif	daha ħafif		τατος [kuf tatos]
			eñ ħafif
[106] φαιδρός [fedros]	φαιδρ	τερος [fedr teros]	φαιδρ
şādmān	daha şādmān		τατος [fedr tatos]
			eñ şādmān
λεπτός [leptos]	λεπτ	τερος [lept teros]	λεπτ
ince	daha ince		τατος [lept tatos]
			eñ ince
μακρός [makros]	μακρ	τερος [makr teros]	μακρ
uzun	daha uzun		τατος [makr tatos]
			eñ uzun

εις [is] ħarfleriyle müntehī bulunan şifāt-ı müşbeteniñ kıyāsiyeleriniñ teşkilinde mezkūr εις [is] ħarflerinde ι ħarfiniñ ħızf olunarak teros [teros] - τατος [tatos] ħarfleri ilhāk olunur. Meşelā: χαριεις [hariis] (laḫf) şifat-ı müşbetesiniñ kıyāsiyeleri χαριέστερος [hariesteros] ve χαριέστατος [hariestatos] olur.

ης [is] ħarfleriyle nihāyetlenen şifāt-ı müşbeteniñ kıyāsiyeleriniñ teşkilinde mezkūr ης [is] ħarflerinden η ħarfī ε ħarfine taḫvīl ve teros [teros] - τατος [tatos] ħarfleri ilhāk olunur. Meşelā: εύτυχής [eftihis] (baḫtiyār) şifat-ı müşbetesiniñ kıyāsiyeleri εύτυχέστερος [eftihesteros] ve εύτυχέστατος [eftihestatos] olur.

ων [ōn] ħarfleriyle müntehī bulunan şifāt-ı müşbeteniñ kıyāsiyeleriniñ teşkilinde mezkūr ων [ōn] ħarflerinden ω ħarfiniñ ο ħarfine taḫvīliyle berāber v

harfinden sonra ες [es] harfleri getirilerek τερος [teros] - τατος [tatos] harfleri ilhak olunur. Meşelâ: σόφρων [sōfrōn] (tedbîrli) şıfat-ı müşbetesiniñ kıyâsiyeleri σωφρονέστερος [sōfronesteros] ve σωφρονέστατος [sōfronestatos] olur.

[107] Kıyâsiyeleri Semâ'î Bulunan Şıfat

Şıfat-ı mezkûreden eñ 'âdi şunlardır:

Müşbet	Tafçıl	Mübâlağa
καλός [kalos]	καλλίτερος [kaliteros]	κάλλιστος και ἄριστος [kalistos ke aristos]
iyi	daha iyi	eñ iyi
μέγας [megas]	μεγαλιτερος [megali teros]	μέγιστος [meyistos]
büyük	daha büyük	eñ büyük
ὀλιγός [oligos]	ὀλιγώτερος [oligōteros]	ὀλιγιστος [oliyistos]
az	daha az	eñ az
πολός [polis]	πλειότερος [plioteros]	πλείστος [plistos]
keşir	daha keşir	eñ keşir (ekşer)
φίλος [filos]	φίλτερος [filteros]	φίλτατος [filtatos]
'aziz	daha 'aziz	eñ 'aziz
κακός [kakos]	χειρότερος [kiroteros]	κάκιστος και κείριστος [kakistos ke kiristos].
fenâ	daha fenâ	eñ fenâ
μικρός [mikros]	μικρότερος [mikroteros]	μικρότατος και ἐλάχιστος [mikrotatos ke elahistos]
küçük	daha küçük	eñ küçük

ON BİRİNCİ DERS

Şıfat-ı 'Adediyye

Eşhâş veya hayvânâtîñ veyahûd eşyânîñ ʿadedini gösteren kelimâta ἐπιθετα ἀριθμητικά [epitheta aritmitika] yaʿni şifât-ı ʿadediyye dinür.

[108] Şifât-ı ʿadediyyeniñ iki nevʿi vardır: Birisi eşhâş veya hayvânâtîñ veyahûd eşyânîñ ʿadedini ʿale'l-ıtlâk bildiren ve ἀπόλυτα [apolita] yaʿni aşliyye dinilen şifatlardır ki ber-vech-i âtfidir.

1 εἷς [is] / μία [mia] / ἓν [en] (bir)	30 τριάκοντα [triakonda] (otuz)
2 δύο [dio] (iki)	40 τεσσαράκοντα [tesarakonda] (kırk)
3 τρία [tria] (üç)	50 πενήκοντα [pendikonda] (elli)
4 τέσσαρα [tesara] / τέσσαρες [tesares] (dört)	60 ἑξήκοντα [eksikonda] (altmış)
5 πέντε [pende] (beş)	70 ἑβδομήκοντα [evdomikonda] (yetmiş)
6 ἕξ [eks] (altı)	80 ὀγδοήκοντα [ogdonikonda] (seksten)
7 ἑπτὰ [ep̄ta] (yedi)	90 ἐνενήκοντα [enenikonda] (toğsan)
8 ὀκτώ [oktō] (sekiz)	100 ἑκατόν [ekaton] (yüz)
9 ἐννέα [enea] (toğuz)	200 διακόσιοι [diakosii] / διακόσια [diakosie] / διακόσια [diakosia] (iki yüz)
10 δέκα [deka] (on)	300 τριακόσιοι [triakosii] / αἱ [e] / α [a] (üç yüz)
11 ἑνδεκα [endeke] (on bir)	
12 δώδεκα [dōdeka] (on iki)	
13 δεκατρία [dekatria] / δεκατρεῖς [dekatreis] (on üç)	400 τετρακόσιοι [tetrakosii] / αἱ [e] / α [a] (dört yüz)
14 δεκατέσσαρα [dekatesara] / δεκατέσσαρες [dekatesares] (on dört)	500 πεντακόσιοι [pendakosii] / αἱ [e] / α [a] (beş yüz)
15 δέκα πέντε [deka pende] (on beş)	600 ἑξακόσιοι [eksakosii] / αἱ [e] / α [a] (altı yüz)
16 δέκα ἕξ [deka eks] (on altı)	
17 δέκα ἑπτὰ [deka ep̄ta] (on yedi)	700 ἑπτακόσιοι [eptakosii] / αἱ [e] / α [a] (yedi yüz)
18 δέκα ὀκτώ [deka oktō], (on sekiz)	
19 δεκα ἐννέα [deka enea] (on toğuz)	800 ὀκτακόσιοι [oktakosii] / αἱ [e] / α [a] (sekiz yüz)
20 εἴκοσι [ikosii] (yigirmi)	

900 ἑνεακόςιοι [eneakosii] / αι [e] / α 1000000 ἕν ἑκτομμύριοι [en ektomirion]
[a] (toğuz yüz) (bir milyon).

1000 χίλιοι [hilii] / χίλια [hilie] / χίλια
[hilia] (biñ)

Şifât-ı 'adediyye-i aşliyyeden ἕν [en] / μία [mia] / εἷς [is] (bir), τρεῖς [tris] / τρία [tria] (üç), τέσσαρα [tesara] / τέσσαρες [tesares] (dört) ve yüzden şoñra gelen şifât-ı aşliyyeniñ kâffesi yalnız cem'de taşrif olunur.

[109]

Mişâl

Müzekker		Cins-i şâliş	
Ὄνομαστική [onomastiki]	εἷς [is] (bir)	Ὄνομαστική [onomastiki]	ἕν [en] (bir)
Γενική [yeniki]	ἑνός [enos]	Γενική [yeniki]	ἑνός [enos]
Δοτική [dotiki]	ἐνι [eni]	Δοτική [dotiki]	ἐνι [eni]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἕνα [ena]	Αἰτιατική [etiatiki]	ἕνα [en]

Cins-i şâliş		Mü'ennes	
Ὄνομ. [onom.]	τρία [tria] (üç)	Ὄνομ. [onom.]	μία [mia] (bir)
Γενική [yeniki]	τριῶν [triōn]	Γενική [yeniki]	μιάς [mias]
Δοτική [dotiki]	τρισι(ν) [trisi(n)]	Δοτική [dotiki]	μῆ [mia]
Αἰτιατική [etiatiki]	τρία [tria]	Αἰτιατική [etiatiki]	μίαν [mian]

Müzekker ve Mü'ennes		Müzekker ile Mü'ennes	
Ὄνομ. [onom.]	τρεῖς [tris] (üç)	Ὄνομ. [onom.]	τέσσαρες [tesares] (dört)
Γενική [yeniki]	τριῶν [triōn]	Γενική [yeniki]	τεσσάρων [tesarōn]
Δοτική [dotiki]	τρισι [trisi]	Δοτική [dotiki]	τέσσαρσι(ν) [tesarsi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τρεῖς [tris]	Αἰτιατική [etiatiki]	τέσσαρας [tesaras]

Cins-i şâliş	
Ὄνομ. [onom.]	τέσσαρα [tesara] (dört)
Γενική [yeniki]	τεσσάρων [tesarōn]
Δοτική [dotiki]	τέσσαρσι(ν) [tesarsi(n)]

Αἰτιατική [etiatiki] τέσσαρα [tesara]

Şıfât-ı ʿadediyyeniñ nevʿ-i digeri ise eşhâş ile hayvânât ve eşyânîñ yek-digerine nisbeten şırasını gösteren ve τακτικά [taktika] yaʿni rütbiyye dinilen şıfatlardır ki ber-vech-i âtîdir:

δεύτερος [defteros] (birinci)

ἔνατος [enatos] (ikinci)

τρίτος [tritos] (üçinci)

τέταρτος [tetartos] (dördüncü)

πέμπτος [pemptos] (beşinci)

ἕκτος [ektos] (altıncı)

ἑβδομος [evdomos] (yedinci)

ὄγδοος [ogdoos] (sekizinci)

ἔνατος [enatos] (toğuzuncü)

δέκατος [dekatos] (onuncü)

ἐνδέκατος [endekatos] (on birinci)

δωδέκατος [dōdekatos] (on ikinci)

δέκατος τρίτος [dekatos tritos] (on üçüncü)

δέκατος τέταρτος [dekatos tetartos] (on dördüncü)

δέκατος πέμπτος [dekatos pemptos] (on beşinci)

δέκατος ἕκτος [dekatos ektos] (on altıncü)

[110] δέκατος ἑβδομος [dekatos evdomos] (on yedinci)

δέκατος ὄγδοος [dekatos ogdoos] (on sekizinci)

δέκατος ἔνατος [dekatos enatos] (on toğuzuncü)

εἰκοστός [ikostos] (yigirminci)

τριακοστός [triakostos] (otuzuncü)

τεσσαρακοστός [tesarakostos] (kırkıncü)

πεντηκοστός [pendikostos] (ellinci),

ἑξηκοστός [eksikostos] (altmışıncü)

ἑβδομηκοστός [evdomikostos] (yetmişıncü)

ὀγδοηκοστός [ogdoikostos] (sekseninci)

ἐνενηκοστὸς [enenikostos] (toğsanıncı)

ἐκατοστὸς [ekatostos] (yüzüncü)

διακοσιοστὸς [diakosiosotos] (iki yüzüncü)

τριακοσιοστὸς [triakosiosotos] (üç yüzüncü)

τετρακοσιοστὸς [terakosiosotos] (dört yüzüncü)

πεντακοσιοστὸς [pendakosiosotos] (beş yüzüncü)

ἑξακοσιοστὸς [eksakosiosoto] (altı yüzüncü)

ἑπτακοσιοστὸς [eptakosiosotos] (yedi yüzüncü)

ὀκτακοσιοστὸς [oktakosiosotos] (sekiz yüzüncü)

ἐνεακοσιοστὸς [eneakosiosotos] (toğuz yüzüncü)

χιλιοστὸς [hiliostos] (biñinci)

Şıfāt-ı ʿadediye-i rütbiyye kâffesiniñ üç keyfiyyeti ve her biri için başka bir kelime āhiri vardır.

Taʿlīm

Ātıdeki taʿlīmde bulunan şıfatlarıñ isnād olunduğı esmā-yı mevşūfe ile keyfiyyet, kemiyyet ve hāl hāssalarınca muṭābık olmadıklarıñdan muṭābaqatları talebe tarafından icrā olunacaqdır.

Τοὺς ἀγαθὸς ἀνθρώπους οἱ πάντες ἀγαπῶσιν.

[Tus agathos anthrōpus i pantes agapōsin]

Ḥayr-ḥāh ādamları herkes sever.

Τοὺς φρόνιμος μαθητὰς ὁ διδάσκαλος ἀγαπᾷ.

[Tus fronimos mathitas o didaskalos agapa.]

Uşlı şākirdleri hōca sever.

Τὰ χρυσοὺς νομισµατα εἶναι πολυτιµότερα τῶν ἀργυροὺς νομισµάτων.

[Ta hrisus nomismata ine politimotera tōn aryrus nomismatōn.]

Altun sikkeler şım sikkelerden daha kıymetlidir.

[111] Ἡ καθαρὸς γυνή ἐκ τῆς καταστάσεως τῆς οικίας τῆς φαίνεται.

[I katharos yini ek tis katastaseōs tis ikias tis fenete.]

Temiz ıarı eviniñ hālinden görünür.

Τὸ ὕδωρ τῶν ποταμῶν εἶναι γλυκός.

[To ἰδὼρ τῶν ποταμῶν ine glikis.]

Nehirleriñ suyu tatlıdır.

Τὸ ψυχρὸς ὕδωρ εἶναι εὐχάριστον κατὰ τὸ θέρος.

[To psihros ἰδὼρ ine ephariston kata to theros.]

Soğuk su yazın hoşdur.

Αἱ ἐξοχαὶ κατὰ τὴν ἀνοιξιν εἶναι πλήρης ἀνθέων.

[E eksohe kata tin aniksin ine pliris antheon.]

Ovalar ilkbahārda çiçekler ile töludur.

Μὴ ἀποφεύγετε τὰς ὀφέλιμος συναναστροφάς.

[Mi apofevyete tas ὀfelimos sinanastrofas.]

Fäideli ülfetlerden ictināb itmeyiñiz.

Ἡ ἀπαις γυνή δὲν εἶναι εὐτυχής.

[İ apes yini den ine eftihis]

Evladsız kadın bahtiyār degildir.

Ὁ ἀδάμας εἶναι ὁ πολυτιμότερος ὅλων τῶν πολύτιμος λίθων.

[O adamas ine o politimoteros olōn τῶν politimos lithon.]

Elmas kâffe-i cevāhirden kıymetlidir.

Ὁ σιδηρος εἶναι βαρὺς μέταλλον.

[O siðiros ine varis metalon.]

Timür ağır maʿdendir.

Ἡ οἰκία αὕτη εἶναι μέγας.

[İ ikia afti ine megas.]

Bu ev büyükdür.

Ἡ ἰγρὸς οἰκία εἶναι βλαβερὰ εἰς τὴν ὑγείαν.

[İ igros ikia ine vlavera is tin iyian.]

Ruḡubetli ev şihhate muzıdır.

Τὸ ὄξος πρέπει νὰ εἶναι δριμύς.

[To oksos prepri na ine drimis.]

Sirke sert olmalıdır.

Σὶς μὴν ἔχειτέσσαρα ἐβδομάδας.

[İs min ehitesara evdomadas.]

Bir ay dört haftadan ʿibāretidir.

Σὺς ἔτος ἔχει τριακόσια ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας.

[Is etos ihi triakosia eksikonta pente imeras.]

Bir sene üç yüz altmış beş gündür.

[112]

ON İKİNCİ DERS

Ẓamā'ir

Kelāmda isimleriñ maḳāmında istiḥmāl olunan kelimāta ἀντωνυμῖαι [andōnimie] (ẓamā'ir) tesmiyye olunur. Bināen-ʿaleyh zāmīleriñ isimler mişillü keyfiyyet, kemiyyet, hāl ve taşrīf-i hāşşaları vardır.

Ẓamā'ir sekiz nevʿ olur: προσωπικαὶ [prosōpikē] (şahşiyye), δεικτικαὶ [diktikē] (işāretiyye), ἐρωτηματικαὶ [erōtimatikē] (istifhāmiyye), ἀόριστοι [aoristi] (mübheme), ἀναφορικαὶ [anaforikē] (mevşūle), κτητικαὶ [ktitikē] [mülkiyye), αὐτοπαθεῖς [aftopathis] (ẓamā'ir-i mutāvaʿat), ἀλλιλοπαθεῖς [alilopathis] (ẓamā'ir-i müşāreket).

Ẓamā'ir-i Şahşiyye

Tekellümde üç şahş tefrīḳ itmek lâzım gelüp bunlardan birincisine πρῶτον πρόσωπον [prōton prosōpon] (mütেকellim) ikincisine δεύτερον πρόσωπον [defteron prosōpon] (muḥāṭab) üçüncisine τρίτον πρόσωπον [triton prosōpon] (gā'ib) itlāk olunur.

Ẓamā'ir-i şahşiyye üçdür: ἐγώ [egō] (ben) mütেকellim için, σὺ [si] (sen) muḥāṭab için, αὐτός [aftos] (o) gā'ib için kullanılır.

Ẓamā'ir-i Şahşiyyeniñ Taşrīfī

Mütেকellim

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὀνομαστική [onōmastiki]	ἐγώ [egō] (ben)
Γενική [yeniki]	ἐμοῦ [emu] ve μοῦ [mu]
Δοτική [dotiki]	ἐμοί [emi] ve μοί [mi]
Αἰτιατική [etiatici]	ἐμέ [eme] ve μέ [me]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	ἡμεῖς [imis]
Γενική [yeniki]	ἡμῶν [imōn]
Δοτική [dotiki]	ἡμῖν [imin]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἡμᾶς [imas]

[113] Muḥāṭab

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	σὺ [si] (sen)
Γενική [yeniki]	σοῦ [su]
Δοτική [dotiki]	σοί [si]
Αἰτιατική [etiatiki]	σέ [se]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	ὕμεῖς [imis] ve σεῖς [sis]
Γενική [yeniki]	ὕμῶν [imōn]
Δοτική [dotiki]	ὕμῖν [imin]
Αἰτιατική [etiatiki]	ὕμᾶς [imas] ve σᾶς [sas]

Ġā'ib

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Όνομαστική [onomastiki]	αὐτὸς [aftos] (o)
Γενική [yeniki]	αὐτοῦ [aftu] ve τοῦ [tu]
Δοτική [dotiki]	αὐτῷ [aftō] ve τῷ [tō]
Αἰτιατική [etiatiki]	αὐτὸν [afton] ve τὸν [ton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	αὐτοὶ [afti]
Γενική [yeniki]	αὐτῶν [aftōn] ve τῶν [tōn]
Δοτική [dotiki]	αὐτοῖς [aftis] ve τοῖς [tis]

Αἰτιατική [etiatiiki] αὐτοῦς [afus] ve τοῦς [tus]

İh̄tār: Żamā'ir-i şahşıyyeden ἐγώ [ego] (ben) ve σὺ [si] (sen) zamırları müzekker, mü'ennes ve cins-i şālis için kullanılır iken αὐτοῦς [aftos] (o) zamırları keyfiyyāt-ı mezküreniñ her biri için başka bir kelime āhiri vardır. Şöyle ki: αὐτοῦς [aftos] (müzekker) ve αὐτῆ [afti] (mü'ennes) ve αὐτὸ [afto] (cins-i şālis).

Żamā'ir-i İşāretiyye

Żamā'ir-i işāretiyye eşhāş ile hayvānat ve eşyāyı irā'e itmek için isti'māl olunur. Mezkūr zamırlarıñ başlucaları şunlardır:

αὐτοῦς [aftos] (bu) müzekker, αὐτῆ [afti] mü'ennes, τοῦτο [tuto] cins-i şālis.

ἐκεῖνος [ekinos] (o) müzekker, ἐκεῖνη [ekini] mü'ennes, ἐκεῖνο [ekino] cins-i şālis.

[114] τόσος [tosos] (bu kadar) müzekker, τόση [tosi] mü'ennes, τόσον [toson] cins-i şālis.

τοιούτος [tiutos] (böyle) müzekker, τοιαύτη [tiafti] mü'ennes, τοιούτον [tiuton] cins-i şālis.

τοσοῦτος [tosutos] (ol-kadar) müzekker, τοσαύτη [tosafti] mü'ennes, τοσοῦτον [tosuton] cins-i şālis.

Żamā'ir-i Mezküreniñ Taşrifi

Müzekker

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὀνομαστική [onomastiki] οὗτος [utos] (bu)

Γενική [yeniki] τούτου [tutu]

Δοτική [dotiki] τούτῳ [tutō]

Αἰτιατική [etiatiiki] τούτου [tuton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Ὀνομαστική [onomastiki] οὗτοι [uti]

Γενική [yeniki] τούτων [tutōn]

Δοτική [dotiki] τούτοις [tutis]

Αἰτιατική [etiatiiki] τούτους [tutus]

Mü'ennes

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	αὐτή [afti]
Γενική [yeniki]	ταύτης [taftis]
Δοτική [dotiki]	ταύτη [tafti]
Αἰτιατική [etiatiki]	ταύτην [taftin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	οὗται [ute]
Γενική [yeniki]	τούτων [tutōn]
Δοτική [dotiki]	ταύταις [taftes]
Αἰτιατική [etiatiki]	ταύτας [taftas]

Cins-i şâlis

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	τοῦτο [tuto]
Γενική [yeniki]	τούτου [tutu]
Δοτική [dotiki]	τούτῳ [tutō]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοῦτο [tuto]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]	ταῦτα [tafta]
Γενική [yeniki]	τούτων [tutōn]
Δοτική [dotiki]	τούτοις [tutis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ταῦτα [tafta]

[115] Müzekker

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	ἐκεῖνος [ekinos] (ο)
Γενική [yeniki]	ἐκείνου [ekinu]
Δοτική [dotiki]	ἐκείνῳ [ekinō]

Αίτιατική [etiatiiki]   εκείνον [ekinon]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]   εκείνοι [ekini]
Γενική [yeniiki]   εκείνων [ekinōn]
Δοτική [dotiki]   εκείνοις [ekinis]
Αίτιατική [etiatiiki]   εκείνους [ekinus]

Mü'ennes

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]   εκείνη [ekini]
Γενική [yeniiki]   εκείνης [ekinis]
Δοτική [dotiki]   εκείνη [ekini]
Αίτιατική [etiatiiki]   εκείνην [ekinini]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]   εκείναι [ekine]
Γενική [yeniiki]   εκείνων [ekinōn]
Δοτική [dotiki]   εκείναις [ekines]
Αίτιατική [etiatiiki]   εκείνας [ekinas]

Cins-i şâlis

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]   εκείνο [ekino]
Γενική [yeniiki]   εκείνου [ekinu]
Δοτική [dotiki]   εκείνω [ekinō]
Αίτιατική [etiatiiki]   εκείνο [ekino]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Όνομαστική [onomastiki]   εκείνα [ekina]
Γενική [yeniiki]   εκείνων [ekinōn]
Δοτική [dotiki]   εκείνοις [ekinis]

Αίτιατική [etiatiiki]   ἐκεῖνα [ekina]

Müzekker

Ἐνικός [enikos] (müfred)

ἽΟνομαστική [onomastiki]   τόσος [tosos] (ο ḡadar)

Γενική [yeniki]   τόσου [tosu]

Δοτική [dotiki]   τόσω [tosō]

Αίτιατική [etiatiiki]   τόσον [toson]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

ἽΟνομαστική [onomastiki]   τόσοι [tosi]

Γενική [yeniki]   τόσων [tosōn]

Δοτική [dotiki]   τόσοις [tosis]

Αίτιατική [etiatiiki]   τόσους [tosus]

[116] Mü'ennes

Ἐνικός [enikos] (müfred)

ἽΟνομαστική [onomastiki]   τόση [tosi]

Γενική [yeniki]   τόσης [tosis]

Δοτική [dotiki]   τόση [tosi]

Αίτιατική [etiatiiki]   τόσην [tosin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^c)

ἽΟνομαστική [onomastiki]   τόσαι [tose]

Γενική [yeniki]   τόσων [tosōn]

Δοτική [dotiki]   τόσαις [toses]

Αίτιατική [etiatiiki]   τόσας [tosas]

Cins-i şalış

Ἐνικός [enikos] (müfred)

ἽΟνομαστική [onomastiki]   τόσον [toson]

Γενική [yeniki]	τόσου [tosu]
Δοτική [dotiki]	τόσω [tosō]
Αίτιατική [etiatiki]	τόσον [toson]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Όνομαστική [onomastiki]	τόσα [tosa]
Γενική [yeniki]	τόσων [tosōn]
Δοτική [dotiki]	τόσοις [tosis]
Αίτιατική [etiatiki]	τόσα [tosa]

Müzekker

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	τοιούτος [tiutos] (böyle)
Γενική [yeniki]	τοιούτου [tiutu]
Δοτική [dotiki]	τοιούτῳ [tiutō]
Αίτιατική [etiatiki]	τοιούτον [tiuton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Όνομαστική [onomastiki]	τοιούτοι [tiuti]
Γενική [yeniki]	τοιούτων [tiutōn]
Δοτική [dotiki]	τοιούτοις [tiutis]
Αίτιατική [etiatiki]	τοιούτους [tiutus]

Mü'ennes

Ένικός [enikos] (müfred)

Όνομαστική [onomastiki]	τοιάτη [tiafti]
Γενική [yeniki]	τοιάτης [tiaftis]
Δοτική [dotiki]	τοιάτῃ [tiafti]
Αίτιατική [etiatiki]	τοιάτην [tiaftin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Όνομαστική [onomastiki]	τοιάται [tiafte]
-------------------------	------------------

Γενική [yeniki]	τοιαύτων [tiaftōn]
Δοτική [dotiki]	τοιαύταις [tiaftes]
Αἰτιατική [etiatiki]	τοιαύτας [tiaftas]

İhtâr: Bâlâda τοιοῦτος [tiutos] zâmîri üzre τοσοῦτος [tosutos] dahî taşrîf olunur.

[117] Zâmâ'ir-i İstifhâmiye

Zâmâ'ir-i istifhâmiye eşhâş ile hayvânât ve eşyâya dâ'ir suâl itmek için müsta^cmeldir. Bunlar ise ber-vech-i âfîdir:

τίς [tis] (kim) müzekker ve mü'ennes için ve τί [ti] (ne) cins-i şâliş için kullanılır.

ποιός [pios] (kangı) müzekker, ποία [pia] mü'ennes, ποίον [pion] cins-i şâlîş.

πόσος [posos] (ne kadar) müzekker, πόση [posi] mü'ennes, πόσον [poson] cins-i şâlîş.

Mezkûr zâmâ'ir-i istifhâmiyeden τίς [tis] (kim) zâmîri ber-vech-i âfî taşrîf olunur.

Ἐνικός [enikos] (müfred)		Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τίς [tis] (kim)	τίνες [tines]
Γενική [yeniki]	τίνος [tinós]	τίνων [tinōn]
Δοτική [dotiki]	τίνι [tini]	τίσι [tisi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τίνα [tina]	τίνας [tinas]

Ἐνικός [enikos] (müfred)		Πληθυντικός [plithindikos] (cem ^c)
Ὄνομαστική [onomastiki]	τί [ti] (ne)	τίνα [tina]
Γενική [yeniki]	τίνος [tinós]	τίνων [tinōn]
Δοτική [dotiki]	τίνι [tini]	τίσι [tisi]
Αἰτιατική [etiatiki]	τί [ti]	τίνι [tini]

Zâmâ'ir-i Mübheme

Zâmâ'ir-i mübheme, eşhâş ile hayvânât ve eşyâya dâ'ir şüret-i gayr-i mu^cayyenede bahş itmek istenildiği vaqt isti^cmâl olunur. Bunlar ise ber-vech-i âfîdir:

[118] τις [tis] (birisi) müzekker ile mü'ennes içün ve τι [ti] (bir nesne) cins-i şâliş içün kullanılır.

πάς [pas] (hep) müzekker, πάσα [pasa] mü'ennes, πᾶν [pan] cins-i şâliş.

οὐδεις [uðis] (hiçbir kimse) müzekker, οὐδemia [uðemia] mü'ennes, οὐδέν [uðen] cins-i şâliş.

μηδεις [miðis] (hiçbir kimse) müzekker, μηδemia [miðemia] mü'ennes, μηδέν [miðen] cins-i şâliş.

ἐκαστος [ekastos] (herkes) müzekker, ἐκάστη [ekasti] mü'ennes, ἕκαστον [ekaston] cins-i şâliş.

ἄλλος [alos] (başkası) müzekker, ἄλλη [ali] mü'ennes, ἄλλο [alo] cins-i şâliş.

ἕτερος [eteros] (ikisinden biri) müzekker ἕτερα [etera] mü'ennes, ἕτερον [eteron] cins-i şâliş.

Žamā'ir-i mezkûreden τις [tis] (birisi), τι [ti] (bir nesne) ve οὐδεις [uðis] (hiçbir kimse) žamīrleri semā'ī olarak ber-vech-i āīf taşrīf olunurlar:

Ἐνικός [enikos] (müfred)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)	
Ὄνομαστική [onomastiki]	τις [tis] [birisi]	τινές [tines]
Γενική [yeniki]	τινός [tinós]	τινῶν [tinōn]
Δοτική [ðotiki]	τινί [tini]	τισί(ν) [tisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τινά [tina]	τινάς [tinás]

Ἐνικός [enikos] (müfred)	Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)	
Ὄνομαστική [onomastiki]	τι [ti] (birisine)	τινά [tina]
Γενική [yeniki]	τινός [tinós]	τινῶν [tinōn]
Δοτική [ðotiki]	τινί [tini]	τισί(ν) [tisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	τι [ti]	τινά [tina]

[119] Müzekker

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki] οὐδεις [uðis] (hiçbir kimse)

Γενική [yeniki] οὐδενός [uðenos]

Δοτική [ðotiki] οὐδενί [uðeni]

Αἰτιατική [etiatiki] οὐδένα [uðena]

Mü'ennes

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki] οὐδεμία [uðemia]

Γενική [yeniki] οὐδεμιάς [uðemias]

Δοτική [dotiki] οὐδεμιᾶ [uðemia]

Αἰτιατική [etiatiki] οὐδεμίαν [uðemian]

Cins-i şāliš

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki] οὐδέν [uðen]

Γενική [yeniki] οὐδενός [uðenos]

Δοτική [dotiki] οὐδενι [uðeni]

Αἰτιατική [etiatiki] οὐδέν [uðen]

İhṭār: Bālāda οὐδεῖς [uðis] zamīri mişillū μηδεῖς [midis] dahı taşrīf olunur.

Ẓamā'ir i Mevşūle

Ẓamā'ir-i mevşūle evvelce bahş olunan eşhāş ile hayvānāt ve eşyāyı tekrār zikr etmek için isti'māl olunur. Bunlarıñ başlucaları ber-vech-i āfīdir:

ὁ ὁποῖος [o opios] (o ki) müzekker, ἡ ὁποῖα [i opia] mü'ennes, τὸ ὁποῖον [to opion] cins-i şāliš.

ὄστις [ostis] müzekker, ἥτις [itis] mü'ennes, ὁ, τι [o, ti] cins-i şāliš.

ὄσος [osos] (her ne kadar) müzekker, ὅση [osi] mü'ennes, ὅσον [oson] cins-i şāliš.

ὄπόσος [oposos] (ne kadar) müzekker, ὅποση [oposi] mü'ennes, ὅπόσον [oposon] cins-i şāliš.

Ẓamā'ir-i mezküreden ὄστις [ostis] zamīri semā'ī olarak ber-vech-i āfī taşrīf olunur:

Müzekker

Ἐνικός [enikos] (müfred)

Ὄνομαστική [onomastiki] ὄστις [ostis] (kim ki)

Γενική [yeniki]	ούτινος [utinos]
Δοτική [dotiki]	ώτινι [ōtini]
Αἰτιατική [etiatiki]	ὄντινα [ondina]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Ὄνομαστική [onomastiki]	οἴτινες [itines]
Γενική [yeniki]	ὄντινον [ōndinon]
Δοτική [dotiki]	οἴσισι(ν) [istisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	οὔστινας [ustinas]

[120] Mú'ennes

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἦτις [itis]
Γενική [yeniki]	ἦτινος [itinos]
Δοτική [dotiki]	ἦτινι [itini]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἦντινα [indina]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Ὄνομαστική [onomastiki]	αἴτινες [etines]
Γενική [yeniki]	ὄντινον [ōndinon]
Δοτική [dotiki]	οἴσισι(ν) [istisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἄστινας [astinas]

Cins-i şālis

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ὄ,τι [o,ti]
Γενική [yeniki]	ούτινος [utinos]
Δοτική [dotiki]	ώτινι [ōtini]
Αἰτιατική [etiatiki]	ὄ,τι [o,ti]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^ς)

Ὄνομαστική [onomastiki]	ἄτινα [atina]
-------------------------	---------------

Γενική [yeniki]	ὄντινον [ōndinon]
Δοτική [đotiki]	οἰσισι(v) [ištisi(n)]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἄτινα [atina]

Žamā'ir-i Mülkiyye

Žamā'ir-i mülkiyye, bir şey'e mutaşarrıf olan şahşı beyân itmek için isti'mâl olunur. Žamā'ir-i mezkûre şunlardır:

Mâlik-i bir

Mütেকellim		
Müfred-i müzekker	Müfred-i mü'ennes	Müfred-i cins-i şâliş
ἔμος [emos]	ἔμη [emi]	ἔμὸν [emon]
benimki		
Cem ^c -i müzekker	Cem ^c -i mü'ennes	Cem ^c -i cins-i şâliş
ἔμοι [emi]	ἔμαι [eme]	ἔμά [ema]
benimkiler		

Muḥâtab

Muḥâtab		
Müfred-i müzekker	Müfred-i mü'ennes	Müfred-i cins-i şâliş
σός [sos]	σῆ [si]	σὸν [son]
seniñki		
Cem ^c -i müzekker	Cem ^c -i mü'ennes	Cem ^c -i cins-i şâliş
σοι [si]	σαι [se]	σά [sa]
seniñkiler		

[121]

Mâlik-i müte'addid

Mütেকellim		
Müfred-i müzekker	Müfred-i mü'ennes	Müfred-i cins-i şâliş
ἡμέτερος [imetros]	ἡμέτερα [imetera]	ἡμέτερον [imeteron]
bizimki		
Cem ^c -i müzekker	Cem ^c -i mü'ennes	Cem ^c -i cins-i şâliş

ήμεροι [imeteri]	ήμεραι [imetere]	ήμερα [imetera]
bizimkiler		

Muḥāṭab		
Müfred-i müzekker	Müfred-i mü'ennes	Müfred-i cins-i şaliş
ήμερος [imeteros]	ήμερα [imetera]	ήμερον [imeteron]
siziñki		
Cem ^c -i müzekker	Cem ^c -i mü'ennes	Cem ^c -i cins-i şaliş
ήμεροι [imeteri]	ήμεραι [imetere]	ήμερα [imetera]
siziñkiler		

Bir mutaşarrıfñ temellüki kat^ci bir şüretde beyân olunması icâb eylediği hâlde idikós [idikos], idikí [idiki], idikón [idikon] (kendi) sıfat-ı mülkiyyesiylî berâber zamâ'ir-i şahşiyeniñ bir hecâlı muzâfu'n-ileyhleri isti^cmâl olunur. Şöyle ki:

idikós μου [idikos mu]	idikí μου [idiki mu]	idikón μου [idikon mu]
idikói μου [idiki mu]	idikái μου [idike mu]	idiká μου [idika mu]
idikós μας [idikos mas]	idikí μας [idiki mas]	idikón μας [idikon mas]
idikói μας [idiki mas]	idikái μας [idike mas]	idiká μας [idika mas]
idikós σου [idikos su]	idikí σου [idiki su]	idikón σου [idikon su]
idikói σου [idiki su]	idikái σου [idike su]	idiká σου [idika su]
idikós σας [idikos sa]	idikí σας [idiki sas]	idikón σας [idikon sas]
idikói σας [idiki sas]	idikái σας [idike sas]	idiká σας [idika sas]

[122] Meşelâ: ή idikí μας οικία είναι μεγάλη [i idiki mas ikia ine megalí] (bizim kendi evimiz büyükdür.)

Tenbñh: Zamâ'ir-i şahşiyeniñ muzâfu'n-ileyhleri zamâ'ir-i mülkiye maķâmında isti^cmâl olunurlar. Meşelâ: ó émós patír [o emos patir] (pederim) yerinde ó patír μου [o patir mu], ή úmetera ádelφή [i imetera adelphi] (hemsşireñiz) yerinde ή ádelφή úmwñ [i adelphi imōn] yāhūd ή ádelφή σας [i adelphi sas], ó ádelphós autou [o adelφος aftu] (birâderi) yerinde ó ádelphós tou [o adelφος tu] dinür.

Zamâ'ir-i Muṭāva'at

Žamā'ir-i muṭāva'at bir fā'iliñ fi'li yine fā'ile ric'at eyledigini beyān ider. Žamā'ir-i mezkūre žamā'ir-i şahsiyyeden iştiķāk idüp yalnız müfred ile cem'î muzāfu'n-ileyh, mef'ülü'n-ileyh ve mef'ülü'n-bih aḥvālinde isti'māl olunur.

Žamā'ir-i Mezkūreniñ Taşrifi

Mütekellim

Müzekker

Ένικός [enikos] (müfred)

Γενική [yeniki]	έμαυτοῦ [emaftu] (kendimiñ)
Δοτική [dotiki]	έμαυτῶ [emaftō]
Αἰτιατική [etiatiki]	έμαυτὸν [emafton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem'î)

Γενική [yeniki]	ἡμῶν αὐτῶν [imōn aftōn]
Δοτική [dotiki]	ἡμῖν αὐτοῖς [imin aftis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἡμᾶς αὐτούς [imas aftus]

[123] Mü'ennes

Ένικός [enikos] (müfred)

Γενική [yeniki]	έμαντις [emaftis]
Δοτική [dotiki]	έμαντιῇ [emafti]
Αἰτιατική [etiatiki]	έμαντιν [emaftin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem'î)

Γενική [yeniki]	ἡμῶν αὐτῶν [imōn aftōn]
Δοτική [dotiki]	ἡμῖν αὐταῖς [imin aftes]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἡμᾶς αὐτάς [imas aftas]

Muḥāṭab

Müzekker

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Γενική [yeniki]	σεαυτοῦ [seafu] (kendiñiñ)
Δοτική [dotiki]	σεαυτῷ [seaftō]
Αἰτιατική [etiatiki]	σεαυτὸν [seafton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)

Γενική [yeniki]	ὑμῶν αὐτῶν [imōn aftōn]
Δοτική [dotiki]	ὑμῖν αὐτοῖς [imin aftis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ὑμᾶς αὐτούς [imas aftus]

Mū'ennes

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Γενική [yeniki]	σεαυτῆς [seaftis]
Δοτική [dotiki]	σεαυτῇ [seafti]
Αἰτιατική [etiatiki]	σεαυτήν [seaftin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)

Γενική [yeniki]	ὑμῶν αὐτῶν [imōn aftōn]
Δοτική [dotiki]	ὑμῖν αὐταῖς [imin aftes]
Αἰτιατική [etiatiki]	ὑμᾶς αὐτᾶς [imas aftas]

Ĝā'ib

Mūzekker

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Γενική [yeniki]	ἑαυτοῦ [eafu] ve αὐτοῦ [aftu] (kendisiniñ)
Δοτική [dotiki]	ἑαυτῷ [eaftō] αὐτῷ [aftō]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἑαυτὸν [eafton] αὐτὸν [afton]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem°)

Γενική [yeniki]	ἐαυτῶν [eafṭōn] ve αὐτῶν [aftōn]
Δοτική [dotiki]	ἐαυτοῖς [eafṭis] ve αὐτοῖς [aftis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἐαυτοῦς [eafṭus] ve αὐτάς [aftas]

---

[124] Mū'ennes

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Γενική [yeniki]	ἐαυτῆς [eafṭis] ve αὐτῆς [aftis]
Δοτική [dotiki]	ἐαυτῇ [eafṭi] αὐτῇ [afti]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἐαυτήν [eafṭin] αὐτήν [aftin]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Γενική [yeniki]	ἐαυτῶν [eafṭōn] ve αὐτῶν [aftōn]
Δοτική [dotiki]	ἐαυταῖς [eafṭes] ve αὐταῖς [aftes]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἐαυτάς [eafṭas] ve αὐτάς [aftas]

Cins-i şālîş

Ἐνικός [enikos] (mūfred)

Γενική [yeniki]	ἐαυτοῦ [eafṭu] ve αὐτοῦ [aftu]
Δοτική [dotiki]	ἐαυτῷ [eafṭō] αὐτῷ [aftō]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἐαυτὸ [eafṭo] αὐτὸ [afto]

Πληθυντικός [plithindikos] (cem^o)

Γενική [yeniki]	ἐαυτῶν [eafṭōn] ve αὐτῶν [aftōn]
Δοτική [dotiki]	ἐαυτοῖς [eafṭis] ve αὐτοῖς [aftis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἐαυτὰ [eafṭa] ve αὐτὰ [afta]

İhtâr: Bâlâda emşâlden anlaşıldığı vechle mütekellim ile muhâtabîñ muṭâva^{at} zamîrleriniñ müzekker ile mū'ennes olarak iki keyfiyyeti ve gâ'ibiñ mezkûr zamîrleri müzekker, mū'ennes ve cins-i şālîş olarak üç keyfiyyeti vardır.

Žamīr-i Mūšāreket

Žamīr-i mūšāreket iki veya ziyāde eşhāş arasında vaqı^c olan fī^l-i mütēkabili beyān ider. Žamīr-i mezkūr yalnız cem^c-i muzāfu'n-ileyh ile mef^cülü'n-ileyh ve mef^cülü'n-bih ahvālinde mūsta^cmeldir.

Žamīr-i Mūšāreketiñ Taşrīfı

Cem^c-i müzekker

Γενική [yeniki]	ἀλλήλων [alilōn] (biribirleriniñ)
Δοτική [dotiki]	ἀλλήλους [alilis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἀλλήλους [alilus]

Cem^c-i mü'ennes

Γενική [yeniki]	ἀλλήλων [alilōn]
Δοτική [dotiki]	ἀλλήλαις [aliles]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἀλλήλας [alilas]

Cem^c-i cins-i şalış

Γενική [yeniki]	ἀλλήλων [alilōn]
Δοτική [dotiki]	ἀλλήλους [alilis]
Αἰτιατική [etiatiki]	ἄλληλα [alila]

[125]

ON ÜÇÜNCÜ DERS

Fī^l

Bir şahşıñ veya bir şey'in fā^cil veya mef^cül olduğı veya hūd bir hāle bulunduđını beyān iden kelimāta rĥmata [rimata] (ef^cāl) dinür. Meşelā: κόπτω [kortō] (kesiyorum), πλύνομαι [plinome] (yıkaniyorum), μάθημα [mathime] (oturiyorum).

Fī^liñ dört nev^ci vardır:

Envelā: Bir şahşıñ veya bir şey'in işledidini beyān iden fī^cle rĥma ēnerĥetikōn [rima eneryitikon] (fī^cl-i ma^clūm) iṭlāk olunur. Meşelā: γράφω [grafo] (yaziyorum).

Sāniyen: Bir şahşıñ veya bir şey'in mūte'eşşir olduđını mübeyyin fī^cle rĥma paθetikōn [rima pathitikon] (fī^cl-i mechūl) dinür. Meşelā: διώκομαι [diōkome] (kođalanıyorum).

Şalışen: Bir şahşın veya bir şey'in ne fâ'il ne de mef'ul olup yalnız bir hâlde bulunduğunu müfîd fi'le ρήμα ουδέτερον [rima uđeteron] (fi'-i lâzım) tesmiye olunur. Meşelâ: κοιῶμαι [kimōme] (uyurum).

Râbi'en: Bir şahşın veya bir şey'in fi'li yine kendisine ric'at eyledigini beyân iden fi'le ρήμα μέσον [rima meson] (fi'-i mujâva'at) ta'bir olunur. Meşelâ: ἐνδύομαι [enđiome] (telebbus idiyorum).

Fi'liñ mezkûr dört nev'ine διαθέσεις τοῦ ρήματος [diathesis tu rimatos] (fi'liñ binâları) tesmiye olunur. Binâ'en-aleyh fi'l binâları dördür. ἐνεργητικὴ διάθεσις [eneryitik diathesis] [binâ-yı ma'lûm], παθητικὴ διάθεσις [pathitiki diathesis] (binâ-yı mechül), ουδέτερα διάθεσις [uđetera diethesis] (binâ-yı lâzım) ve μέση διάθεσις [mesi diathesis] (binâ-yı mujâva'at).

Şu dört fi'l binâları gösterilmek için φωναί [fōne] (eşvât) dinilen iki şekli vardır. Bunlardan ἐνεργητικὴ φωνή [eneryitiki fōni] (şavt-ı ma'lûm) tesmiye olunan [126] şekli ω harfiyle mûntehî olup fi'-i ma'lûm ile fi'-i lâzıma ve παθητικὴ φωνή [pathitiki foni] ıtlâk olunan şekil diğer μαι [me] harfleriyle nihâyetlenüp fi'-i mechül ile fi'-i mujâva'ata ve ba'zân fi'-i lâzıma dađı maşşûsdur.

Fâ'il veya mef'ul bir veyâhüd ziyâde olmak kâbil olduğundan fi'l kemiyet hâşşasına dađı mâlikdir. Maa-hazâ fâ'il veya mef'ul mütekelim, muhâtab veyâhüd gâ'ib olduğına göre fâ'iliñ her biri için maşşûş bir şekli vardır.

Fi'l vukû' bulduđı zamân dađı gösterilmek üzere muhtelif şekillere mâlikdir. Bunlar Χρόνοι [hroni] ya'ni ezmine dinür. Zamânlar şunlardır: Ἐνεστῶς [enestōs] (hâl), Παρατατικός [paratatikos] (hikâye-i hâl), Μέλλων διαρκής [melōn diarkis] (müstakbel-i mütemâdî), Μέλλων στιγμιαῖος [melōn stigmieos] (müstakbel-i ânî), Αόριστος [aoristos] (mâzî), Παρακείμενος [parakimenos] (mâzî-i nađlî), Υπερσυντελικός [ipersindelikos] (hikâye-i mâzî-i nađlî).

Zamânlar iki nev' olur: Bir kelimededen ibaret bulunan zamânlara χρόνοι ἀπλοῖ [hroni apli] (ezmine-i basîte) ve iki kelimededen ibaret bulunanlara χρόνοι σύνθετοι [hroni sintheti] (ezmine-i mürekkebe) ıtlâk olunur.

Tenbîh: Müstakbeliñ iki nev'i vardır: Müstakbel-i ânî ve müstakbel-i mütemâdî.

Müstakbel-i ânî atıyyen vukû' bulacak fi'liñ devâm itmeyeceğine ve müstakbel-i mütemâdî ise atıyyen vukû' bulacak fi'liñ devâm ve imtidâd ideceğine

delâlet ider. Meşelâ: ἀπό αὐριον θά μελετῶ τακτικῶς τὰ μαθηματά μου [apo avrion tha meletō taktikōs ta mathimata mu] (yarından derslerimi muntazâman okurum) müstakbel-i mütemâdî; αὐριον θά γράψω ἐπιστολὴν εἰς σᾶς [avrion tha grapsō epistolīn is sas] (yarın size mektûp yazacağım) müstakbel-i ânî.

Fî'liñ vukû'nuñ muhakkak olduğunu yâhûd muntazar bulunduğunu veyâ arzû [127] olundığını veyâhûd emr olundığını ifade itmek üzere fi'liñ dört şekli vardır. Bunlara Ἐγκλίσεις [eñgilisis] (şüretler, şigalar) itlâk olunur ve ber-vech-i âffdir: Ὀριστικὴ [oristikî] (şüret-i ahhâriyye), Ὑποτακτικὴ [ipotaktikî] (şüret-i inşâ'iiyye), Εὐκτικὴ [efktikî] (şüret-i temenniyye), Προστακτικὴ [prostaktikî] (şüret-i emriyye).

Fî'liñ mezkûr şüretlerinden mâ'adâ Ἀπαρέμφατος [aparemfatos] (maşdar) ve Μετοχή [metohi] (fer'î fi'l) tesmiye olunan sâ'ir iki şekli vardır. Bunlardan ἀπαρέμφατος [aparemfatos] (maşdar) şekli fâ'iliñ ve mef'ülün ne 'adedini ne de mütellim, muhâtab ve gâ'ib olduğunu beyân itmeyüp ba'zan dahi harf-i ta'rif ile isim-i mevşûf gibi kullanılır. Meşelâ: ἀναγινώσκειν [anayinōskin] (okumak) Τὸ ἀναγινώσκειν κατὰ βιβλία εἶναι ὠφέλιμον [to anayinōskin kala vivlia ine ôfelimon] (iyi kitâplar okumak fâ'idelidir).

Μετοχή [metohi] (fer'î fi'l) şekli ise nişfen fi'le ve nişfen şifata mensûbdur ya'ni madde-i aşliyyesince fi'l ve kelime âhirince sıfat olur ve üç müntehâlî sıfat mişüllü taşrif olunur. Meşelâ: ὁ παιζῶν [o pezōn] (oynayan) müzekker, ἡ παιζουσα [i pezusa] mü'enneş, τὸ παιζῶν [to pezōn] cins-i şâliş.

İsimler mişüllü ef'âl dahi taşrif olunur. Ef'âliñ iki nev° taşrifi olup bunlara συζυγία τῶν ρημάτων [siziyyie tōñ rimatōn] (fi'l bâbları) itlâk olunur. Fi'l bâblarından birisi fi'l-i ma'lûm zamân-ı hâliniñ şahş-ı mütellimi ω harfiyle müntehî ve ikinci hecâlarında med işâreti bulunan fi'lere mahşûş olup συζυγία τῶν βαρυνόντων [siziyyia tōn varitonōn] tesmiye olunur. Meşelâ: λύω [liō] (çözüyorum.)

Diger fi'l bâbı ise fi'l-i ma'lûm zamân-ı hâliniñ şahş-ı mütellimi ω harfiyle müntehî ve birinci hecâlarında (~) işâreti bulunan fi'lere mahşûş olup συζυγία τῶν περιπωμένων [siziyyia tōñ perispōmenōn] ya'ni üzerlerinde (~) işâreti bulunan ef'âliñ bâbı tesmiye olunur. Ef'âl-i mezkûreniñ kâffesinde idgâm vaqı° olur. Meşelâ: ἀγαπ-άω = ἀγαπῶ [agap-aō = agapō] (seviyorum).

[128] İsimler mişüllü fi'ller dahi mâdde-i aşliyye ile kelime âhirinden müteşekkil ve mâdde-i aşliyyeleriniñ nihâyet harfine göre üç nev° olur. Şöyleki:

Mezkūr harfi harf-i şavtlı olan fi'llere fōnınenıōlhkta [fōnıentolıkta] ve mezkūr harfi şadāsız olan fi'llere āfōnōlhkta [afōnolıkta] ve mezkūr harfi rātib olan fi'llere ūgrōlhkta [ıgrolıkta] dınlr.

Mādde-i aşılyelırınıñ nihāyet harfi harf-i şavtlı bulunan fi'llerıñ taşrıfine mışāl:

PHMA ENERĠHTIKON [Rıma Enerıytıkon] (Fı'lı-i ma'lım)

Όριστική [Orıstıki] (Şüret-i ahbāriyye)

Ένεστώς [Enestos] (hāl)	Παρατατικός [parataticos] (hıkāye-i hāl)
λύω [liō] (çōzūyorum)	Έλυον [elion] (çōzūyōr idim)
λύεις [liis]	Έλυες [elies]
λύει [lii]	Έλυε [elie]
λύομεν [liomen]	Έλύομεν [eliomen]
λύετε [liete]	Έλύετε [eliete]
λύουσ(ν) [lıusi(n)]	Έλυον [elion]
Άόριστος [aoristos] (maži)	Μέλλων διαρκής [mellōn diarkis] (mūstaḡbel-i mūtemādı)
Έλυσα [elisa] (çōzdūm)	θά λύω [tha liō] (çōzeceġim)
Έλυσας [elisas]	θά λύης [tha liis]
Έλυσε(ν) [elise(n)]	θά λύη [tha lii]
Έλύσαμεν [elisamen]	θά λύομεν [tha liōmen]
Έλύσατε [elısate]	θά λύητε [tha liıte]
Έλυσαν [elisan]	θά λύωσι(ν) [tha liōsi(n)]
Μέλλων στιγμιαίος [Melōn stıgmıeos] [129] (mūstaḡbel-i ānı ¹⁸)	Παρακείμενος [parakıemenos] (māzi-i naḡıı)
θά λύσω [tha lisō] (çōzeceġim)	Έχω λύσει [ehō lısi] (çōzmūşūm)
θά λύσης [tha lısis]	Έχεις λύσει [ehıs lısi]
θά λύση [tha lısi]	Έχει λύσει [ehı lısi]

¹⁸ Metinde hatalı olarak "āı" yazılmış.

θά λύσωμεν [tha lisōmen]

θά λύσητε [tha lisite]

θά λύσωσι(ν) [tha lisōsi(n)]

ἔχομεν λύσει [ehomen lisi]

ἔχετε λύσει [ehete lisi]

ἔχουσι λύσει [ehusi lisi]

Ἵπερσυντελικός [Īpersindelikos]

(Hikāye-i māzi-i naklī)

εἶχον λύσει [ihon lisi] (çözmüş idim)

εἶχες λύσει [ihes lisi]

εἶχομεν λύσει [ihomen lisi]

εἶχετε λύσει [ihete lisi]

εἶχον λύσει [ihon lisi]

Ἵποτακτική [Īpotaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)

Ἐνεστώς [Enestos]

(Ĥāl)

νά λύω [na liō] (çözeyim)

νά λύης [na liis]

νά λύῃ [na lii]

νά λύωμεν [na liōmen]

νά λύητε [na liite]

νά λύωσι(ν) [na liōsi(n)]

Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i mütemādī¹⁹)

νά λύσω [na lisō] (çözeyim)

νά λύσης [na lisis]

νά λύσῃ [na lisi]

νά λύσωμεν [na lisōmen]

νά λύσητε [na lisite]

νά λύσωσι(ν) [na lisōsi(n)]

Εὐκτική [Efktilki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratatikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzi)

νά ἔλυον [na elion] (çözeceek idim)

νά ἔλυες [na elies]

νά ἔλυε [na elie]

νά ἐλύωμεν [na eliōmen]

νά ἐλύετε [na eliete]

νά ἔλυον [na elion]

Ἄοπιστος [Aopistos]

(Māzi)

θά ἔλυον [tha elion] (çözeceek idim)

θά ἔλυες [tha elies]

θά ἔλυε [tha elie]

θά ἐλύωμεν [tha eliōmen]

θά ἐλύετε [tha eliete]

θά ἔλυον [tha elion]

¹⁹ "Müstakbel-i ānī" olmalı, metinde yanlış yazılmış.

[130]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον λύσει [ithelon lisi]

ἠθέλομεν λύσει [ithelomen lisi]

ἠθέλες λύσει [itheles lisi]

ἠθέλετε λύσει [ithelete lisi]

ἠθέλε λύσει [ithele lisi]

ἠθέλον λύσει [ithelon lisi]

Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Μέλλων στιγµαῖος [Melōn stigmieos]

(Hāl)

(Müstakbel-i ānī)

λύε [lie] (çöz)

λύσον [lison] (çöz)

ἄς λύει [as lii]

ἄς λύσει [as lisi]

λύετε [liete]

λύσατε [lisate]

ἄς λύσει(ν) [as lisi(n)]

ἄς λύσει(ν) [as lisi(n)]

Ἀπαρέµφωτος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Μέλλων στιγµαῖος [Melōn stigmieos]

(Hāl)

(Müstakbel-i ānī)

λύειν [liin] (çözmek)

λύσειν [lisiin] (çezecek olmağ)

Μετοχή [Metohi] (Fer^o-i fi^o)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Ἀόριστος [Aoristos]

(Hāl)

(Māzī)

Ἰsim-i fā^oil

(müzekker) λύων [liōn] (çözen)

λύσας [lissas] (çözmüş olan)

(mü'enneş) λύουσα [liusa]

λύσασα [lissasa]

(cins-i şāliš) λύον [lion]

λύσαν [lisan]

[131]

ΡΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi^o-i mechül)

Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbāriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Παρατακτικός [Parataticos]

(Hāl)
λύομαι [liome] (çözülüyorum)
λύεσαι [liese]
λύεται [liete]
λύομεθα [liometha]
λύεσθε [liesthe]
λύονται [lionde]

(Hikāye-i hāl)
ελύομην [eliomin] (çözülüyordum)
ελύεσο [elieso]
ελύετο [elieto]
ελύομεθα [eliometha]
ελύεσθε [eliesthe]
ελύοντο [eliondo]

Ἄοριστος [Aoristos]
(MāzI)
ἐλύθην [elithin] (çözüldüm)
ἐλύθης [elithis]
ἐλύθη [elithi]
ἐλύθημεν [elithimen]
ἐλύθητε [elithite]
ἐλύθησαν [elithisan]

Μέλλων διαρκής [Melōn diarkis]
(Müstakbel-i mütemādī)
θά λύομαι [tha liōme] (çözüleceğim)
θά λύσῃς [tha liise]
θά λύῃται [tha liite]
θά λυώμεθα [tha liōmetha]
θά λύσῃθε [tha liisthe]
θά λύονται [tha liōnde]

Μέλλων στιγμαῖος [Melōn stigmieos]
(Müstakbel-i ānī)
θά λυθῶ [tha lithō] (çözüleceğim)
θά λυθῆς [tha lithis]
θά λυθῆ [tha lithi]
θά λυθῶμεν [tha lithōmen]
θά λυθῆτε [tha lithite]
θά λυθῶσι(ν) [tha lithōsi]

Παρακείμενος [Parakimenos]
(MāzI-i naḵII)
εἶμαι λελυμένος, η, ον [ime lelimenos, i, on]^{*}
εἶσαι λελυμένος, η, ον [ise lelimenos, i, on]
εἶναι λελυμένος, η, ον [ine lelimenos, i, on]
εἶθα λελυμένοι, αι, α [itha lelimeni, e, a]
εἶσθε λελυμένοι, αι, α [isthe lelimeni, e, a]
εἶναι λελυμένοι, αι, α [ine lelimeni, e, a]
^{*}(çözülmüşüm)

[132] Ὑπερσυντελικός [Ipersintelikos]

Hikāye-i MāzI-i NaḵII
ἤμην λελυμένος [imin lelimenos] (çözülmüşdüm)
ἤσο λελυμένος [iso lilemenos]

ἦτο λελυμένος [ito lelimenos]
ἦμεθα λελυμένοι [imetha lelimeni]
ἦσθε λελυμένοι [isthe lelimeni]
ἦσαν λελυμένοι [isan lejimeni]

Ἡikāye-i Māzi-i Naḳlīniñ Diger Şekli

εἶχον λυθῆ [ihon lithi]
εἶχες λυθῆ [ihes lithi]
εἶχε λυθῆ [ihe lithi]
εἶχομεν λυθῆ [ihomen lithi]
εἶχετε λυθῆ [ihete lithi]
εἶχον λυθῆ [ihon lithi]

Ὑποτακτικὴ [İprotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Ἠāl)

νά λύωμαι [na liōme] (çözüleyim)
νά λύσῃσαι [na liise]
νά λύηται [na liite]
νά λυώμεθα [na liōmetha]
νά λύσθε [na liisthe]
νά λύωνται [ne liōnde]

Μέλλων στιγµαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

νά λυθῶ [na lithi] (çözüleyim)
νά λυθῆς [na lithis]
νά λυθῆ [na lithi]
νά λυθῶμεν [na lithōmen]
νά λυθῆτε [na lithite]
νά λυθῶσι(ν) [na lithōsi(n)]

Εὐδικτικὴ [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικὸς [Paratatikos]

(Ἡikāye-i ḥāl fi-el-māzi)

νά ὑλόμην [na iliomin] (çözüle idim)
νά ὑλέσο [na ilieso]
νά ὑλέτο [na ilieto]
νά ὑλώμεθα [na iliōmetha]
νά ὑλέσθε [na iliesthe]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzi)

θά ἐλύομην [tha eliomin] (çözülecekdım)
θά ὑλέσο [tha ilieso]
θά ὑλέτο [tha ilieto]
θά ὑλώμεθα [tha iliōmetha]
θά ὑλέσθε [tha iliesthe]

νά ὑλόοντο [na iliondo]

θά ὑλόοντο [tha iliondo]

[133]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον λυθῆ [ithelon lithi]

ἠθέλομεν λυθῆ [ithelomen lithi]

ἠθέλες λυθῆ [itheles lithi]

ἠθέλετε λυθῆ [ithelete lithi]

ἠθέλε λυθῆ [ithele lithi]

ἦθελον λυθῆ [ithelon lithi]

Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Μέλλων σιγµαῖος [Melōn stigmieos]

(Hāl)

(Müstakbel-i ānī)

λύου [liu] (çözül)

λύσου [lisu] (çözül)

ἄς λύηται [as liite]

ἄς λυθῆ [as lithi]

λύεσθε [liesthe]

λυθῆτε [lithite]

ἄς λύωνται [as liōnde]

ἄς λυθῶσι(ν) [as lithōsi(n)]

Ἀπαρέµφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Μέλλων σιγµαῖος [melōn stigmieos]

(Hāl)

(Müstakbel-i ānī)

λύεσθαι [liesthe] (çözülmeκ)

λυθῆναι [lithine] (çözülecek olmaκ)

Μετοχή [Metohi] (Fer^c-i fi^o)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Ἀόριστος [Aoristos]

(Hāl)

(Māzī)

Ism-i mef^oul

(müzekker) λυόμενος [liomenos] (çözülen)

λυθεῖς [lithis] (çözülmüş olan)

(mü'ennes) λυομένη [liomeni]

λυθεισα [lithisa]

(cins-i şāliš) λυόμενον [liomenon]

λυθέν [lithen]

[134]

Παρακείμενος [Parakimenos] (Māzī-i naklī)

(müzekker) λελυμένος [lelimenos] (çözülmüş)

(mü'ennes) λελυμένη [lelimeni]

(cins-i şalış) λελυμένον [lelimenon]

Bālāda lúw [liō] (çözüyorum) fi^cliniñ ma^clüm ve mechül taşriflerine taḫfken ἐνδύω [enđiō] (gidiyorum), κωλύω [kōliō] (men^c idiyorum), πιστεύω [pistefō] (inanıyorum), νηστεύω [nistefō] (per-hfz idiyorum), παύω [pafō] (tur diyorum), κινδυνεύω [kinđinefō] (tehlikede bulunuyorum), συμβουλευώ [simvulefō] (naşfhat viriyorum) ve sā'ire taşrif olunur.

Mülāhāzāt

Ḥarf-i ğayr-i şavtl ile bed' iden kaffe-i ef^cālīñ ma^clüm ve mechül sığa-ıy aḫbāriyyeleri hikāye-i ḫāl fi-el- māzī ve māzī zamānlarında mādde-i aşliyyeleriniñ mā-ḫabline ε ḫarfi ilḫāk olunur ve bu keyfiyyete συλλαβική αὔξησις [silaviki afksisis] ya^cni izdiyād-i hecā'yi dinür. Meşelā: ἔλυον [elion] (çözüyordum), ἔλυσα [elisa] (çözdüm), ἔλυθην [elithin] (çözöldüm).

Ḥarf-i şavtl veyā ḫarf-i şavtl-i mürekkeb ile bed' iden bi'l-cümle ef^cālīñ ḫarf-i evvelleri:

α [a]	ḫarfi olursa	η [i]	ḫarfine	
ε [e]	ḫarfi olursa	η [i]	ḫarfine	
ο [o]	ḫarfi olursa	ω [ō]	ḫarfine	
αι [e]	ḫarfleri olursa	η [i]	ḫarfine	taḫvīl olunur.
αυ [av,ef]	ḫarfleri olursa	ηυ [if]	ḫarfine	
ευ [ev,ef]	ḫarfleri olursa	ηυ [if]	ḫarfine	
οι [i]	ḫarfleri olursa	φ [ō]	ḫarfine	

Bu keyfiyyete αὔξησις χρονική [afksisis hronini] ya^cni izdiyād-i zamānī itlāk olunur.

[135] Meşelā: ἀρπάζω [arpazō] (ġaşb idiyorum), ἥραζον [irpazon] (ġaşb idiyor idim), ἥρασα [irpasa] (ġaşb itdim), ἐλπίζω [elpizō] (ümīd idiyorum), ἤλπζον [ilpizon] (ümīd idiyor idim), ἤλπσα [ilpisa] (ümīd itdim), ὀρίζω [orizō] (ta^cyīn idiyorum), ὠρίζον [ōrizon] (ta^cyīn idiyor idim) ὠρίσα [ōrisa] (ta^cyīn itdim), αἰσθάνομαι [esthanome] (his idiyorum), ἡσθανόμην [isthanomin] (his idiyor idim), ἡσθάνθην [isthanthin] (his itdim), εὐτυχῶ [efihō] (baḫtiyārım), ηὐτύχουν [iftihun] (baḫtiyār idim), ηὐτύχησα [iftihisa] (baḫtiyār oldum), αὐξάνω [afksanō] (artıyıyorum), ηῦξανον [ifksanon] (artırıyordim), ηῦξησα [ifksisa] (artırdım),

οικοδομῶ [ikodomō] (inşā idiyorum – binā idiyorum), ὠκοδομουν [ōkodomun] (binā idiyor idim), ὠκοδομησα [ōkodomisa] (binā itdim).

ε harfiyle bed' iden ba'z ef'ālīn mezkūr harfi şāz olarak ει [harflerine tahvīl olunur. Ef'āl-i mezkūreniñ başlıcaları şunlardır: ἐργάζομαι [ergazome] (işliyorum) εἰργάζομαι [irgazomin] (işliyor idim), ἐλκίω [elkiō] (çekiyorum - cezib idiyorum), εἰλικνουν [ilkion] (cezib idiyor idim), ἔχω [ehō] (benim var), εἶχον [ihon] (benim var idi) vesā'ire.

Harf-i evveli ρ harfi bulunan fi'lerde izdiyād-ı hecā'yi vuķū'ında ρ harfi tezā'uf ider. Meşelā: ρέω [reō] (akıyorum), ἔρρεον [eron] (akıyor idim).

ἐορτάζω [eortazō] (yortı tutuyorum) fi'linde izdiyād-ı zamānī ber-vech-i āfī vaķı' olur. ἐώρταζον [eōrtazon] (yortı tutuyor idim), ἐώρτασα [eōrtasa] (yortı tuttum).

Harf-i cerr ile mürekkep bulunan fi'lerde izdiyād harf-i cerrden şoñra vāķı' olur. Meşelā: ἀναβάλλω [anavalō] (te'hir idiyorum), ἀνέβαλλον [anevalon] (te'hir idiyor idim). Şu mişālden añlaşıldığı vech-le harf-i cerrniñ şoñ harfi harf-i şavtlı olursa izdiyād vāķı'inden hızf olunur. Ancak περι [peri], πρό [pro] harf-i cerrleri şu kā'ideden hāricdirler. Meşelā: προβαινῶ [provenō] (ibtidār idiyorum), προέβαινον [proevenon] (ibtidār idiyor idim), περιβάλλω [perivalō] (ihāfa idiyorum), περιέβαλλον [perievalon] (ihāfa idiyor idim).

[136] Ātīdeki fi'lerde izdiyād harf-i cerrden evvel vaķı' olur:

ἀνοίγω [anigō] (açıyorum), ἵνοιγον [inigon] (açıyor idim), ἵνοιξα [iniksa] (açdım), ἀνάπτω [anaptō] (yaşıyorum), ἵναπτον [inapton] (yaşıyor idim), ἵναψα [inapsa] (yaşdım), ἐναντιοῦμαι [enantiume] (muhālefet idiyorum), ἵναντιοῦμαι [inantiumin] (muhālefet idiyor idim), ἵναντιώθην [inantiōthin] (muhālefet itdim).

ἐγγυῶμαι [eñgiōme] (kefālet idiyorum), ἵγγυῶμαι [iñgiōmin] (kefālet idiyor idim), ἵγγυήθην [iñgiithin] (kefālet itdim), κάθημαι [kathima] (oturuyorum), ἐκαθήμην [ekathimin] (oturuyor idim), καθίζω [kathizō] (otur diyorum), ἐκάθιζον [ekathizon] (oturuyor idim).

ἐνοχλῶ [enohlō] (ta'cīz idiyorum), ἀνέχομαι [anehome] (taħammül idiyorum), ἐπανορθῶ [epanorthō] (ıslāh idiyorum) fi'lerde şāz olarak hem harf-i cerrden evvel hem de şoñra izdiyād vaķı' olur. Meşelā: ἵνώχλου [inōhlun] (ta'cīz ider idim), ἵνώχλησα [inōhlisa] (ta'cīz itdim).

ευ [ev, ef] veya δυο [dis] harfleriyle mürekkebe bulunan fi'lerde mezkûr harflerden sonra harf-i şavfî bulunursa izdiyâd harf-i cerrden evvel ve °aks-i takdîrde harf-i cerrden sonra vakıf olur. Meşelâ: εύχαριστώ [efharistō] (teşekkür idiyorum), ηύχαριστων [ifharistun] (teşekkür ider idim), δυστυχώ [distihō] (sefâlet hâlinde bulunuyorum), έδυστύχουν [edistihun] (sefâlet hâlinde bulunur idim), δυσαρεστώ [disarestō] (gücendiriyorum), δυσπρόστουν [gücendiriyor idim).

η, ω, ου, ει harfleriyle bed' iden fi'ller ile εύρίσχω [erishō] (buluyorum) fi'linde izdiyâd vakıf olamaz. Meşelâ: ήσυχάζω [isihazō] (istirâhat idiyorum), ήσυχάζων [isihazon] (istirâhat idiyor idim), ώριμάζω [ōrimazō] (yitişiyorum), ώριμάσα [ōrimasa] (yitişdim).

Fer^c-i fi'lin mechûl mâzî-i naklîsiniñ teşkîli için madd-e aşliyyeniñ mâkbline bir hecâ ilhâk olunur. Mezkûr hecâ fi'lin madd-e aşliyyeniñ harf-i evveli ile [137] izdiyâd-ı hecâ'yi harfinden °ibâretidir. Meşelâ: λύω [liō] (çöziyorum), λελυμένος [lelimenos] (çözölmüş olan). Bu keyfiyyete αναδιπλασιασμός [anadipliasmos] ya'ni tazâ'uf ıtlâk olunur. El-hâşıl tazâ'uf fi'lin madd-e aşliyyesiniñ harf-i evveli tekerrür iderek mezkûr iki harf arasında ε harfî vaz^c olunmaktadır.

Bir harf-i şavfî veya birincisi şadâsız ve ikincisi raṭıb olarak iki harf-i gayr-i şavfîden bed' iden ef'âlin fer^c-i fi'lleriniñ mechûl mâzî-i naklîsinde tazâ'uf vakıf olur.

ρ veya γν harfleriyle bed' iden fi'llerde şâz olarak tazâ'uf vakıf olamaz. Meşelâ: ρίπτω [riptō] (anıyorum), έρριμένος [erimenos] (atılmış olan).

Âtıfdeki ef'âlin fer^c-i fi'lleriniñ mechûl mâzî-i naklîyesinde tazâ'uf vakıf olmayup icâb-ı hâle göre izdiyâd-ı hecâ'ı veyâhüd izdiyâd-ı zamânî vâkıf olur.

Evvelen: Harf-i şavfî ile bed' iden fi'ller. Meşelâ: όνομάζω [onomazō] (tesmiye idiyorum), όνομασμένος [ōnomasmenos] (tesmiye olunmuş olan).

Sâniyen: Biri şadâsız harf ve diğeri harf-i raṭıb olmayarak iki harf-i gayr-i şavfî ile bed' iden fi'ller: Meşelâ: κτιζώ [ktizō] (inşâ idiyorum), έκτισμένος [ektismenos] (inşâ olunmuş olan).

Şâlişen: ψ, ξ, ζ Harf-i muzâ'afından biri ile bed' iden fi'ller. Meşelâ: ζητώ [zitō] (arayorum), έζητημένος [ezitimenos] (aranılmış olan).

Rābi^cen: Üç harf-i ğayr-i şavtlî ile bed' iden fi^cller. Meşelâ: στρέφω [strefō] (çeviriyorum), ἐστραμμένος [estramenos] (çevirilmiş olan).

Harf-i cerr ile terkîb olunan fi^cllerde tazâ^cuf bu bâbdaki izdiyād kâ^cidelerine tâbi^cdir.

[138] Bir fi^clinⁱⁿ harf-i evveli χ, φ, θ hurûf-ı şedîdesinden olursa tazâ^cuf vukû^cunda leâfet-i telaffuz iktizâsınca mezkûr harflerden θ harfi τ harfine ve φ harfi π harfine ve χ harfi κ harfine tahvîl olunur. Meşelâ: θραύω [thrafō] (kıriyorum), τεθραυσμένος [tethrafsmenos] (kırılmış olan), χωρίζω [hōrizō] (tefrik idiyorum), κερχωρισμένος [kehōrismenos] (tefrik olunmuş), φυτεύω [fitefō] (ğars idiyorum), πεφυτευμένος [pefitevmenos] (ğars olumuş).

Ba^cz-ı fi^cller vardır ki sîğa-yı aĥbâriyyesinin mâzi-i mechülleri ile fer^c-i fi^cllerinin mechûl mâzi-i nakîlleri mādde-i aşliyyelerine σ harfinin ilhâkıyla teşkil olunur. Mezkûr fi^cller şunlardır:

ἐλκίω [elkio] (cezb idiyorum), πτώω [ptiō] (tükürüyorum), ἐπτυσμένος [eptismenos] (tükürülmüş), ἀκούω [akuō] (işidiyorum), θραύω [thrafō] (kıriyorum), τεθραυσμένος [tethrafsmenos] (kırılmış), κλείω [kliō] (kapanıyorum), κλεισμένος [keklistmenos] (kapanmış), κρούω [kruō] (uruyorum), κεκρουσμένος [kekrusmenos] (urulmuş) ve sâ'ire.

ON DÖRDÜNCÜ DERS

Mādde-i aşliyyelerinin nihâyet harfi şadâsız bulunan fi^cller âifdeki tertîb üzere taşrif olunur:

PHMA ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Eneyitikon] [Fi^c-i ma^clûm]

Ὅριστική [Oristiki] (Şüret-i Aĥbâriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

Παρατατικός [Paratatikos]

(Hâl)

(Hikâye-i hâl)

διώκω [diōkō] (koğalayorum)

ἐδίωκον [ediōkon] (koğalayor idim)

διώκεις [diōkis]

ἐδίωκες [ediōkes]

διώκει [diōki]

ἐδίωκε [ediōke]

διώκεμεν [diōkemen]

ἐδιώκομεν [ediōkemen]

διώκετε [diōkete]

ἐδιώκετε [ediōkete]

διώκουσι(ν) [diōkusi(n)]

ἐδιώκον [ediōkon]

Ἄοριστος [Aoristos],

(Māzī)

ἐδίωξα [ediōksa] (koǵaladıı)

ἐδίωξας [ediōksas]

ἐδίωξε [ediōkse]

ἐδίωξαμεν [ediōksamen]

ἐδίωξατε [ediōksate]

ἐδίωξαν [ediōksan]

---

[139] Μέλλον διαρκής [Melōn diarkis]

[Mūstaǵbel-i mūtemādī]

θά διώκω [tha diōkō] (koǵalayacaǵım)

θά διώκης [tha diōkis]

θά διώκη [tha diōki]

θά διώκωμεν [tha diōkōmen]

θά διώκητε [tha diōkite]

θά διώκωσι(ν) [tha diōkōsi(n)]

Μέλλον σιγμιαῖος [Melōn Stigmieos] (koǵalayacaǵım)

(Mūstaǵbel-i ānī)

θά διώ(κ-σ)ξω [tha diō(k-s)ksō]

θά διώξης [tha diōksis]

θά διώξῃ [tha diōksi]

θά διώξωμεν [tha diōksōmen]

θά διώξητε [tha diōksite]

θά διώξωσι(ν) [tha diōksōsi(n)]

Παρακείμενος [Parakímenos]

Māzī-i naǵlī)

ἔχω διώξει [eho diōksi] (çoğalamışım)

ἔχεις διώξει [ehis diōksi]

ἔχει διώξει [ehi diōksi]

ἔχομεν διώξει [ehomen diōksi]

ἔχετε διώξει [ehete diōksi]

ἔχουσι διώξει [ehusi diōksi]

Ἵπερσυντελικός [Īpersindelikos]

(Hikāye-i māzi-i naklī)

εἶχον διώξει [ihon diōksi] (çoğalmış idim)

εἶχες διώξει [ihes diōksi]

εἶχε διώξει [ihe diōksi]

εἶχομεν διώξει [ihomen diōksi]

εἶχετε διώξει [ihon diōksi] [ihete diōksi]

εἶχον διώξει [ihon diōksi]

Ἵποτακτική [Īprotaktitiki] (Şüret-i inşā'iyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

νὰ διώκω [na diōkō] (çoğalayayım)

νὰ διώκης [na diōkis]

νὰ διώκη [na diōki]

νὰ διώκωμεν [na diōkōmen]

νὰ διώκητε [na diōkīte]

νὰ διώκωσι(ν) [na diōkōsi(n)]

Μέλλων στιγμιαίος [Mellōn stigmieos]

(Mūstaḳbel-i ānī)

νὰ διώξω [na diōksō] (çoğalayayım)

νὰ διώξης [na diōksis]

νὰ διώξη [na diōksi]

νὰ διώξωμεν [na diōksōmen]

νά διώξητε [na diōksite]

νά διώξωσι(ν) [na diōksōsi(n)]

---

[140] Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratitikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzī)

νά έδιωκον [na edīōkon] (koğalaya idim)

νά έδιωκες [na edīōkes]

νά έδιωκε [na edīōke]

νά έδιώκομεν [na edīōkōmen]

νά έδιώκετε [na edīōkete]

νά έδιωκον [na edīōkon]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θά έδιωκον [tha edīōkon] (koğalayacaq idim)

θά έδιωκες [tha edīōkes]

θά έδιωκε [tha edīōke]

θά έδιώκομεν [tha edīōkōmen]

θά έδιώκετε [tha edīōkete]

θά έδιωκον [tha edīōkon]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον διώξει [ithelon diōksi]

ἤθελες διώξει [itheles] diōksi]

ἤθελε διώξει [ithele diōksi]

ἠθέλομεν διώξει [ithelomen diōksi]

ἠθέλετε διώξει [ithelete diōksi]

ἤθελον διώξει [ithelon diōksi]

Προστακτική [Prostaktitiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs] (Ḥāl)	Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos] (Müstakbel-i ānī)
δίωκε [diōke] (koğala)	διώξον [diōkson] (koğala)
ἄς διώκη [as diōki]	ἄς διώξῃ [as diōksi]
διώκετε [diōkete]	διώξατε [diōksate]
ἄς διώκωσι(ν) [as diōkōsi(n)]	ἄς διώξωσι(ν) [as diōksōsi(n)]

Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστῶς [Enestōs] (Ḥāl)	Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos] (Müstakbel-i ānī)
διώκειν [diōkin] (koğalamak)	διώξειν [diōksin] (koğalayacak olmak)

[141]

Μετοχή [Metohi] (Fer^c-i fi^l)

Ἐνεστῶς [Enestōs] (Ḥāl)	Ἀόριστος [Aoristos] (Māzī)
İsm-i fā ^c il	
(müzekker) ὁ διώκων [o diōkōn] (koğalayan)	ὁ διώξας [o diōksas] (koğalamış)
(mü'ennes) ἡ διώκουσα [i diōkusa]	ἡ διώξασα [i diōksasa]
(cins-i şālîş) τὸ διώκον [to diōkon]	τὸ διώξαν [to diōksan]

PHMA ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi^l-i mechl̄l)

Ὅριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbāriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs] (Ḥāl)	Παρατατικός [Paratitikos] (Ḥikāye-i ḥāl fi-el-māzī)
διώκομαι [diōkome] (koğalanıyorum)	ἐδιωκόμην [ediōkomin] (koğalanıyor idim)
διώκεσαι [diōkese]	ἐδιώκεσο [ediōkeso]
διώκεται [diōkete]	ἐδιώκετο [ediōketo]
διωκόμεθα [diōkometha]	ἐδιωκόμεθα [ediōkometha]
διώκεσθε [diōkesthe]	ἐδιώκεσθε [ediōkesthe]

διώκονται [diōkonte]

ἐδιώκοντο [ediōkonto]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

ἐδιώχθην [ediōthhin] (koḡalandim)

ἐδιώχθης [ediōthhis]

ἐδιώχθῃ [ediōthhi]

ἐδιώχθημεν [ediōthhimen]

ἐδιώχθητε [ediōthhite]

ἐδιώχθησαν [ediōthhisan]

Μέλλων διαρκῆς [Melōn diarkis]

(Mūstaḡbel-i mütēmādī)

θὰ διώκομαι [tha diōkise] (koḡalanacaḡim)

θὰ διώκησαι [tha diōkise]

θὰ διώκηται [tha diōkite]

θὰ διωκόμεθα [tha diōkōmetha]

θὰ διώκησθε [tha diōkisthe]

θὰ διώκονται [tha diōkōnte]

---

[142] Μέλλων σιγμαῖος [Melōn stigmieos]

(Mūstaḡbel-i atī)

θὰ διωχθῶ [tha diōthō] (koḡalanacaḡim)

θὰ διωχθῆς [tha diōthhis]

θὰ διωχθῆ [tha diōthhi]

θὰ διωχθῶμεν [tha diōthhōmen]

θὰ διωχθῆτε [tha diōthhite]

θὰ διωχθῶσι(ν) [tha diōthhōsi(n)]

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī-i naḡī)

είμαι δεδιωγμένος, η, ον [ime dedioġmenos, i, on] (koġalanmišim)
είσαι δεδιωγμένος, η, ον [ise dedioġmenos, i, on]
είναι δεδιωγμένος, η, ον [ine dedioġmenos, i, on]
είμεθα δεδιωγμένοι, αι, α [imetha dedioġmeni, e, a]
είσθε δεδιωγμένοι, αι, α [isthe dedioġmeni, e, a]
είναι δεδιωγμένοι, αι, α [ine dedioġmeni, e, a]

Υπερσυντελικός [Īpersintelikos]

(Hikāye-i māžī-i naḡl)

ήμην δεδιωγμένος, η, ον [imin dedioġmenos, i, on] (koġalanmiš idim)
ήσο δεδιωγμένος, η, ον [iso dedioġmenos, i, on]
ήτο δεδιωγμένος, η, ον [ito dedioġmenos, i, on]
ήμεθα δεδιωγμένοι, αι, α [imetha dedioġmeni, e, a]
ήσθε δεδιωγμένοι, αι, α [isthe dedioġmeni, e, a]
ήσαν δεδιωγμένοι, αι, α [isan dedioġmeni, e, a]

Hikāye-i Māžiniñ Diger Şekli

είχον διωχθή [ihon diōthi]
είχες διωχθή [ihes diōthi]
είχε διωχθή [ihe diōthi]
είχομεν διωχθή [ihomen diōthi]
είχετε διωχθή [ihete diōthi]
είχον διωχθή [ihon diōthi]

Υποτακτική [Īpotaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)

Ένεστώς [Enestōs]

(Hāl)

νά διώκωμαι [na diōkōme] (koġalanayim)
νά διώκησαι [na diōkise]
νά διώκηται [na diōkite]
νά διωκώμεθα [na diōkōmetha]
νά διώκησθε [na diōkisthe]

νά διώκωνται [na diōkōnte]

Μέλλων στιγμιαίος [Melōn stigmieos]

(Mūstakbel-i ānī)

νά διωχθῶ [na diōthhō] (koğalanayım)

νά διωχθῆς [na diōthhis]

νά διωχθῆ [na diōthhi]

νά διωχθῶμεν [na diōthhōmen]

νά διωχθῆτε [na diōthhite]

νά διωχθῶσι(ν) [na diōthhōsi(n)]

---

[143]

Εὐκτική [Efkṭiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [paratatikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzī)

νά ἐδιωκόμην [na ediōkōmin] (koğalana idim)

νά ἐδιώκεσο [na ediōkeso]

νά ἐδιώκετο [na ediōketo]

νά ἐδιωκώμεθα [na ediōkōmetha]

νά ἐδιώκεσθε [na ediōkesthe]

νά ἐδιώκοντο [na ediōkonto]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θα ἐδιωκόμην [tha ediōkōmin] (koğalanacak idim)

θα ἐδιώκεσο [tha ediōkeso]

θα ἐδιώκετο [tha ediōketo]

θα ἐδιωκώμεθα [tha ediōkōmetha]

θα ἐδιώκεσθε [tha ediōkesthe]

θα ἐδιώκοντο [tha ediōkonto]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον διωχθῆ [ithelon diōththi]
ἤθελες διωχθῆ [itheles diōththi]
ἤθελε διωχθῆ [ithele diōththi]
ἠθέλομεν διωχθῆ [ithelomen diōththi]
ἠθέλετε διωχθῆ [ithelete diōththi]
ἤθελον διωχθῆ [ithelon diōththi]

Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

διώκου [diōku] (koğalan)

ἄς διώκηται [as diōkithi]

διώκεσθε [diōkesthe]

ἄς διώκωνται [as diōkōrte]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ān)

διώ(κσ)ξου [diō(ks)ksu] (koğalan)

ἄς διωχθῆ [as diōththi]

διωχθῆτε [diōththite]

ἄς διωχθῶσι(ν) [as diōththōsi(n)]

Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

διώκεσθαι [diōkesthe] (koğalanmak)

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ān)

διωχθῆναι [diōththine] (koğalanacak olmak)

---

[144]

Μετοχή [Metohi] (Fer^e-i fi^{el})

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

İsm-i mef^{el}ül

(müzekker) διωκόμενος [diōkōmenos] (koğalanan)

(mü'ennes) διωκομένη [diōkkomeni]

(cins-i şāliš) διωκόμενον [diōkomenon]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

İsm-i mef'ūl

(müzekker) διωχθεῖς [diōhthis] (koğalanmış olan)

(mü'ennes) διωχθεῖσα [diōhthisa]

(cins-i şāliš) διωχθέν [diōhthen]

Παρακείμενος [Parakimenos] (Māzī-i naklī)

(müzekker) δεδιωγμένος [dediōgmenos] (koğalanmış)

(mü'ennes) δεδιωγμένη [dediōgmeni]

(cins-i şāliš) δεδιωγμένον [dediōgmenon]

Mülāhāzāt

Mādde-i aşıyyeleriniñ şoñ harfi β, π, φ, hurūf-ı şefeviyyesinden bulunan fi'llerin ma'lūm-ı māzīsinde mezkūr harfler σ harfiyle birleşüp ψ harfine ve mechül-ı māzīsinde θ harfinden evvel bulındıkları hâlde φ harfine ve fi'l-i mechül fer^c-i fi'liniñ māzī-i naklīsinde μ harfiniñ mā-қablinde bulunaraq μ harfine tahvıl olunurlar. Meşelā: γράφω [grafō] (yazmaq), ἔγρα(φ)σα [egra(fs)psa] (yazdım), ἐγράψθην [egrafthin] (yazıldım), γεγρα(φ)μμένος [yegra(fm)menos] (yazılmış).

Mādde-i aşıyyeleriniñ nihāyet harfi γ, κ, χ hurūf-ı damāgiyyesinden olan fi'llerin ma'lūm-ı māzīsinde mezkūr harfler σ harfiyle birleşüp ξ harfine ve mechül-ı māzīsinde θ harfiniñ mā-қablinde vākı^c olup χ harfine ve mechül fer^c-i fi'liniñ māzī-i naklīsinde γ harfine tahvıl olunur. Meşelā: πλέκω [plekō] (örüyorum), ἔπλε(κ)σα [eple(ks)ksa] (ördüm), ἐπλέ(κθ)χθην [eple(kth)hthin], (örüldüm), πεπλε(κμ)γμένος [peple(km)gmenos] (örülmüş).

[145] Mâdde-i aşliyyeleriniñ nihâyet harfi δ, θ, τ hurûf-ı seniyyesinden olan ef'âlîñ ma'âlüm-ı mâzîsinde mezkûr harfler σ harfîniñ mâ-kablinde vâkıf olup hızf ve mechül-i mâzîsinde fer'î fi'liniñ mâzî-i naķlısında σ harfine taħvîl olunurlar. Meşelâ: πειθω [pethō] (kandırıyorum), έπεισα [episa] (kandırdım), έπει(θθ)σθην [epi(thth)sthin] (kandırdım), πεπει(θμ)σμένος [pepi(thm)smenos] (kanmış).

İhtâr: Bâlâda ef'âl-i seniyyeye taḫbîken mâdde-i aşliyyeleriniñ nihâyet harfi ζ harfi olan fi'ller daḫi teşekkül iderler. İzω [izō] harfleriyle nihâyetlenen fi'ller ι harfiyle yazılırlar ancak άθροίζω [athrizō] (cem' idiyorum), δανείζω [danizō] (ikrâz idiyorum), χρήζω [hrizō] (muhtâc olurum), όλολύζω [ololizō] (feryâd idiyorum) ve sâ'ire bu kâ'ideden müsteşnâdırlar.

ON BEŞİNCİ DERS

Ef'âl-i Râḫba Hakkında Mülâhazât

Mâdde-i aşliyyeleri ι, υ, α, αι, ει harflerinden birini hâvî ef'âl-i râḫbanîñ mâzî-i ma'âlümlarınıñ teşkîlinde zamân-ı mezkûruñ kelime ahiri harflerinden bulunanan σ harfi hızf ile mâdde-i aşliyyeleriniñ mezkûr ι ve υ hurûf-ı maķşûresi ι ve υ hurûf-ı memdüdesine ve αι harf-i şavtı -i mürekkebeyle α harf-i maķşûri α harf-i memdüde ve ε harfi ει harf-i şavtı-i mürekkebe taħvîl olunur. Meşelâ: κρίνω [krinō] (hüküm idiyorum), fi'linde ι harfi maķşûr iken έκρίνω [ekrina] (hüküm itdim) mâzî-i ma'âlümünde mezkûr harf memdüd olur.

Mâdde-i aşliyyeleri λλ harfleriyle müntehî bulunan fi'lleriniñ hâl ile hikâye-i hâl ve müstaḫbel-i mütemâdî zamânlarında ebķâ ve ezmine-i sâ'iresinde ise hurûf-ı [146] mezkûreden biri hızf olunur. Meşelâ: ψάλλω [psalō] (tağannî idiyorum), έψαλλον [epsalon] (tağannî idiyor idim), έψαλα [epsala] (tağannî itdim), θά ψάλλω [tha psalō] (tağannî ideceğim).

Mâdde-i aşliyyeleri bir hecâlî olarak ε ve ει harflerinden 'ibâret bulunan ef'âl-i râḫbanîñ mâzî-i mechül ile fer'î fi'liniñ mechül mâzî-i naķlısında mezkûr harfler α harfine münkalib olur. Meşelâ: στέλλω [stelō] (gönderiyorum), έστάλην [estalin] (gönderildim), έσταλμένος [estalmenos] (gönderilmiş), τεινώ [tinō] (geriyorum), έτάθην [etathin] (gerildim), τεταμένος [tetamemos] (gerilmiş).

κλίνω [klinō] (meyl idiyorum, taşrîf idiyorum), κρίνω [krinō] (hüküm idiyorum), πλύνω [plinō] (yıkayorum), τείνω [tinō] (geriyorum), fi'lleriniñ māzî-i mechûl ile mechûl fer^c-i fi'l-i māzî-i naklîlerinde v harfî hızf olunur. Meşelâ: κλίνω [klinō] (meyl idiyorum), ἐκλίθην [eklithin] (meyl idildim), κεκλιμένος [keklimenos] (meyl idilmiş).

Mâdde-i aşliyyeleriniñ nihâyet harfî v harfî bulunan ef^câl-i râtibaniñ mechûl fer^c-i fi'l-i māzî-i naklîsinde v harfî μ harfîniñ mâ-ķablinde vakı^c olup σ harfîne ve ba^czen μ harfîne tahvîl olunur. Meşelâ: μαραίνω [marenō] (şolduruyorum), μεμαρασμένος [memarasmenos] ve μεμαραμμένος [memaramenos] (şolmuş).

Ξηραίνω [ksirenō] (ķurudiyorum), ἐξηραμμένος [eksiramenos] (ķurudulmuş).

ON ALTINCI DERS

İdgām Vākı^c Olan Fi'llerin Bâbları

Mâdde-i aşliyyeleriniñ şoñ harfî α, ε, o harfleri hâl ve hikâye-i hâl zamânlarında kelime ahiri harf-i evveli ile birleşüp idgām vākı^c olan fi'llerin bâbına [147] συζυγία τῶν συνηρημένων [siziya tōn sinirimenōn] dinür ma^c-hazâ ef^câl-i mezkûreniñ ma^clûm-ı hâl zamânınıñ şaḥş-ı mütekellî olan ō harfiyle mûntehî olup mezkûr harf üzerinde (˘) işâreti bulunduđı cihetle ^câ'id oldukları bâba συζυγία τῶν περισπωμένων [siziya tōn perispōmenōn] ya^cni üzerlerine (˘) işâreti getirilen fi'llerin bâbı dađı iqlâķ olunur.

Mâdde-i aşliyyeleriniñ nihâyet harfîne göre idgām vākı^c olan fi'llerin üç bâbı vardır. Şöyle ki:

ᾶω harfleriyle nihâyetlenen bâba πρώτη συζυγία [prōti siziya] (birinci bâb)

ἔω harfleriyle mûntehî bulunan bâba δευτέρα συζυγία [deftera siziya] (ikinci bâb)

ῶω harfleriyle nihâyetlenen bâba τρίτη συζυγία [triti siziya] (üçüncü bâb) ta^cbîr olunur.

Birinci Bâb

PHMA ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΟΝ [Rima Enerytikon] (Fi'l-i ma^clûm)

Ὅριστική [Oristiki] (Şüret-i Ahbâriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(άω) = ᾧ [agap(aō) = ō] (seviyorum)

ἀγαπ(άεις) = ἄς [agap(ais) = as]

ἀγαπ(άει) = ᾗ [agap(ai) = a]

ἀγαπ(άο)μεν = ᾧμεν [agap(ao)men = ōmen]

ἀγαπ(άε)τε = ἄτε [agap(ae)te = ate]

ἀγαπ(άου)σι = ᾧσι [agap(au) = ōsi]

Παρατατικός [Paratitikos]

(Hikāye-i hāl)

ἠγάπ(αο)ν = ᾧν [igap(ao)n = ōn] (seviyor idim)

ἠγάπ(αε)ς = ἄς [igap(ae)s = as]

ἠγάπ(αε) = ἄ [igap(ae) = a]

ἠγάπ(αο)μεν = ᾧμεν [igap(ao)men = ōmen]

ἠγάπ(αε)τε = ἄτε [igap(ae)te = ate]

ἠγάπ(αο)ν = ᾧν [igap(ao)n = ōn]

[148] Ἀόριστος [Aoristos]

(Māzī)

ἠγάπησα [igapisa] (sevdim)

ἠγάπησας [igapisas]

ἠγάπησε [igapise]

ἠγαπήσαμεν [igapisamen]

ἠγαπήσατε [igapisate]

ἠγάπησαν [igapisan]

Μέλλων διαρκῆς [Melōn diarkis]

(Müstakbil-i mütemādī)

θα ἀγαπ(άω) = ᾧ [tha agap(aō) = ō] (seveceğim)

θα ἀγαπ(άης) = ᾗς [tha agap(ai)s = as]

θα ἀγαπ(άει) = ᾗ [tha agap(ai) = a]

θα ἀγαπ(άω)μεν = ᾧμεν [tha agap(aō)men = ōmen]

θα ἀγαπ(άη)τε = ἄτε [tha agap(ai)te = ate]

θα ἀγαπ(άω)σι = ᾧσι(ν) [tha agap(aō)si = ōsi(n)]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī-i nakīlī)

θα ἀγαπήσω [tha agapisō] (seveceğim)	ἔχω ἀγαπήσει [eho agapisi] (sevmişim)
θα ἀγαπήσης [tha agapisis]	ἔχεις ἀγαπήσει [ehis agapisi]
θα ἀγαπήση [tha agapisi]	ἔχει ἀγαπήσει [ehi agapisi]
θα ἀγαπήσωμεν [tha agapisōmen]	ἔχομεν ἀγαπήσει [ehomen agapisi]
θα ἀγαπήσητε [tha agapisite]	ἔχετε ἀγαπήσει [ehete agapisi]
θα ἀγαπήσωσι(ν) [tha agapisōsi(n)]	ἔχουσιν ἀγαπήσει [ehusin agapisi]

Ὑπερσυντελικός [Ipersintelikos]

(Hikāye-i māzī-i naκΠ)

εἶχον ἀγαπήσει [ihon agapisi] (sevmişidim)

εἶχες ἀγαπήσει [ihes agapisi]

εἶχεν ἀγαπήσει [ihen agapisi]

εἶχομεν ἀγαπήσει [ihomen agapisi]

εἶχετε ἀγαπήσει [ihete agapisi]

εἶχον ἀγαπήσει [ihon agapisi]

[149]

Ὑποτακτική [Ipotaitiki] (Şüret-i inşā'iyeye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

νὰ ἀγαπ(άω) = ō [na agap(aō) = ō] (seveyim)

νὰ ἀγαπ(άη)ς = ās [na agap(ai)s = as]

νὰ ἀγαπ(άη) = ā [na agap(ai) = a]

νὰ ἀγαπ(άω)μεν = ōmen [na agap(aō)men = ōmen]

νὰ ἀγαπ(άη)τε = āte [na agap(ai)te = ate]

νὰ ἀγαπ(άω)σι = ōsi [na agap(aō)si = ōsi]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

νὰ ἀγαπήσω [na agapisō] (seveyim)

νὰ ἀγαπήσης [na agapisis]

νὰ ἀγαπήση [na agapisi]

νὰ ἀγαπήσωμεν [na agapisōmen]

νά ἀγαπήσητε [na agapísēte]

νά ἀγαπήσωσιν [na agapísōsin]

Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratatikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzī)

νά ἠγάπ(αο)ν = ὦν [na igap(ao)n = ōn] (seve idim)

νά ἠγάπ(αε)ς = ἀς [na igap(ae)s = as]

νά ἠγάπ(αε) = α [na igap(ae) = a]

νά ἠγαπ(άο)μεν = ὦμεν [na igap(ao)men = ōmen]

νά ἠγαπ(άε)τε = ἄτε [na igap(ae)te = ate]

νά ἠγάπ(αο)ν = ὦν [na igap(ao)n = ōn]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θα ἠγάπ(αο)ν = ὦν [tha igap(ao)n = ōn] (sevecek idim)

θα ἠγάπ(αε)ς = ἀς [tha igap(ae)s = as]

θα ἠγάπ(αε) = α [tha igap(ae) = a]

θα ἠγαπ(άο)μεν = ὦμεν [tha igap(ao)men = ōmen]

θα ἠγαπ(άε)τε = ἄτε [tha igap(ae)te = ate]

θα ἠγάπ(αο)ν = ὦν [tha igap(ao)n = ōn]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον ἀγαπήσει [ithelon agapisi]

ἤθελες ἀγαπήσει [itheles agapisi]

ἤθελεν ἀγαπήσει [ithelen agapisi]

ἠθέλομεν ἀγαπήσει [ithelomen agapisi]

ἠθέλετε ἀγαπήσει [ithelete agapisi]

ἤθελον ἀγαπήσει [ithelon agapisi]

[150]

Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(αε) = α [agap(ae) = a] (sev)

ἄς ἀγαπ(ἀη) = ἄ [as agap(ai) = a]

ἀγαπ(ἀε)τε = ἄτε [agap(ae)te = ate]

ἄς ἀγαπ(ἄω)σι = ὦσι [as agap(aō)si = ōsi]

Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

ἀγάπησον [agapison] (sev)

ἄς ἀγαπήση [as agapisi]

ἀγαπήσατε [agapisate]

ἄς ἀγαπήσωσιν [as agapisōsin]

Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(ἀει)ν = ἄν [agap(ae)n = an] (sevmek)

Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

ἀγαπήσειν [agapisin] (sevecek olmak)

Μετοχή [Metohi] (Fer^e-i fi^l)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

İsim-i fā^eil

(müzekker) ἀγαπ(ἄω)ν = ὦν [agap(aō)n = ōn] (seven)

(mü'ennes ἀγαπ(ἄου)σα = ὦσα [agap(au)sa] = ōsa]

(cins-i şāliş) ἀγαπ(ἄο)ν = ὦν [agap(ao)n = ōn]

Ἀόριστος [Aoristos]

(Māzī)

İsm-i fā^eil

(müzekker) ἀγαπήσας [agapisas] (sevmiş olan)

(mü'ennes ἀγαπήσασα [agapisasa]

(cins-i şāliş) ἀγαπήσαν [agapisan]

Ὅριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbāriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(άο)μαι = ὦμαι [agap(ao)me = ōme] (seviliyorum)

ἀγαπ(άε)σαι = ἄσαι [agap(ae)se = ase]

ἀγαπ(άε)ται = ἄται [agap(ae)te = ate]

ἀγαπ(άο)μεθα = ὠμεθα [agap(ao)metha = ōmetha]

ἀγαπ(άε)σθε = ἄσθε [agap(ae)sthe = asthe]

ἀγαπ(άο) = ὦνται [agap(ao) = ōnde]

Παρατακὸς [Paratitikos]

(Hikāye-i hāl)

ἡγαπ(άο)μην = ὠμην [igap(ao)min = ōmin] (seviliyor idim)

ἡγαπ(άε)σο = ἄσο [igap(ae)so = aso]

ἡγαπ(άε)το = ἄτο [igap(ae)to = ato]

ἡγαπ(άο)μεθα = ὠμεθα [igap(ao)metha = ōmetha]

ἡγαπ(άε)σθε = ἄσθε [igap(ae)sthe = asthe]

ἡγαπ(άο)ντο = ὠντο [igap(ao)nto = ōnto]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

ἡγαπήθην [igapithin] (sevildim)

ἡγαπήθης [igapithis]

ἡγαπήθη [igapithi]

ἡγαπήθημεν [igapithimen]

ἡγαπήθητε [igapithite]

ἡγαπήθησαν [igapithisan]

Μέλλων διαρκῆς [Melōn diarkis]

(Mübtakbel-i mütemādī)

θά ἀγαπ(άο)μαι = ὠμαι [tha agap(ao)me = ōme] (sevileceğim)

θά ἀγαπ(άε)σαι = ἄσαι [tha agap(ae)se = ase]

θά ἀγαπ(άε)ται = ἄται [tha agap(ae)te = ate]

θά ἀγαπ(άο)μεθα = ὠμεθα [tha agap(ao)metha = ōmetha]

θά ἀγαπ(άε)σθε = ἄσθε [tha agap(ae)sthe = asthe]

θά ἀγαπ(άο) = ὠνται [tha agap(ao) = ōnde]

Μέλλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Mūstaḡbel-i ānī)

θά ἀγαπηθῶ [tha agarithō] (sevileceğim)

θά ἀγαπηθῆς [tha agarithis]

θά ἀγαπηθῆ [tha agarithi]

θά ἀγαπηθῶμεν [tha agarithōmen]

θά ἀγαπηθῆτε [tha agarithite]

θά ἀγαπηθῶσι [tha agarithōsi]

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzi-i naḡlī)

εἶμαι ἡγαπημένος, η, ον [ime igaripimenos, i, on] (sevilmişim)

εἶσαι ἡγαπημένος, η, ον [ise igaripimenos, i, on]

εἶναι ἡγαπημένος, η, ον [ine igaripimenos, i, on]

εἶμεθα ἡγαπημένοι, αι, α [imetha igaripimeni, e, a]

εἶσθε ἡγαπημένοι, αι, α [isthe igaripimeni, e, a]

εἶναι ἡγαπημένοι, αι, α [ine igaripimeni, e, a]

---

[152] Ὑπερσυντελικὸς [Īpersintelikos]

(Īhikāye-i māzi- naḡlī)

ἤμην ἡγαπημένος, η, ον [imin igaripimenos, i, on] (sevilmis idim)

ἤσο ἡγαπημένος, η, ον [iso igaripimenos, i, on]

ἤτο ἡγαπημένος, η, ον [ito igaripimenos, i, on]

ἤμεθα ἡγαπημένοι, αι, α [imetha igaripimeni, e, a]

ἦσθε ἠγαπημένοι, αἱ, α [isthe igarimeni, e, a]

ἦσαν ἠγαπημένοι, αἱ, α [isan igarimeni, e, a]

Ἠικᾶye-i māzī- naḵlīniñ Diger Şekli

εἶχον ἀγαπηθῆ [ihon agarithi]

εἶχεσ ἀγαπηθῆ [ihes agarithi]

εἶχεν ἀγαπηθῆ [ihen agarithi]

εἶχομεν ἀγαπηθῆ [ihomen agarithi]

εἶχετε ἀγαπηθῆ [ihete agarithi]

εἶχον ἀγαπηθῆ [ihon agarithi]

Ὑποτακτικὴ [İpotaktiki] (Şüret-i inşâ'iyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

θὰ ἀγαπ(άο)μαι = ὦμαι [tha agap(ao)me = ōme] (sevileceğim)

θὰ ἀγαπ(άε)σαι = ἄσαι [tha agap(ae)se = ase]

θὰ ἀγαπ(άε)ται = ἄται [tha agap(ae)te = ate]

θὰ ἀγαπ(άο)μεθα = ὠμεθα [tha agap(ao)metha = ōmetha]

θὰ ἀγαπ(άε)σθε = ἄσθε [tha agap(ae)sthe = asthe]

θὰ ἀγαπ(άο) = ὦνται [tha agap(ao) = ōnde]

Μέλλων στιγµαῖος [Melōnstigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

νὰ ἀγαπηθῶ [na agarithō] (sevileyim)

νὰ ἀγαπηθῆς [na agarithis]

νὰ ἀγαπηθῆ [na agarithi]

νὰ ἀγαπηθῶμεν [na agarithōmen]

νὰ ἀγαπηθῆτε [na agarithite]

νὰ ἀγαπηθῶσιν [na agarithōsin]

Εὐκτικὴ [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzī)

νὰ ἡγαπ(αό)μην = ὠμην [na igap(ao)min = ōmin] (sevile idim)

νὰ ἡγαπ(άε)σο = ἄσο [na igap(ae)so = aso]

νὰ ἡγαπ(άε)το = ἄτο [na igap(ae)to = ato]

νὰ ἡγαπ(αό)μεθα = ὠμεθα [na igap(ao)metha = ōmetha]

νὰ ἡγαπ(άε)σθε = ἄσθε [na igap(ae)sthe = asthe]

νὰ ἡγαπ(άο)ντο = ὠντο [na igap(ao)nto = ōnto]

---

[153] Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θὰ ἡγαπ(αό)μην = ὠμην [tha igap(ao)min = ōmin] (sevilecek idim)

θὰ ἡγαπ(άε)σο = ἄσο [tha igap(ae)so = aso]

θὰ ἡγαπ(άε)το = ἄτο [tha igap(ae)to = ato]

θὰ ἡγαπ(αό)μεθα = ὠμεθα [tha igap(ao)metha = ōmetha]

θὰ ἡγαπ(άε)σθε = ἄσθε [tha igap(ae)sthe = asthe]

θὰ ἡγαπ(άο)ντο = ὠντο [tha igap(ao)nto = ōnto]

Māzīniñ Diger Şekli

ἦθελον ἀγαπηθῆ [ithelon agapithi]

ἦθελες ἀγαπηθῆ [itheles agapithi]

ἦθελεν ἀγαπηθῆ [ithelen agapithi]

ἠθέλομεν ἀγαπη [ithelomen agapithi]

ἠθῆθέλετε ἀγαπηθῆ [ithelete agapithi]

ἦθελον ἀγαπηθῆ [ithelon agapithi]

Προστακτικὴ [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(άου) = ὦ [agap(au) = ō] (sevil)

ἄς ἀγαπ(άε)ται = ἄτε [as agap(ae)te = ate]

Μέλλων σιγµαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

ἀγαπήσου [agapisu] (sevil)

ἄς ἀγαπηθῆ [as agapithi]

ἀγαπ(ἀε)σθε = ἄσθε [agap(ae)sthe = asthe]

ἀγαπηθῆτε [agapithite]

ὡς ἀγαπ(ἀο)νται = ὦνται [as agap(ao)nte = onte]

ὡς ἀγαπηθῶσιν [as agapithōsin]

Ἐπαρέμφοτος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ἀγαπ(ἀε)σθαι = ἄσθαι [agap(ae)sthe = asthe] (sevilmek)

Μέλλων σπυγμαῖος [Melōn stigmiēos]

(Müstakbel-i ānī)

ἀγαπηθῆναι [agapithine] (sevilecek olmak)

Μετοχή [Metohi] (Fer^a-i fi^l)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

isim-i mef^{ul}

(mūzekker) ἀγαπ(ἀο)μενος = ὠμενος [agap(ao)menos = ōmenos] (sevilen)

(mū`ennes) ἀγαπ(ἀο)μένη = ωμένη [agap(ao)menos = ōmeni]

(cins-i şāliš) ἀγαπ(ἀο)μενον = ὠμενον [agap(ao)menos = ōmenon]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

isim-i mef^{ul}

(mūzekker) ἀγαπηθεῖς [agapithis] (sevilmiş olan)

(mū`ennes) ἀγαπηθεῖσα [agapithisa]

(cins-i şāliš) ἀγαπηθέν [agapithen]

---

[154] Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī-i nakīl)

ἡγαπημένος [igapimenos] (sevilmiş)

ἡγαπημένη [igapimēni]

ἡγαπημένον [igapimenon]

Tenbñh: Bālāda ἀγαπῶ [agapō] (seviyorum) fi'liniñ ma'lum ve mechul taşriflerine taşbiken ἀπατάω = ὦ [apataō = ō] (aldatıyorum), νικάω = ὦ [nikaō = ō] (ğālib olurum), τολμάω = ὦ [tolmaō = ō] (cūr'et idiyorum), ἠττάομαι = ὦμαι [itaome = ōme] (mağlūb olurum), γεννάομαι = ὦμαι [yenaome = ōme] (tevellūd idiyorum), καυχάομαι = ὦμαι [kafhaome = ōme] (tefehūr idiyorum), ἐρωτάομαι = ὦμαι [erōtaome = ōme] (istifsār olunurum) ve sā'ire taşrif olunur.

ON YEDİNCİ DERS

İkinci Bāb

PHMA ENEPHTIKON]Rima Eneryitikon] (Fi'l-i ma'lum)

Ὅριστική [Oristiki] (Şūret-i aḥbāriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

ζητ-έω = ὦ [zit-eō = ō] (arayorum)

ζητ-έεις = εἰς [zit-ei-s = is]

ζητ-έει = εἶ [zit-ei- = i]

ζητ-έο-μεν = οὐμεν [zit-eo-men = umen]

ζητ-έε-τε = εἶτε [zit-ee-te = ite]

ζητ-έου-σι = οὐσι [zit-eu-si = usi]

Παρατατικός [parataticos]

(Hikāye-i ḥāl)

ἐζητ-έο-ν = οὐν [ezet-eo-n = un] (arayor idim)

ἐζητ-έε-ς = εἰς [ezet-ee-s = is]

ἐζητ-έε- = εἶ [ezet-ee- = i]

ἐζητ-έο-μεν = οὐμεν [ezet-eo-men = umen]

ἐζητ-έε-τε = εἶτε [ezet-ee-te = ite]

ἐζήτη-εο-ν = ουν [ezit-eo-n = un]

---

[155] Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

ἐζήτησα [ezitisa] (aradım)

ἐζήτησας [ezitisas]

ἐζήτησε [ezitise]

ἐζητήσαμεν [ezitisamen]

ἐζητήσατε [ezitirate]

ἐζήτησιν [ezitisi]

Μέλλων διαρκῆς [Melōn diarkis]

(Müstakbel-i mütemādī)

θά ζητ-έω- = ὦ [tha zit-eō- = ō] (arayacağıım)

θά ζητ-έη-ς = ἦς [tha zit-ei-s = is]

θά ζητ-έη- = ἦ [tha zit-ei- = i]

θά ζητ-έω-μεν = ὦμεν [tha zit-eō-men = ōmen]

θά ζητ-έη-τε = ἦτε [tha zit-ei-te = ite]

θά ζητ-έω-σι = ὦσιν [tha zit-eō-si = ōsin]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

θά ζητήσω [tha zitisō] (arayacağıım)

θά ζητήσης [tha zitisis]

θά ζητήσῃ [tha zitisi]

θά ζητήσωμεν [tha zitisōmen]

θά ζητήσητε [tha zitirate]

θά ζητήσωσιν [tha zitisōsin]

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī- naḵī)

ἔχω ζητήσῃ [ehō zītisi] (aramişım)

ἔχεις ζητήσῃ [ehis zītisi]

ἔχει ζητήσῃ [ehi zītisi]

ἔχομεν ζητήσῃ [ehomen zītisi]

ἔχετε ζητήσῃ [ehete zītisi]

ἔχουσι ζητήσῃ [ehusi zītisi]

Ὑπερσυντελικός [Īpersindelikos]

(Ĥikāye-i māzī-i naḵlī)

εἶχον ζητήσῃ [ihon zītisi] (aramiş idim)

εἶχες ζητήσῃ [ihes zītisi]

εἶχε ζητήσῃ [ihe zītisi]

εἶχομεν ζητήσῃ [ihomen zītisi]

εἶχετε ζητήσῃ [ihet zītisi]

εἶχον ζητήσῃ [ihon zītisi]

---

[156] Ὑποτακτικὴ [Īpotaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Ĥāl)

νὰ ζητ-έω- = ὦ [na zit-eō- = ō] (arayayım)

νὰ ζητ-έρ-ς = ἦς [na zit-ei-s = is]

νὰ ζητ-έρ- = ἦ [na zit-ei- = i]

νὰ ζητ-έω-μεν = ὦμεν [na zit-eō-men = ōmen]

νὰ ζητ-έρ-τε = ἦτε [na zit-ei-te = ite]

νὰ ζητ-έω-σι = ὦσι [na zit-eō-si = ōsin]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbil-i ānī)

νὰ ζητήσω [na zītisō] (arayayım)

νὰ ζητήσης [na zītisis]

νὰ ζητήσῃ [na zītisi]

νὰ ζητήσωμεν [na zitisōmen]

νὰ ζητήσητε [na zitisite]

νὰ ζητήσωσι [na zitisōsi]

Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratitikos]

(Hikāye-i ḥāl fi-el-māzī)

νὰ ἐζήτ-εο-ν = ουν [na ezit-eo-n = un] (araya idim)

νὰ ἐζήτ-εε-ς = ης [na ezit-ee-s = is]

νὰ ἐζήτ-εε- = η [na ezit-ee- = i]

νὰ ἐζητ-έο-μεν = οὔμεν [na ezit-eo-men = umen]

νὰ ἐζητ-έε-τε = ἦτε [na ezit-ee-te = ite]

νὰ ἐζήτ-εο-ν = ουν [na ezit-eo-n = un]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θὰ ἐζήτ-εο-ν = ουν [tha ezit-eo-n = un] (arayacak idim)

θὰ ἐζήτ-εε-ς = ης [tha ezit-ee-s = is]

θὰ ἐζήτ-εε- = η [tha ezit-ee- = i]

θὰ ἐζητ-έο-μεν = οὔμεν [tha ezit-eo-men = umen]

θὰ ἐζητ-έε-τε = ἦτε [tha ezit-ee-te = ite]

θὰ ἐζήτ-εο-ν = ουν [tha ezit-eo-n = un]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον ζητήσαι [ithelon zitisi]

ἤθελες ζητήσαι [itheles zitisi]

ἤθελε ζητήσαι [ithele zitisi]

ἠθέλομεν ζητήσαι [ithelomen zitisi]

ἠθέλετε ζητήσαι [ithelete zitisi]

ἤθελον ζητήσαι [ithelon zitisi]

---

[157] Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

ζήτ-εε- = ει [zit-ee- = i] (ara)

ἄς ζητ-έη = ἦ [as zit-ei- = i]

ζητ-έε-τε = εἶτε [zit-ee-te = ite]

ἄς ζητ-έω-σι = ὦσι [as zit-eō- = ōsi]

Μέλλων σιγµαῖος [Melōn stigmicōs]

(Müstakbel-i ānī)

ζήτησον [zitison] (ara)

ἄς ζήτηση [as zitisi]

ζητήσατε [zitisate]

ἄς ζητήσωσι [as zitisōsi]

Ἀπαρέµφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστωσ [Enestōs]

(Hāl)

ζητ-έει-ν = εἶν [zit-ei-n = in] (aramak)

Μέλλων σιγµαῖος [Melōn stigmicōs]

(Müstakbel-i ānī)

ζητήσιν [zitisin] (arayacak olmak)

Μετοχή (Metohi) (Fer^c-i fi^cl)

Ἐνεστωσ [Enestōs]

(Hāl)

isim-i fā^cil

(müzekker) ζητ-έω-ν = ὦν [zit-eō-n = ōn] (arayan)

(mü'ennes) ζητ-έου-σα = οὐσα [zit-eu-sa = usa]

(cins-i şāliş) ζητ-έο-ν = οὖν [zit-eo-n = un]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzi)

isim-i fā'il

(mūzekker) ζητήσας [zitisas] (arayan)

(mū'ennes) ζητήσασα [zitisasa]

(cins-i şālis) ζητήσαν [zitisan]

---

[158] ΡΗΜΑ ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi'l-i mechül)

Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i ahbāriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

ζη-έο-μαι = οὐμαι [zit-co-me = ume] (aranlıyorum)

ζη-έε-σαι = εἶσαι [zit-ee-se = ise]

ζη-έε-ται = εἶται [zit-ee-te = ite]

ζη-εό-μεθα = οὐμεθα [zit-co-metha = umetha]

ζη-έε-σθε = εἶσθε [zit-ee-sthe = isthe]

ζη-έο-νται = οὐνται [zit-co-nte = unte]

Παρατατικός [Paratitikos]

(Hikāye-i hāl)

ἐζη-τό-μην = οὐμην [ezit-co-min = umin] (aranılıyor idim)

ἐζη-έε-σο = εἶσο [ezit-ee-so = iso]

ἐζη-έε-το = εἶτο [ezit-ee-to = ito]

ἐζη-τό-μεθα = οὐμεθα [ezit-co-metha = umetha]

ἐζη-έε-σθε = εἶσθε [ezit-ee-sthe = isthe]

ἐζη-τό-νται = οὐνται [ezit-co-nte = unte]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzi)

ἐζητήθην [ezitithin] (aranıldım)

ἐζητήθης [ezitithis]

ἐζητήθη [ezitithi]

ἐζητήθημεν [ezitithimen]

ἐζητήθητε [ezitithite]

ἐζητήθησαν [ezitithisan]

Μέλλων διαρκής [Melōn diarkis]

(Müstakbel-i mütemādī)

θά ζητ-έο-μαι = ὦμαι [tha zit-eo-me = ōme] (aranılacağıım)

θά ζητ-έε-σαι = ἦσαι [tha zit-ee-se = ise]

θά ζητ-έε-ται = ἦται [tha zit-ee-te = ite]

θά ζητ-εό-μεθα = ὠμεθα [tha zit-eo-metha = ōmetha]

θά ζητ-έε-σθε = ἦσθε [tha zit-ee-sthe = isthe]

θά ζητ-έο-νται = ὦνται [tha zit-eo-nte = ōnte]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmaticos]

(Müstakbel-i ānī)

θά ζητηθῶ [tha zitithō] (aranılacağıım)

θά ζητηθῆς [tha zitithis]

θά ζητηθῆ [tha zitithi]

θά ζητηθῶμεν [tha zitithōmen]

θά ζητηθῆτε [tha zitithite]

θά ζητηθῶσι [tha zitithōsi]

Παρακείμενος [parakimenos]

(Māzī-i nakīlī)

εἶμαι ζητημένος, η, ον [ime zitimenos, i, on] (aranılmışım)

εἶσαι ζητημένος, η, ον [ise zitimenos, i, on]

εἶναι ζητημένος, η, ον [ine zitimenos, i, on]

εἶμεθα ζητημένοι, αι, α [imetha zitimeni, e, a]

εἶσθα ζητημένοι, αι, α [istha zitimeni, e, a]

εἶναι ζητημένοι, αι, α [ine zitimeni, e, a]

---

[159] Ὑπερσυντελικὸς [Ipersintelikos]

(Hikāye-i māzī-i naḵlī)

ἤμην ζητημένος, η, ον [imin zitimenos, i, on] (aranılmış idim)

ἦσο ζητημένος, η, ον [iso zitimenos, i, on]

ἦτο ζητημένος, η, ον [ito zitimenos, i, on]

ἤμεθα ζητημένοι, αι, α [imetha zitimeni, e, a]

ἦσθα ζητημένοι, αι, α [istha zitimeni, e, a]

ἦναι ζητημένοι, αι, α [ine zitimeni, e, a]

Hikāye-i Māzī-i Naḵlīniñ Diger Şekli

εἶχον ζητηθῆ [ihon zitithi]

εἶχες ζητηθῆ [ihes zitithi]

εἶχε ζητηθῆ [ihe zitithi]

εἶχομεν ζητηθῆ [ihomen zitithi]

εἶχετε ζητηθῆ [ihete zitithi]

εἶχον ζητηθῆ [ihon zitithi]

Ὑποτακτικὴ [İpotaktiki] (Şüret-i inşā'iyeye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

νὰ ζητ-έο-μαι = ὦμαι [na zit-ee-me = öme] (aranılayım)

νὰ ζητ-έε-σαι = ἦσαι [na zit-ee-se = ise]

νὰ ζητ-έε-ται = ἦται [na zit-ee-te = ite]

νὰ ζητ-εό-μεθα = ὠμεθα [na zit-ee-metha = ömetha]

νὰ ζητ-έε-σθε = ἦσθε [na zit-ee-sthe = isthe]

νὰ ζητ-έο-νται = ὦνται [na zit-ee-nte = önte]

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmicos]

(Müstakbel-i ānī)

θά ζητηθῶ [tha zitithō] (aranılayım)

θά ζητηθῆς [tha zitithis]

θά ζητηθῆ [tha zitithi]

θά ζητηθῶμεν [tha zitithōmen]

θά ζητηθῆτε [tha zitithite]

θά ζητηθῶσι [tha zitithōsi]

Εὐκτική [Eftiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατακικός [Parataticos]

(Ĥikāye-i hāl fi-el-māzil)

νά ἐζητ-εό-μην = οὐμην [na ezit-eo-min = umin] (aranıla idim)

νά ἐζητ-έε-σο = εἶσο [na ezit-ee-so = iso]

νά ἐζητ-έε-το = εἶτο [na ezit-ee-to = ito]

νά ἐζητ-εό-μεθα = οὐμεθα [na ezit-eo-metha = umetha]

νά ἐζητ-έε-σθε = εἶσθε [na ezit-ee-sthe = isthe]

νά ἐζητ-έο-νται = οὐνται [na ezit-eo-nte = unte]

---

[160] Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzil)

θά ἐζητ-εό-μην = οὐμην [tha ezit-eo-min = umin] (aranılacak idim)

θά ἐζητ-έε-σο = εἶσο [tha ezit-ee-so = iso]

θά ἐζητ-έε-το = εἶτο [tha ezit-ee-to = ito]

θά ἐζητ-εό-μεθα = οὐμεθα [tha ezit-eo-metha = umetha]

θά ἐζητ-έε-σθε = εἶσθε [tha ezit-ee-sthe = isthe]

θά ἐζητ-έο-νται = οὐνται [tha ezit-eo-nte = unte]

Māziniñ Diger Şekli

ἦθελον ζητηθῆ [ithelon zitithi]

ἦθελες ζητηθῆ [itheles zitithi]

ἦθελεν ζητηθῆ [ithelen zitithi]

ἠθέλομεν ζητηθῆ [ithelomen zitithi]

ἠθέλετε ζητηθῆ [ithelete zitithi]

ἤθελον ζητηθῆ [ithelon zitithi]

Προστακτικὴ [prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

ζητ-έου- = οὐ [zit-eu- = u] (aranıl)

ἄς ζητ-έη-ται = ἦτε [as zit-ei-te = ite]

ζητ-έε-σθε = εἶστε [zit-ee-sthe = isthe]

ἄς ζητ-έο-νται = ὄνται [as zit-eo-nte = önte]

Μέλλων σιγμαῖος [Melōn stigmaticos]

(Müstakbel-i ānī)

ζητήσου [zitisu] (aranıl)

ἄς ζητηθῆ [as zitithi]

ζητηθῆτε [zitithite]

ἄς ζητηθῶσι [as zitithōsi]

Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

ζητ-έε-σθαι = εἶσθαι [zit-ee-sthe = isthe] (aranılmaq)

Μέλλων σιγμαῖος [Melōn stigmaticos]

(Müstakbel-i ānī)

ζητηθῆναι [zitithine] (aranılacaq olmaq)

Μετοχή [Metohi] (Fer°-i fi°)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Hāl)

isim-i fā'il

(müzekker) ζητ-εό-μενος = ούμενος [zit-eo-menos = umenos] (aranıl|an)

(mü'ennes) ζητ-εο-μένη = ουμένη [zit-eo-meni = umeni]

(cins-i şālīs) ζητ-εό-μενον = ούμενον [zit-eo-menon = umenon]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

isim-i fā'il

(müzekker) ζητηθείς [zitithis] (aranılmış olan)

(mü'ennes) ζητηθείσα [zitithisa]

(cins-i şālīs) ζητηθέν [zitithen]

---

[161] Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī-i naklī)

(müzekker) ζητημένος [zitimenos] (aranılmış)

(mü'ennes) ζητημένη [zitimeni]

(cins-i şālīs) ζητημένον [zitimenon]

Tenbîh: Bālāda ζητ(έω) = ō [zit(eō) = ō] (arayorum) fi'liniñ ma'lūm ve mechūl taşrīflerine tatbiken ποι(έω) = ō [pi(eō) = ō] (yapıyorum), βοηθ(έω) = ō [voith(eō) = ō] (yardım idiyorum), κιν(έω) = ō [kin(eō) = ō] (şallayorum), πωλ(έο)μαι = οὔμαι [pōl(eo)me = ume] (şatılıyorum), μισ(έο)μαι = οὔμαι [mis(eo)me = ume] (nefret olunurum), φθον(έο)μαι = οὔμαι [fthon(eo)me = ume] (hased olunurum) ve 'sā'ire taşrīf olunurlar.

ON SEKİZİNCİ DERS

Üçüncü Bâb

PHMA ENEPHTIKON [Rima Eneryitikon] (Fi'l-i ma'lūm)

Ὀριστική [Oristiki] (Šüret-i aḥbāriyye)

Ἐνεστῶς [Enestōs]

(Ἠāl)

σημει(όω) = ὦ [simi(oō) = ō] (iṣāret idiyorum)

σημει(όει) = οἷς [simi(oī) = is]

σημει(όει) = οἶ [simi(oī) = i]

σημει(όο)μεν = οὔμεν [simi(oō)men = umen]

σημει(όε)τε = οὔτε [simi(oē)te = ute]

σημει(όου)σι = οὔσι [simi(ou)si = usi]

Παρατατικός [Paratatikos]

(Ἠikāye-i ḥāl fi-el-māẓl)

ἐσημει(οο)ν = ουν [esimi(oō)n = un] (iṣāret idiyor idim)

ἐσημει(οε)ς = ους [esimi(oē)s = us]

ἐσημει(οε) = ου [esimi(oē) = u]

ἐσημει(όο)μεν = οὔμεν [esimi(oō)men = umen]

ἐσημει(όε)τε = οὔτε [esimi(oē)te = ute]

ἐσημει(οο)ν = ουν [esimi(oō)n = un]

---

[162] Ἄοριστος [Aoristos]

(Māẓl)

ἐσημείωσα [esimiōsa] (iṣāret itdim)

ἐσημείωσας [esimiōsas]

ἐσημείωσε [esimiōse]

ἐσημείωσαμεν [esimiōsamen]

ἐσημείωσατε [esimiōsate]

ἐσημείωσαν [esimiōsan]

Μέλλων διαρκής [Melōn diarkis]

(Mūstaḳbel-i mūtemādī)

θά σημει(όω)ῶ [tha simi(oō)ō] (iṣāret idecegim)
θά σημει(όη) = οἷς [tha simi(oī) = is]
θά σημει(όη) = οἶ [tha simi(oī) = i]
θά σημει(όω)μεν = ὤμεν [tha simi(oō)me] = ōmen]
θά σημει(όη)τε = ὦτε [tha simi(oī)te = ōte]
θά σημει(όω)σι = ὦσι [tha simi(oō)si = ōsi]

Μέλλων στιγμαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstākbel-i ān)

θά σημειώσω [tha simiōsō] (iṣāret idecegim)

θά σημειώσης [tha simiōsis]

θά σημειώση [tha simiōsi]

θά σημειώσωμεν [tha simiōsmen]

θά σημειώσητε [tha simiōsite]

θά σημειώσωσι [tha simiōsōsi]

Παρακειμενος [Parakimenos]

(Māzī-i naḳl)

ἔχω σημειώσει [chō simiōsi] (iṣāret itmiṣim)

ἔχεις σημειώσει [chis simiōsi]

ἔχει σημειώσει [chi simiōsi]

ἔχομεν σημειώσει [ehomen simiōsi]

ἔχετε σημειώσει [ehete simiōsi]

ἔχουσι σημειώσει [ehusi simiōsi]

Ὑπερσυντελικός [Ipersintelikos]

(Hikāye-i māzī-i naḳl)

εἶχον σημειώσει [ihon simiōsi] (iṣāret itmiṣidim)

εἶχες σημειώσει [ihes simiōsi]

εἶχε σημειώσει [ihe simiōsi]

εἶχομεν σημειώσει [ihomen simiōsi]

είχετε σημειώσει [ihete simiōsi]

είχον σημειώσει [ihon simiōsi]

---

[163] Ὑποτακτική [Īpotaktiki] (Şüret-inşā'iyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Īhāl)

νὰ σημει(όω) = ᾧ [na simi(oō) = ḡ] (işāret ideyim)

νὰ σημει(όη) = οἷς [na simi(oī) = is]

νὰ σημει(όη) = οἶ [na simi(oī) = i]

νὰ σημει(όω)μεν = ᾧμεν [na simi(oō)me] = ḡmen]

νὰ σημει(όη)τε = ᾧτε [na simi(oī)te = ḡte]

νὰ σημει(όω)σι = ᾧσι [na simi(oō)si = ḡsi]

Μέλλον στιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)²⁰

νὰ σημειώσω [na simiōsō] (işāret ideyim)

νὰ σημειώσης [na simiōsis]

νὰ σημειώση [na simiōsi]

νὰ σημειώσωμεν [na simiōsōmen]

νὰ σημειώσητε [na simiōsite]

νὰ σημειώσωσι [na simiōsōsi]

Εὐκτική [Efkiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratatikos]

(Īhikāye- i hāl fi-el-māzī)

νὰ ἐσημει(οο)ν = ουν [na esimi(oo)n = un] (İşāret ide idim)

νὰ ἐσημει(οε) = ους [na esimi(oe) = us]

νὰ ἐσημει(οε) = ου [na esimi(oe) = u]

νὰ ἐσημει(όο)μεν = οὔμεν [na esimi(oo)men = umen]

νὰ ἐσημει(όε)τε = οὔτε [na esimi(oe)te = ute]

---

²⁰ Metnimizde “Müstakbel-i mütemādī” olarak yazılmıştır. Ancak daha öncekilere bağlı olarak bunun bir baskı hatası olduğu düşünülmüş ve “Müstakbel-i ānī” olarak okunmuştur.

νά ἐσημεῖ(οο)ν = ουν [na esimi(oo)n = un]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θά ἐσημεῖ(οο)ν = ουν [tha esimi(oo)n = un] (İşâret idecek idim)

θά ἐσημεῖ(οε) = ους [tha esimi(oe) = us]

θά ἐσημεῖ(οε) = ου [tha esimi(oe) = u]

θά ἐσημεῖ(όο)μεν = οὔμεν [tha esimi(oo)men = umen]

θά ἐσημεῖ(όε)τε = οὔτε [tha esimi(oe)te = ute]

θά ἐσημεῖ(οο)ν = ουν [tha esimi(oo)n = un]

Māzīniñ Diger Şekli

ἤθελον σημειώσει [Íthelon simiōsi]

ἤθελες σημειώσει [Ítheles simiōsi]

ἤθελε σημειώσει [Íthele simiōsi]

ἤθέλομεν σημειώσει [Íthelomen simiōsi]

ἤθέλετε σημειώσει [Íthelete simiōsi]

ἤθελον σημειώσει [Íthelon simiōsi]

---

[164] Προστακτική [Prostaktiki] (Şûret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

σημεῖ(οε) = ου [simi(oe) = u] (işâret it)

ἄς σημει(όη) = οἶ [as simi(oi) = i]

σημεῖ(όε)τε = οὔτε [simi(oe)te = ute]

ἄς σημει(όω)σι = ὦσι [as simi(oō)si = ōsi]

Μέλλων στιγµαῖος [Müstakbel-i ānī]

σημειώσον [simiōson] (İşâret it)

ἄς σημειώση [as simiōsi]

σημειώσατε [simiōsate]

ἄς σημειώσωσιν [as simiōsin]

Ἄπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

σημει(οί)ν = οὖν [simi(oi)n = un] (işāret itmek)

Μέλλων στιγμιαῖος [Melōn stigmieios]

(Müstakbel-i ānī)

σημειώσιν [simiōsin] (işāret idecek olmak)

Μετοχή [Metohi] (Fer^e-i fi^l)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

İsm-i mef^{ul}

(mūzekker) σημει(ώ)ν = ὦν [simi(oō)n = ōn]

(mū'ennes) σημει(ό)σα = οὔσα [simi(ou)sa = usa]

(cins-i şāliš) σημει(ό)ν = οὖν [simi(oo)n = un]

Ἀόριστος [Aoristos]

(Hāl)

İsm-i mef^{ul}

(mūzekker) σημειώσας [simiōsas]

(mū'ennes) σημειώσασα [simiōsasa]

(cins-i şāliš) σημειώσαν [simiōsan]

---

[165]

PIMA ΠΑΘΗΤΙΚΟΝ [Rima Pathitikon] (Fi^l-i mechūl)

Ὀριστική [Oristiki] (Şüret-i alhbāriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Ĥāl)

σημει(ό)μαι = οὔμαι [sime(oo)me = ume] (iṣāret olunurum)

σημει(έ)σαι = οὔσαι [sime(oe)se = use]

σημει(έ)ται = οὔται [sime(oe)te = ute]

σημει(ό)μεθα = ούμεθα [sime(oe)metha = umetha]

σημει(έ)σθε = οὔσθε [sime(oe)sthe = usthe]

σημει(ό)ντο = οὔντο [sime(oo)ndo = undo]

Παρατατικός [Paratatikos]

(Ĥikāye-i ĥāl)

ἐσημει(ό)μην = οὔμην [esimi(oo)min = umin] (iṣāret olunur idim)

ἐσημει(έ)σο = οὔσο [esimi(oe)so = uso]

ἐσημει(έ)το = οὔτο [esimi(oe)to = uto]

ἐσημει(ό)μεθα = ούμεθα [esimi(oo)metha = umetha]

ἐσημει(έ)σθε = οὔσθε [esimi(oe)sthe = usthe]

ἐσημει(ό)ντο = οὔντο [esimi(oo)ndo = undo]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māḏī)

ἐσημειώθην [esimiōthin] (iṣāret olundum)

ἐσημειώθης [esimiōthis]

ἐσημειώθη [esimiōthi]

ἐσημειώθημεν [esimiōthimen]

ἐσημειώθητε [esimiōthite]

ἐσημειώθησαν [esimiōthisan]

---

[166] Μελλων διαρκής [Melōn diarkis]

(Mūstaḵbel-i mūtemādī)

θά σημει(ώ)μαι = ὦμαι [tha simi(oō)me = ōme] (iṣāret olunacağım)

θά σημει(ή)σαι = ὦσαι [tha simi(oi)se = ōse]

θά σημει(ή)ται = ὦται [tha simi(oi)te = ōte]

θά σημει(οώ)μεθα = ὠμεθα [tha simi(oō)metha = ōmetha]

θά σημει(όη)σθε = ὠσθε [tha simi(oi)sthe = ōsthe]

θά σημει(όω)ντο = ὠντο [tha simi(oō)ndo = ōndo]

Μελλων στιγμαῖος [Melōn stigmieos]

(Mūstakbel-i ānī)

θά σημειωθῶ [tha simiōthō] (işāret olunacağım)

θά σημειωθῆς [tha simiōthis]

θά σημειωθῆ [tha simiōthi]

θά σημειωθῶμεν [tha simiōthōmen]

θά σημειωθῆτε [tha simiōthite]

θά σημειωθῶσι [tha simiōthōsi]

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzī-i naklī)

εἶμαι σημειωμένος, η, ον [ime simiōmenos, i, on] (işāret olunmuşım)

εἶσαι σημειωμένος, η, ον [ise simiōmenos, i, on]

εἶναι σημειωμένος, η, ον [ine simiōmenos, i, on]

εἶμεθα σημειωμένοι, αι, α [imetha simiōmeni, e, a]

εἶσθε σημειωμένοι, αι, α [isthe simiōmeni, e, a]

εἶναι σημειωμένοι, αι, α [ine simiōmeni, e, a]

Υ' περουντελικός [İpersindelikos]

(Hikāye-i māzī-i naklī)

ἤμην σημειωμένος, η, ον [imin simiōmenos, i, on] (işāret olunmuşıdım)

ἤσο σημειωμένος, η, ον [iso simiōmenos, i, on]

ἤτο σημειωμένος, η, ον [ito simiōmenos, i, on]

ἤμεθα σημειωμένοι, αι, α [imetha simiōmeni, e, a]

ἤσθε σημειωμένοι, αι, α [isthe simiōmeni, e, a]

ἤσαν σημειωμένοι, αι, α [isan simiōmeni, e, a]

Hikāye-i Māzī-i Naklīniñ Diger Şekli

είχον σημειωθῆ [ihon simiōthi]

είχες σημειωθῆ [ihes simiōthi]

είχε σημειωθῆ [ihe simiōthi]

εἶχομεν σημειωθῆ [ihomen simiōthi]

εἶχετε σημειωθῆ [ihete simiōthi]

είχον σημειωθῆ [ihon simiōthi]

---

[167] Ὑποτακτική [Īpotaktiki] (Şüret-i inşā'iyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

νά σημει(ό)μαι = ὦμαι [na simi(oō)me = ōme] (işāret olunayım)

νά σημει(ό)σαι = ὦσαι [na simi(oī)se = ōse]

νά σημει(ό)ται = ὦται [na simi(oī)te = ōte]

νά σημει(ό)μεθα = ὦμεθα [na simi(oō)metha = ōmetha]

νά σημει(ό)σθε = ὦσθε [na simi(oī)sthe = ōsthe]

νά σημει(ό)ντο = ὦντο [na simi(oō)ndo = ōndo]

Μελλων σιγμαίος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

νά σημειωθῶ [na simiōthō] (işāret olunayım)

νά σημειωθῆς [na simiōthis]

νά σημειωθῆ [na simiōthi]

νά σημειωθῶμεν [na simiōthōmen]

νά σημειωθῆτε [na simiōthite]

νά σημειωθῶσιν [na simiōthōsin]

Εὐκτική [Efkṭiki] (Şüret-i temenniyye)

Παρατατικός [Paratatikos]

(Hikāye-i hāl fi-el-māzī)

νά ἐσημει(ό)μην = οὐμην [na esimi(oō)min = umin] (işāret oluna idim)

νά ἐσημει(όε)σο = οὔσο [na esimi(oe)so = uso]
νά ἐσημει(όε)το = οὔτο [na esimi(oe)to = uto]
νά ἐσημει(όό)μεθα = ούμεθα [na esimi(oo)metha = umetha]
νά ἐσημει(όε)σθε = οὔσθε [na esimi(oe)sthe = usthe]
νά ἐσημει(όο)ντο = οὔντο [na esimi(oo)ndo = undo]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzī)

θά ἐσημει(οό)μην = ούμην [tha esimi(oo)min = umin] (işāret olunacak idim)
θά ἐσημει(όε)σο = οὔσο [tha esimi(oe)so = uso]
θά ἐσημει(όε)το = οὔτο [tha esimi(oe)to = uto]
θά ἐσημει(οό)μεθα = ούμεθα [tha esimi(oo)metha = umetha]
θά ἐσημει(όε)σθε = οὔσθε [tha esimi(oe)sthe = usthe]
θά ἐσημει(όο)ντο = οὔντο [tha esimi(oo)ndo = undo]

---

[168]

Προστακτική [Prostaktiki] (Şüret-i emriyye)

Ἐνεστώς [Enestōs]

(Hāl)

σημει(όου) = οὔ [simi(ou) = u] (işāret olmuş)
ἄς σημει(όε)ται = θῦται [as simi(oe)te = thite]
σημει(όε)σθε = οὔσθε [simi(oe)sthe = usthe]
ἄς σημει(όο)νται = οὔνται [as simi(oo)nde = unde]

Μελλων σιγμιαῖος [Melōn stigmieos]

(Müstakbel-i ānī)

σημειώσου [simiōsu] (işāret olmuş)
ἄς σημειωθῆ [as simiōthi]
σημειώθητε [simiōthite]
ἄς σημειωθῶσιν [as simiōthōsin]

Ἀπαρέμφατος [Aparemfatos] (Maşdar)

Ἐνεστῶς (Enestōs)

σημει(όε)σθαι = οὔσθαι [simi(oe)sthe = usthe] (işāret olunmak)

Μελλων σπιθμιαῖος (Melōn stiigmieos)

(Mūstakbel-i ānī)

σημειωθῆναι [simiōthine] (işāret olunacak olmak)

Μετοχή [Metohi] (Fer^c-i fi^{cl})

Ἐνεστῶς (Enestōs)

(Hāl)

isim-i mef^cül

(mūzekker) σημειωμένος [simiōmenos] (işāret olunan)

(mū'ennes) σημειωμένη [simiōmeni]

(cins-i şāliš) σημειωμένον [simiōmenon]

Ἄοριστος [Aoristos]

(Māzi)

isim-i mef^cül

(mūzekker) σημειωθείς [simiōthis] (işāret olunmuş olan)

(mū'ennes) σημειωθείσα [simiōthisa]

(cins-i şāliš) σημειωθέν [simiōthen]

Παρακείμενος [Parakimenos]

(Māzi-i naḵlī)

(mūzekker) σημειωμένος [simiōmenos] (işāret olunmuş)

(mū'ennes) σημειωμένη [simiōmeni]

(cins-i şāliš) σημειωμένον [simiōmenon]

---

[169] Tenbīh: Bālāda σημει(όω) = ō [simi(oō) = ō] (işāret idiyorum) fi^cliniñ ma^clūm ve meçul taşriflerine taḫbīken ἐξισ(όω) = ōēξισ(όο)μαι = οὔμαι [eksis(oo) =

ō] (tesviye idiyorum), ἐξισ(ό)μαι = οὔμαι [eksis(oo)me = ume] (mütesavi olurum), πληρ(όω) = ὦ [plir(oō) = ō] (tolduruyorum), πληρ(ό)μαι = οὔμαι [plir(oo)me = ume] (toluyorum), ἐπικρ(όω) = ὦ [epikir(oō) = ō] (taşdīk idiyorum), ἐπικρ(ό)μαι = οὔμαι [epikir(oo)me = ume] (muşaddak olurum), ζημι(όω) = ὦ [zimi(oō) = ō] (ızrār idiyorum), ζημι(ό)μαι = οὔμαι [zimi(oo)me = ume] (mütezarar olurum) ve sā'ire taşrīf olunurlar.

Mülāhazāt

İdgām vāqı^c olan ef'ālīn mādde-i aşliyyesine harf-i ğayr-i şavtlī ile bed' iden bir kelime āhiri ilhāk olunduğı hālde mādde-i aşliyyeniñ nihāyet harfi α veya η harfi olursa ω harfine ve o harfi olursa ω harfine münkalib olur. Meşelā: ἀγαπ(άω) = ὦ [aġap(aō) = ō] (seviyorum), θά ἀγαπή-σω [tha aġapi-sō] (seveceğim), ἠγάπη-σα [iġapi-sa] (sevdim), πωλ(έω) = ὦ [pōl(eō) = ō] (şatıyorum), θά πωλή-σω [tha pōli-sō] (şatacađım), ἐπώλησα [ipōlisa] (şatdım), ζημι(όω) = ὦ [zimi(oō) = ō] (ızrar idiyorum), θά ζημιώ-σω [tha zimiō-sō] (ızrar ideceğim), ἐζημίωσα [ezimiōsa] (ızrar itdim).

İstışnā: Birinci bāb fi^cllerinden mādde-i aşliyyeleri bir hecalı olan veyāhūd α harfinden evvel ε, ι, ρ, λ harfleri bulunan fi^cllerde α harfi kāffe-i ezminede ebkā olunur. Meşelā: γελ(άω) = ὦ [yel(aō) = ō] (gülüyorum), θά γελά-σω [tha yela-sō] (güleceğim), ἐγέλα-σα [eyela-sa] (güldüm), μειδι(άω) = ὦ [miđi(aō) = ō] (tebessüm idiyorum), θά μειδιά-σω [tha miđia-sō] (tebessüm ideceğim), ἐμειδίασα [emiđiasa] (tebessüm itdim), θε(άο)μαι = ὦμαι [the(ao)me = ōme] (temāşa idiyorum), θά θεά-σομαι [tha thea-some] (temāşa ideceğim).

[170] πειν(άω) = ὦ [pin(aō) = ō] (açım), διψ(άω) = ὦ [dips(aō) = ō] (şuşayorum), fi^clleriniñ mādde-i aşliyyelerine harfi ğayr-i şavtlī ile bed' ider bir kelime āhiri ilhākında α harfiniñ η harfine tahvili iktizā ider iken hilāf-ı kā^cide olarak α harfi ebkā olunur. Meşelā: θά πεινάσω [tha pinasō] (aç olacađım), ἐδίψασα [eđipsasa] (şuşadım).

İkinci bāb fi^cllerinden ἀφαιρ(έω) = ὦ [afer(eō) = ō] (tenzīl idiyorum), ἀρκ(έω) = ὦ [ark(eō) = ō] (kifāyet idiyorum), ἐκτελ(έω) = ὦ [ekte(eō) = ō] (icrā idiyorum), ἐπαιν(έω) = ὦ [epin(eō) = ō] (medh ü senā idiyorum) fi^clleriniñ ε harfi

kāffe-i ezmiñede ebkā olunur. Meşelā: θά ἐκτελέ-σω [tha ektele-sō] (icrā ideceğim), ἀφῆρε-σα [afire-sa] (tenzil itdim).

α, ε ḥarfleri ebkā olunan fi'illeriñ ekşerisinde mechül-i māzisiyle fer^c-i fi'liniñ mechül-i māzi-i naķlısında mādde-i aşliyyeye σ ḥarfi ilḥaķ olunur. Meşelā: ἀρκ(έω) = ᾠ [ark(eō) = ō] (kiḫāyet idiyorım), ἠρκέσθην [ipkesthin] (iktifā itdim), ἠρκεσμένος [irkemesnos] (iktifā eylemiş), κρεμ(άω) = ᾠ [krem(aō) = ō] (aşıyorum), κρεμασμένος [kremasmenos] (aşılmış), ἐκρεμάσθην [ekramasthin] (aşıldım).

ON TÜKUZINCI DERS

Ef'āl-i Semā'iyye

Her biri kendisine maḥşūş bir şürette taşrif olunan fi'lere ἀνώμαλα ρήματα [anōmala rimata] (ef'āl-i semā'iyye) ıtlāk olunur. Ef'āl-i mezkūreniñ başlıcaları şunlardır:

Ἄναβαίνω [anavenō] (yukarıya çıkarım), θ' ἀναβῶ [th' anavō] (yukarıya çıkacağım), ἀνέβην [anevin] (yukarıya çıktım), ν' ἀναβῶ [n' anavō] (yukarıya çıkayım), ἀνάβας [anavas] ἀναβάσα [anavasa] ἀναβάν [anavan] (yukarıya çıkmışım).

[171] Ἄναγινώσκω [anayinōsko] (okurum), θ' ἀναγνώσω [th' anagnōsō] (okuyacağım), ἀνέγνωσα [anegnōsa] (okudum), ἀνεγνώσθην [anegnōsthin] (okundum).

Ἄποθνήσκω [apothniskō] (vefāt idiyorum), θ' ἀποθάω [th' apothanō] (vefāt ideceğim), ἀπέθανον [apethanon] (vefāt itdim).

Αὐξάνω [afksanō] (artırırım), θ' αὐξήσω [th' afksisō] (artıracağım), ἠῤῥκισσα [ifksisa] (artırdım), ἠῤῥξήθην [ifksithin] (artırıldım), ἠῤῥξιμένος [ifksimenos] (artırılmış).

Ἀφήνω [afinō] (bırakırım), θ' ἀφήσω [th' afisō] (bırakacağım), ἄφησα [afisa] (bıraktım), ἀφέθην [afethin] (bırakıldım).

Ἄρέσκω [Areskō] (begeniyorum), θ' ἀρέσω [th' aresō] (begeneceğim), ἤρεσα [iresa] (begendim).

Βλέπω [vlepo] (görüyorum), εἶδον [idon] (gördüm), θά ἶδω [tha idō] (göreceğim), ἰδέ [ide] (gör), ἰδών [idōn], ἰδοῦσα [idusa], ἰδόν [idon] (görmüş).

Βόσκω [voskō] (otladırım), θά βοσκήσω [tha voskisō] (otlatacağım), έβόσκησα [evoskisō] (otlatdım).

Γηράσκω [yiraskō] (ihtiyārlanurum), θά γηράσω [tha yirasō] (ihtiyārlayanacağım), έγηράσα [eyirasa] (ihtiyārlandım), γενηρακώς [yeyirakōs], γενηρακυία [yeyirakia], γενηρακός [yeyirakos] (ihtiyārlanmış).

Γίνομαι [yınome] (olurum), έγινα [eyina] (oldum), θά γίνω [tha yinō] (olacağım), γίνε [yine] (ol).

Δέρνω [dērnō] (dōgerim), θά δειρώ [tha dirō] (dōgecegim), έδειρα [eđira] (dōgdūm).

Δεικνύω [dikniō] (gōsteriyorum), έδειξα [eđiksa] (gōsterdim), έδειχθην [eđihthin] (gōsterildim), δεδειγμένος [deđigmenos] (gōsterilmiş).

Διδάσκω [didaskō] (tedrīs idiyorum), έδειδαξα [eđidaksa] (tedrīs itdim), έδιδάχθην [eđidahtin] (tedrīs itdim), δεδιδαγμένος [deđidağmenos] (tedrīs olunmuş).

Δίδω [didō] (viriyorum), έδωσα [eđōsa] (viridim), θά δώσω [tha dōsō] (virecegim), έδόθην [eđohtin] (virildim).

Έβγαίνω [efyenō] (çıkırım), θά έβγω [tha evgō] (çıkacağım), έβγηκα [efyika] (çıkıdım).

[172] Είμαι [ima] (im), είσαι [ise] (sin), είναι [ine] (dir), είμεθα [imetha] (iz), είσθε [isthe] (siñiz), είναι [ine] (dirler), ήμην [imin] (idim), ών [ōn], ούσα [usa], όν [on] (olan).

Έμβαινώ [emvenō] (giriyorum), θά έμβω [tha emvō] (girecegim), έμβηκα [emvika] (girdim), έμβα [emva] (gir), έβασμένος [emvasmenos] (medhūl).

Έρχομαι [erhome] (geliyorum), ήλθον [ilthon] (geldim), θά έλθω [tha eltō] (gelecegim), έλθέ [ilthe] (gel).

Εύρίσκω [evriskō] (bulurum), εύρω [evron] (buldum), θά εύρω [tha evrō] (bulcağım), εύρέθην [evrethin] (bulundum).

Εύχομαι [efhome] (temennī iderim), θά εύχηθώ [tha efhisō] (teminnī idecegim), ηύχήθην [ifhithin] (temennī itdim).

Θάπτω [thaptō] (gōmerim), θά θάψω [tha thapsō] (gōmecegim), έθεψα [ethapsa] (gōmdūm), έτάφην [etafin] (gōmūldūm), τεθαμμένος [tethamenos] (gōmūlmūs).

Θέτω [thetō] (korum), θὰ θέσω [the thesō] (koyacađım), ἔθεσα [ethesa] (koydum), ἐτέθην [etethin] (konuldum), τεθημένος [tethimenos] (konulmuş).

Θέλω [thelō] (isterim), θὰ θελήσω [tha thelisō] (isteyeceđım), ἠθέλησα [ithelisa] (istedim).

Καίω [keō] (yađarım), θὰ καύσω [tha kafsō] (yađacađım), ἔκαυσα [ekafsa] (yađdıđım), ἐκάην [ekain] (yanmıř), κεκαυμένος [kekavnenos] (yandıđım)

Κάμνω [kamnō] (yaparım), θὰ κάμω [tha kamō] (yapacađım), ἔκαμα [ekama] (yapdıđım).

Κλαίω [kleō] (ađlarım), θὰ κλαύσω [tha klafsō] (ađlayacađım), ἔκλαυσα [eklafsa] (ađladıđım).

Κόπτω [kortō] (kesiyorım), θὰ κόψω [tha kapsō] (keseceđım), ἔκοψα [ekorsa] (kesdıđım), κεκομμένος [kekomenos] (kesilmiř), ἐκόπην [ekopin] (kesildim), θὰ κοπῶ [tha korō] (kesileceđım).

Λαμβάνω [lamvanō] (alıyorım), ἔλαβον [elavon] (aldım), θὰ λάβω [tha lavō] (alacađım), ἐλήφθην [elifthin] (alındım), εἰλημμένος [ilimenos] (alınmıř).

Μανθάνω [manthanō] (ođrenürim), ἔμαθον [emathon] (ođrendim), θὰ μάθω [tha mathō] (ođreneceđım).

Μιγνύω [migniō] (karıřdırtım), θὰ μίξω [tha miksō] (karıřdıracađım), ἔμιξα [emiksa] (karıřdırdım), μεμιγμένος [memigmenos] (karıřdırılmıř).

Πάσχω [pashō] (çekerim), ἔπαθον [epathon] (çekdim).

[173] Πηγαίνω [riyenō] (gidiyorım), θὰ ὑπάγω [tha ipagō] (gideceđım), ὑπήγα [ipiga] (gitdim), ὑπάγε [ipaye] (git).

Πίνω [pinō] (içerim), θὰ πῖω [tha piō] (içeceđım), ἔπιον [erion] (içdim).

Πίπτω [pindō] (düřüyorım), θὰ πέσω [tha pesō] (düřeceđım), ἔπεσον [epeson] (düřdüđım).

Πλέω [pleō] (yüzerim), θὰ πλεύσω [tha plefsō] (yüzeceđım), ἔπλευσα [erplefsa] (yüzdüđım).

Πνέω [pneō] (esiyorım), θὰ πνεύσω [tha pnefsō] (eseceđım), ἔπνευσα [erpnefsa] (esdim).

Ρέω [reō] (akıyorım), θὰ ρεύσω [tha refsō] (akacađım), ἔρρευσα [erefsa] (akdıđım).

Ρίπτω [riptō] (atarım), θὰ ριψώ [tha ripsō] (atacađım), ἔρριψα [eripsa] (atdıđım).

Σβήνω [svinō] (sōndiririm), θά σβήσω [tha svisō] (sōndireceгим), έσβησα [esvisa] (sōndirdim), έσβεσμένος [esvesmenos] (sōnmūs), έσβέσθην [esvesthin] (sōndūm).

Σήπομαι [sipome] (cūrūyorum), θά σαπίσω [tha sapisō] (cūrūyeceгим), έσάπισα [esapisa] (cūrimis), σεσηπώς [sesipos], σεσηπία [sesipia], σεσηπός [sesipos] (cūrīdim).

Σπειρώ [sipirō] (ekerim), θά σπειρώ [tha spirō] (ekeceгим), έσπειρα [espira] (ekdim), έσπαρμένος [esparmenos] (ekilmis).

Στέκομαι [stekome] (turuyorum), έστάθην [estathin] (turдум), θά σταθώ [tha stathō] (turacağim), στηθι (στάσου) [stithi (stasu)] (tur).

Στέλλω [stelō] (gōnderiyorum), θά στείλω [tha stilō] (gōndereceгим), έστειλα [estila] (gōnderdim), έστάλην [estalin] (gōnderildim), θά σταλώ [tha stalō] (gōnderileceгим).

Τρέφω [trefō] (beslerim), θά τρέψω [tha trefō] (besleyeceгим), έθρεψα [ethrepsa] (besledim), έτράφην [etrafin] (beslendim), θά τραφώ [tha trafō] (besleneceгим), τεθραμμένος [tethramenos] (beslenmis).

τρώγω [trōgō] (yerim), θά φάγω [tha fagō] (yiyeceгим), έφαγον [efagon] (yedim), έφαγώθην [efagōthin] (yenildim).

Φαίνομαι [fenome] (gōrūrūm), θά φανώ [tha fanō] (gōrineceгим), έφάνην [efanin] (gōrūdūm).

Φέρω [ferō] (getiririm), έφερα [efera] (getirdim), έφέρθην [eferthin] (getirildim), θά φέρω [tha ferō] (getireceгим).

[174] Φεύγω [fevgō] (kaçiyorum), θά φύγω [tha figō] (kaçacağim), έφυγον [efigōn] (kaçdim).

Φθάνω [fthanō] (yetişirim), θά φθάσω [tha fthasō] (yetişeceгим), έφθασα [efthasa] (yetişdim).

Χαίρω [herō] (sevinūrim), θά χαρώ [tha harō] sevineceгим), έχάρην [eharin] (sevindim), χαρούμενος [harumenos] (sevinmis).

Χάνω [hanō] (zāī^c iderim), θά χάσω [tha hasō] (zāī^c ideceгим), έχασα [ehasa] (zāī^c itdim), χαμένος [hamenos] (zāī^c olmuş).

Χορταίνω [hortenō] (toyarım), θά χορτάσω [tha hortasa] (toyacağim), έχόρτασα [ehortasa] (toydim).

Χύνω [hinō] (dōkerim), ἔχουσα [ehisa] (dōkdūm), θὰ χύσω [[tha hisō] (dōkeceğim), ἐχούθην [ehithin] (dōküldüm), κεχυμένος [kehimenos] (dōkülmüş).

Ψήνω [psinō] (pişiririm), θὰ ψήσω [tha psisō] (pişireceğim), ἔψησα [epsisa] (pişirdim), ἐψημένος [epsimenos] (pişmiş).

Ψεύδομαι [psevdomē] (yalan söylerim), θὰ ψευσθῶ [tha psefsthō] (yalan söyleyeceğim), ἐψεύθην [epsefsthin] (yalan söyledim).

YİĞİRMİNCİ DERS

Ἢarf-i Cerr

Esmā-i mevşūfe ile zamīrleriñ ve fi'liñ evveline vaz' olunup bunlarıñ "mekān", "zamān", "hareket", "sebeb" ve sā'ir münāsebātına delālet iden kelimeye πρόθεσις [prothesis] (ḡarf-i cerr) iṭlāk olunur. Meselā: ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον [ipagō is to sholion] (mektebe gidiyorum), ἔμεινα ἐν τῇ οἰκίᾳ [emina en ti ikia] (evde kaldım), ἦλθον πρὸ αὐτοῦ [ilthon pro aftu] (andan evvel geldim).

Ἢarf-i cerr on sekizdir: Bunlardan altısı ya'ni ἐν [en], εἰς [is], ἐκ [ek], σὺν [sin], [175] πρὸ [pro], πρὸς [pros], ḡarf- cerrleri bir hecālī ve on ikisi ya'ni ἀνά [ana], κατά [kata], διά [dia], μετὰ [meta], παρά [para], ἀντι [anti], ἐπι [epi], περί [peri], ἀμφι [amfi], ἀπό [apo], ὑπὸ [ipo], ὑπὲρ [iper], ḡarf-i cerrleri iki hecālıdırlar. Mezkūr ḡurūf-ı cerrge kūrīai προθέσεις [kirie prothesis] (ḡurūf-ı cerr-i aşliyye) dinūr. Bunlardan mā'adā καταχρηστικαὶ προθέσεις [katahristike prothesis] (ḡurūf-ı cerr-i mecāziyye) iṭlāk olunan sā'ir ḡurūf-ı cerr vardır ki ber-vech-i āṭfīdir:

ἐνεκα [eneka], ἄνευ [enev], χωρὶς [hōris], πλὴν [plin], μέχρι [mehri], ἕως [eōs], ἐκτός [ektos].

Ἢurūf-ı cerr-i aşliyye ber-vech-i āṭf isti' māl olunur:

ἐν [en] ḡarf-i cerrī "içinde" ma'nasına gelüp mef'ülü'n-ileyh ile şıllanur. Meselā: ἐν τῷ κήπῳ [en tō kipō] (bagçeniñ içinde).

εἰς [is] ḡarf-i cerrī hareket ma'nasına delīl olup mef'ülü'n-bih ile şıllanur. Meselā: ὑπάγω εἰς τὴν οἰκίαν [ipago is tin ikian] (eve gidiyorum).

ék [ek] harf-i cerri Türkçede “den” edâtınıñ ma^cnâsında olup muzâfu’n-ileyh ile şıalanur. Meşelâ: ἔρχομαι ἐκ τῆς σχολῆς [erhome ek tis sholis] (mektebden geliyorum).

οὖν [sin] harf-i cerri “berâber” ma^cnâsına delâlet idüp mef^cülü’n-ileyh ile şıalanur. Meşelâ: οὖν αὐτῷ [sin aftō] (anıñ ile berâber).

πρὸς [pros] harf-i cerri mef^cülü’n-ileyh ile şıalandığı hâlde “ilâve” ma^cnâsına ve mef^cülü’n-bih ile şıalandığı vaqt bir tarafa teveccüh ma^cnâsına gelir. Meşelâ: πρὸς τοῦτους [pros tutis] (bunlara ilâveten), πρὸς βορρᾶν [pros voran] (şimâl tarafına).

πρὸ [pro] harf-i cerri “evvel, aqdem” ma^cnâsına delâlet idüp muzâfu’n-ileyh ile şıalanur. Meşelâ: πρὸ ἐνὸς μηνός [pro enos minos] (bir aydan evvel).

ἀνά [ana] harf-i cerri mef^cülü’n-bih ile şıalandığı hâlde “tevzi^c” ma^cnâsında ve fi^cller ile terkîb olındığı vaqt “yuqarı” ma^cnâsındadır. Meşelâ: ἀνά πέντε [ana pente] (beşer), ἀνέρχομαι [anerhome] (yuqarıya gidiyorum).

κατὰ [kata] harf-i cerri muzâfu’n-ileyh ile şıalandığı hâlde “aleyhinde” ma^cnâsını ve mef^cülü’n-bih ile şıalandığı vaqt muhtelif ma^cnâyı müflldir. Meşelâ: κατ’ ἐμοῦ [kat’emu] (aleyhimde), κατὰ τὰ λεγόμενά του [kata ta legome na tu] [176] (söylediklerine göre), κατὰ τὸ ταξειδεῖόν του [kata to taksidion tu] (eşnâ-yı seyâhatinde).

διὰ [dia] harf-i cerri mef^cülü’n-bih ile şıalanub “sebeb” ma^cnâsını ve muzâfu’n-ileyh ile şıalanarak “vasıta” ma^cnâsını müflldir. Meşelâ: διὰ τοῦτο [dia tuto] (bunuñ için), δι’ ἐπιστολῆς [di’epistolis] (mektüb vâsıtasıyla, mektüb ile).

μετὰ [meta] harf-i cerri muzâfu’n-ileyh iye şıalandığı taqdird “birlikde” ma^cnâsına ve mef^cülü’n-bih ile şıalandığı hâlde “şoñra, müte^câkib” ma^cnâsına delâlet ider. Meşelâ: μετὰ τοῦ πατρός του [meta tu patros tu] (pederi ile birlikde), μετὰ τὸν πατέρα του [meta ton patera tu] (pederinden şoñra).

παρὰ [para] harf-i cerri muzâfu’n-ileyh ile şıalanup “bir tarafadan” ma^cnâsını ve mef^cülü’n-ileyh ile şıalanarak kurbıyyet ma^cnâsını ve mef^cülü’n-bih ile şıalandığı hâlde “kuşūr” ma^cnâsını mübeyyindir. Meşelâ: ἔλαβον παρὰ τοῦ πατρός μου τοῦτο [elebon para tu patros mu tuto] (bunu pederimden aldım), ἐκάθητο παρὰ τῷ πατρὶ του [ekathito para tōpatri tu] (pederiniñ

yanında oturuyor idi), ἑπτὰ ὀκάδες παρά πεντήκοντα δράμια [epta okades para pendikonda dramia] (yedi kıyyeden elli dirhem eksik).

ὕπο [ipo] harf-i cerrî muzāfu'n-ileyh ile şılalandığı hâlde “adın” edâtınıñ ma^cnasında ve mef^cülü'n-bih ile şılalandığı vaqt “alt, zlr” ma^cnāsındadır. Meşelâ: ἐφονεύθη ὑπό τοῦ γείτονός του [efonefthi ipo tu yitonos] (komşusundan katl olunmuşdur), ὑπό τῆν στέγην [ipo tin steyin] (çatınıñ altında).

ἀντι [andi] harf-i cerrî “yerine” ma^cnāsında olup muzāfu'n-ileyh ile şıllanur. Meşelâ: ἦλθον ἀντ' ἐκείνου [ilthōn and'ekinū] (anıñ yerine geldim).

ἐπι [epi] harf-i cerrî muzāfu'n-ileyh ile şılalandığı vaqt “üzerinde” ma^cnāsını ve mef^cülü'n-ileyh ve mef^cülü'n-bih ile şılalandığı hâlde muhtelif ma^cnayı şāmildir. Meşelâ: ἐπὶ τοῦ χάπτου [epi tu hartu] (kâgıd üzerine), ἐπὶ μίαν ὥραν [epi mian ōran] (bir sâ^cat zarfında), ἐπὶ τόκῳ [epi tokō] (fâ'iz ile), ἐπὶ τινι αἰτίᾳ [epi tini itia] (ne sebebe mebnî).

περί [peri] harf-i cerrî muzāfu'n-ileyh ile şılalandığı vaqt “dâ'ir” ma^cnāsını ve [177] mef^cülü'n-bih ile şılalandığı hâlde “eṭrâfında” ma^cnāsını müftddir Meşelâ: περὶ τῆν νῆσον [peri tin nison] (bu mes'eleye dâ'ir), περὶ τοῦ ζητήματος τούτου [peri tu zitimatōs tutu] (aṭanıñ eṭrâfında).

ἀπό [apo] harf-i cerrî “teb^cid” ma^cnāsına delâlet idüp muzāfu'n-ileyh ile şıllanur. Meşela: ἀπὸ τοῦ ὄρουσ μέχρι τῆς κοιλάδος [apo tu orus mehri tis kilados] (tağdan ovaya kadar).

ὑπέρ [iper] harf-i cerrî muzāfu'n-ileyh ile şılalandığı hâlde “lehinde” ma^cnāsına ve mef^cülü'n-bih ile şıllanur “ziyâde” ma^cnāsına gelir. Meşelâ: ὑπέρ ἡμῶν [iper imon] (lehimizde), ὑπέρ τοῦς ἐξήκοντα [iper tus eksikonda] (altmışdan ziyâde).

Ḥurûf-ı cerr-i aşlıyye sâ'ir kelimât ile terkîb olunur ve bu yüzden tağyirât-ı âtiyyeye düçardır:

Ḥarf-i şavtı ile müntehî bulunan hurûf-ı cerrîñ harf-i şavtı ile daḥi bed' iden bir kelime ile terkîb olındığı hâlde harf-i cerrîñ harf-i şavtısi hızf olunur ancak πρό [pro], περί [peri] harf-i cerrleri mezkûr hızfdan âzâdedir. Meşelâ: δι(α)έρχομαι [di(a)erhome] (mürûr idiyorum), ἰπ(ο)ακούω [ip(o)akuō] (iṭâ^cat idiyorum), περι-ορίζω [peri-orizō] (haşr idiyorum), προ-αγωγή [pro-agoyi] (terfî^c).

ἐν [en], σὺν [sin] harf-i cerrleriniñ β, π, χ, ψ harflerinden biriyle bed' ider bir kelime ile terkîb olındığı vaqt mezkûr hurûf-ı cerrîñ v harfi μ harfine ve γ, κ, χ, ξ

harflerinden biriyle bed' ider bir kelime ile terkîb olındığı hâlde v harfî y harfine ve λ, μ, ν, ρ harflerinden biriyle bed' iden bir kelime ile terkîb olındığı taqdîrde v harfî m̄a-ba^cdındaki harfe münkalib olur.

ὄν [sin] harfiniñ σ ile bir harf-i şavfî ile bed' ider bir kelime ile terkîbinde mezkûr harf-i cerrîñ v harfî σ harfine münkalib ve σ ile bir harf-i gayr-i şavfî ile bed' iden bir kelime ile terkîbinde mezkûr v harfî mahzûf olur. Meşelâ: συσσωρεύω (συν-σωρεύω) [sisōrefō (sin-sōrefō)] (yığıyorum), σύσκειψις (σύν-σκεψις) [siskepsis (sin-kepsis)] (müzâkere idiyorum).

[178] .ἐκ [ek] harf-i cerrîniñ harf-i şavfî ile bed' iden bir kelime ile terkîb olduğunda κ harfî ξ harfine tahvîl olunur. Meşelâ: (ἐκ-έρχομαι) ἐξέρχομαι [(ek-erhome) ekserhome] (çıkarm).

YİĞİRMİ BİRİNCİ DERS

Zarf

Bir fi^cle isnâd olunup da anı “zamân”, “mekân”, “şüret”, “miqdâr” husûşlarının ta^cyîñ iden kelimeye Ἐπιρρημα [epirrima] zarf itlak olunur. Meşelâ: αὔριον θὰ γράφω ἐπιστολήν [avrion tha grafō epistolîn] (yarın mektûb yazacağım), πῶς εἶσθε; [pōs isthe?] (naşılıñız?).

Zarfîñ dört nev^ci vardır:

χρονικά [hronika] (zurûf-ı zamân), τοπικά [topika] (zurûf-ı mekân), ποσοτικά [posotika] (zurûf-ı kemiyet), τροπικά [tropikâ] (zurûf-ı şüretiye).

Zurûf-ı zamân²¹ şunlardır:

Ἐνταῦθα [endaftha] (burada), ἐδῶ [edō] (burada), ἄνω [anō] (yuğarı), κάτω [katō] (aşağı), (μέσα) ἔσω [(mesa) esō] (içeri), πανταχοῦ [pandahu] (her yerde), ἐκεῖ [eki] (orada) ve sā'ire.

Zurûf-ı mekân²² ber-vech-i âttir:

Σήμερον [simeron] (bu gün), αὔριον [avrion] (yarın), τώρα [tōra] (şimdi), πότε [pote] (ne vaqt), τότε [tote] (o vaqt), χθές [hthes] (dün), πέρυσι [perusi] (geçen sene).

Zurûf-ı kemiyet şunlardır:

²¹ Bu kelime verilenlerden anlaşıldığına göre “zamân” yerine “mekân” olmalıdır.

²² Bu kelime verilenlerden anlaşıldığına göre “mekân” yerine “zamân” olmalıdır.

Ποσάκις [posakis] (kaç kere), άπας [apas] (bir kere), δις [dis] (iki kere), πολλάκις [polakis] (def'ât-le) ve sâ'ire.

Zurûf-ı şüretiyye ber-vech-i âfîdir:

Πώς [pos] (nasıl), καλώς [kalos] (eyüce), όμοϋ [omu] (birlikde), ώς [os] (gibi), [179] βαθμηδόν [vathmidon] (tedricen), λίαν [lian] (pek), μάλιστα [malista] (hatta), τουλάχιστον [tulahiston], (bāri), σχεδόν [sheδon] (hemān), χωρίς [horis] - άνευ [anev] (belā), όχι [ohi] (hayır), έκτός [ektos] (hāric, mā-^cada), ίσως [isōs] (belki), βεβαίως [veveōs] (elbette), όλίγον [oligon] (az), πολύ [poli] (çok), ναι [ne] (evet), οϋτω [utō] (böyle), οίον [ion] (meşela), τυχόν [tihon] (şāyed), δήθεν [dithen] (güyā) ve sâ'ire.

YIGIRMI İKİNCİ DERS

Ĥārf-i Rabṭ

Kelimāti yāhūd cümleleri yek-digerine rabṭ iden kelimeye Sύνδεσμος [sindesmos] ya^cni ĥurûf-ı rabṭ iṭlağ olunur.

Ĥurûf-ı rabṭiñ toĥuz nev^ci vardır: συμπλεκτικοί [simplektiki] (ĥurûf-ı ^cāṭife), συμπερασµατικοί [simperasmatiki], άντιθετικοί [andithetiki], διαζευκτικοί [diazefktiki] (kıyāsiyye), αιτιολογικοί [etiolyiki] (sebebiyye), ύποθετικοί [ipothetiki] (şarṭiyye), χρονικοί [hroniki] (zamāniyye), τελικοί [teliki] (meneviyye), ειδικοί [iḍiki] (taḥşīşi).

Ĥarf-i rabṭ ber-vech-i âfîdir:

Συμπλεκτικοί [simpletiki] ĥurûf-ı ^cāṭife şunlardır: και [ke] (ve, hem, daĥi), τε [te] (de), οϋτε [ute], μήτε [mite], οϋδέ [ude] (ne ... ne de)

Διαζευκτικοί [diakseftiki] şunlardır: ἢ [ya, yāhūd], εἴτε-εἴτε [ite-ite] (gerek ... gerek).

Άντιθετικοί [andithetiki] şunlardır: ἁλλά [ala] (lakin, faĥat, ancak), ὅµως [omōs] (lakin), ἄν και [anke] (egerçi), µολονότι [molonoti], καιτοι [keti] (her ne kadar), µέν-δέ [men-de] şü ĥurûf-ı rabṭiñ Türkçede muĥābilleri yokdur.

Συµπερασµατικοί [simperasmatiki] kıyāsiyye şunlardır: λοιπόν [lipon], ὅθεν [othen], ἄρα [ara], (imdi), ὥστε [ōste] (ki), ἐποµένως [epomenōs] (binā'en-^caleyh).

[180] Αιτιολογικοί [etioloγiki] sebebiyye şunlardır: ἐπειδὴ [epidi], διότι [dioti] (çünkü, zirā).

Ὑποθετικοί [ipothetiki], şartiyye şudur: ἂν [an], ἐάν [ean] (eger, ise).

Εἰδικός [idikos] taḥşîşî şunlardır: ὅτι [oti] (ki).

Τελικοί [teliki] meneviyye şunlardır: ἴνα [ina], νὰ [na], ὅπως [opōs] (içün, zımnında).

Χρονικοί [hroniki] zamāniyye şunlardır: ὀπότεν [opotan], ὀπότε [opote], ὅταν [otan], ὅτε [ota] (vaqtāki, ne zamān, ne vaqt), πρὶν [prin] (evvel, aqdem), ἕως [eōs], οὐ [u], μέχρι [mehrî], (dek, kadar, degin), ἀφοῦ [afu] (şoñra).

YIGIRMI ÜÇÜNCÜ DERS

Ἡυῤῦf-ı Nidā

Sevinc, te'essüf, hayret gibi hissiyāt-ı muhtelifeye delālet iden kelimeye Ἐπιφώνημα [epifōnima] ya'ni harf-i nidā dinür.

Ἡυῤῦf-ı nidā ber-vech-i āñdir:

Σχετλιαστικά [shetliastika] ya'ni keder veyāñud hiddeti mübeyyin olanlar: ἄχ [ah], φεῦ [fev], ἀλλοίμονον [alimonon], οἶμαι [ime] (ah, eyvāh).

Γελαστικά [pelistika] ya'ni gülmeye delālet idenler: ἄ ἄ ἄ [a a a], χὰ χὰ χὰ [ha ha ha]

Ἐπαινετικόν [epenetikon] ya'ni taḥşîni mutazammın olanlar: εὖγε [efye] (āferîñ).

Θαυμαστικά [thavmastika] ya'ni hayreti mübeyyin olanlar: βαβαί! [vave!], ὦ [ō!] (zehî).

Κλητικόν [klitikon] ya'ni da'vete defil olanlar: ὦ [ō] (ey).

Ἐκπληκτικά [ekprikatika] ya'ni te'accübî mutazammın olanlar: πᾶ [pa], ἄ [a] (aba)

Ἀποτρεπτικά [apotreptika] ya'ni men'î mübeyyin olanlar: ἀπαγε [apaye] (hāşā).

[181]

ΔΙΑΛΟΓΟΙ [Dialogi]

Ἐν Τῷ Οἴκῳ [Ἐν Τῷ Ἰκῶ] (Ἐνδε)

Καλή ἡμέρα σας.

[Kali imera sas.]

(Şabāh-ı şerifler hayr olsun.)

Πῶς εἴσθε σήμερον;

[Pōs isthe simeron]

(Bu gūn naşılıñız?)

Εἶμαι καλλίτερον ἀπὸ χθές, διότι ἐκοιμήθον καλῶς τὴν νύκτα ταύτην.

[İme kalıteron apo hthes, dioti ekolithon kalōs tin nıkta taftin.]

(Dünden daha iyüyüm çünki bu gıce iyi uyudum.)

Τούναντιον ἐγὼ δὲν ἐκοιμήθην καλῶς .

[Tunantion ego den ekimithin kalōs.]

(Ben bil-^sakis eyü uyumadım.)

Διατί;

[diati?]

(Ne içün?)

Διότι εἶχον πονοκέφαλον μέθην καλῶς.

[dioti ihon ponokıfalon methin kalōs.)

(Çünkü şabāha kadar başım ağrıyor idi.)

Τώρα πῶς εἴσθε;

[Tōra pōs isthe?]

(Şimdi naşılıñız?)

Ὀλίγον καλλίτερα.

[Oligon kalitera]

(Biraz daha eyü)

Πιθανὸν νὰ ἐκρῶσατε.

[Pithanon na ekriōsate]

(Ġālibā soğuk aldıñız.)

Ἐκρῶσα χθὲς τὴν νύκτα ἐπιστρέφων ἀπὸ τὸ θέατρον, διότι ἐξῆλθον δρωμένος.

[Ekriōsa htes tin nikta epistrefōn apo to theatron, dioti eksilthon drōmenos.]

(Dün gece tiyatrodan °avdet ider iken soğuk aldım çünkü terli çıktım.)

[182] Βεβαίως τοῦτο εἶναι τὸ αἴτιον τῆς ἀδιαθεσίας σας.

[Vevaiōs tuto ine to etion tis adiathesias sas.]

(Elbette keyifsizlikleriñiziñ sebebi budur.)

Σήμερον δὲν θὰ ἐξέλθω τῆς οἰκίας, ἄλλως τε δὲν ἔχω καὶ ἐργασίαν.

[Zimerōn dentha ekselthō tis ikias, alōs te den ehō ke ergasian.]

(Bu gün evden çıkımayacağım zâten işim de yokdur.)

Πῶς θὰ διέλθῃτε τὴν ἡμέραν;

[Pōs tha dielthite tin imeran?]

(Gündüzi naşıl imrār ideceksiñiz?)

Θ' ἀναγνώσω τὰς ἐφημερίδας καὶ θὰ γράψω μερικὰς ἐπιστολάς.

[Th' anagnōsō tas efimeriōdas ke tha grapsō merikas epistolās.]

(Gazeteleri okuyup ba°z-ı mektûplar yazacağım.)

Κατὰ ποίαν ὥραν πηγαίνετε εἰς τὴν ἐργασίαν σας;

[Kata pin ōran piyenetē is tin ergasian sas?]

(Siz ne sâ°atde me°mūriyetiñize gidiyorsuñuz?)

Κατὰ τὰς ὀκτῶ εὐρωπαϊστί.

[Kata tas oktō evropaiستی.]

(Sâ°at sekizde alafırnka.)

Σήμερω ἐπειδὴ θὰ ἔλθῃ τὸ ταχυδρομεῖον ἔχομεν πολλὰς ἐργασίας.

[Zimerōo epiđi tha elthi to tahiđromiōnehomen polas ergasias.]

(Bu gün posta gelecek oldıđından çok meşğūliyetimiz vardır.)

Ἐλάβετε ἐπιστολήν παρὰ τοῦ ἀδελφοῦ σας;

[Elavate epistolın para tu ađelfu sas?]

(Birāderiñizden mektüp aldñiz mı?)

Μάλιστα, ελαβον χθές.

[Malista, elavon hthes.]

(Evet, dün aldım.)

Πού εύρίσκεται τώρα;

[Pu evriskete tōra?]

(Şimdi nerededir?)

Εύρίσκεται έν Εμύρνη αλλά μοι υράφει ότι κατ' αὐτάς θά μεταβῆ εἰς τήν Θεσσαλονίκην.

[Evriskete en Ehimni ala mi irafi oti kat aftas tha metavi is tin thesa lonikin.]

(İzmirdedir, fakat bu günlerde Selānik'e 'azimet idecegini yazıyor.)

Θά μείνη πολὴν καιρόν ἐκεῖ;

[Tha mini polin keron eki?]

(Orada çok mi kalacak?)

Δέν γνωρίζω.

[den gnōrizo.]

(Bilmiyorum)

[183] Σᾶς παρακαλοῦ νά τῷ γράψητε χαιρετισμούς ἐκ μέρους μου.

[Zas parakaloō na tō grapsite heritismus ek merus mu.]

(Tarafımdan kendisine mahşüş selām yazmañızı ricā iderim.)

Εὐχαρίστω.

[Efharistōs]

(Memnūniyetle)

Θά με ἐπιτρέψητε πλέον ν' ἀναχωρήσω.

[Tha me epitrepseite pleon n' anahōrisō.]

(Mūsā^cdeñiz ile artık gideceğim.)

Καθήσατε ὀλίγον ἀκόμη, θά σᾶς ἐρωτήσω περί τινος ζητήματος.

[Kathisate oligon akomi, tha sas erōtisō peri tinos zitimatos.]

(Birāz daha oturuñuz size bir mes'eleye dā'ir şoracağım.)

Ἡ ὥρα παρήλθε, δέν δύναμαι νά μείνω περισσότερον.

[Í òra parilthe, ðen ðiname na minō perisoteron.]

(Vaqt geçdi ziyāde turamam.)

Τότε ðèn σās ἐμποδίζω ἀπὸ τὴν ἐργασίαν σας.

[Tote ðen sas emproðizō apo tin ergasian sas.]

(O vaqt sizi işiñize māni^c olmam.)

Τὸ ἐσπέρας σās περιμένω.

[To esperas sas perimenō.]

(Akşām sizi beklerim.)

Θὰ ἔλθω ἀφεύκτως.

[Tha elthō afeuktōs.]

(Mutlaka gelirim.)

Ἐν Τῇ Σχολῇ [En ti sholi] (Mektebde)

Χθὲς ðèn ἐμελέτησα τὰ μαθήματά μου.

[Hthes ðen emelethisata mathimata mu.]

(Dün derslerimi okuyamadım.)

Διατί;

[ðiati?]

(Ne için?)

Μετέβην εἰς τὸν περίπατον καὶ ðèn μοι ἔμεινε καιρός.

[Metevin is ton peripaton ke ðen mi emine keros.]

(Gezmege çıktığımdan vaktim kalmadı.)

Εἰς τὸν διδάσκαλον σήμερον τί θὰ εἶπης;

[Is ton didaskalon simeron ti tha ipis?]

(Bu gün hocaya ne diyeceksin?)

[184] Θὰ εἶπω τὴν ἀλήθειαν καὶ ðèn ἀμφιβάλλω ὅτι θὰ μὲ συγχωρήσῃ.

[Tha ipō tin alithian ke ðen amfivalō oti tha me siñhōrisi.]

(Haķıķat hāli sōyleyecem ve beni ^cafv ideceğine şübhem yokdır.)

Εἰς ποίαν τάξιν εἶσαι;

[İs pian taksine ise;]

(Καηγή şınıfdasıñ?)

Εις την πρώτην τάξιν.

[İs tin prōtin taksin.]

(Birinci şınıfda.)

Ποία είναι τὰ μαθήματά σας;

[Pia ine ta mathimata sas;]

(Dersleriñiz nedir?)

Τουρκικά, Γαλλικά και Ἑλληνικά.

[Turkika, Galika ke Elinika.]

(Türkçe, Fransızca ve Rumca.)

Ποία ἐκ τῶν τριῶν τούτων γλωσσῶν είναι δυσκολώτερα;

[Pia ek tōn triōn to tutōn glōsōn ine diskolōtera;]

(Şu üç lisāndan eñ mūşkil kaηğısıdır?)

Ἡ Ἑλληνική.

[İ Eliniki.]

(Rumca.)

Ἡ αἴθουσα τῆς παραδόσεώς σας εις ποῖον πάτωμα τῆς σχολῆς είναι;

[İ ethusa tis paradoseōs sas is pion patōma tis sholis ine;]

(Dershāneñiz mektebiñ kaηğı kaηında bulunuyor?)

Εις τὸ δεύτερον πάτωμα.

[İs to defteron patōma.]

(İkinci kaηda.)

Πόσους μαθητάς ἔχει ἡ τάξις σας;

[Posus mathitas ehi i taksis sas;]

(Şınıfıñızda kaηç talebe vardır?)

Τριάκοντα πέντε.

[Triakonda pende.]

(Otuz beş.)

Πόσοι ἐκ τούτων είναι ἐσωτερικοί και πόσοι ἐξωτερικοί;

[Posi ek tutōn ine esōteriki ke posi eksōteriki;]

(Bunlardan kaηç leyİİ ve kaηç nehārī vardır?)

Δέκα πέντε ἐσωτερικοί και οἴλοιποὶ είναι ἐξωτερικοί.

[deka pende esōteriki ke ilipi ine esōteriki.]

(On beş leyf ve baqiyesi neharıdır.)

Πόπους διδασκάλους ἔχετε;

[Popus didaskalus ehete;]

(Kaç hōcañız vardır?)

[185] Τρεῖς. Εἰς διὰ τὰ Τουρκικά, εἰς διὰ τὰ Γαλλικά καὶ εἰς διὰ τὰ Ἑλληνικά.

[Tris. Is Dia ta Turkika, is dia ta Galika ke is dia ta Elinika.]

(Üç. Biri Türkçe içün, biri Fransızca içün vedigeri Rumca içün.)

Ἐφέτος προεβιάσθους;

[Efetos proe vivasthis;]

(Bu senede terf-i şımf itdiñ mi?)

Μάλιστα, διότι ἐπέτυχον εἰς τὰς ἐξατάσεις.

[Malista, dioti epeithon is tas eksatasis.]

(Evet, zîrâ imtihânda kesb-i istihkāk itdim.)

Τώρα διακοπὰς ἔχετε;

[Tōra diakopas ehete;]

(Şimdi ta'filîñiz mi var?)

Μάλιστα, ἀπὸ τῆς παρελθούσης Τετάρτης τὸ σχολεῖον ἐκλεισεν.

[Malista, apo tis parelthusis Tetartis to sholion eklisen.]

(Evet, geçen çehârşenbeden i'tibâren mekteb kapandı.)

Πότε ἄρχονται τὰ μαθήματα;

[Pote ahonte mathimata;]

(Derslere ne vakt mübâşeret olunur?)

Τὴν πρώτην Σεπτεμβρίου.

[Tin prōtin septemvrii.]

(Eylülün ibtidâsında.)

Ἐλάβετε βραβεῖα ἐφέτος;

[Elavete vrvavia efetos;]

(Bu sene mükâfât aldıñız mı?)

Μάλιστα, ἔλαβον πέντε χρυσὰ βιβλία, τοῦτο δὲ ἠγαρίστησε τοὺς γονεῖς μου εἰς ἕκτακτον βαθμόν.

[Malista, elavon pende hrisa vivlia, tuto de ifharistise tus gonis mu is ektakton vathmon.]

(Evet, beş kıt'a yıldızlı kitab aldım bu ise ebeveynime fevka'l-^cāde derecede memnūniyeti mücib oldu.)

Οἱ ἐπιμελεῖς μαθηταὶ βραβεύονται οἱ δὲ ἀμελεῖς τιμωροῦνται.

[I epimelis mathite vravefonte i de amelis timōrointe.]

(Çalışkan şakirdler mükāfāta nā'il olur ve çalışmayanlar mūcāzāt görürler.)

[186] Κατὰ Τὸν Περιπατοῦν [Kata Ton Peripaton] (Gezmekte)

Σήμερον θὰ ἐξέλθῃτε εἰς τὸν περιπατοῦν;

[Simeron tha eksethite is ton peripaton;]

(Bu gün gezemeğe çıkacak mısıñız?)

Βεβαίως ὁ καιρὸς εἶναι ὠραῖος, οὔτε κρύον ἔχει οὔτε ζέστην.

[Vevēōs o keros ine ōreos ute kiron ehi ute zestin.]

(Elbette, hava güzel ne soğuk ne de sıcak var.)

Ἔχει ὁμως ἄνεμον πολὺν καὶ ὡς ἐκ τούτου ἔχει καὶ πολλήν σκόνην.

[Ehi omōs anemon polin ke ōs ek tutu ehi ke polin skonin.]

(Fakat çok rüzgār var ve bundan dolayı çok toz da var.)

Δὲν ἔβρεξαν σήμερον τοὺς δρόμους;

[den evreksan simeron tus dromous;]

(Bu gün yolları şulamadılar mı?)

Τοὺς ἔβρεξαν ἀλλ' ἀμέσως ἐξηράνθησαν.

[Tus evreksan al' amēsōs eksiranthisan.]

(Şuladılar fakat derhāl kurumuşdur.)

Ποῦ θὰ ὑπάγητε;

[Pu tha ipayite;]

(Nereye gideceksiñiz?)

Θὰ ὑπάγω μετὰ τινῶν νέων φίλων μου εἰς τὸν Κεατχανέ.

[Tha ipagō meta tinōn neōn filōn mu is ton Keathane.]

(Ba^cz-ı dostlarım ile birlikte Kāğidhāneye gideceğim.)

Θὰ ἐπιβῆτε ἀμάξης ἢ ἀκατιῦ;

[Tha epivite amaksis i akatiu;]

(^cArabaya mı yāhūd kayığa mı bineceksiñiz?)

Ἴπειδὴ ἔχει πολὺν ἄνεμον προτιμότερον νὰ ὑπάγωμεν ἐφ' ἀμάξης.

[Epidi ehi polin anemon protimoteron na ipagōmen eʿ amaksis.]

(Çok rüzgâr olduğundan ʿaraba ile gitmemiz müreccēdir.)

῾Ο καιρὸς φαίνεται ὅτι θὰ χαλάσῃ.

[O keros fenete oti tha halasi.]

(Havā bozacak gibi görünüyor.)

[187] Θὰ βρέξῃ.

[Tha vreaksi.]

(Yağmur yağacak.)

Τότε δὲν θὰ δυνηθῶμεν νὰ ὑπάγωμεν εἰς τὸν περίπατον.

[Tote den tha dinithōmen na ipagōmen is ton peripaton.]

(O hâlde gezemeğe gidemeyeceğiz.)

Τῆς ἀνοίξεως ἡ βροχὴ δὲν διαρκεῖ πολὺ.

[Tis anikseōs i vrohi den diarki poli.]

(Bahārın yağmuru çok devām itmez.)

῾Ας ἐξέλθωμεν.

[As ekselthōmen.]

(Çıkalım.)

Πρέπει νὰ ἐπιβῶμεν κλειστῆς ἀμάξης ὥστε ἐν περιπτώσει βροχῆς νὰ μὴ βραχῶμεν.

[Prepi na epivōmen klistis amaksis ōste en periptōsi vrohis na mi vrahomen.]

(Kararı ʿarabaya binmeliyiz ki yağmur yağarsa işlanmayalım.)

Τὴν παρελθοῦσαν Κυριακὴν πῶς διεσκεδάσατε;

[Tin parelthusan Kiriakin pōs diskeḗasate;]

(Geçen Pazar günü nasıl eğlendiniz?)

Μετέβην εἰς τὴν Πρίγκηπον καὶ ἐπέστρεψα τὸ ἐσπέρας διὰ τοῦ τελευταίου ἀτμπολίου.

[Metevin is tin Priñkipon ke epestrepsa to espepas dia tu teʿlesteu atmolliu.]

(Büyükataya gidüp akşām soñ vapur-la ʿavdet itdim.)

Εἶχε κόσμον πολὺν ἐκεῖ;

[Ihe kosmon polin eki?]

(Orada çok ğalabalık var mı idi?)

Εἰς τὰ ξενοδοχεῖα τόπος δὲν εἶχε μείνει πλέον.

[Is te ksenodochia topos den ihe mini pleon.]

(Otellerde artık yer kalmamış idi.)

Τὸ ἑσπέρας ποῦ ὑπῆγετε;

[To esperas pu ipiyete;]

(Akşam nereye gitdiñiz?)

Μετέβην εἰς τὸ θέατρον.

[Metevin is to theatron.]

(Tiyatroya gitdim.)

Εἰς ποῖον θέατρον ὑπῆγετε;

[Is pion theatron ipiyete;]

(Kaḡı tiyatroya gitdiñiz?)

Εἰς τὸ γαλλικὸν θέατρον.

[Is to galikon theatron.]

(Fransız tiyatroya.)

[188] Ἄπόψε σκοπεύετε νὰ μεταβῆτε εἰς τὸ θέατρον;

[Aropse skorefete na metavite is to theatron;]

(Bu akşam tiyatroya gitmek niyetinde bulunurmusunuz?)

Δεν πιστεύω διότι εἰμαικοθρασμένος.

[Den pistefō dioti ime kurasmenos.]

(Zan itmem, çünki yorgunum.)

Καὶ ἐγὼ ἀπόψε θὰ ἀναπαυθῶ.

[Ke egō aropse tha anapafthō.]

(Ben dahı bu akşam istirāhat ideceğim.)

Καλὴν νύκτα σας.

[Kalin nikta sas.]

(Giceñiz hayr olsun.)

Εἰς Τὴν Τραπεζαν [Is Tin Trapezan] (Sofrada)

Ἄπόψε δὲν ἔχω διόλου ὄρεξιν.

[Arofe den ehō diolu oreksin.]

(Bu akşam ašlā ištihām yoçdur.)

Διατί; εἰσθε ἀδιάθετος;

[diati; isthe adiathetos;]

(Ne iĉün, keyifsiz misiñiz?)

᾽Οχι ἀλλὰ πρὸ δύο ὥρων ἔφαγον ὀλίγον ψωμί και τυρί και ἡ ὄρεξις μου ἐκόπη.

[Ohi ala pro dio ὄrōn efagu oligōn psōmi ke tiri ke i oreksis mu ekopi.]

(Hayır, fakat iki sa^oatden envel biraz ekmek ile peynir yedigim iĉün iştihām kesildi.)

Ἐγὼ τοῦναντίον ἔχω ὄρεξιν διότι τὴν μεσημβρίαν ἔφαγον ὀλίγον.

[Egō tunandion ehō oreksin dioti tin mesimvrian efagon oligon.]

(Ben bi'l-^oakis iştihām vardır çünki öğlede az yedim.)

Προτιμάτε τὸ βωδινὸν ἢ τὸ πρόβειον κρέας;

[Protimate to vōdinon i to provion kreas;]

(Şığır etini mi yāhūd koyun etini mi terciḥ idersiñiz;]

Προτιμῶ τὸ πρόβειον τὸ βωδινὸν εἶναι δύσπεπτον.

[Protimō to provion to vōdinon ine dispepton.]

(Koyun etini terciḥ iderim şığır etiniñ hażmı bařlıdır.)

[189] Τὰ χόρτα ὠφελοῦν πολὺ εἰς τὴν ὑγείαν, διότι καθαρίζουσι τὸ αἷμα.

[Ta horta ὄfelun poli is tin iyian, dioti katharizusi to ema.]

(Sebzevāt şihate fā'idelidir zīrā kāni taşfyte ider.)

Ἀγαπάτε τὰ ὄπωρικά;

[Agapate ta opōrika;]

(Meyveleri sever misiñiz?)

Ἐκ τῶν ὄπωρικῶν ἀγαπῶ μόνον τὰ σταφύλια.

[Ek tōñ opōrikōñ agapō monon ta stafilia.]

(Meyvelerden yalnız üzümü severim.)

Βεβαίως, οἱ πάντες ἀγαπῶσι τὰς σταφυλάς.

[Veveōs, i pandes agapōsi tas stafilas.]

(Elbette üzümü herkes sever.)

Διατί τρώγετε τόσον ὀλίγον;

[diati trōyete toson oligon;]

(Niĉün o kadar az yiyorsuñuz?)

Τὸ ἐσπέρας πάντοτε τρώγω ὀλιγώτερον, τοῦτο μοι συνέστησεν ὁ ἰατρός.

[To esperas pandote trōgō oligōteron, tuto mi sinestisen o iatros.]

(Akşām dā'imā az yiyorum bunı ise hekim baña tenbīh itdi.)

Ἐχετε δίκαιον τὴν νύκτα ὁ στόμαχος πρέπει νὰ εἶναι ἐλαφρός.

[Ehete dikeon tin nikta o stomahos prepri na ine elafros.]

(Hakkiñiz vardır, gice mi'de hafif olmalıdır.

Ἐγὼ μόνον τέϊον πίνω μετὰ τὸ φαγητόν.

[Ego monon teion pino meta to fayiton.]

(Ben ta'āmdan soñra yalnız çay içerim.)

Ἐγὼ ὅμως πίνω καφέ.

[Egō omōs pinō kafe.]

(Façağ ben kahve içerim.).

ΑΝΑΓΝΩΣΜΑΤΑ

Ι. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟΝ.

Τὸ σχολεῖον εἶναι μεγάλη οἰκία. Εἰς τὸ σχολεῖον ὑπάρχουσι τάξεις, σπουδαστήρια καὶ μία αὐλή. Εἰς τὰ Λύκεια ὑπάρχουσιν ἐπίσης ἐστιατόρια, κοιτῶνες καὶ νοσοκομεῖον.

Εἰς τὰς τάξεις καὶ τὰ σπουδαστήρια βλέπει τι θρανία, ἐπὶ τῶν ὁποίων κάθονται οἱ μαθηταί. Ἐμπροσθεν αὐτῶν ἔχουσι γραφεῖα.

Εἰς τὴν τάξιν ὁ διδάσκαλος καθήμενος ἐπὶ τῆ ἑδράς, ἐξηγεῖ τὸ μάθημα καὶ διορθώνει τὰ χρέη ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος. Οἱ μαθηταί τὸν ἀκούουσι μετὰ προσοχῆς. Ἐν τῷ σπουδαστηρίῳ μελετοῦσι τὰ μαθήματα καὶ ἐτοιμάζουσι τὰ χρέη τῶν. Ἐργάζονται εἰς τὸ ἐστιατόριον, κοιμῶνται εἰς τοὺς κοιτῶνας, πίνειν ἔχουσιν εἰς τὴν αὐλήν κατὰ τὸν καιρὸν τῆς ἀναπαύσεως καὶ μεταβαίνουν εἰς τὸ νοσοκομεῖον ὅταν πραγματικῶς ἀσθενήσωσιν.

2. ΤΑ ΕΡΓΑΔΕΙΑ ΤΟΥ ΜΑΘΗΤΟΥ.

Ἐν τῇ σχολῇ ὑπάρχουσι βιβλία, γραφίδες, τετραδία, χάρτης καὶ μελάνη. Οἱ μαθηταὶ γράφουσι διὰ τῶν γραφίδων ἐντὸς τῶν τετραδίων τῶν καὶ ἐπὶ τοῦ χάρτου. Γράφουσι μὲ μελάνην μαύρην, κυανὴν ἢ ἐρυθρὰν. Ἡ μελάνη εἶναι ἐντὸς τοῦ μελανοδοχείου, τὸ ὅποιον εὐρίσκεται ἐπὶ τοῦ θρανίου. Οἱ μαθηταὶ γράφουσιν ἐπὶ τοῦ μελανοπίνακος διὰ τῆς κυμαλίας γραμμικατα, λέξεις, φράσεις καὶ ἀριθμούς.

Ἐπὶ τοῦ πίνακος ἐπίσης μαθητάνουσι τὴν ἀριθμητικὴν. Κάνουσι τὰς τέσσαρας πράξεις τῆς ἀριθμητικῆς: τὴν πρόσθεσιν, τὴν ἀφαιρέσιν, τὸν πολλαπλασιασμὸν καὶ τὴν διαίρεσιν. Εἰς τὰ βιβλία τῶν κατ' ἀρχὰς μαθητάνουσι νὰ συλλαβίζουσι, κατὰ τὴν δὲ νὰ ἀναγινώσκωσιν. Οἱ ἐπιμελεῖς μαθηταὶ μαθητάνουσιν ἐντὸς μικροῦ χρόνου νὰ ἀναγινώσκωσι παρτίκας. Ὁ διδάσκαλος ἀνταμεῖβει αὐτοὺς μὲ καλοὺς βραβείους, καὶ τιμωρεῖ τοὺς ἀμελεῖς μαθητάς.

3. Η ΟΙΚΙΑ.

Ἡ οἰκία εἶναι οἰκοδομη. Εἶναι ἐκτισμένη ἀπὸ λίθους καὶ ἀπὸ ξύλα. Ὁ ἀρχιτέκτων σχεδιάζει τὸ σχέδιον τῆς οἰκίας. Ὁ κτίτης κάμνει τοὺς τοίχους, τὰ δώματα, τὰ δωμάτια. Ὁ ξυλουργὸς κάμνει τὰς ὀροφὰς καὶ τὰ ἐδάφη (πατώματα). τὰς κλίμακας,

Institut de l'Enseignement Supérieur
 Académique de la République
 Française
 Université de la Méditerranée
 Aix-Marseille III
 Faculté de Sciences
 Département de Mathématiques

τὰς θύρας καὶ τὰ παράθυρα. (1) ὑελοποιὸς θέτει
 ὑέλους εἰς τὰ παράθυρα. (2) κλειθοποιὸς θέτει
 κλειθρα εἰς τὰς θύρας καὶ ἄλλα τοιαῦτα ἀναγκ
 πράγματα. Ἐν τῇ οἰκίᾳ ὑπάρχουσιν ἔπιπλα, τὰ ὅτι
 κατασκευάζει ὁ λεπτοουργός. Ἐὰ ἀπαραίτητα ἔπι
 πλάσια εἰς τὴν οἰκίαν εἰναι : ἡ κλίνη, ἡ τράπεζα καὶ αἱ
 ἄλλα. Ἡ οἰκία εἰναι ἡ κατοικίᾳ τοῦ ἀνθρώπου
 εὐτυχεῖς εἰναι οἱ ἄνθρωποι, οἱ ὅποιοι ἔχουσιν οἰκ
 ἔπιπλα. Πρέπει νὰ λυτώμεθα τοὺς πτωχοὺς, οἱ ὅποιοι
 ἔχουσιν οἰκίαν καὶ κοιμῶνται εἰς τὰς γωνίας τῶν ὀ

4. ΤΑ ΔΙΑΦΟΡΑ ΜΕΡΗ ΤΗΣ ΟΙΚΙΑΣ.

Γνωρίζετε, τέκνα μου, ὅτι ἡ οἰκία δὲν ἀρ
 ἀπὸ τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς, ἀλλὰ κατὰ πρ
 σκάπτουσιν ἐντὸς τῆς γῆς, οἱ δὲ κτίσται κτί
 τείχους. (Οἱ τοῖχοι οὗτοι, οἱ ὅποιοι εὐρίσκονται
 τῆς γῆς ὀνομάζονται θεμέλια. Μεταξὺ τῶν τε
 τούτων εὐρίσκειται τὸ ὑπόγειον. Ἐκάστη οἰκία
 ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ, πολλοὺς ὀρόφους, ὁ τελευταῖος
 αὐτῶν ὀνομάζεται ὑπερφῶν. Ὅλοι αἱ οἰκίαι ἔ
 θεμέλια; Ὁχι. Αἱ καλύβαι δὲν ἔχουσι τοιαῦτα.
 θεμέλια τῶν ἀνακτόρων, τῶν νοσοκομείων, θεα
 καὶ ἄλλων τοιούτων μεγάλων οἰκοδομῶν πρέπ
 ῶσιν εὐρύτερα ἀπὸ τὰ θεμέλια τῶν συνήθων οἰ

5. ΤΟ ΛΑΠΘΩΣ ΠΑΣΧΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Καλήν ἡμέραν, ἀγαπητέ μου Γεώργιε, πῶς εἶσθε σήμερον;

— Εὐχαριστῶ, ἀγαπητέ μου Ἰωάννη, δὲν εἶμαι πολὺ καλὰ, εἶμαι ἀδιάθετος. . .

— Τί ἔχετε;

— Ἡ κεφαλή μου πονεῖ. Νομίζω ὅτι ἔχω πυρετόν, διότι ἄλλοτε μὲν αἰσθάνομαι ζέστην καὶ ἄλλοτε ψύχος. Ἀπὸ δύο ἡδὴ ἡμερῶν εἶμαι εἰς τὴν κλίνην. Στενοχωροῦμαι, φίλε μου, νὰ μένω εἰς τὸ νοσοκομεῖον χωρὶς νὰ δύναμαι νὰ κάμω τίποτε. Οἱ συμμαθηταὶ μου ἔλθουσι ὅτι προχωρήσωσιν εἰς ἕλα τὰ μαθηματικά. Τὴν ἐβδομάδα ταύτην ἔχουμεν διαγωνισμούς καὶ λυποῦμαι πολὺ ὅτι δὲν ὀκνηθῶ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν τάξιν· ὀκνηθῶ βεβαίως, ὁ δὲ συμμαθητὴς μου Πέτρος ὀκνηθῶν ἐπωφεληθῆ τῆς ἀπουσίας μου. Ἡ δὲ ἴσως ὁ πρῶτος εἰς τοὺς διαγωνισμούς· ὀκνηθῶ κερδίσει βραβεῖον καὶ εἰς τὸ τέλος τοῦ χρόνου ὀκνηθῶ λάβῃ βραβεῖον.

— Μὴ λυπεῖσθε, φίλε μου, ἐντὸς ὀλίγου χρόνου ὀκνηθῶ ἀναλάβετε· ἐπειδὴ δὲ γνωρίζω ὅτι εἶσθε εὐφυῆ καὶ ἐπιμελῆς, ὀκνηθῶ ἐργασθῆτε καὶ ὀκνηθῶ πάντοτε ὁ πρῶτος τῆς τάξεως. Χαίρετε, ἀγαπητέ μου, σὰς εὐχομαι ταχεῖαν ἀνάρρωσιν.

— Εὐχαριστῶ, φίλε μου.

— — —

6. ΔΙΑΙΡΕΣΙΣ ΤΟΥ ΧΡΟΝΟΥ.

Ὁ Χρόνος διαιρεῖται εἰς ἡμέρας καὶ νύκτας. Ἐμὴν ἡμέραν καὶ μίαν νύκτα ὑπαρχοῦσιν εἴκοσι τέσσαρες ὥραι. Εἰς μίαν ὥραν ὑπάρχουσιν ἐξήκοντα λεπτά καὶ εἰς ἓν λεπτόν ἐξήκοντα δεύτερα λεπτά.

Ἐπεὶ ἡμέραι ἀποτελοῦσι μίαν ἐβδομάδα. Αἱ ἡμέραι αὗται εἰσὶ: Δευτέρα, Τρίτη, Τετάρτη, Πέμπτη, Παρασκευή, Σάββατον καὶ Κυριακή. Ὁ μῆν ἔχει τέσσαρας ἐβδομάδας. Τὸ ἔτος ἔχει δώδεκα μῆνας, οἵτιναι εἰσὶ: Ἰανουάριος, Φεβρουάριος, Μάρτιος, Ἀπρίλιος, Μάιος, Ἰούνιος, Ἰούλιος, Αὐγουστος, Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος καὶ Δεκέμβριος.

Τὸ ἡμερονύκτιον διαιρεῖται εἰς πέντε μέρη: Πρωί, μεσημέριον, μεταμεσημέριον, ἑσπέρας καὶ μεσονύκτιον. Τὸ ἔτος ἔχει τριακοσίας ἐξήκοντα πέντε ἡμέρας. Διαίρεται δὲ εἰς τέσσαρα μέρη, ἅτινα ὀνομάζονται ἐποχαι: Ἀνοιξίς, Θέρος, Φθινόπωρον καὶ Χειμών. Ἰσχύουσι τὸν ἔτη ἀποτελοῦσιν ἓνα αἰῶνα. Τώρα εὐρισκόμεθα εἰς τὸν δέκατον ἔννατον αἰῶνα. Τὰ ἐργαζομένα ὅποια δεικνύουσι τὴν ὥραν εἰσὶ: Τὸ ὠρολόγιον τοῦ θυλακίου, τὸ ὠρολόγιον τοῦ πύργου, τὸ δημόσιον ὠρολόγιον καὶ τὸ ἡλικιὸν ὠρολόγιον.

7. Αἱ Ὁραι τοῦ ἔτους.

Ἀγαπή τὴν ἀνοιξίαν, ἔλεγεν ὁ Ἰωάννης. Τί ἰσχυρὰ ἐπιτοχὴ! Ἡ ἐξοχὴ εἶναι πλήρης ἀνθέων, ὅθεν εἰσὶ ὄσπερος, τὰ δένδρα ὅλως λευκὰ καὶ ρόδινα.

γεωργός σπαίρει τὸν ἀγρὸν τοῦ τὰ ἀρνία πηδῶσιν εἰς τοὺς λειμῶνας· τὰ πτηνὰ κελαδοῦσιν, αἱ χελιδόνες ἔρχονται καὶ κτίζουσι τὰς φωλεάς των. Τί ὠραία ἐποχὴ εἶναι τὸ θέρος! λέγει ὁ Ἰωάννης ὕστερον ἀπὸ ὀλίγους μῆνας. Οἱ ἀγροὶ εἶναι πλήρεις ἀπὸ γαμμακέ-
ρασα (φράουλας), τὰ δένδρα δὲ ἀπὸ ὀπωρικά. Αἱ πε-
ταλοῦδες πηδῶσιν ἐπὶ τῶν ἀνθέων τῶν κήπων. Τί
λαμπρὰ χρώματα! Τὸ κυανοῦν, τὸ πορφυροῦν, τὸ χρυ-
σοῦν λάμπουσιν ἐπὶ τῶν πετρῶν των. Κόπτουσι τὰ
χόρτα τῶν λειμῶνων. Ξηραίνουσιν αὐτά. Μετὰ ταῦτα
ἔρχεται ἡ συγκομιδὴ. Τί ὠραία ἐποχὴ. Κάμνει ζέ-
στην, ἀλλὰ ὀροσιζεταί τις τρώγων παγωτὰ, πέποναι
καὶ ὕδροπέποναι.

Τί ὠραία ἐποχὴ! ἀνερωήνησεν ἀκόμη ὁ Ἰωάν-
νης ὅταν ἔφθασε τὸ φθινόπωρον. Πόσον διασκεδαστικὸς
εἶναι ὁ τρυγητός. Ὁ Ἰωάννης εἶναι λίαν εὐχαρι-
στημένος ἀπὸ τὸ φθινόπωρον, διότι βλέπει τὴν
μητέρα του νὰ συλλέγη τρόφιμα διὰ τὸν χειμῶνα.
Κάμνει ζαχαρωτὰ μὲ τὸν ζωμέν τῶν σταφυλιῶν.
Συλλέγει τὰ ἄπια, τὰ μήλα καὶ τὰ ροδάκινά της,
ξηραίνει τὰ ἔσπρια, κόπτει τὰ καρύδια καὶ τὰ κάστα-
να. Κατόπιν ἔρχεται ὁ χειμῶν. Ὁ Ἰωάννης θὰ τρέχη
μὲ τοὺς φίλους του ἐπὶ τοῦ παγωμένου ρυακίου, τὸ
ὅποιον ρεῖι πλησίον τοῦ χωρίου. Τὸ ἐπέρας ἀφοῦ μάθῃ
τὸ μάθημά του καὶ κάμῃ τὰ χρέη του, κάθηται ἐπὶ
τῶν γονάτων τοῦ πατρὸς του, ὅστις τῷ διηγεῖται
ἱστορίας καὶ μύθους. Κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον, ἡ μή-

την του ράπτει πλησίον του πυρός, εις δὲ τὴν ἐστὶ
τὰ ξύλα κροταῦσι σπινθηροβολοῦντα. Τί ὠραία ἐπο
εἶναι ἐ χειμῶν.

8. ΤΑ ΑΜΑΘΗ ΠΑΙΔΙΑ.

Εἶναι δυστύχημα διὰ τὰ πτωχὰ παιδιά
ἔχει ἀμαθῆ, τέκνα μου, πρέπει νὰ τὰ λυπεῖτο κ
ὄχι νὰ τὰ περιγελάτε. Ὁ μικρὸς Παῦλος εἶναι ἀμαθῆ
εἶναι υἱὸς μιᾶς πτωχῆς γυναικός.

Ὁ πατήρ του ἀπέθανε πρὸ ἐλίγου χρόνου,
δὲ μήτηρ του εἶναι τόσο πτωγὴ ὥστε δὲν δι
ναται νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον. Εἶναι πι
λὸ λυπημένους ὅταν βλέπῃ ἄλλα μικρὰ παιδι
τῆς ἡλικίας του νὰ ἀναγινώσκωσι καὶ νὰ γρά
φωσιν εὐκόλως. Ἀναγνωρίζει ὅτι ἀργότερα, ὅτε θ
ἔχει καμμίαν ἐργασίαν, δὲν θὰ δυναθῇ νὰ γράφ
εἰς τὴν μητέρα του οὔτε νὰ ἀναγινώσκῃ τὰς ἐπιστε
λὰς τὰς ὁποίας θὰ τῷ στέλλῃ ἡ μήτηρ του. Λίον
δυστυχῆς εἶναι ὁ μικρὸς Παῦλος.

Ὁ Νικόλαος εἶναι καθὼς καὶ ὁ Παῦλος, ἐπι
σης ἀμαθῆς· ὑπάρχει ἑνωσιμία μεγάλη διαφορὰ με
ταξὺ τῶν δύο τούτων παιδίων. Ἐὰν ὁ Παῦλο
εἶναι ἀμαθῆς, τούτο δὲν εἶναι σφάλμα του, διότι ἡ
μήτηρ του δὲν δύναται νὰ τὸν στείλῃ εἰς τὸ σχολεῖον
ἐνῷ ὁ Νικόλαος μεταβαίνει καθ' ἡμέραν εἰς τὸ σχολεῖον.

Ἄλλὰ δὲν περιγαίνει μὲ εὐχαρίστησιν ἀντὶ τῆς σπεύ-
δῃ εἰς τὸ σχολεῖον, διασκεδάζει εἰς τοὺς ὁρό-
μους μὲ τοὺς φίλους του, ὅταν τοὺς συναντῇ. Εἰς
τὸ σχολεῖον εἶναι οὐκιστὸς, φλύαρος, παραχοποιδῶς·
δὲν προσέχει εἰς ὅ,τι λέγει ὁ διδάσκαλος καὶ δὲν
μανθάνει τίποτε. Νομίζετε νὰ ἴσῃ εὐτυχῆς;

Ἄς βεβαιῶ ὅτι δὲν εἶναι εὐτυχῆς. Ὁ διδά-
σκαλὸς του εἶναι ἠναγκασμένος νὰ τὸν τιμωρῇ
συνεχῶς, ὅταν δὲ ἐπιστρέφει εἰς τὴν οἰκίαν του,
ἡ μήτηρ του τὸν ἐπιπλήττει καὶ τὸν τιμωρεῖ.

Τὸν περιγελοῦσι διότι δὲν γνωρίζει οὔτε νὰ
γράψῃ οὔτε νὰ ἀναγινώσκῃ. Ὁ Παῦλος εἶναι πράγ-
ματι δυστυχῆς.

9. ΤΑ ΚΑΤΟΙΚΙΔΙΑ ΖΩΑ.

Ὁ ἵππος εἶναι τὸ ζῶον τὸ πλέον χρήσιμον εἰς
τὸν ἄνθρωπον. Φέρει τὰ βάρη μᾶς, σέρει τὸ ἄρο-
τρον ὡς καὶ τὰς ἀμάξας.

Ἡ ἀγέλας μᾶς δίδει τὸ λευκὸν τοῦτο γάλα
τὸ ὁποῖον πίνομεν, τὸν τυρὸν, τὸ ἀνόγαλα καὶ ἄλλα
γαλακτερά.

Ὁ βοῦς σέρει ἐπίσης τὸ ἄροτρον καὶ τὰς
φορτηγὰς ἀμάξας.

Ὁ ὄνος εἶναι ὠφέλιμος εἰς τοὺς ξυλοκόπους,
εἰς τοὺς γεωργούς, τέλος εἰς ὅλους τοὺς χωρικοὺς.

Ὁ κύων εἶναι ὁ φίλος τοῦ ἀνθρώπου. Φυλάτ-

τει τὴν οἰκίαν, προστατεύει τὰ πρόβατα, τὰς ἀμνάδας, τὰ ἀρνία ἀπὸ τοὺς λύκους.

Ἡ γαλῆ συλλαμβάνει τοὺς μῦς.

Ἐπάρχουσι τετράποδα κατοικίδια ζῶα, ὑπάρχουσιν ἐπίσης καὶ πτηνὰ κατοικίδια ἅτινα ζῶσιν εἰς τὸν ὄρνιθωνα.

Ταῦτα δὲ εἶναι: ἡ ὄρνις, ὁ πετεινός, ὁ κοῦρκος, ἡ νῆσσα καὶ ὁ χήν. Πάντα ταῦτα τὰ πτηνὰ μᾶς οἰδοῦσι τὸ κρέας των καὶ τὰ ὠὰ των.

10. ΣΥΝΟΜΙΑΙΑ ΔΥΟ ΠΑΙΔΙΩΝ.

Δύο παῖδιά ἐκάθηντο εἰς τὴν γωνίαν ἐνὸς ἀγροῦ. Τὸ ἐν τούτων ἦτο παιδίον τοῦ χωρίου· τὸ δὲ ἄλλο τῆς πόλεως. Καὶ τὰ δύο ἦσαν φίλοι ἀπὸ τρεῖς ἡδὲ ἡμέρας.

— Ὅταν θὰ ἔλθῃς εἰς τὴν πόλιν, ἔλεγε τὸ παιδίον τῆς πόλεως, θὰ σοὶ δείξω ὠραίας οἰκίας, παλάτια, μεγάλα ταμῆνη, τὰς μεγάλας μας ὁδοὺς, αἱ ὅποσαι εἶναι τόσον καλῶς φωτισμέναι τὸ ἔσπερας ἀπὸ τὰ φανάρια, ὥστε βλέπομεν καθὼς καὶ τὴν ἡμέραν.

Θὰ σοὶ δείξω τοὺς στρατώνας, τὰ θέατρα, τοὺς κήπους, τὰς γεφύρας, τοὺς σιδηροδρόμους, τὰς ὠραίας ἀμᾶξας ἄλπ.

Θὰ σὲ ὀδηγήσω εἰς τὰ μουσεῖα, εἰς τοὺς ναυ-

στάθμους, εἰς τὰ μεγάλα ἐργαστάτια. Θὰ ἴδῃς ἐντὸς τοῦ λιμένος μεγάλα πλοῖα πολεμικὰ καὶ ἄλλα.

— Ἐγὼ δὲ, ἔλεγε τὸ παιδίον τῶν χωρίων, θὰ σοὶ δεῖξω τὰ μέρη, ἔπου κόπτουσι τὰ γκιμακέρατα (τὰς φράσουλαις), τὰ λεπτοκάρια καὶ ἄλλα τριανθὰ. Τὰ μεγάλα εἶναι τῶν πευκῶν καὶ ἄλλων βένδρων ἔπου εἶναι τόσον σκοτεινὰ ὥστε νομίζει τις ὅτι εἶναι νύξ πάντοτε.

— Καὶ τί λοιπὸν θὰ μοι μάθῃς;

— Θὰ σοὶ δεῖξω πῶς ὀδηγοῦσι τὰ ποιμνία εἰς τὴν βοσκήν, πῶς κυνηγοῦσι μὲ τοὺς κύνας, πῶς αἱ μέλισσαι κατασκευάζουσι τὸ μέλι, πῶς κάμνουσι τὸν τυρὸν καὶ τὸ βούτυρον διὰ τοῦ γάλακτος τῶν ὠραίων ἡμῶν ἀγελάδων καὶ πῶς καλιεργοῦσι τὴν γῆν διὰ τῶν ὠραίων ἡμῶν βοῶν. Θὰ σοὶ ἐξηγήσω κατὰ ποῖον ἐποχὴν σπεύρουσι τὸν σῖτον, τὴν κριθὴν κτλ. πῶς πρέπει νὰ δένωσι τὰ δέματα τῶν στράγγων καὶ πῶς νὰ πατῶσι τὰς σταφυλάς. Ὑστερον θὰ σοὶ μάθω νὰ κατασκευάζῃς κάνιστρα καὶ ψάθας.

— Πάντα ταῦτα εἶναι καλὰ νὰ τὰ μάθῃ τις, ἀπήντησε τὸ παιδίον τῆς πόλεως, ἀλλ' ἐγὼ θὰ σοὶ διδάξω ἄλλο πρᾶγμα, τὸ ὅποιον ἀξίζει ἴσως περιττότερον ἀκόμη, θὰ σοὶ μάθω νὰ ἀναγινώσκῃς.

11. ΤΟ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΤΟΥ ΘΥΛΑΚΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ.

Τὸ ὠρολόγιον τοῦ θυλακίου περιεγέλα. ἤμ-
τινά τὸ ἥλιακόν.

— Δὲν γνωρίζεις τὴν ὥραν, τῷ ἔλεγε, ἵ-
ἐταν ὁ ἥλιος σὲ προσβάλλῃ διὰ τῶν ἀκτίνων
Σήμερον ὁ ἥλιος εἶναι κρυμμένος καὶ δὲν θύν-
νὰ εἰπῆς τίποτε.

— Καλὰ, ἀπήντησε τὸ ἥλιακόν ὠρολόγιον,
ξόν μοι τί ὥρα εἶναι;

— Ἀκριβῶς μεσημβρία, λέγει τὸ ὠρολόγιον
θυλακίου.

Κατὰ τὴν στιγμὴν ὅμως ἐκείνην ἐφάν-
ἥλιος.

— Ἄπατᾶσαι, φίλε μου, λέγει τὸ ἥλιακόν.
πολλοῦ ἤδη ἡ μεσημβρία παρῆλθε. Ἦώρα εἶναι τ-
που μία ὥρα. Ἦλθε τώρα καὶ ἡ σειρά μου
σὲ περιγελάσω. Ἐνίστε σιωπῶ, εἶναι ἀληθές,
ἔμως οὐδέποτε ἀπατῶ.

Κάλλιον νὰ σιωπῶ τις παρὰ νὰ ὀμιλῶ ἀκαί-

12. Ὁ ΜΙΚΡΟΣ ΚΥΩΝ.

Μικρὸν τι κοράσιον, ὀνομαζόμενον Ἐλένη, με-
νὰ περιπατήσῃ εἰς τὰς ἔχθρας βυακίου τινός. Ἦ
ἀπήντησε κακὰ τινὰ παιδία, τὰ ἔποια προσεπὶ
νὰ πνίξωσιν ἓνα μικρὸν κύνα. Ἦ μικρὰ Ἐλένη,

੩

πηθείσα αὐτὸν τὸν ἠγόρασε καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὸν οἶκον αὐτῆς.

Ὁ μικρὸς κύων ἀμέσως ἐγνώρισε καὶ ἠγάπησε τὴν νέαν κυρίαν του, καὶ ποτὲ δὲν ἀπεμακρύνετο αὐτῆς· ἐσπέραν τινὰ, καθ' ἣν στιγμὴν ἔμελλε νὰ κοιμηθῆ, ὁ μικρὸς κύων ἤρχισε νὰ φωνάζῃ. Ἡ Ἑλένη τότε ἔλαβεν ἀμέσως τὸ κυρίον καὶ παρετήρησεν ὑπὸ τὴν κλίνην, ὅτε αἴφνης εἶδεν ἄνθρωπον μαυρισμένον, ὅστις ἦτο ἐκεῖ κρυμμένος. Αὐτὸς δὲ ἦτο κλέπτης. Ἡ Ἑλένη τότε ἐζήτησε βοήθειαν, ὅλοι δὲ οἱ ἐν τῇ οἰκίᾳ ἔτρεξαν εἰς τὰς κραυγὰς τῆς. Συνέλαβον τὸν κλέπτην, τὸν ἔδεσαν καὶ τὸν παρέδωσαν εἰς τὴν δικαιοσύνην. Τότε ὁ κλέπτης ὠμολόγησεν ὅτι ἤθελε νὰ δολοφονήσῃ τὴν Ἑλένην καὶ κατόπιν νὰ κλέψῃ ὅ,τι ἤθελεν εὔρει.

Ἡ Ἑλένη τῷχαρίστησε τὸν Θεὸν διότι τὴν ἔσωσε καὶ εἶπεν: Οὐδεὶς θὰ ἐπίστευεν ὅτι τὸ μικρὸν τοῦτο ζῷον, τοῦ ἑποίου τὴν ζωὴν ἔσωσα, θὰ ἔσωζε τὴν δικήν μου.

13. ΤΟ ΓΕΥΜΑ ΕΝ Τῇ ΛΥΔΙῃ.

Κυρίως τις εἶχεν ἐπιστρέψει εἰς τὴν οἰκίαν του λίαν κακοδιάθετος, Ἀμέσως ἐκάθησεν εἰς τὴν πρᾶπταν διὰ νὰ γευματίσῃ. Ἐπειδὴ ἕμως ὁ ζωμὸς τῶν ἐφάνη ψυχρὸς, ἐθύμωσε καὶ τὸν ἔρριψεν ἔξω ἀπὸ τὸ παράθυρον.

Ὁ ὑπὲρέτης ἐσκέφθη τότε ὅτι ἔπρεπε νὰ ρίψῃ

κατόπιν τοῦ ζωμοῦ καὶ τὸ κρέας καὶ τὸν ἄρτον καὶ τὴν φιάλην καὶ τέλος καὶ αὐτὸ τὸ τραπεζομαθεῖον.

— Αὐθάδῃ τί κάμνεις! ἐρώνησεν ὁ κύριος, ὄλιγο θυμωμένος.

— Συγχωρήσατέ με, κύριε, ἀπήντησε ψυχρῶς ὑπερέτης, δὲν ἠνόησα τὴν πρόθεσίν σας. Ἐνόμισα ἢ ἠθέλητε σήμερον νὰ φάγητε εἰς τὴν αὐλήν. Ὁ καιρὸς αἴθριος, ὁ οὐρανὸς ὡραῖος, ὅλα τὰ δένδρα εἶναι ἠλοισμένα.

Ὁ κύριος ἀνεγνώρισε τὸ σφάλμα του καὶ ἤχηρίστησε καθ' ἑαυτὸν τὸν ὑπερέτην διὰ τὸ μάθημα ὁποῖον τῷ ἔδωκεν.

14. ΤΑ ΑΓΡΙΑ ΘΗΡΙΑ.

Ὁ λέων εἶναι τὸ ἰσχυρότερον τῶν ζώων· ἔχει χαιτῆν, ἡ λέαινα δὲν ἔχει.

Ἡ τίγρις εἶναι ἀγρία καὶ αἰμοχαρὴς· ὁμοίαν μεγάλην γαλῆν μὲ ὄνυχας καὶ μύστακα.

Ὁ ἐχθρὸς τῶν πτηνῶν εἶναι ἡ ἀλώπηξ. Ὁ ἐχθρὸς τῶν προβάτων εἶναι ὁ λύκος. Πινίγει τὰ ἄρνα καὶ τὴν ἀμνάδα τὴν μητέρα των καὶ τὰ ἀπαγάγει εἰς τὸ βουνόν.

Ἰδῶτε ἄρκτους καὶ πιθήκους; Πολλάκις εἰς τὰ ἑορτὰς περιφέρουσι τοιοῦτους.

Ἐπίσης ἀγρία ζῶα, τὰ ὁποῖα εἶναι

ἀβλαβῆ. Ἦ ἔλαφος, ἡ καμηλοπάρδαλις, ὁ ἐλέφας καὶ ἄλλα τοιαῦτα, τὰ ὅποια ζῶσιν εἰς τὰ δάση ἢ εἰς τὰς ἐρήμους. Δὲν τρέφονται μὲ κρέας ἀλλὰ μὲ γόρτα καὶ φύλλα τῶν δένδρων. Ὑπάρχουσιν ἐπίσης πτηνὰ, τὰ ὅποια τρώγουσι κρέας. Ταῦτα εἶναι: ὁ γύψ, ὁ ἀετός, ἡ γλαυξ καὶ ἄλλα.

15. ΙΣΤΟΡΙΑ ΑΚΑΘΑΡΤΟΥ ΠΑΙΔΟΣ.

Θά σᾶς διηγηθῶ μίαν ἱστορίαν ἀκαθάρτου τινὸς παιδίου λίαν δυστυχοῦς.

Τὸ παιδίον τοῦτο εἶχεν ὠραῖον ζεῦγος ὑποδήματων, τὰ ὅποια προσφύλαττον τοὺς πόδας του ἀπὸ τοὺς λίθους, ὥστε ἠδύνατο νὰ τρέχη ἀσφαλῶς καὶ μετ' εὐχαριστίσεως. Ἡμέραν τινὰ ἠθέλησε νὰ τρέξη ἄνευ ὑποδημάτων, διότι ἐνόμιζεν ὅτι θὰ ἦτο πλέον εὐχάριστον. Εἶχεν ὅμως παρατηρήσει πολλάκις ὅτι πολλὰ παιδία πτωχὰ εἶχον τοὺς πόδας των ὅλως ἐσχισμένους, ἐπειδὴ δὲν εἶχον ὑποδήματα. Ἦρξισε λοιπὸν νὰ τρέξη ἄνευ ὑποδημάτων εἰς τοὺς ἀγρούς, οὕτως ὥστε οἱ πόδες του ἐντὸς ὀλίγου ἐσχίσθησαν καὶ ἔτρεχεν ἄφθονον αἷμα, διότι περιεπάτησεν ἐπὶ ὑάλου. Ἐπὶ τὴν νύκτα ἠσθάνθη φοβεροὺς πόνους, οὕτω δὲ ἀπὸ τὴν ἀνοησίαν του ὑπέφερε πολὺν καιρὸν.

Ἐλπίζω ὅτι θὰ ἐνθυμηθῆτε πάσῃν βλάβῃν τῇ ἐπροξένησεν ἡ διαγωγή του αὐτῆ, ἵνα ποτὲ δὲν θὰ τὸν μιμηθῆτε.

16. ΕΥΦΥΪΑ ΠΑΙΔΙΟΥ.

Μικρόν τι παιδίον ἐζήτει ἡμέραν τινὰ εἰς τῆν τραπέζαν ὀλίγον κρέας· ὁ πατήρ του τῷ εἶπεν ὅτι δεῖ εἶναι καλὸν νὰ ζητῆ φαγητὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἀλλὰ νὰ περιμένῃ νὰ τῷ δώσωσιν.

Τὸ δυστυχὲς μικρὸν παιδίον βλέπον ἡμέραν τινεῖ εἶπε ὅλοι ἔτρωγον καὶ δὲν τῷ ἔδιδον τίποτε, εἶπε εἰς τὸν πατέρα του.

— Πάτερ μου, δὲς μοί, σὲ παρακαλῶ, ὀλίγον ἄλλας.

— Τί ὁὰ τὸ κάμῃς; ἠρώτησεν ὁ πατήρ.

— Ὅὰ ἀλατίσω τὸ κρέας τὸ ἑποῖον ὁὰ μοὶ δώσητε, ἀπήντησε τὸ παιδίον.

Ὅλοι τότε ἐθαύμασαν τὸ πνεῦμα τοῦ παιδὸς καὶ ὁ πατήρ του, παρατηρῶν ὅτι τὸ παιδίον δὲ εἶχε τίποτε ἔμπρὸς του, τῷ ἔδωσε κρέας χωρὶς νὰ ζητήσῃ.

17. ΛΑΪΜΑΡΓΟΣ ΣΥΛΛΗΦΘΕΙΣ.

Παιδιά ἀκούσατε τί συνέβη εἰς ἓνα μεγάλο σκύλον λαίμαργον, καὶ ἐπωφεληθεῖτε τοῦ παραδείγματος τούτου.

Κύων τις ἠγάπα πολὺ τὰ ὦα. Εὐθὺς ὡς ἤκουε νὰ φωνάζῃ καμμία ὄρνις, χαίρουσα διότι ἔκαμεν ἓν ὦον, ἔτρεχεν ἀμέσως. ἔβιαζε τὴν θύραν τοῦ ὀρνιθῶνος καὶ ἤρπαζε τὸ ὦον, τὸ ἑποῖον ἢ ὄρ-

ς εἶχε κάμει καὶ τὸ ἔτρωγεν ὅλον διὰ μιᾶς. ἀτόπιν ἀνεχώρει χωρὶς νὰ τὸν βλέπει οὐδεὶς, σείων ἣν οὐράν του.

Ἡ οἰκοκυρὰ ἐξεπλήττετο καθ' ἐκάστην μὴ βλέουσα πλέον ὡς εἰς τὸ κἀνίστρον.

— Αἱ ὄρνιθές μου δὲν γεννώσι πλέον, ἔλεγε καθ' ἑαυτήν.

Τότε, διὰ νὰ τὰς ἀναγκάσῃ νὰ κάμωσιν ὡς, ἔβη εἰς τὸ κἀνίστρον ἐν μαρμάρινον ὦν. Μετὰ μίαν ὥραν ὁ ἴδιος κύων ἐνόμισεν ὅτι ἤκουσε μίαν ὄρνιθα ἢ φωνάζει· ἔτρεξεν ἀμέσως εἰς τὸ κἀνίστρον καὶ πατήρησε τὸ λευκότετον μαρμάρινον ὦν, τὸ ὅποιον φαίνεται νὰ ἦναι πολὺ ὠραῖον, τὸ ἤρπασεν· ἔθραυσεν ὡς τοὺς ὀδόντας του. Καὶ ὁ δυστυχῆς κύων ἔβρεξε κλαίων.

18. ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΑΙ.

Ἐπάρχει μία διαφορά, παιδία μου, μεταξὺ ἐνός παγγέλματος καὶ ἄλλου· ὑπάρχουσιν ἐπαγγέλματα ἰανοητικὰ καὶ ἐπαγγέλματα διὰ τῆς χειρός.

Ὁ ἰατρός διατάσσει τὰ φάρμακα διὰ τοὺς ἀσθενεῖς. Τὰ φάρμακα τὰ παρασκευάζουσιν οἱ φαρμακοποιοὶ κατὰ τὴν διαταγὴν τῶν ἰατρῶν. Ὁ χειρουργὸς δένει τὰς πληγὰς καὶ θεραπεύει τὰ τετραυσιμῆτα μέλη τοῦ σώματος. Ὁ καθηγητὴς διδάσκει τὰς γλώσσας καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ὁ μηχανικὸς

διανοίγει τούς δρόμους. Ὁ ἀρχιτέκτων σχεδιάζει τὸ σχέδιον τῶν οἰκιῶν. Ὁ γλύπτης κάμνει ἀγάλματα. Ὁ ἐπιδέξιος ζωγράφος κάμνει ὠραίας εἰκόνας διὰ χρωμάτων. Τόσον καλῶς ζωγραφίζει τούς ἀνθρώπους καὶ τὰ ζῶα ὥστε νομίζει τις ὅτι εἶναι πραγματικοί.

49. II ΟΡΓΗ.

Ὁ Κωνσταντῖνος ἡμέραν τινὰ εἶχεν ἓνα χάρτινον αἰτὸν μὲ μίαν ὠραίαν ἐρυθρὰν οὐράν. Μίαν πρωΐαν μαρτίου, ὁ καιρὸς ἦτο λαμπρὸς, ὀλίγος ἄνεμος ἤρχισε νὰ πνέῃ· οἱ σύντροφοι τοῦ Κωνσταντίνου τὸν περιέμενον εἰς τὸν δρόμον· ὁ Κωνσταντῖνος ἔλαβε τὸν αἰτὸν του, ἀλλὰ παρατήρησεν ὅτι ἡ οὐρά αὐτοῦ ἦτο περιπεπλεγμένη μὲ τὸ σχοινίον. Προσπαθεῖ νὰ τὴν διορθώσῃ ἀλλ' εἰς μάτην, δὲν δύναται ἀμέσως ὁ Κωνσταντῖνος ἤρχισε νὰ ὀργίζηται, νὰ κτυπᾷ τούς πόδας του καὶ νὰ ἀποσπᾷ ἀποτόμως τὸ σχοινίον. Τότε ὁ αἰτὸς ἐσχίσθη εἰς τεμάχια.

— Ἐλθέ λοιπὸν, Κωνσταντίνε! ἐρῶνάζον οἱ σύντροφοί σου κάτωθεν· ὁ ἄνεμος εἶναι εὐνοϊκός.

Ὅποια δυστυχία ἔταν ὁ Κωνσταντῖνος κατέβη, κρατῶν εἰς χεῖράς του, ὅπως λυπημένος, τὰ τεμάχια τοῦ μεγάλου χαρτίνου αἰτοῦ.

Μιχαίως ὁ ἄνεμος ἔπνεεν· ὁ Κωνσταντῖνος ἔμενεν εἰς τὴν οἰκίαν του σκεπτόμενος τὰ λυπηρὰ ἀποτελέσματα τῆς ὀργῆς.

20. ΑΙ ΠΕΝΤΕ ΛΙΣΘΗΣΕΙΣ.

Ὁ ἄνθρωπος ἔχει πέντε αἰσθήσεις: Τὴν ὄρατιν, τὴν ἀκοήν, τὴν ὄσφρησιν, τὴν γεῦσιν καὶ τὴν ἀφήν.

Ὁ τυφλὸς στερεῖται τῆς ὄράσεως, ὁ κωφὸς στερεῖται τῆς ἀκοῆς· ὁ τυφλὸς δὲν γνωρίζει τὰ χρώματα· δὲν δύναται νὰ εἰπῇ ἐὰν πράγμα τι εἶναι μαῦρον ἢ λευκόν, πράσινον ἢ κυανόν, κίτρινον ἢ φαιόν.

Ὁ κωφὸς δὲν ἀκούει τὸν λόγον τῶν ὁμοίων του, τὸ κελάδημα τῶν πτηνῶν, τὴν φωνήν τῶν σκύλων, τὸν κρότον τῶν ἀμαξῶν, τὸν ἦχον τοῦ κώδωνος.

Ὁ κωφάλαλος δὲν δύναται νὰ ἐκφράσῃ ὅ,τι ἐπιθυμεῖ, ὅ,τι χρειάζεται· δὲν δύναται νὰ εὐχαριστήσῃ διὰ τὰς ὑπηρεσίας τὰς ὁποίας τῷ κάμνουσιν, οὔτε νὰ ἀπαντήσῃ εἰς τὰς ἐρωτήσεις, τὰς ὁποίας τῷ ἀπευθύνουσιν.

Τὸ ὄργανον τῆς ὄράσεως εἶναι ὁ ὀφθαλμός· τὸ ὄργανον τῆς ἀκοῆς εἶναι τὸ οὖς· ἡ ὄσφρησις γίνεται διὰ τῆς ρινός· ἡ γεῦσις διὰ τῆς γλώσσης καὶ ἡ ἀφή δι' ὄλων τῶν μερῶν τοῦ σώματος καὶ ἰδίως διὰ τῶν χειρῶν.

21. Η ΤΙΜΗ ΥΠΕΡΒΑΙΝΕΙ ΤΟΝ ΠΛΟΥΤΟΝ.

Ποιμὴν τις ἦτο τόσο πτωχός, ὥστε δὲν ἠδύνατο νὰ ἀγοράσῃ ἓν ζεῦχος ὑποδημάτων.

Ἦτο χειμῶν καὶ αἱ πόδες του ἐντὸς τῆς χιόνος

ἔτρεμον. Αἴφνης εἰς κλέπτῃς ἐξέρχεται ἐκ τοῦ δάσους, πλῆσιάζει τὸν ποιμένα καὶ τῷ λέγει·

— Ἄν θέλῃς νὰ γείνης κλέπτῃς, ὡς ἐγώ, ὅα κερδαίης χρήματα καὶ ὅα δύναται νὰ ἀγοράζῃς ὅ,τι θέλεις.

— Ὅχι, ὄχι, ἐλεσινὲ ἄνθρωπε! ἀπήντησεν ὁ ποιμὴν ἀπομακρύνσου ἀπὸ ἐμεῖ, προτιμῶ νὰ μένω πτωχὸς παρὰ νὰ πλουτίσω διὰ τῆς κλοπῆς. Κάλιον νὰ ἔχη τις τοὺς πόδας μαύρους ἀπὸ τὴν λάσπην, παρὰ τὴν ψυχὴν ἀκάθαρτον ἀπὸ κακῶν πράξεως.

22. Η ΕΥΣΠΛΑΓΙΧΝΙΑ.

Ἦτο ἀνοιξίς· τὰ δένδρα ἤνοιζον, τὰ πτηνὰ ἐκελάδουν· αἱ ἔξοχα ἦσαν καταπράσιναι· τὰ ἀρνία ἐπήδων ἐπὶ τῆς χλόης, καὶ αἱ χρυσαλίδες ἐπέτων ἐπὶ τῶν ἀνθέων. Πόσον ὠραία ἦτο ἡ ἔξοχή!

Ὁ μικρὸς Νικόλαος μετέβη νὰ περιπατήσῃ μετὰ τῶν γονέων του, καὶ δλωσ εὐθυμὸς ἐπήγαιεν ἐμπρός. Αἴφνης εἶδε μικρὸν παιδίον μὲ ἓνα μικρὸν σκύλον καθήμενον εἰς τὸ ἄκρον τῆς ὁδοῦ.

Τὸ παιδίον τοῦτο ἦτο λίαν ὠχρὸν, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του δὲν ἐφαίνοντο. Τὸ δυστυχὲς ἦτο τυφλόν. Τὸ γελαστὸν πρόσωπον τοῦ Νικολάου τότε ἠλλοιώθη καὶ ἀπὸ γελαστὸν ἐγένετο σκυθρωπόν. Ἀνεστéναξε καὶ χαμηλῇ τῇ φωνῇ εἶπεν·

— ὦ δυστυχὲς παιδίον, πάντοτε νύξ δι' ἐσὲ εἶναι!

Ὅποια ἀφόρητος ζωὴ! δὲν βλέπεις οὔτε τὸν οὐρανὸν
 μὲ τὰ ἄστρα, οὔτε τὰ ἄνθη τῆς γῆς· δὲν δύνασαι
 νὰ τρέξης, οὔτε νὰ περῆσθης, οὔτε νὰ παῖξῃς μὲ τοὺς
 συντρόφους σου!

Οἱ ὀρθαλμοὶ του ἐπληρώθησαν δακρῦων. Ἐπέ-
 στρεψε πρὸς τοὺς γονεῖς του, σίτιγες ἤρχοντο ὀπισθεν,
 καὶ δεικνύων αὐτοῖς τὸ τυφλὸν παιδίον τοῖς λέγει·

— Ἔλθετε γρήγορα, σὰς παρακαλῶ καὶ δώτητε
 μίαν καλὴν βοήθειαν χρηματικὴν εἰς τὸν πτωχὸν
 τοῦτον τυφλόν.

Οἱ γονεῖς του ἐκτιμήσαντες τὴν οἰκτίριμονα καρ-
 δίαν τοῦ τέκνου των, προσέφερον βοήθειάν τινα εἰς
 τὸν πτωχὸν τυφλόν.

Ὁ Νικόλαος ἦτο εὐσπλαγχνός καὶ ἡ γενναία του
 καρδιά ἠγάπα νὰ ἀνακουφίξῃ τοὺς πάσχοντας.

23. ΤΟ ΟΚΝΗΡΟΝ ΠΑΙΔΙΟΝ.

Μικρὸν τι παιδίον ἐπύργαιεν εἰς τὸ σχολεῖον·
 ἐπειδὴ ὁμοῦς ἦτο κάπως ὀκνηρὸν, τὸ βιβλίον του τῷ
 ἐφαίνετο ὀχληρὸν καὶ διὰ τοῦτο ἀντὶ νὰ σπεύδῃ εἰς τὸ
 σχολεῖον διεσκέδαζε καθ' ὁδὸν παρατηρῶν ἐδῶ καὶ
 ἐκεῖ. Βλέπει αἰφνης μίαν μέλισσαν.

— Μέλισσα, τῇ λέγει, θέλεις νὰ ἑμιλήσωμεν ὁμοῦς;
 νὰ γελάσωμεν καὶ νὰ μοὶ δείξῃς πῶς νὰ πετῶ;

— Δὲν ἔχω καιρὸν, ἀπήντησεν ἡ μέλισσα· ἰδοὺ
 αἱ ὥραι αἱ ἡμέραι ἔφθασαν· εἶδον ἄνθη καὶ θὰ ἀρχίσω

νά κάμνω τὸ μέλι μου· πάντοτε δὲν παίζουν. Χαῖρε.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν μία χελιδὼν περνᾷ.

— Καλὴν ἡμέραν, κυρία χελιδὼν, θέλεις νὰ διασκεδάσῃς ἕλιγον μ' ἐμέ;

— Μετὰ μεγάλης εὐχαριστήσεως θὰ ἤρχόμην, ἀλλὰ τῶρα πρέπει νὰ κτίσω τὴν φωλεάν μου διὰ νὰ βάλω τὰ μικρά μου. Ἄλλοτε.

Τὸ παιδίον εἶδε τότε ἕνα μεγαλὸν σκύλον, ὃ ὅποιος ἐκάθητο εἰς τὴν καλύβην του.

— Καλέ μου σκύλε, δὲν θὰ μὲ βλάψῃς, βέβαια, εἰν σέ πλησιάσω; Βεβαίως θὰ στενοχωρῆσαι νὰ εἶσαι μόνος, ἀλλὰ δὲν ἔχεις βιβλία καὶ δὲν πηγαίνεις εἰς τὸ σχολεῖον· εἶσαι λίαν εὐτυχής.

— Ἀγαπητέ μοι φίλε, λέγει ὁ κύων, ἔχεις μέγα λάθος. Ἐν ὅσῳ εἶσαι νέος πρέπει νὰ ἐργάζησαι διὰ νὰ μάθῃς· οἱ σκύλοι δὲν ἀναγινώσκουσιν, ἀλλ' εἶναι προσδεδεμένοι. Πήγαινε εἰς τὸ σχολεῖον, μικρὲ μου φίλε.

Τὸ παιδίον τὸν ἤκουσε μετὰ προτοχῆς καὶ μάλιστα τὸν ἐτίλητε. Τὸ βιβλίον τῷ ἐράνην τότε ὀλιγώτερον ὀχληρόν. Ἀνεχώρησε μετὰ χαρᾶς διὰ τὸ σχολεῖον, καὶ ὀλίγους μῆνας κατόπιν ἀνεγίνωσκεν ἑλευθέρως.

24. ΚΑΛΗ ΚΑΡΔΙΑ.

Ἡμέραν τινὰ, παιδίον ἐννέα ἐτῶν, ἐπέστρεφεν ἀπὸ τὸ σχολεῖον μὲ τὸν κάλαθόν του εἰς τὰς χεῖρας· ἔτπευδε δὲ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τοὺς γονεῖς του, διότι ἦ

ώρα εἶχε περῆλθει, ἦτο νύξ καὶ ἔρχετο. Καθ' ἣν στιγμήν τὸ μικρὸν παιδίον, ὀνομαζόμενον Πέτρος, διήρχετο ἔμπροσθεν μιᾶς ἐγκαταλελειμμένης οἰκίας, εἶδε νὰ ἐξέρχεται ἐξ αὐτῆς ἕτερον μικρὸν παιδίον παγωμένον ἀπὸ τὸ φύχος καὶ καταβεβρεγμένον μέχρι τῶν ὀστέων. Κατ' ἀρχὰς ὁ Πέτρος ἐροῦήθη, ἀλλὰ κατόπιν ἠτύχασεν.

— Τί κάμνεις ἐκεῖ; ἠρώτησεν ὁ Πέτρος τὸ παγωμένον παιδίον.

— Περιμένω τὴν μητέρα μου.

— Ποῦ εἶναι ἡ μήτηρ σου;

— Τὴν ἐπῆγαν σήμερον εἰς τὸ νεκροταφεῖον.

— Τότε λοιπὸν, μικρὲ μου, ἡ δυστυχῆς μήτηρ σου ἀπέθανε, δὲν θὰ ἔλθῃ πλέον· ὁ δὲ πατήρ σου ποῦ εἶναι;

— Ὁ πατήρ μου; ἐκεῖνος πρὸ πολλοῦ εἶναι εἰς τὸν οὐρανόν.

— Πόσον δυστυχῆς παιδίον εἶσαι! Χωρὶς πατέρα οὐδὲ μητέρα, μόνον εἰς τὸν κόσμον τοῦτον. Πεινᾷς;

— Μάλιστα, πεινῶ πολὺ.

— Ἴδού λοιπὸν, λάβε ἄρτον, φάγε αὐτὸν καὶ ἔλθὲ μετ' ἐμοῦ εἰς τοὺς γονεῖς μου. Ἔχω μίαν καλὴν μητέρα θὰ σὲ δώσῃ νὰ φάγῃς, θὰ σὲ ἐνδύσῃ, θὰ σὲ κοιμήσῃ, θὰ γείνης ὁ μικρὸς μου ἀδελφός.

Καὶ ἀμέσως ὁ Πέτρος ἔλαβεν ἀπὸ τὴν χεῖρα τὸν μικρὸν πτωχὸν καὶ τὸν ὠδήγησεν εἰς τὴν οἰκίαν αὐτοῦ.

— Ἴδού, μῆτερ μου; λέγει ὁ Πέτρος, ἰδού ἐν μικρὸν πτωχὸν παιδίον, τὸ ὅποιον δὲν ἔχει πλέον οὔτε πατέρα, οὔτε μητέρα. Ὡς τὸ κρατήσητε βέβαια, μῆτερ μου; Προχθὲς μοὶ εἶπατε ὅτι ὁ Θεὸς ἀγαπᾷ τοὺς ἀγαπῶντας τοὺς δυστυχεῖς.

Ἀπὸ τὴν ἡμέραν ἐκείνην τὸ ὄρφανὸν παιδίον ἐθεωρεῖτο ὡς παιδίον τῆς οἰκίας.

25. ΧΕΛΩΝΗ ΚΑΙ ΛΑΓΩΟΣ.

Ὁ λαγῶς ἡμέραν τινὰ περιεγέλα τὴν χελώνην διὰ τὴν μεγάλην αὐτῆς βραδύτητα.

— Ἄς στοιχηματίσωμεν, τῷ λέγει ἡ χελώνη ὅτι ὡς φθάσω ἐνωρίτερον ἀπὸ σέ εἰς ἐκεῖνο τὸ δένδρον, τὸ ὅποιον βλέπεis ἐκεῖ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀγροῦ.

— Μία χελώνη προσκαλεῖ ἕνα λαγῶν εἰς τὸ τρέξιμον! ἀπῆντησεν ὁ λαγῶς. Ἐμπρὸς, φίλη μου πρὶν ἔμωσ νὰ μοὶ προτείνῃς τὸ παράδοξον τοῦτο στοιχημα, ἔπρεπε νὰ σκεφθῆς ὅτι εἰς τέσσαρα πηδῆματα δύναμαι νὰ κάμω τόσον ὄρομον, τὸν ὅποιον σὺ δὲν δύνασαι νὰ κάμῃς εἰς τέσσαρας ἐβδομάδας.

— Ἀδιάφορον, λέγει ἡ χελώνη, καὶ ἀμέσως ἀπῆλθε χωρὶς νὰ χάσῃ καιρὸν.

Ὁ λαγῶς, χωρὶς φροντίδα, τὴν ἀρῆνει νὰ φύγῃ ἐμπρὸς, γελᾷ, ὀπισθοδρομεῖ, ἀστειεύεται καὶ διασκεδάζει τρώγων χόρτα, βεβαίως ὅτι ὡς ἐκέρδενε τὸν

χρόνον τὸν ἑποῖον ἔχασεν. Ἐν τούτοις ἡ χελώνη προχωρεῖ πάντοτε.

Ὅταν δὲ ὁ λαγῶς εἶδε τὴν χελώνην νὰ εὐρίσκηται κατὰ δύο μόνον δακτύλους μακρὰν τοῦ ὠριμένου σημείου, ἐφυγεν ἀστραπηδόν, ἀλλ' ἦτο πλέον ἀργά· ἡ χελώνη ἔφθασεν ἤδη εἰς τὸ τέρμα.

Ὅσον καὶ ἂν προτεπάθητεν ὁ λαγῶς δὲν ἠδυνήθη νὰ φθάσῃ παρὰ τελευταίος οὕτω δὲ ἔχασε τὸ στοίχημα.

26. Η ΚΥΨΕΛΗΣ.

Δύο παιδιά ἦσαν πλησίον μιᾶς κυψέλης. Τὸ ἐν τούτων, μᾶλλον περίεργον ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἠθέλησε νὰ πλησιάσῃ περισσότερον διὰ νὰ παρατηρήσῃ τὸ ἐσωτερικὸν τῆς κυψέλης.

Ἀλλὰ δυστυχῶς μία μέλισσα τὸν ἐκέντησεν εἰς τὴν παρεϊάν, ἣτις ἀμέσως ἤρχισε τὰ πρίσκηται.

Ἐπιστρέψας εἰς τὴν οἰκίαν του, ὁ πατήρ του ἀμέσως ἐμάντευσε τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ.

— Σοὶ τὸ εἶπον πολλάκις ὅτι οἱ ὀκνηροὶ δὲν πρέπει νὰ διακόπτωσι τοὺς ἐργαζομένους, ἐὰν δὲν θέλωσι νὰ τιμωρῶνται διὰ τὴν ἀυθαδεϊάν των.

27. Η ΑΣΚΗΣΙΣ ΚΑΙ Η ΟΡΕΞΙΣ.

Ὁ Ἀλέξανδρος καὶ ὁ Παῦλος εἶχον ὡς πρόγευμα ὁ καθεὶς ἀπὸ ἐν τεμάχιον ἄρτου ξηροῦ, διότι ἡ μήτηρ

των ἤτο πολὺ πτωχὴ καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ τοῖς δώσῃ ἄλλο τι.

— Πόσον ἄνοστον εἶναι τὸ ψωμίον τοῦτο! ἔλεγεν ὁ Παῦλος, πόσον σκληρὸν καὶ πικρὸν εἶναι!

— Τὸ εὐρίσκω ἀπ' ἐναντίας ἐξαίρετον, λέγει ὁ Ἀλέξανδρος, δάκνων ἰσχυρῶς τὸ τεμάχιόν του. Τοῦτο δὲ διότι ὁ Ἀλέξανδρος ἀπὸ τὴν ἀνατολὴν τοῦ ἡλίου εἶχεν ἐργασθῆ, ἢ δὲ ἄσκησις τῷ εἶχε δώσει ὄρεξιν καὶ διάθεσιν.

Ὁ Παῦλος τὸναντίον εἶχεν ἐγερθεῖ πολὺ ἀργὰ καὶ ὅλην τὴν πρωίαν ἐκάθητο ἀεργός· ἤτο δυσηρεστημένος ἀπὸ ἑαυτὸν καὶ δὲν εἶχεν ὄρεξιν.

Τὸ μέσον διὰ τοῦ ὁποίου ὅ,τι τρώγει τις νὰ τὸ εὐρίσκη νίστιμον εἶναι νὰ προσπαθῆ νὰ κάμνη ὄρεξιν διὰ τῆς ἐργασίας.

28. Η ΧΡΗΣΤΟΤΗΣ.

Ὁ Γεώργιος, υἱὸς ἀνθρακίως τινός, ἐκάθητο κάτωθεν ἑνὸς δένδρου καὶ ἔκλαιε πικρῶς.

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν εἰς κυνηγὸς πλουσίως ἐνδεδυμένος διῆλθεν ἔμπροσθεν τοῦ Γεωργίου. Βλέπων τὸ παιδίον νὰ κλαίῃ, τῷ λέγει:

— Μικρέ, τί ἔχεις καὶ κλαίεις οὕτω;

— Ἄχ! κύριε, λέγει τὸ μικρὸν παιδίον, ὁ πατήρ μου μὲ ἔδωσε χρήματα διὰ νὰ ἀγοράσω μερικά ἰα-

τρικὰ ἀπὸ τὴν πόλιν, ἀλλὰ, ὦ δυστυχία! ἔχματα πρὸ ὀλίγου τὸ βαλάντιόν μου μὲ τὰ χρήματα.

Ἀκούσας τοὺς λόγους τοῦ παιδὸς ὁ κυνηγὸς ἀμέσως ἔστηρεν ἐκ τοῦ θυλακίου του ἐν ὠραίων μεταξωτὸν βαλάντιον, ἐν τῷ ὁποίῳ ἤστραπτον τὰ χρυσᾶ νομίσματα. Τὸ ἔδειξεν εἰς τὸν Γεώργιον καὶ τὸν ἠρώτησεν ἐὰν τὸ ὠραῖον ἐκεῖνο βαλάντιον ἦτο τὸ ἰδικόν του.

— Ὅχι, κύριε, τὸ ἰδικόν μου δὲν ἦτο τόσο ὠραῖον καὶ δὲν εἶχε τόσα χρήματα ἐντός.

Τότε ὁ κυνηγὸς ἔδειξεν εἰς τὸν Γεώργιον ἐν ἄλλο βαλάντιον ὅχι τόσο ὠραῖον ὡς τὸ πρῶτον καὶ τὸν ἠρώτησεν ἂν τοῦτο ἦτο τὸ ἰδικόν του.

Ὁ Γεώργιος ἀναγνωρίσας τὸ βαλάντιόν του·

— Μάλιστα, αὐτὸ εἶναι· ἐφώνησε περιχαρῆς.

Τότε ὁ κυνηγὸς τὴν ἔδωκεν εἰς τὸν Γεώργιον καὶ τῷ εἶπεν·

— Ἐπειδὴ ἦσο τόσον τίμιος σοὶ οἶδω καὶ τὸ ἄλλο βαλάντιον τὸ μεταξωτὸν μὲ ὅλα τὰ χρήματα τὰ ὅποια ἐμπεριέχει.

Δὲν πρέπει νὰ ζητῶμεν παρ' ὅ,τι μᾶς ἀνήκει.

29. Η ΠΑΡΑΚΟΗ ΤΙΜΩΡΟΥΜΕΝΗ.

Ἡμέραν τινὰ εἰς κτίστης παρεσκευάζεν ἄσθεστον ρίπτων ἐν αὐτῇ ὕδωρ καὶ τὴν ἐτάρασσε διὰ τινος ἐύλου.

Ὁ μικρὸς Κωνσταντῖνος ἠθέλησε νὰ τὸν μιμηθῆ
Ἐλάβεν ἐν ξύλῳ καὶ ἤρχισε νὰ κτυπᾷ τὴν ἄσβεστον
Μετὰ μίαν ἡμέραν ὁ κτίστης τὸν ἐμπόδιζεν, ὁ Κωνσταντῖνος
δὲν τὸν ἤκουεν, ἐξηκολούθη δὲ νὰ κτυπᾷ διὰ τοῦ ξύ-
λου τὴν ἄσβεστον. Ἀλλ' αἰφνης μία σταγὼν πίπτε
ἐπὶ τοῦ προσώπου του, ἥτις τὸν ἔκαυσε τὴν ἀκρὰ
τοῦ ὀφθαλμοῦ του τόσο πολὺ ὡς νὰ ἦτο κάρβουνο
ἀνημμένον. Ὁ Κωνσταντῖνος ἤρχισε νὰ φωνάζῃ ἰσχυ-
ρῶς· ἀλλ' ἦτο ἐξ ἄλλου εὐχαριστημένος ὅτι τότε μόνον
ἐπαύθη, διότι ἡ ἄσβεστος ἠδύνατο νὰ πέσῃ ἐντὸς
τοῦ ὀφθαλμοῦ του καὶ εἰς ὄλγον του τὴν ζωὴν νὰ μένῃ
μονόφθαλμος.

Ἰδοὺ λοιπὸν τί ὑποφέρουσιν οἱ παρήκοοι.

30. Η ΚΑΙΦΙΣ.

Νέος τις, ἐνομαζόμενος Δημήτριος, ἦλθεν εἰς
Παρισίους καὶ ἐζήτησε θέσιν διὰ νὰ ζήσῃ.

Παρουσιάσθη λοιπὸν ἡμέραν τινα, λίαν ταπεινῶς
εἰς τινὰ πλούσιον τραπεζίτην, διὰ νὰ τῷ ζητήσῃ θέσιν

Ὁ τραπεζίτης ὅστις ἦτο κατ' ἐκείνην τὴν στιγμήν
ἀπρησχολημένος, ἐσκέθη, ὅτι εἰς τοιοῦτος χωρικὸν
ἄνθρωπος δὲν θὰ τῷ ἐχρησίμευεν εἰς τίποτε, τῷ εἶπε
ὅτι δὲν εἶχεν ἀνάγκην ὑπαλλήλου.

Ὁ Δημήτριος ἀνεχώρησε λυπημένος. Κατερχο-
μενος ὅμως τὴν κλίμακα παρετήρησε μίαν καρφίαν
νὰ λάμπη, τότε, ἐπειδὴ εἰς τὸ χωρίον του εἶχε μάλ-

νά συλλέγη ὅ,τι εὔρισκεν, ἔκυψε καὶ ἔλαβε τὴν καρ-
φίδα. Ὁ τραπεζίτης, ὅστις τὸν εἶδεν ἀπὸ τὸ παράθυρον,
μετενόησε διότι ἀπέπεμφε τὸν νέον, καὶ ἐνόησας ὅτι σῦ-
τος εἶναι λίαν οἰκονόμος, ἐπομένως δὲ χρήσιμος, τὸν
μετεκάλεσε καὶ τῷ ἔδωκε μικρὰν τινα θέσιν, ἣτις ἦτο
ἡ πρώτη ἀρχὴ τῆς περιουσίας τοῦ Δημητρίου, ὅστις
ἔγινεν ὁ πρῶτος τραπεζίτης τῆς ἐποχῆς του.

31. Η ΣΤΡΟΥΘΟΚΑΜΗΛΟΣ.

Ἡ στρουθοκάμηλος ἔχει τὴν φωλεάν της εἰς τὰς
ἀμμώδεις ἐρήμους τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Ἀραβίας. Οἱ
Ἄραβες τὴν ἀποκαλοῦσι πτηνοκάμηλον ἕνεκα τοῦ λαι-
μοῦ καὶ τοῦ στόματος αὐτῆς καὶ ἐπειδὴ αὕτη ὡς καὶ
ἡ κάμηλος, δύναται νὰ ζήσει πολὺν χρόνον ἀνευ ὕδατος.

Μολονότι ἔχει πτέρυγας, ὡς καὶ τὰ ἄλλα πτηνά,
δὲν δύναται ὁμῶς νὰ πετάξῃ ἐπειδὴ αὐταὶ εἶναι πολὺ
μικραὶ σχετικῶς πρὸς τὸ σῶμά της. Τρέχει ὁμῶς πολὺ
καὶ τρέχουσα μεταχειρίζεται αὐτάς ὡς κώπας. Ἐὰς
ἀνοίγει καὶ κτυπᾷ δι' αὐτῶν τὸν ἀέρα καὶ βοτρυμένη
ὑπ' αὐτῶν τρέχει ταχύτατα. Ὁ ταχύτερος ἵππος δὲν
δύναται νὰ τὴν φθάσῃ.

Ἡ φωλεὰ της εἶναι ἀπλῶς μία ὀπὴ εὐρεῖα ἐντὸς
τῆς ἀμμου. Ἐὸ θῆλυ ἐπιβάλλει δέκα ἢ δωδεκα μέγι-
στα ὠά. Ἐπαγρυπνεῖ ἐπ' αὐτῶν μετὰ πολλῆς ἐπιμε-
λείας καθήμενη ἐπ' αὐτῶν καθ' ὅλην τὴν νύκτα, τὴν
δὲ ἡμέραν τὰ ἀφίνει ὀλίγας μόνον ὥρας, κατὰ τὴν ὑπερ-

βολικήν ζέστην. Τὰ ὡὰ αὐτῆς τρώγουσιν οἱ ἄνθρωποι κατὰ διαφόρους τρόπους καὶ τὰ ὑπεραγαπῶσι μάλιστα.

Ἡ στρουθοκάμηλος θηρεύεται συνήθως δι' ἵππου. Τὸ βάδισμα τῆς εἶναι τόσον ταχύ, ὥστε οὐδέποτε κατώρθουν νὰ τὴν συλλάβωσιν ἐὰν δὲν ἐγνωρίζουν αὐτὴ δὲν τρέχει ποτὲ κατ' εὐθείαν γραμμὴν, ἀλλὰ κάμνει πάντοτε λοξοδρομίας· ὥστε οἱ κυνηγοὶ τὴν εὐνοῦν νὰ γυρίζῃ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ, ἐν ᾧ ἐκεῖνοι βαρύνουσι πάντοτε κατ' εὐθείαν πρὸς τὰ ἐμπρὸς καὶ οὐ κερδίζουσι καιρὸν καὶ τὴν προφθάνουσι.

Τὸ κυνήγιον διαρκεῖ κάποτε δύο καὶ τρεῖς ἡμέρας, μέχρις ἔτου ἀπαυδήσῃ πλέον τὸ πτωχὸν πτηνὸν διότι μολονότι εἶναι ταχύπουον, δὲν ἔχει ὁμοίως καὶ δυνάμεις τοῦ ἵππου. Ὄταν τὴν προφθάσῃ στρέφεται πρὸς τοὺς κυνηγούς καὶ τοὺς προσβάλλει μανιωδῶς τὴν ἀκόμη πέση.

Ἄγγλος τις ζήσας πολλὰ ἔτη εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ἀφρικὴν, περιγράφει τὸν τρόπον, ὃν μεταχειρίζονται οἱ ἄγριοι, διὰ νὰ συλλάβωσι τὰς στρουθοκάμηλους.

Εἰς τούτων ἐνδύεται μὲ τὸ δέρμα καὶ τὰ πτερά τοῦ πτηνοῦ, οὕτω δὲ μετημφισμένος, πλησιάζει τὴν ἀγέλην των. Μιμεῖται αὐτὰ κατὰ τὸ βάδισμα κεντῶν δῆθεν τὴν γῆν διὰ τοῦ ράμφους του καὶ κινεῖ τὰς πτέρυγας του. Προχωρεῖ τοιοῦτοτρόπως καὶ ὅταν τὰς πλησιώσῃ εἰς ἀπόστασιν βέλους, τοῦτε

ταύτας διὰ δηλητηριασμένων βελῶν. Συνήθως πληγώνονται τινες καὶ οὕτω τὰς συλλαμβάνουσιν.

Περιηγητὴς τις ἀναφαίρει ὅτι εἶδε παρὰ τὴν ποταμὸν Νίγηρτα, εἰς γαλλικὸν ἐργαστάσιον, κατὰ πρῶτην φορὰν στρουθοκάμηλον ἐξημερωμένην.

Ἐφερε μικρὸν μαῦρον ἐπὶ τῆς ράχεώς της. Μόλις ἤσθάνετο τὸ βάρος τοῦ παιδός, ἀμέσως ἤρχιζε νὰ τρέχῃ. Κατ' ἀρχὰς ἡ πορεία αὐτῆς ἦτο ταχυτάτη· διέτρεξε τὸ χωρίον ὅλον ἀνοίγουσα τὰς πτέρυγὰς της, καὶ ἵππος ἀρίστης φυλῆς ἴσως δὲν θὰ τὴν ἐπρόφθανεν.

Ἡ στρουθοκάμηλος τιμᾶται κυρίως διὰ τὰ λαμπρὰ πτερά της.

32. ΓΑΙΟΚΤΗΜΩΝ ΚΑΙ ΒΟΥΚΟΛΟΣ.

Πλούσιός τις γαιοκτήμων, ἀγαπῶν πολὺ τὴν κτηνοτροφίαν, ἠγόρασεν ἀγελάδα παρ' ἐνὸς γείτονος αὐτοῦ. Ἐπρόκειτο τὴν ἐπαύριον νὰ σταλῇ ἡ ἀγελάς εἰς τὴν ἔπαυλίν του.

Λίαν πρῶτὸ λοιπὸν, ἐνῶ ὁ γαιοκτήμων ἐπὶ γαίνειν εἰς περίπατον εἶδε παιῶν σύροντα ἀγελάδα καὶ ματαίως προσπαθοῦντα νὰ τὴν ἐδηγήσῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ἡ ἀγελάς ἦτο λίαν ἀτίθασσος, ὁ δὲ πτωχὸς παῖς μ' ἔλας τὰς προσπικθείας του δὲν κατώρθωσε νὰ τὴν γυρίσῃ πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο. Ὁ παῖς μὴ γνωρίζων τὸν κύριον ἐκεῖνον τὸν ἐζῶνάξεν ἀποτόμως:

— "Ε! ἔλα ἔω, ἄνθρωπε, βοήθησόν με νὰ αὐτὸ τὸ κτῆνος.

Ὁ γαιοκτήμων ἐξηκολούθησε τὸν δρόμον προσκρούμενος ὅτι δὲν ἤκουσεν, ἂν καὶ ὁ μικρὸς κόλος τὸν ἔκραζε πάντοτε εἰς βοήθειάν του. Τὰ μικρὰ βλέπων ὅτι ἀφ' ἑνὸς τῶ ἦτο ἀδύνατον νὰ χωρήσῃ, ἀφ' ἑτέρου δὲ ὅτι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἦ ἀπελπισθεὶς ἐκραύγασε μὲ ἔλας του τὰς δυνάμεις.

— "Ἐλα ἔω! σὲ παρακαλῶ. Τί ἄνθρωπος εἶσθε πέν σὺ καὶ δὲν ἀκούεις; Βοήθησόν με καὶ σοὶ ὅτι ἔμαι νὰ σοὶ δώσω τὸ ἥμισυ ἀφ' ὅ,τι θὰ λάβω διὰ κόπον μου.

Τότε ὁ κύριος τὸν ἐπλησίασε καὶ τοῦ ἔδωκε βοήθειάν.

— Καὶ τώρα, τῶ εἶπεν, ἐνῶ ἀμφοτέροι ἐσθε σχοινίον, πῶς ναιμίσεις ὅτι θὰ σοὶ δώσωσι διὰ κόπον σου;

— Δὲν ἠξεύρω, εἶπεν ὁ βουκόλος· ἀλλ' ἔλον ζῶ ὅτι θὰ μοι δώσωσι κάτι τι, διότι οἱ ἄνθρωποι νοὶ τῆς ἐπαύλεως εἶναι καλοὶ.

Ἀφοῦ δὲ ἔφθασαν εἰς μίαν στενωπὸν, πλησία ἐπαύλεως, ὁ κύριος ἀλλάξας δρόμον διέφυγε τὸν ἐπισελθόν δὲ εἰς τὴν ἑπαυλιν δι' ἄλλης θύρας, ἐκ τὸν ὑπὲρ τῆν καὶ τῶ ἔδωκε μίαν λίραν χρυσῆν, λ

— Δὸς τοῦτο εἰς τὸν παῖδα, ὅστις ὠδήγησεν τὴν ἀγελάδα, ἣν ἠγόρασα χθές.

Ἐπειτα δὲ ἐξῆλθε πάλιν καὶ προχώρησε

πρός τὴν πεδιάδα, ὕστερον δὲ στραφεὶς ἐράνη ὡς νὰ ἤρχετο μακρόθεν πρὸς προὔπαντητιν τοῦ μικροῦ βουκόλου, ὅστις εἶχεν ἤδη λάβει τὴν ἀμοιβὴν καὶ ἐπίστρεφεν.

— Ἄ! ἀλήθεια! ἔλα νὰ λογαρισθῶμεν. Τί θὰ μοὶ δώσης; Τί σ' ἔδωκν διὰ τὸν κόπον σου;

— Λάβε σὺ τὴν μίαν ἀπὸ τὰς δύο δραχμάς, τὰς ὁποίας μοὶ ἔδωσαν.

— Πῶς; μόνον δύο δραχμάς σοὶ ἔδωσαν!

— Μάλιστα, μόνον δύο καὶ μάλιστα εὐρίσκω ὅτι μοῦ εἶναι καὶ πολλά.

— Ἐγὼ ὅμως δὲν τὸ εὐρίσκω, εἶπεν ὁ κύριος, κἄτι λάθος ὃ ἐγένεν. Ἐγὼ εἶμαι φίλος τοῦ κυρίου αὐτῆς τῆς ἐπαύλειως καὶ ἂν θέλῃς νὰ ἐπιστρέψῃς ὀπίσω μετ' ἐμοῦ, νομίζω ὅτι θὰ λάβῃς κἄτι περισσό-τερον.

Ἐπέστρεψαν λοιπὸν ὁμοῦ. Ὁ κύριος ἔκρουτε τὸν κώδωνα καὶ διέταξε νὰ ἐμφανισθῶσιν ὅλοι οἱ ὑπηρέται,

— Τώρα δεῖξόν μοι τὸν ἄνθρωπον, ὅστις σοὶ ἔδωκε τὰς δύο δραχμάς, εἶπε στραφεὶς πρὸς τὸν βουκόλον.

— Ἴδού αὐτὸς, λέγει ὁ παῖς, δεικνύων τὸν θυρωρὸν.

Τότε ὁ θυρωρὸς ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ κυρίου του, ὡμολόγησε τὸ σφάλμα του καὶ παρεκάλει νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Ἄλλ' ὁ κύριος διέταξε νὰ ὀβηθῇ ἀμέ-

σως εἰς τὸν παῖδα τὸ χρυσῶν νόμισμα καὶ ἀπέ-
πεμψε τὸν κακὸν ὑπερέτην.

— Ἐχασες, τῷ εἶπε, καὶ τὴν οἴσιν σου καὶ τὴν
τιμὴν σου διὰ τῆς ἀπάτης ταύτης. Μάθε εἰς τὸ ἐξῆς,
ὅτι ἡ τιμιότης εἶναι ἡ ἀνωτέρα ἀτυνομία.

Τότε ὁ παῖς ἐνόησε τίς ἦτο ὁ βοηθήσας αὐτὸν
εἰς τὸ νὰ ὀδηγήσῃ τὴν ἀγελάδα. Καὶ ὁ κύριος τόσον
πολὺ ἠγάπησεν αὐτὸν ἐκ τῆς τιμιότητος καὶ τῆς ἀνδρείας
τοῦ μικροῦ τούτου βουκόλου, ὥστε τὸν παρέλαβε πλη-
σίον του, τὸν ἔστειλεν εἰς τὸ σχολεῖον καὶ ἐπλήρωσε
μέχρι τῆς ἀποπερατώσεως τῶν σπουδῶν του.

